

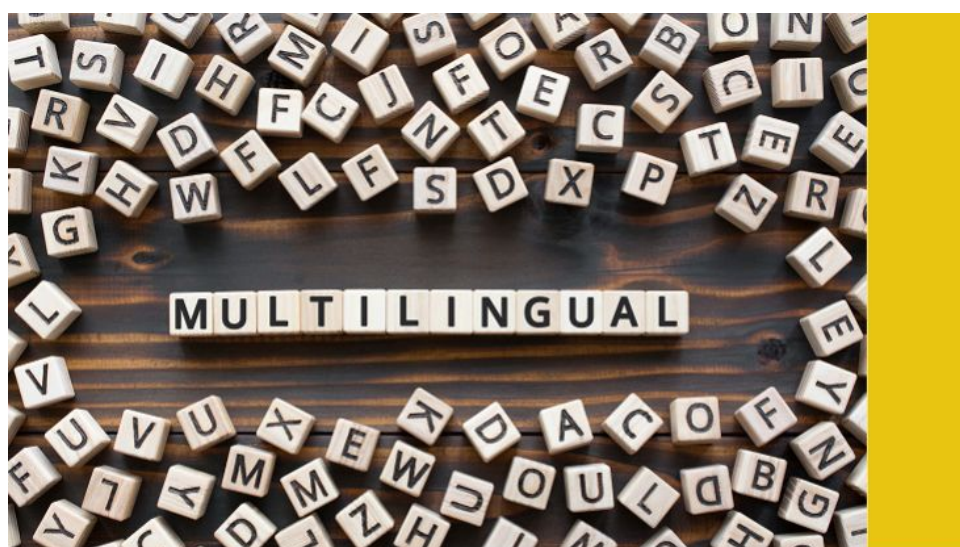
STUDIJA

Na zahtjev Odbora CULT

Europski parlament

Pristup Europske unije višejezičnosti u svojoj komunikacijskoj politici

Kultura i obrazovanje

Resorni odjel za strukturnu i kohezijsku politiku

Glavna uprava za unutarnju politiku

PE 699.648 – rujan 2022.

*Europo
Demokrati
Esperanto*

Dokument koji je pripremio Pierre Dieumegard
za [Europu-Demokracija-Esperanto](#)

Ovaj dokument o višejezičnosti u komunikacijskoj politici Europske unije bio je samo na engleskom jeziku u [pdf datoteci na internetskim stranicama EU-a](#). Monojezičnost prvotnog dokumenta spriječila je većinu europskog stanovništva da bude upoznata s informacijama koje sadržava. To ih je spriječilo da sudjeluju u raspravama koje bi dovele do boljeg upravljanja Europskom unijom, suprotno Općoj deklaraciji o ljudskim pravima (posebno člancima 2. i 21.) i Ugovoru iz Lisabona (posebno člancima 2. i 8.).

Cilj je tog „privremenog” dokumenta, izrađenog strojnim prevođenjem i nekim uređivanjem ljudi, omogućiti većem broju ljudi u EU-u da se upoznaju s dokumentima koje je izradio EU (i koji se financiraju porezima).

Poželjno je da uprava EU-a preuzme prijevod važnih dokumenata. Važni dokumenti” nisu samo zakoni i propisi, već i važne informacije potrebne za donošenje utemeljenih odluka zajedno.

Kako bismo zajedno razgovarali o našoj zajedničkoj budućnosti i omogućili pouzdane prijevode, međunarodni jezik esperanto bio bi vrlo koristan zbog svoje jednostavnosti, pravilnosti i točnosti.

Kontaktirajte nas: <http://www.europokune.eu> <https://e-d-e.org/-Kontakti-EDE>

=====

Neke zanimljive točke iz ovog dokumenta:

— Tablica 8. i poglavlje 7.: kada EU upotrebljava engleski isključivo u svojoj komunikaciji, samo 13 – 45 % odraslih osoba u EU-27 može razumjeti sadržaj objavljenih dokumenata. Drugim riječima, **većina europskog stanovništva isključena je iz rasprave i donošenja odluka.**

— Poglavlje 4.: Jezična politika institucija, tijela i agencija EU-a često je nejasna i loše definirana; konkretno, Poslovníkom Europske komisije formalno se ne definira njezin jezični režim. *„Transparentnost komunikacije EU-a mogla bi se poboljšati kad bi se politika uporabe jezika na internetskim stranicama jasnije definirala u skladu sa smjernicama Europskog ombudsmana i ako bi interni jezični režimi institucija, tijela i agencija bili jasniji u pogledu pravila koja se primjenjuju na interne radne dokumente objavljene na njihovim internetskim stranicama”.*

ISTRAŽIVANJE ZA KULTNO POVJERENSTVO

Pristup Europske unije višejezičnosti u svojoj komunikacijskoj politici

Sažetak

U ovoj se studiji ocjenjuje pristup EU-a višejezičnosti u svojoj komunikacijskoj politici. Inovativni pristup mješovitim metodama upotrebljava se za istraživanje usklađenosti s obvezama višejezičnosti te jezičnim režimima i praksama institucija, tijela i agencija EU-a, posebno na internetskim stranicama EU-a. Istražuje se i poznavanje jezičnih vještina stanovnika 27 država članica EU-a. Daju se preporuke o politikama kako bi se povećala transparentnost i dostupnost komunikacijske politike EU-a, uzimajući u obzir ograničenja izvedivosti.

Ovaj je dokument zatražio Odbor za kulturu i obrazovanje Europskog parlamenta.

AUTORI

Voditelj projekta: Carlos MENDEZ (Istraživački centar za europske politike (EPRC Delft i Glasgow, Sveučilište Strathclyde)

Projektni tim: Dr. Michele GAZZOLA, Prof. Laure CLEMENT-WILZ, Dr. Vasiliki TRIGA, Dr. Fernando MENDEZ, Dr. Costas DJOUVAS, Antonis CHARAMBOULOS, prof.

Stručni ocjenjivači:

Université catholique de Louvain (UCLouvain): Dr. Louise-Amélie COUGNON Eötvös Loránd Sveučilište (ELTE): Prof. dr. Réka SOMSSICH

Voditelji istraživanja: Pierre HERIARD (*25.06.1977 †11.05.2022), Balazs MELLAR, Kristiina MILT

Pomoć u projektima, objavljivanju i komunikaciji: Anna Dembek, Kinga OSTAŦSKA, Stéphanie DUPONT, Resorni odjel za strukturnu i kohezijsku politiku, Europski parlament

JEZIČNE VERZIJE

Izvornik: HR

O IZDAVAČU

Kako biste se obratili Resornom odjelu ili kako biste se pretplatili na novosti o našem radu za odbor CULT, obratite se na sljedeću adresu: Poldep-cohesion@ep.europa.eu

Rukopis dovršen u rujnu 2022. © Europska unija, 2022.

Ovaj je dokument dostupan na internetu u sažetku s mogućnošću preuzimanja cijelog teksta na: <https://bit.ly/3TpqJ8e>

Ovaj dokument dostupan je na internetu na: [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/IPOL_STU\(2022\)699648](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/IPOL_STU(2022)699648)

Dodatne informacije Resornog odjela o istraživanju odbora CULT dostupne su na: <https://research4committees.blog/cult/>

Pratite nas na Twitteru: @PolicyCULT

Za navođenje ove studije upotrijebite sljedeću referencu:

Mendez, C, Gazzola, M, Clément-Wilz, L, Triga, V, Mendez, F, Djouvas, C, Charamboulos, A i Bachtler, J. 2022., Istraživanje odbora CULT – pristup Europske unije višejezičnosti u vlastitoj komunikacijskoj politici, Europski parlament, Resorni odjel za strukturnu i kohezijsku politiku, Bruxelles

Za citiranje u tekstu upotrijebite sljedeću referencu:

Mendez, C, Gazzola, M, Clément-Wilz, L, Triga, V, Mendez, F, et al. (2022)

IZJAVA O ODRICANJU OD ODGOVORNOSTI

Mišljenja izražena u ovom dokumentu isključiva su odgovornost autora i ne predstavljaju nužno službeno stajalište Europskog parlamenta.

Dopušteno je umnožavanje i prevođenje u nekomercijalne svrhe, pod uvjetom da je izvor naveden i da je izdavaču dana prethodna obavijest i poslan primjerak. © Pokrivanje slike korištene pod licencom tvrtke Adobe Stock

Sadržaj

POPIS KRATICA.....	9
POPIS POLJA.....	10
POPIS BROJKI.....	10
POPIS TABLICA.....	11
IZVRŠNI SAŽETAK.....	12
Ključni nalazi.....	12
Preporuke.....	13
1 UVOD.....	15
2 METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA.....	16
3 PRAVNI OKVIR.....	17
3.1 Uvod.....	17
3.2 Metodologija.....	17
3.3 Primarni zakon.....	17
3.4 Sekundarni zakon.....	19
3.5 Prema sudskoj praksi Suda Europske unije.....	25
3.6 Zaključak.....	29
ČETIRI JEZIČNE REŽIME I JEZIČNE POLITIKE INSTITUCIJA, TIJELA I AGENCIJA EU-A NA INTERNETSKIM STRANICAMA.....	30
4.1 Uvod.....	30
4.2 Metodologija.....	30
4.3 Jezični režimi u institucijama, tijelima i agencijama EU-a.....	31
4.4 Korištenje jezika na internetskim stranicama institucija, tijela i agencija EU-a.....	37
4.5 Zaključak.....	40
5 A VIŠEJEZIČNA VRSTA POTREBA.....	41
5.1 Uvod.....	41
5.2 Metodologija.....	42
5.3 Sustav komuniciranja i objavljivanja internetskih stranica.....	42
5.4 Komunikacija na internetskim stranicama i jezični režim iz Uredbe br. 1.....	45
5.5 Razgraničavanje sivog područja: Suštinski pristup.....	48
5.6 Zaključak.....	51
6. MAPIRANJE VIŠEJEZIČNOSTI NA INTERNETSKIM STRANICAMA EU-A.....	53
6.1 Uvod.....	53
6.2 Metodologija.....	53
6.3 Multilingo indeks na internetskim stranicama EU-a.....	56

6.4	Institucije EU-a.....	58
6.5	Tijela i agencije EU-a.....	65
6.6	Usporedba institucija, tijela i agencija EU-a.....	69
6.7	Zaključak.....	71
7.	JEZIČNE VJEŠTINE EUROPLJANA.....	72
7.1	Uvod.....	72
7.2	Metodologija.....	72
7.3	Rezultati.....	73
7.4	Jezični profil posjetitelja internetskih stranica EU-a.....	79
7.5	Uloga strojnog prevođenja.....	81
7.6	Promicanje višejezičnosti u obrazovnom sustavu.....	82
7.7	Zaključci.....	84
8.	ZAKLJUČCI I PREPORUKE.....	85
	REFERENCE.....	90
	PRILOG 1.: JEZIČNA POLITIKA INTERNETSKIH STRANICA INSTITUCIJA, TIJELA I AGENCIJA EU-A TE JEZIČNI REŽIM AGENCIJA.....	95
A1.1	Institucije EU-a.....	95
A1.2	Tijela EU-a.....	97
A1.3	Potpuna jezična politika tijela EU-a na internetskim stranicama.....	98
A1.4	Jezični režim i jezična politika agencija EU-a na internetskim stranicama.....	104
	PRILOG 2.: METODOLOGIJA ZA ANALIZU WEB STRANICA.....	125
A2.1	Metodologija za prikupljanje i analizu podataka.....	125
A2.2	Kriteriji za odabir internetskih stranica ili internetskih odjeljaka.....	129
A2.3	Indeks višejezičnosti.....	129
	Provjerene internetske stranice agencije EU-a (srpanj 2021.).....	132
	PRILOG 3.: ANALIZA INTERVJUA.....	135
A3.1	Uvod.....	135
A3.2	Odlučivanje o prevođenju i usmenom prevođenju.....	135
A3.3	Glavni trendovi u posljednjih 5 godina.....	138
A3.4	Uloga digitalnih tehnologija.....	140
A3.5	Transparentnost i odgovornost.....	142
	PRILOG 4.: JEZIČNE VJEŠTINE EUROPSKIH STANOVNIKA.....	143
	PRILOG 5.: STROJNO PREVOĐENJE.....	149
A5.1	Što je strojno prevođenje?.....	149
A5.2	Ponuđači strojnog prevođenja.....	150
	Upotreba strojnog prevođenja u institucijama EU-a.....	151

Pristup Europske unije višejezičnosti u svojoj komunikacijskoj politici

POPIS KRATICA

ACER	European Union Agency for the Cooperation of Energy Regulators
AES	Adult Education Survey (Eurostat, 2016)
Cedefop	European Centre for the Development of Vocational Training
CEPOL	European Union Agency for Law Enforcement Training
Charter	Charter of Fundamental Rights of the European Union
CJEU	Court of Justice of the European Union
CoR	European Committee of the Regions
CULT Committee	European Parliament's Committee on Culture and Education
DGT	Directorate-General for Translation
EBA	European Banking Authority
ECA	European Court of Auditors
ECB	European Central Bank
ECHA	European Chemicals Agency
ECR	European Court Reports
EDA	European Defence Agency
EEA	European Environment Agency
EESC	European Economic and Social Committee
EFSA	European Food Safety Authority
EIB	European Investment Bank
EIOPA	European Insurance and Occupational Pensions Authority
ELRC	European Language Resource Coordination
EMA	European Medicines Agency
ENISA	European Union Agency for Cybersecurity
EP	European Parliament
EUIPO	European Union Intellectual Property Office
eu-LISA	European Union Agency for the Operational Management of Large-Scale IT Systems
EU-OSHA	European Agency for Safety and Health at Work
Eurofound	European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions
Eurojust	European Union Agency for Criminal Justice Cooperation
Europol	European Union Agency for Law Enforcement Cooperation
FRA	European Union Agency for Fundamental Rights
MT	Machine Translation
NMT	Neural Machine Translation
OJ	Official Journal of the European Union
Regulation No 1	Council Regulation No 1 of 15 April 1958 determining the languages to be used by the
SRB	Single Resolution Board
Staff Regulations	Staff Regulations of Officials of the European Union
TEU	Treaty on European Union
TFEU	Treaty on the Functioning of the European Union

POPIS POLJA

Polje 1.: Pravne odredbe o višejezičnosti u Ugovorima EU-a (UEU i UFEU).....	18
Okvir 2. Odredbe o višejezičnosti u Povelji EU-a o temeljnim pravima.....	19
Polje 3.: Uredba br. 1 (pročišćena verzija iz 2013.).....	21
Polje 4. Sud, veliko vijeće, Komisija protiv Italije.....	28
Polje 5.: Četiri logična koraka prema višejezičnoj tipologiji potreba.....	48
Polje 6.: Višejezična tipologija potreba.....	49
Polje 7.: A2.3: Metrika višejezičnosti.....	130

POPIS BROJKI

Slika 1.: Višelingo indeks za klasifikaciju sadržaja na internetskim stranicama EU-a.....	57
Slika 2.: Grupirani višelingo indeks za klasifikaciju sadržaja na internetskim stranicama EU-a.....	58
Slika 3.: Višejezični indeks Europskog parlamenta po sadržaju (panel 1) i jeziku (panel 2).....	59
Slika 4.: Višejezični indeks Europskog parlamenta prema potrebama (panel 1) i jeziku (panel 2).....	59
Slika 5.: Višelingo indeks Europske komisije po sadržaju (panel 1) i jeziku (panel 2).....	60
Slika 6.: Višelingo indeks Europske komisije prema potrebama (panel 1) i jeziku (panel 2).....	60
Slika 7.: Višelingo indeks Vijeća po sadržaju (panel 1.) i jeziku (panel 2).....	61
Slika 8.: Višejezični indeks Vijeća prema potrebama (panel 1) i jeziku (panel 2).....	61
Slika 9.: Višelingo indeks ESB-a po sadržaju (panel 1.) i jeziku (panel 2).....	62
Slika 10.: Višelingo indeks ESB-a prema potrebama (panel 1.) i jeziku (panel 2).....	62
Slika 11.: Višelingo indeks Suda EU-a po sadržaju (panel 1.) i jeziku (panel 2).....	63
Slika 12.: Višelingo indeks Suda EU-a prema potrebama (panel 1) i jeziku (panel 2).....	63
Slika 13.: Višelingo indeks Suda po sadržaju (panel 1.) i jeziku (panel 2).....	64
Slika 14.: Višelingo indeks Suda prema potrebama (panel 1) i jeziku (panel 2).....	64
Slika 15.: Usporedba ocjena „Sadržaj” i „potrebe” institucija EU-a.....	65
Slika 16.: Višejezični indeks Europskog ombudsmana po sadržaju (panel 1.) i jeziku (panel 2).....	65
Slika 17.: OR-ov višelingo indeks po sadržaju (panel 1.) i jeziku (panel 2).....	66
Slika 18.: EGSO-ov višelingo indeks po sadržaju (panel 1) i jeziku (panel 2).....	67
Slika 19.: EU-OSHA multilingo indeks po sadržaju (panel 1.) i jeziku (panel 2).....	67
Slika 20.: EFSA-in višelingo indeks po sadržaju (panel 1.) i jeziku (panel 2).....	68
Slika 21.: FRA multilingo indeks po sadržaju (panel 1) i jeziku (panel 2).....	68
Slika 22.: ECHA-in višelingo indeks po sadržaju (panel 1.) i jeziku (panel 2).....	69
Slika 23.: Usporedba prosječnih višelingo rezultata subjekta EU-a (negrupiranih i grupiranih).....	70

POPIS TABLICA

Tablica 1: Ocjena članaka Uredbe br. 1.....	22
Tablica 2.: Glavne pravne odredbe koje se odnose na jezike u Pravilniku o osoblju.....	24
Tablica 3.: Pregled serija i podserija SL-a.....	42
Tablica 4.: Unutarnja i vanjska komunikacija u Uredbi br. 1.....	45
Tablica 5.: Korespondencija između sadržaja internetskih stranica i višejezičnih potreba.....	55
Tablica 6.: Obujam internetskih stranica analiziranih po subjektu padajućim redoslijedom.....	55
Tablica 7.: Jezične vještine europskih stanovnika u dobi od 25 do 64 godine po jezicima.....	74
Tablica 8.: Postotak europskih stanovnika u dobi od 25 do 64 godine koji su lingvistički uključeni, prema vrsti komunikacijske politike EU-a i pristupu definiciji jezične uključenosti.....	76
Tablica A3.1: Popis intervjua.....	135
Tablica A4.1.: Postotak europskih stanovnika u dobi od 25 do 64 godine koji su lingvistički uključeni, prema vrsti komunikacijske politike EU-a, prema pristupu definiciji jezične uključenosti i po zemlji.....	143
Tablica A4.2.: Postotak europskih stanovnika u dobi od 25 do 64 godine koji su lingvistički uključeni, prema vrsti komunikacijske politike EU-a, pristupu definiciji jezične uključenosti i dobnoj skupini.....	145
Tablica A4.3.: Postotak europskih stanovnika u dobi od 25 do 64 godine koji su lingvistički uključeni, prema vrsti komunikacijske politike EU-a, pristupu definiciji jezične uključenosti i uspješno završenoj razini obrazovanja.....	146
Tablica A4.4.: Postotak europskih stanovnika u dobi od 25 do 64 godine koji su lingvistički uključeni, prema vrsti komunikacijske politike EU-a, pristupu definiciji jezične uključenosti i po zanimanju.....	147
Tablica A5.1: Prednosti i slabosti različitih pristupa strojnom prevođenju.....	150

IZVRŠNI SAŽETAK

U ovoj se studiji ocjenjuje pristup EU-a višejezičnosti u svojoj komunikacijskoj politici. Primjenjuje se pristup mješovitih metoda, uključujući pregled literature, pravnu analizu i analizu politika, kvantitativnu analizu internetskih stranica EU-a, intervjuje sa stručnjacima iz EU-a i analizu podataka iz anketa.

Ključni nalazi

Institucije, tijela i agencije EU-a formalno ispunjavaju obveze višejezičnosti EU-a. To je olakšano fleksibilnošću regulatornih obveza i nepostojanjem sveobuhvatnog okvira kojim se osiguravaju zajednički standardi prikladni za digitalno doba, posebno u pogledu internetskih stranica EU-a.

Uredba br. 1 pravni je temelj obveza višejezičnosti EU-a. Njome se utvrđuju pravila kojima se određuju jezici kojima se koriste institucije, tijela i agencije EU-a te se subjektima EU-a omogućuje fleksibilnost pri odlučivanju o jezicima koji će se upotrebljavati u posebnim slučajevima, npr. u radnim dokumentima ili internim sastancima sa stručnjacima. Višejezična digitalna komunikacija do danas nije obuhvaćena Uredbom br. 1 ili sudskom praksom Suda Europske unije. Stoga se velik broj sadržaja objavljenih na internetu ne prevodi jer se smatra nusproizvodom interne komunikacije. To znači da objavljeni dokumenti koji mogu utjecati na građane, poduzeća i države članice možda neće uvijek biti dostupni na njihovu jeziku.

U toj se studiji, na temelju pravnog obrazloženja, tvrdi **da bi se obveze višejezičnosti trebale primjenjivati na određene vrste sadržaja internetskih stranica.** U tu svrhu predlaže se višejezična tipologija potreba kako bi se pojasnile vrste sadržaja koji bi trebali biti prioritet pri prevođenju. To se temelji na rangiranju: (a) temeljne dokumente koji su zakonski obvezni biti dostupni ili podneseni na svim jezicima EU-a; (b) primarni dokumenti koji bi trebali biti dostupni na svim službenim jezicima EU-a zbog njihova sadržajnog sadržaja i mogućeg utjecaja na prava i obveze građana, poduzeća i javnih tijela, npr. smjernice o državnim potporama, programi financiranja EU-a ili pozivi na podnošenje ponuda; i (c) sekundarnih dokumenata koji su niži prioritet za višejezične potrebe i pristupačnost te gdje bi se strojno prevođenje moglo koristiti ako resursi nisu dostupni za ljudski prijevod.

Studija otkriva značajne razlike u dostupnosti višejezičnog sadržaja koji bi trebao biti dostupan na svim službenim jezicima. To je rezultat procjene višejezičnih ocjena na temelju primjene višejezične tipologije potreba na internetskim stranicama institucija EU-a. Internetske stranice Europske komisije i Europske središnje banke nisu uspješne u objavljivanju odjeljaka s „uglavnom temeljnim” i „uglavnom primarnim” sadržajem koji bi trebao biti dostupan na svim jezicima EU-a. S druge strane, rezultati internetskih stranica Europskog vijeća/Vijeće Europske unije, Suda EU-a i Europskog revizorskog suda vrlo su dobri. Europski parlament također ima relativno visoku ocjenu.

Drugi važan zaključak je **da jezični režimi institucija, tijela i agencija EU-a nisu dovoljno transparentni i formalizirani.** Režimi ponekad nisu određeni ili su često nejasni. Slično tome, većina institucija i tijela EU-a objavila je jezičnu politiku internetskih stranica, ali većina agencija to nije učinila. To nije u skladu s preporukama Europskog ombudsmana u kojima se poziva na jasno definiranje i objavu politike o uporabi službenih jezika EU-a.

EU ne prati i ne preispituje **širok raspon jezičnih režima, praksi i jezičnih politika internetskih stranica.** To šteti transparentnosti i odgovornosti te otežava formaliziraniji pristup višejezičnoj komunikaciji sa zajedničkim standardima.

Varijabilnost u pružanju višejezičnog sadržaja na internetskim stranicama EU-a i unutar njih podrazumijeva da taj komunikacijski kanal ne odgovara uvijek potrebama svih ciljnih skupina. Analiza 13 internetskih stranica EU-a s najvišejezičnijim sadržajem pokazala je da su

neke od njih dobro funkcionirale u smislu višelingo indeksa kojim se uzimaju u obzir različiti dijelovi sadržaja internetske stranice, dok su drugi bili lošiji. Najviše višejezične ocjene odnosile su se na šest internetskih stranica s ocjenama znatno iznad prosjeka 13 internetskih stranica (Sud Europske unije, Vijeće Europske unije/Europsko vijeće (zajednička internetska stranica), Europski revizorski sud, Europski parlament, Europska agencija za sigurnost i zdravlje na radu i Europski ombudsman). Druga skupina internetskih stranica postiže uspješnost na srednjoj razini i uključuje Europsku komisiju (najbližu razini internetskih stranica EU-a) i Europsku agenciju za kemikalije i Europski odbor regija (oba s nižim ocjenama). Posljednji klaster obuhvaća četiri web-mjesta s lošim rezultatima i niskom dostupnošću višejezičnih sadržaja (Europska središnja banka, Europski gospodarski i socijalni odbor, Europska agencija za sigurnost hrane, Agencija Europske unije za temeljna prava). Nadalje, većina internetskih stranica agencija EU-a (koja su dodatno ocijenjena na kvalitativni način) ne objavljuju sadržaj na svim službenim jezicima te su zapravo jednojezična na engleskom jeziku.

Alternativnim višejezičnim indeksom u kojem se razmatra samo ukupna količina internetskih stranica, ne uzimajući u obzir razlike među kategorijama sadržaja, neznatno se povećava uspješnost dviju internetskih stranica (Europski parlament i Agencija Europske unije za temeljna prava), ali se u nekim slučajevima znatno smanjuje uspješnost većine internetskih stranica, kao što je Europski ombudsman.

Ako se upotrebljava samo engleski jezik, dostupnost sadržaja objavljenih u EU-u niska je. Analiza Eurostatova istraživanja o obrazovanju odraslih (2016.) pokazuje da otprilike jedna trećina stanovnika EU-a u dobi od 25 do 64 godine govori samo svojim materinskim jezikom. Većina stanovništva ne govori zajednički jezik u EU-u na vrlo dobroj razini (tj. kao izvorni govornik ili kao strani jezik na stručnoj razini). Oko 20 % odraslih osoba s boravištem u EU-u može komunicirati na vrlo dobroj razini na njemačkom jeziku, nakon čega slijede francuski (oko 16 %), talijanski (14 %) i engleski (13 %). Ako se dokument objavljuje samo na engleskom jeziku, udio od 13 do 45 % odraslog stanovništva EU-a može ga razumjeti (raspon ovisno o pokazatelju koji se upotrebljava za mjerenje jezične sposobnosti). Taj se udio povećava na 43 – 65 % u trojezičnoj komunikacijskoj politici (koristeći engleski, francuski i njemački). Potpuno višejezičnom komunikacijskom politikom osigurava se dostupnost sadržaja za 97 – 99 % odraslih osoba u EU-u.

Nedostatak pozornosti na važnost višejezičnosti u komunikacijskoj politici može potaknuti percepciju da je EU udaljen i odvojen od građana s obzirom na trenutačnu raspodjelu jezičnih vještina među stanovništvom. Jezični režimi EU-a rezultat su uravnoteženja različitih interesa, uključujući znatna ograničenja resursa. To predstavlja politički i operativni izazov za institucije EU-a. Iako nije lišen perspektive resursa, višejezični režim najučinkovitija je i najdostupnija komunikacijska politika s obzirom na trenutačnu raspodjelu jezičnih vještina stanovnika EU-a.

Preporuke

Na temelju rezultata te studije predlažu se sljedeće preporuke.

- **1. preporuka: Razvoj zajedničkog i transparentnog okvira i standarda za višejezičnu komunikaciju, među ostalim u digitalnom području.** Ako ne postoji politička želja za reformom Uredbe br. 1, Europski parlament mogao bi međuinstitucijskim sporazumom promicati uspostavu službenog zajedničkog okvira i standarda. Komunikacija EU-a putem interneta trebala bi podlijegati obvezama višejezičnosti ne samo u pogledu sadržaja koji je u ovoj studiji definiran kao „osnovni” nego i za „primarni” sadržaj.
- **2. preporuka: Institucionalizirati redovito praćenje usklađenosti sa zakonodavstvom, administrativne transparentnosti i upotrebe resursa kako bi se osigurala višejezična komunikacija putem periodičnog izvješća.**

- **3. preporuka: Uspostaviti službenika za višejezičnost radi pregleda praksi, jezičnih režima i jezičnih politika internetskih stranica.** Službenik bi trebao biti odgovoran za periodično izvješće o praćenju i odgovarati Europskom parlamentu.
- **4. preporuka: Promicati upotrebu službenih jezika u digitalnoj komunikaciji kako bi se poboljšala dostupnost i blizina građana.**
- **5. preporuka: Povećati dodijeljena sredstva iz proračuna EU-a za višejezičnost.** To će pomoći u borbi protiv rezova u uslugama pismenog i usmenog prevođenja do kojih je došlo posljednjih godina.

1 UVOD

Europska unija (EU) predana je jezičnoj raznolikosti i promicanju višejezičnosti. Komunikacijska politika EU-a ključna je jer izravno utječe na odnose između institucija EU-a, država članica i građana. Višejezičnost pomaže približiti EU građanima olakšavanjem razumijevanja institucija EU-a, poštovanjem kulturne raznolikosti i doprinosom transparentnosti i odgovornosti. Promiče europsku javnu sferu i olakšava svijest i pristup mogućnostima koje proizlaze iz integracije u EU.

Glavni je cilj ove studije **ocijeniti pristup EU-a višejezičnosti u svojoj komunikacijskoj politici i predložiti preporuke.** Posebni su ciljevi sljedeći:

1. Ocjenjivanje **pravne usklađenosti i transparentnosti jezičnih režima** institucija, tijela i agencija EU-a, kao i njihove **jezične politike na internetskim stranicama.**
2. Provesti **analizu mapiranja upotrebe službenih jezika EU-a na svim komunikacijskim kanalima EU-a, s naglaskom na internetskim stranicama.**
3. Izvući **pouke o politikama i preporuke za kreatore** politika EU-a.

U ovoj su studiji obrađena četiri skupa istraživačkih pitanja:

1. **Usklađenost:** Poštuju li institucije, tijela i agencije EU-a Uredbu br. 1 i jezično pravo EU-a općenito i koje su implikacije za njihovu komunikacijsku politiku?
2. **Jezični režimi:** Koje su značajke jezičnih režima usvojene i primijenjene u praksi? Jesu li ti sustavi transparentni i formalizirani?
3. **Jezične prakse:** Odgovaraju li jezične prakse u jezičnoj politici internetskih stranica potrebama ciljne publike? Kako bi se te organizacije mogle najbolje prilagoditi trenutačnim jezičnim kontekstima?
4. **Političke implikacije:** Koje se preporuke mogu izraditi za kreatore politika EU-a?

Primjenjuje se pristup mješovitih metoda, uključujući pregled literature, pravnu analizu i analizu politika, vodeće rudarenje podataka i kvantitativne tehnike za analizu višejezičnih atributa internetskih stranica EU-a, intervjuje sa stručnjacima za politiku EU-a o pismenom i usmenom prevođenju te analizu podataka o jezičnim vještinama stanovnika EU-a.

Ova studija je strukturirana na sljedeći način.

- U 2. poglavlju predstavljena je metodologija istraživanja (za tehničke pojedinosti vidjeti priloge).
- U 3. poglavlju preispituje se pravni okvir EU-a za višejezičnu komunikaciju i razmatra pitanje usklađenosti sa zakonodavstvom.
- U poglavlju 4. analiziraju se jezični režimi i jezične politike internetskih stranica institucija, tijela i agencija EU-a te se ocjenjuje njihova transparentnost.
- U 5. poglavlju razmatra se pravno „sivo područje” višejezične komunikacije putem internetskih stranica i razvija višejezična tipologija potreba.
- U 6. poglavlju opisuje se razina višejezičnosti na internetskim stranicama EU-a izračunom indeksa višejezičnosti kako bi se usporedili obrasci jezične raznolikosti.
- U 7. poglavlju istražuje se raspodjela jezičnih vještina stanovnika EU-a s pomoću anketnih podataka kako bi se procijenilo je li komunikacijska politika EU-a dostupna.
- U poglavlju 8. izneseni su zaključci i preporuke.

2 METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

U ovoj studiji primijenjen je pristup mješovitim metodama kako bi se postigli ciljevi istraživanja, uključujući inovativnu kombinaciju kvalitativnih i kvantitativnih metoda.

Prvo, **pregled literature, pravna analiza i analiza politika** provedeni su radi preispitivanja višejezičnog regulatornog okvira (poglavlje 3.), jezičnih režima i jezičnih politika internetskih stranica (poglavlje 4.), uključujući akademske studije i studije politika te druge rezultate relevantne za studiju, kao što su jezične norme/uredbe institucija, tijela i agencija EU-a. Ta je zadaća poslužila i za razvoj „višejezične tipologije potreba” (poglavlje 5.) i preispitivanje strojnog prevođenja i prijedloga za poboljšanje višejezičnosti u obrazovnom sustavu EU-a (poglavlje 7.).

Drugo, **prikupljanje i analiza kvantitativnih podataka** uključivali su upotrebu rudarenja podataka i kvantitativnih tehnika za analizu višejezičnih atributa internetskih stranica EU-a. Tim je prikupio velik skup podataka s više od 1,5 milijuna internetskih stranica na 13 internetskih stranica EU-a. Za analizu kartiranja internetskih stranica (poglavlje 6.) višejezični atributi ocijenjeni su izračunom „multilingo indeksa” koji je primijenjen na sadržaj internetskih stranica/internetskih odjeljaka EU-a i višejezične tipologije potreba razvijene u poglavlju 5.

Treće, **analiza podataka provedena** je kako bi se procijenilo u kojoj je mjeri jezični režim EU-a dostupan građanima EU-a izračunom udjela stanovništva koje može razumjeti dokumente EU-a za različite kombinacije jezika koji se upotrebljavaju u režimima komunikacijskih politika EU-a, oslanjajući se na Eurostatovo istraživanje o obrazovanju odraslih (poglavlje 7.).

Naposljetku, **obavljeni su razgovori** s 12 dužnosnika EU-a uključenih u jezičnu i komunikacijsku politiku u institucijama, tijelima i agencijama EU-a. Naglasak je bio na višejezičnim komunikacijskim temama koje se odnose na sposobnost prevođenja/usmenog prevođenja, zapošljavanje, komunikaciju, upotrebu digitalnih alata i transparentnost. Razgovori su uključeni u analizu jezičnih režima i praksi (poglavlje 4.). Sažetak razgovora nalazi se u Prilogu 3.

Dodatne informacije o metodama nalaze se u svakom poglavlju, a tehničke pojedinosti navedene su u prilogima na internetskim stranicama EU-a (Prilog 2.) i o jezičnim vještinama stanovnika EU-a (Prilog 4.).

3 PRAVNI OKVIR

KLJUČNI NALAZI

- Pregled pravnih tekstova, sudske prakse Suda EU-a i relevantne literature otvara pitanja u vezi s trenutnom primjenom načela povezanih s pravilima višejezičnosti, definicijom „doktrine posebnih slučajeva”, transparentnosti, zapošljavanjem dužnosnika i ugovornog osoblja te pojmom (službene) objave.
- Uredba br. 1 temelj je jezične jednakosti i ograničenih jezičnih pravila za institucije EU-a. Njome se utvrđuju obveze višejezičnosti koje se odnose na izravnu komunikaciju između institucija i građana, publikacije i pravna pravila opće primjene te se utvrđuje uvjet institucionalne jezične autonomije.
- Uredbom br. 1 uspostavlja se opći jezični režim koji se primjenjuje na tijela i agencije, osim ako je Uredbom o osnivanju izričito predviđeno drukčije.
- Tekstualno i teleološko tumačenje Uredbe br. 1 pokazuje da je njezin glavni cilj promicanje razumijevanja putem višejezičnosti, a time i jezične uključenosti publike, dok je iznimka odabir jezika koji će se koristiti samo u „posebnim slučajevima”.
- Komunikacija na internetskim stranicama i višejezičnost do danas nisu riješeni pozitivnim pravom i Sud EU-a. Međutim, Sud EU-a prilagodio je primjenjivo pravo EU-a novoj stvarnosti komunikacije na internetskim stranicama kada se pravo na sud mora zaštititi.

3.1 Uvod

U ovom se poglavlju razmatra **pravni okvir za višejezičnu komunikaciju EU-a, točnije za komunikaciju na internetskim stranicama**. Razlikujemo između: primarno pravo, koje uključuje Ugovore i Povelju o temeljnim pravima; i sekundarnog prava u smislu „Uredbe br. 1 o utvrđivanju jezika koji se koriste u Europskoj ekonomskoj zajednici”, Statuta Suda Europske unije, poslovnika Suda i poslovnika Općeg suda te Pravilnika o osoblju za dužnosnike EU-a (dalje u tekstu Pravilnik o osoblju). Iako je Uredba br. 1 i njezino tumačenje od strane Suda glavni izvor prava EU-a o višejezičnosti koje se primjenjuje na komunikacijsku politiku institucija, tijela i agencija EU-a, Sud EU-a dosad se nije bavio komunikacijom na internetskim stranicama.

3.2 Metodologija

Ovo se poglavlje temelji na pravnim izvorima (primarno i sekundarno pravo, sudska praksa Suda EU-a) i pravnoj literaturi kako bi se pružio strukturirani pregled pravnog okvira za višejezičnu komunikaciju i bolje razumjela njegova primjena u komunikaciji na internetskim stranicama. Pruža se i pravno tumačenje koje se temelji na postojećem pozitivnom pravu, posebno ako pravni kontekst nije stabilan ili jasan ili ako postoje praznine.

3.3 Primarni zakon

Primarno pravo obuhvaća Ugovore – Ugovor o Europskoj uniji (UEU) i Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU) – i Povelju Europske unije o temeljnim pravima (dalje u tekstu „Povelja”).

• **Ciljevi Unije**

Članak 3. UEU-a: „[Unija] poštuje svoju bogatu kulturnu i jezičnu raznolikost te osigurava očuvanje i unapređenje europske kulturne baštine.”

Članak 165. stavak 1. UFEU-a: „Unija doprinosi razvoju kvalitetnog obrazovanja poticanjem suradnje među državama članicama i, prema potrebi, podupiranjem i dopunjavanjem njihova djelovanja, uz potpuno poštovanje odgovornosti država članica za nastavni sadržaj i organizaciju obrazovnih sustava te njihovu kulturnu i jezičnu raznolikost.”

Članak 165. stavak 2. UFEU-a: „Djelovanje Unije usmjereno je na [...] razvoj europske dimenzije u obrazovanju, posebno poučavanjem i širenjem jezika država članica”.

• **Jednaka vjerodostojnost tekstova i popis jezika Ugovora**

Članak 55. stavak 1. UEU-a: „Ovaj Ugovor, sastavljen u jednom izvorniku na bugarskom, češkom, danskom, engleskom, estonskom, finskom, francuskom, grčkom, hrvatskom, irskom, latvijskom, litavskom, mađarskom, malteškom, nizozemskom, njemačkom, poljskom, portugalskom, rumunjskom, slovačkom, slovenskom, španjolskom, švedskom i talijanskom jeziku, pri čemu su tekstovi na svakom od tih jezika jednako vjerodostojni, pohranjuje se u arhivu Vlade Talijanske Republike, koja svakoj od vlada drugih država potpisnica dostavlja po jedan ovjereni primjerak.”

Članak 358. UFEU-a: „Odredbe članka 55. [UEU-a] primjenjuju se na ovaj Ugovor”.

Članak 55. stavak 2. UEU-a: „Ovaj se Ugovor također može prevesti na sve druge jezike koje odrede države članice među onima koji, u skladu sa svojim ustavnim poretkom, uživaju službeni status na cijelom svojem državnom području ili na njegovu dijelu. Dotične države članice dostavljaju ovjerenu presliku takvih prijevoda koja se pohranjuje u arhivu Vijeća.”

Izjava br. 16 o članku 55. stavku 2. Ugovora o Europskoj uniji: „Konferencija smatra da mogućnost izrade prijevoda Ugovorâ na jezike navedene u članku 55. stavku 2. doprinosi ostvarenju cilja poštovanja bogate kulturne i jezične raznolikosti Unije kako je utvrđeno u članku 3. stavku 3. četvrtom podstavku. U tom kontekstu Konferencija potvrđuje privrženost Unije kulturnoj raznolikosti Europe i posebnu pozornost koju će i dalje posvećivati tim i drugim jezicima.

Konferencija preporučuje da države članice koje žele iskoristiti mogućnost iz članka 55. stavka 2. u roku od šest mjeseci od datuma potpisivanja Ugovora iz Lisabona Vijeću dostave jezik ili jezike na koje će se Ugovori prevesti.”

• **Prava građana EU-a**

Članak 20. stavak 2. točka (d) UFEU-a: „Građani Unije imaju] pravo podnijeti predstavku Europskom parlamentu, podnijeti zahtjev Europskom ombudsmanu i obratiti se institucijama i savjetodavnim tijelima Unije na bilo kojem jeziku Ugovora te dobiti odgovor na istom jeziku.”

Članak 24. UFEU-a: „Svaki građanin Unije može se obratiti bilo kojoj instituciji ili tijelu iz ovog članka ili članka 13. Ugovora o Europskoj uniji na jednom od jezika navedenih u članku 55. stavku 1. Ugovora o Europskoj uniji i dobiti odgovor na istom jeziku.”

• **Jezična rješenja u sekundarnom pravu**

Članak 342. UFEU-a: „Pravila kojima se uređuju jezici institucija Unije, ne dovodeći u pitanje odredbe Statuta Suda Europske unije, utvrđuje Vijeće, odlučujući jednoglasno uredbama.”

Članak 118. UFEU-a: „Vijeće, odlučujući u skladu s posebnim zakonodavnim postupkom, uredbama utvrđuje jezična rješenja za europska prava intelektualnog vlasništva. Vijeće odlučuje jednoglasno nakon savjetovanja s Europskim parlamentom.”

Članak 207. stavak 4. UFEU-a „Vijeće također odlučuje jednoglasno za pregovore i sklapanje sporazuma: (a) u području trgovine kulturnim i audiovizualnim uslugama, ako bi ti sporazumi mogli dovesti u pitanje kulturnu i jezičnu raznolikost Unije”

Izvor: vlastita razrada

Polje 1.: Pravne odredbe o višejezičnosti u Ugovorima EU-a (UEU i UFEU)

Odredbe primarnog prava koje se odnose na višejezičnost vrlo su raznolike. U članku 55. stavku 1. UEU-a navode se 24 jezika na kojima je sastavljen UEU i vjerodostojan je. Člankom 55. stavkom 2. i Izjavom br. 16 predviđa se mogućnost prevođenja Ugovora na dodatne jezike. Kako je predviđeno člankom 358. UFEU-a, UFEU je vjerodostojan na istim jezicima kao i UEU, s istim implikacijama. Članak 165. stavak 2. pokazuje važnost koja se pridaje poučavanju i širenju jezika država članica. Članak 342. UFEU-a pravna je osnova na temelju koje Vijeće može usvojiti institucionalni jezični režim EU-a. Odredbama o građanstvu EU-a građanima EU-a daju se bezuvjetna prava, kao što su pravo na podnošenje predstavlki Europskom parlamentu i pravo na podnošenje zahtjeva Europskom ombudsmanu na bilo kojem jeziku Ugovora. Kad je riječ o pravima građana na komunikaciju s EU-om, člankom 24. UFEU-a (kao i člankom 41. stavkom 4. Povelje) propisano je da oni mogu samo „pisati” institucijama EU-a, ombudsmanu, Gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija. Područje primjene članka 20. UFEU-a šire je od članka 24. UFEU-a: građani se mogu „adresirati”, što znači i pisanu i usmenu komunikaciju, sve institucije i savjetodavna tijela, uključujući agencije.

Cilj poštovanja kulturne i jezične raznolikosti bogate EU-a (članak 3. UEU-a) ponavlja se u članku 22. Povelje. **Poštovanje jezične raznolikosti, kada se spominje u sekundarnom aktu, znači da EU pri provedbi politike ne smije kršiti postojeću jezičnu raznolikost i da je promicanje višejezičnosti jedna od politika EU-a** (članak 167. stavak 1. UFEU-a). Kao takav, ovaj članak ne stvara nikakvu pravnu obvezu, ali kao i svaki cilj Ugovorâ, ovaj članak može pomoći u tumačenju svrhe drugih odredaba.

Načelo nediskriminacije na temelju jezika (ili načelo jezične jednakosti) također je zaštićeno člankom 21. Povelje, koji se primjenjuje samo ako se primjenjuje pravo Unije. Područje primjene Povelje je područje primjene prava EU-a (presuda Suda EU-a Åklagaren, 2013., točka 21¹). To znači da institucije i tijela EU-a ne smiju kršiti ovaj članak pri izvršavanju ovlasti dodijeljenih Ugovorima. U skladu s **pravom na dobru upravu**, „svaka osoba može pisati institucijama Unije na jednom od jezika Ugovorâ i mora imati odgovor na istom jeziku” (članak 41. stavak 4. Povelje).

- Nediskriminacija

Članak 21. stavak 1.: „Zabranjuje se svaka diskriminacija na bilo kojoj osnovi kao što je [...] jezik [...]”.

- Kulturna, vjerska i jezična raznolikost

Članak 22.: Unija poštuje kulturnu, vjersku i jezičnu raznolikost.

Pravo na dobru upravu

Članak 41. stavak 4.: „Svaka osoba može pisati institucijama Unije na jednom od jezika Ugovorâ i mora imati odgovor na istom jeziku.”

Izvor: vlastita razrada

Okvir 2. Odredbe o višejezičnosti u Povelji EU-a o temeljnim pravima

3.4 Sekundarni zakon

U sekundarnom pravu Vijeće je reguliralo jezični režim institucija EU-a u „Uredbi Vijeća br. 1 o utvrđivanju jezika koji se koriste u Europskoj ekonomskoj zajednici” i predvidjelo odstupanje u pogledu Suda EU-a. Jezični režim institucija i tijela EU-a ovisi i o Uredbi o utvrđivanju Pravilnika o

1 Presuda Suda Åklagaren, C 617/10 [2013.]. Dostupno na: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9E6804D1FA607C57315C3FC586503F57?text=&docid=134202&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=7116443>

osoblju za dužnosnike i Uvjeta zaposlenja ostalih službenika Europske ekonomske zajednice i Europske zajednice za atomsku energiju (dalje u tekstu „Pravilnik o osoblju”)².

3.4.1 Pravilnik br. 1

Uredba br. 1³, donesena 1958. na temelju bivšeg članka 217. TEEZ-a (sada 342. UFEU-a), bila je reprodukcija međuvladine odluke donesene 24. srpnja 1952. nakon stupanja na snagu Ugovora o osnivanju Europske zajednice za ugljen i čelik. Uredba br. 1 izmijenjena je u kontekstu pristupanja 1972., 1979., 1985., 1994., 2003., 2005. i 2013. Izmijenjena je i Uredbom 920/2005 kako⁴ bi se irskom jeziku osigurao isti status (uz odstupanje) kao i službenim jezicima drugih država članica.

Uredba br. 1 temelj je jezične jednakosti i ograničenih jezičnih pravila za svaku instituciju EU-a, kojom se predviđa ono što se može nazvati Ustavom EU-a o višejezičnosti. Formalno, to je akt koji Vijeće može jednoglasno izmijeniti. Riječ je o sažetoj uredbi koja se sastoji od samo osam članaka (okvir 3.). Uredba ne uključuje preliminarni prikaz ciljeva i značenja teksta. Razmatranje razvoja konteksta i potreba građana nikada nije bilo predmet globalnog preispitivanja/reforme.

---

2 Uredba br. 31 (EEZ), 11 (EZAE) o Pravilniku o osoblju za dužnosnike i Uvjetima zaposlenja ostalih službenika Europske ekonomske zajednice i Europske zajednice za atomsku energiju (SL P 045, 14.6.1962., str. 1385.). Pročišćeni tekst dostupan je na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A01962R0031-20220101>

3 Uredba br. 1 o određivanju jezika koji se koriste u Europskoj ekonomskoj zajednici (SL P 17, 6.10.1958., str. 385.). Pročišćeni tekst dostupan je na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A01958R0001-20130701>

4 Uredba Vijeća br. 920/2005, 13. lipnja 2005. (SL L 156, 18.06.2005., str. 3.). Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32005R0920>

**Uredba br. 1 o određivanju jezika koji se koriste u Europskoj ekonomskoj zajednici
VIJEĆE EUROPSKE GOSPODARSKE ZAJEDNICE,**

Uzimajući u obzir članak 217. Ugovora kojim se predviđa da pravila kojima se uređuju jezici institucija Zajednice, ne dovodeći u pitanje odredbe poslovnika Suda, određuje Vijeće jednoglasno,

Budući da je svaki od četiri jezika na kojima je sastavljen Ugovor priznat kao službeni jezik u jednoj ili više država članica Zajednice;

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.: Službeni jezici i radni jezici institucija Unije su bugarski, češki, danski, engleski, estonski, finski, francuski, grčki, hrvatski, irski, latvijski, litavski, malteški, poljski, portugalski, rumunjski, slovački, slovenski, španjolski i švedski.

Članak 2.: Dokumenti koje država članica ili osoba koja podliježe nadležnosti države članice šalje institucijama Zajednice mogu se sastaviti na bilo kojem od službenih jezika koje odabere pošiljatelj. Odgovor se sastavlja na istom jeziku.

Članak 3.: Dokumenti koje institucija Zajednice šalje državi članici ili osobi koja podliježe jurisdikciji države članice sastavljaju se na jeziku te države.

Članak 4.: Propisi i drugi dokumenti opće primjene sastavljaju se na službenim jezicima.

Članak 5.: Službeni list Europske unije objavljuje se na službenim jezicima.

Članak 6.: Institucije Zajednice mogu u svojem poslovniku odrediti koji će se jezik koristiti u posebnim slučajevima.

Članak 7.: Jezici koji se koriste u postupcima pred Sudom utvrđuju se njegovim poslovnikom.

Članak 8.: Ako država članica ima više od jednog službenog jezika, na jezik koji se koristi na zahtjev te države primjenjuju se opća pravila njezina prava.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Izvor: Pravilnik br. 1

Polje 3.: Uredba br. 1 (pročišćena verzija iz 2013.)

U tablici 1. istaknuta su ključna pravila iz svakog članka, značajna pravna pitanja te su navedena upućivanja na relevantna poglavlja i odjeljke ove studije koji sadržavaju daljnju analizu.

Tablica 1: Ocjena članka Uredbe br. 1

Članci	Ključno pravilo	Početna procjena	Unakrsna referenca
Članak 1.	Formalni jednaki status 24 službenapodručja Unije Upućivanje na „radne jezike” i „službene jezike”	<ul style="list-style-type: none"> • 24 službena jezika jednaka su 24 jezika Ugovora iz članka 55. stavka 1. UEU-a (van der Jeught, 2021.) • Razlika „nije vrlo korisna” (van der Jeught, 2021.); Nema definicije službenog jezika i radnog jezika 	Rasprava o toj razlici i radnom jeziku u poglavlju 5.
Članci 2. i 3.	Izravna komunikacija s državama članicama i njihovim građanima na njihovom službenom jeziku	<ul style="list-style-type: none"> • Prava građana iz članka 24. stavka 4. UFEU-a • „opće načelo prava Unije kojim se svakom građaninu daje pravo da u svim okolnostima bude sastavljena verzija bilo čega što bi moglo utjecati na njegove interese” (CJEU, C.Kik, C-361/01 P [2003] stavak 82.⁵) • Podnositelj zahtjeva mora zatražiti prijevod ako ne razumije odgovor Komisije na njegovu pritužbu (C-741/18 P – OPS Újpest protiv Komisije, točka 16.)⁶ 	3.4 Slučajna praksa Rasprava u 5. poglavlju
Članak 4.	Propisi i drugi dokumenti opće primjene sastavljaju se na svim službenim jezicima.	<ul style="list-style-type: none"> • Irsko odstupanje završilo je 1. siječnja 2022.⁷ • Malteško odstupanje završilo je 1. svibnja 2007.⁸ • Pojedinačna odluka ne mora nužno biti sastavljena na svim službenim jezicima, iako može utjecati na prava građanina Unije koji nije osoba kojoj je upućena, na primjer na konkurentan gospodarski subjekt (CJEU, C.Kik, C-361/01 P [2003.] točka 85.) • Nejasan status mekog prava 	3.4 Slučajna praksa Rasprava u 5. poglavlju

5 Presuda CJEC Kik protiv OHIM-a, C-361/01 P [2003.] točka 82. Dostupno na: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=48555&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1562893>

6 Sud EU-a, rješenje CJ OPS Újpest protiv Komisije, C-741/18 [2019.]. Dostupno na: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=223918&doclang=EN>

7 Uredba Vijeća (EU, Euratom) 2015/2264 o produljenju i postupnom ukidanju privremenih mjera odstupanja od Uredbe br. 1 od 15. travnja 1958. o određivanju jezika koji se koriste u Europskoj ekonomskoj zajednici i Uredbe br. 1 od 15. travnja 1958. o određivanju jezika koji se koriste u Europskoj zajednici za atomsku energiju uvedenih Uredbom (EZ) br. 920/2005 (SL L 322, 8.12.2015., str. 1.). Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32015R2264>

8 Uredba Vijeća (EZ) br. 930/2004 od 1. svibnja 2004. o privremenim mjerama odstupanja u vezi s izradom akata institucija Europske unije na malteškom jeziku (SL L 169, 1.5.2004., str. 1.). Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32004R0930>

Članak 5.	Objava SL-a na službenim jezicima	<ul style="list-style-type: none"> • Irska i malteška prethodna odstupanja: vidjeti gore, članak 4. • Nejasan status mekog prava i razlike između dijela L i C • Objava na internetskoj stranici istovjetna objavi u službenom listu (CJEU, PPG, C-625/11 P [2013.] točka 32.) 	3.4 Slučajna praksa Rasprava u 5. poglavlju
Članak 6.	Mogućnost da institucije EU-a u posebnim slučajevima predviđenima njihovim poslovnikom odrede koji će se jezik upotrebljavati	<p>Režimi zakonito ograničenih jezika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Takozvana „doktrina posebnih slučajeva” (van der Jeught, 2021.) • Pravna osnova za jezičnu autonomiju institucija EU-a <p>Pitanje o granicama te autonomije</p>	3.4 Slučajna praksa Rasprava u 5. poglavlju
Članak 7.	Pravila o odstupanju za Sud EU-a	<ul style="list-style-type: none"> • Statut Suda Europske unije • Poslovnik Suda Europske unije • Poslovnik Općeg suda 	Polje 4. u nastavku
Članak 8.	Institucionalna autonomija država članica u odabiru svojeg službenog jezika Obvezna i izravna primjenjivost Uredbe		

Čini se da je članak 6. protutočka s člancima od 1. do 5. Može se smatrati da je poštovanje obveza višejezičnosti pravilo i mogućnost upotrebe jednog ili nekoliko jezika iznimka (Clément-Wilz, 2022.b). Nadalje, moglo bi se iznijeti slučaj funkcionalnog (ili teleološkog) tumačenja na temelju ciljeva EU-a kako je predviđeno člankom 3. UEU-a kako bi se u obzir uzela jezična raznolikost i potrebe građana. Područje primjene Uredbe br. 1 formalno je ograničeno na institucije Unije. Međutim, zbog ustavne važnosti Uredbe br. 1 i njezina donošenja prije osnivanja decentraliziranih agencija, sva bi se načela trebala primjenjivati na tijela i agencije Unije, kako je navedeno u sudskoj praksi i najmjerodavnijoj pravnoj teoriji. Opći sud naveo je da se ovlast dodijeljena člankom 6. primjenjuje na tijela Unije (Sud EU-a, GC., Italia/EGSO, 2011., točka 42.).⁹ Naime, Uredbom br. 1 uspostavlja se opći jezični režim i ta se uredba ne bi primjenjivala samo ako se uredbom o osnivanju tijela ili agencije predviđa poseban jezični režim koji izričito odstupa od pravila Uredbe br. 1 (Chiti, 2008., van der Jeught, 2021.). Drugim riječima, „precizno je da se Uredbom jača i proširuje njezino opće područje primjene” (Gozzi, 2004.). U svakom slučaju, odredbe ugovora o uporabi jezika u komunikaciji s građanima primjenjuju se i na savjetodavna tijela EU-a i Europskog ombudsmana (vidjeti prethodno poglavlje 3.3.).

9 Sud EU-a, presuda Općeg suda Italija protiv EGSO-a, T-117/08 [2011.]. Dostupno na: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=81894 &pageIndex=0 &doclang=EN &Modde=lst;dir=&occ=prvi i dio = 1 &cid=1270101>

3.4.2 Jezična rješenja za postupke pred Sudom Europske unije¹⁰

Kako je navedeno u preliminarnim izjavama i članku 7. Uredbe br. 1, Sud EU-a (koji čine Sud i Opći sud) uživa pravo na odstupanje. Kako je objašnjeno u poglavlju 4., jezik postupka određuje se za svaku tužbu pred Sudom Europske unije. Jezik postupka jedan je od 24 službena jezika. U prethodnom postupku jezik je uvijek onaj koji koristi nacionalni sud koji je uputio zahtjev. U izravnim tužbama podnositelji zahtjeva mogu odabrati jezik postupka. Nisu obvezani vlastitim državljanstvom ili državljanstvom svojeg odvjetnika. Međutim, ako je tuženik država članica, jezik postupka je jezik ili jedan od jezika te države. Nakon što se odluči na jeziku postupka, on se mora koristiti tijekom cijelog postupka, kako u pisanom tako i u usmenom dijelu postupka. Odabir jezika koji će se koristiti obvezujući je ne samo za stranke, već i za sve treće strane kojima se može odobriti intervencija, osim za države članice kojima je na temelju članka 38. stavka 4. dopušteno koristiti se vlastitim jezikom (vidjeti poglavlje 4. odjeljak 4.3.4. u nastavku).

3.4.3. Pravilnik o osoblju za dužnosnike Europske unije

Odredbe o višejezičnosti uključene su i u Pravilnik o osoblju u pogledu pravila o nediskriminaciji, jezičnim vještinama i specifikaciji znanja jezika potrebnih u natječajima za zapošljavanje s obzirom na posebnu prirodu radnih mjesta koja treba popuniti. U tablici 2. navedene su ključne odredbe svakog relevantnog članka te se navode upućivanja na druge odredbe i sudsku praksu.

Tablica 2.: Glavne pravne odredbe koje se odnose na jezike u Pravilniku o osoblju¹¹

Članci	Ključne odredbe	Primjedbe i unakrsno upućivanje
Članak 1. točka (d), stavak 1.	„Zabranjuje se svaka diskriminacija na bilo kojoj osnovi kao što su spol, rasa, boja kože, etničko ili socijalno podrijetlo, genetska obilježja, jezik, vjera ili uvjerenje, političko ili bilo koje drugo mišljenje, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje, invaliditet, dob ili spolna orijentacija.”	Vidjeti sudsku praksu u 3.4.2.
Članak 1. točka (d) stavak 6.	„Uz poštovanje načela nediskriminacije i načela proporcionalnosti, svako ograničenje njihove primjene mora biti opravdano objektivnim i opravdanim razlozima te mora biti usmjereno na legitimne ciljeve u općem interesu u okviru kadrovske politike. [...]”	Vidjeti sudsku praksu u 3.4.2.
Članak 28. točka (f)	„Dužnosnik se može imenovati samo pod uvjetom da [...] predoči dokaz o temeljitom znanju jednog od jezika Unije i zadovoljavajućem znanju drugog jezika Unije u mjeri u kojoj je to potrebno za obavljanje njegovih dužnosti.”	Iste odredbe za privremeno osoblje (čl. 12. stavak 2. točka (e)) i ugovorno osoblje (čl. 82. stavak 2. točka (e))
Prilog III. (Tržišna natjecanja), članak 1.	„Obavijest o natječajima [...] navodi: [...] prema potrebi, potrebno znanje jezika s obzirom na posebnu prirodu	Vidjeti sudsku praksu u odjeljku 3.4.2.

¹⁰ Statut Suda Europske unije, SL C 202, 7.6.2016., str. 210. – 229. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12016E%2FPRO%2F03>; Poslovnik Suda, SL L 265, 29.9.2012., str. 1. – 42. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32012Q0929%2801%29>; Poslovnik Općeg suda, SL L 105, 23.4.2015., str. 1. – 66. Dostupno na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2015.105.01.0001.01.ENG

¹¹ Uredba br. 31 (EEZ), 11 (EZAE) o Pravilniku o osoblju za dužnosnike i Uvjetima zaposlenja ostalih službenika Europske ekonomske zajednice i Europske zajednice za atomsku energiju (SL P 045, 14.6.1962., str. 1385.). Pročišćeni tekst dostupan je na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A01962R0031-20140501>

stavak 1. točka (f)	radnih mjesta koja treba popuniti.”	
Izvor: Vlastita razrada		

3.5 Prema sudskoj praksi Suda Europske unije

Kad je riječ o sudskoj praksi Suda Europske unije, može se pojaviti niz pravnih pitanja koja se odnose na komunikacijske politike institucija EU-a, uključujući primjenu načela povezanih s višejezičnošću, definiciju „doktrine posebnih slučajeva”, transparentnost te zapošljavanje dužnosnika i ugovornog osoblja.

3.5.1 Načela prava EU-a i višejezičnost

Sud EU-a naveo je, u glavnom predmetu, da „načelo **pravne sigurnosti** zahtijeva da zakonodavstvo Zajednice omogući zainteresiranim osobama da se upoznaju s točnim opsegom obveza koje im nameće, što se može jamčiti samo pravilnom objavom tog zakonodavstva na službenom jeziku onih na koje se primjenjuje” (CJEC, Skoma-Lux, C-161/06, 2007., t. 38.¹²). Dokazano je da je višejezičnost posljedica drugih načela prava EU-a, kao što su **izravni učinak, nadređenost i učinkovitost prava EU-a** (Ziller, 2018.).

Ujednačena primjena prava Unije temelji se i na višejezičnosti jer se u načelu mora priznati da sve jezične verzije akta Unije imaju istu vrijednost (presuda Suda Srl CILFIT i Lanificio di Gavardo SpA, 1982. i presuda CJ, Belgija/Komisija, 2018.).¹³

Sud je također naglasio sljedeće: „od posebne je važnosti za **transparentnost i demokratsku legitimnost** djelovanja Europske unije [...], što pretpostavlja da se parlamentarna rasprava i glasovanje temelje na tekstu koji je zastupnicima pravodobno stavljen na raspolaganje i preveden na sve službene jezike EU-a” (presuda Suda EU-a Francuska protiv EP-a, 2018., točka 57.).¹⁴ Stoga je transparentnost političkog procesa usko povezana s pitanjem višejezičnosti. Također je u skladu s člankom 1. UEU-a u kojem se navodi da se „u procesu stvaranja sve tješnje povezane unije među narodima Europe [...] odluke donose na što otvoreniji način i što je moguće bliži građanima”.

Neovisno o važnosti višejezičnosti za sigurnost i učinkovitost prava Unije, Sud je **odbacio postojanje općeg načela prava Zajednice/Unije koje svakom građaninu daje pravo da u svim okolnostima sastavi verziju bilo čega što bi moglo utjecati na njegove interese** (presuda Suda Europske unije Kik/ OHIM, 2003., t. 82.).¹⁵

Naposljetku, Sud EU-a u određenim okolnostima smatra da je objava na službenim internetskim stranicama istovjetna objavi u SL-u. Na primjer, kad je riječ o Direktivi 97/33 o međusobnom povezivanju u telekomunikacijama, Sud navodi da taj tekst „ne daje smjernice u pogledu načina objavljivanja predviđenog za određene informacije [...]. U tim okolnostima, u suvremenom telekomunikacijskom sektoru objavljivanje putem interneta može se smatrati primjerenim [...]” (presuda Suda, Komisija/Belgija, 2002., točka 44.).¹⁶

12 Presuda CJEC Skoma-Lux, C-161/06 [2007.]. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:62006CJ0161>

13 Presuda Suda Srl CILFIT i Lanificio di Gavardo Sp1, C-283/81 [1982.]. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:61981CJ0283> ; Sud EU-a, presuda Suda EU-a Belgija protiv Komisije, C-16/16 P [2018.]. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62016CJ0016>

14 Sud EU-a, Francuska protiv Europskog parlamenta, C-73/17 [2018.]. Dostupno na: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-73/17>

15 Presuda CJ Kik, cit.

16 Presuda CJEC, Komisija protiv Belgije [2002.]. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:62001CJ0221&from=fr>

Osim toga, ako datum objave označava početak roka predviđenog za podnošenje tužbe protiv njega, Sud je naveo da pravilo prema kojem **rok za podnošenje tužbe protiv akta koji je donijela institucija teče „od objave tog akta u Službenom listu Europske unije” može se odnositi na osporavanje akta općenito. Prema SEU-u, „upućivanje na Službeni list Europske unije stoga se može objasniti jednostavnom činjenicom da je objava u Službenom listu bila jedini predviđeni oblik objave u trenutku donošenja tog poslovnika”**. Stoga se „ne može isključiti da se [ovaj rok] primjenjuje na akt koji je objavljen samo na internetu, kao što je pobijana odluka” (presuda Suda PPG i SNF/ECHA, 2013., točka 31.).¹⁷ U predmetu *Bilbaína de Alquitranes i o. protiv ECHA-e* Opći sud presudio je da su ECHA-ine odluke o identifikaciji određenih tvari odluke koje proizvode pravne učinke u pogledu kategorije osoba koje se promatraju na općenit i apstraktan način. Te odluke nikada se ne objavljuju u SL-u, nego na internetskim stranicama ECHA-e (presuda Općeg suda *Bilbaína de Alquitranes i o. protiv ECHA-e*, 2013., točka 31.).¹⁸ U skladu s tim, **Sud EU-a prilagođava primjenjivo pravo EU-a novoj stvarnosti priopćavanja internetskih stranica kada pravo na sud mora biti zaštićeno.**

3.5.2 Sudska praksa o jezičnom režimu i doktrini posebnih predmeta

CJEC je u glavnom predmetu *Kik* zaključio da je „jezični režim tijela kao što je [Ured za usklađivanje na unutarnjem tržištu] rezultat teškog postupka kojim se nastoji postići potrebna ravnoteža između interesa gospodarskih subjekata i javnog interesa u pogledu troškova postupka, ali i između interesa podnositelja zahtjeva za žigove Zajednice i interesa drugih gospodarskih subjekata u pogledu pristupa prijevodima dokumenata kojima se dodjeljuju prava ili postupaka koji uključuju više od jednog gospodarskog subjekta, kao što su postupci povodom prigovora, opoziva i postupci za proglašavanje ništavosti” (presuda Suda *Kik/OHIM*, 2003., točka 92.).¹⁹ Drugim riječima, ta sudska praksa pokazuje da je jezični režim institucije ili tijela EU-a rezultat osjetljivog odvagivanja između suprotstavljenih interesa, koji zahtijeva inženjering jezični primjerenih rješenja praktičnih poteškoća (vidjeti i presudu Suda EU-a, *Španjolska protiv Vijeća*, 2005.).²⁰ To je takozvana „doktrina posebnih slučajeva”, koja proizlazi iz članka 6. Uredbe br. 1, prema kojoj svaka institucija, tijelo ili agencija „može u svojem poslovniku odrediti koji će se jezik koristiti u posebnim slučajevima”.

To je pitanje ponovno postavljeno kada je jezični režim bio ograničen u slučaju uredbe o jedinstvenom patentu, na temelju članka 118. UFEU-a. Restriktivna priroda jezičnog režima bila je vrlo slična onoj u *Kiku* ili još ograničenija jer su se u skladu s Uredbom o jedinstvenom patentu upotrebljavala samo tri jezika (tj. engleski, francuski i njemački). *Španjolska* (predmet C-147/13, *Španjolska/Vijeće*) podnijela je tužbu za poništenje Uredbe o jezičnom uređenju tvrdeći da jezični režim stvara nejednakost između, s jedne strane, građana i poduzetnika Unije koji mogu s određenom razinom stručnosti razumjeti dokumente sastavljene na tri službena jezika Europskog patentnog ureda (EPO) i, s druge strane, onih koji nemaju tu sposobnost, a koji će o vlastitom trošku morati imati prijevode. Svi argumenti koje je podnijela *Španjolska* bili su usmjereni na štetan učinak jezičnog režima na građane i poduzeća.

Sud je, podsjećajući na sudsku praksu iz *Kika*, presudio da odabrani jezični režim koji razlikuje službene jezike EU-a ima legitiman cilj i ne prelazi ono što je nužno. Kao prvo, istaknuo je da europski patenti koji obuhvaćaju područje svih država članica predstavljaju prepreku patentnoj zaštiti unutar Unije te je stoga ključno da aranžmani za prevođenje Uredbe budu dokazano isplativi. Drugo, Sud je naglasio da je Uredbom uveden niz mehanizama osmišljenih kako bi se

17 Sud EU-a, presuda Suda Europske unije PPG i SNF protiv ECHA-e [2013.], C-625/11 P. Dostupno na: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=142203&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=5792773>

18 Sud EU-a, presuda Suda Europske unije PPG i SNF protiv ECHA-e [2013.], C-625/11 P. Dostupno na: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=142203&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=5792773>

19 Presuda CJ *Kik*, cit.

20 Sud EU-a, presuda Suda Europske unije, *Španjolska protiv Vijeća*, predmet C-147/13 [2015.]. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62013CJ0147>

osigurala potrebna ravnoteža između interesa podnositelja zahtjeva za jedinstveni patent i interesa drugih gospodarskih subjekata u pogledu pristupa prijevodima, kao što su naknada troškova prevođenja, posebni aranžmani prevođenja tijekom prijelaznog razdoblja i zahtjevi u pogledu prevođenja u slučaju spora (vidjeti Somssich, 2016.).

U drugom važnom predmetu, Španjolska protiv Europskog parlamenta, Sud je podsjetio Europski parlament na važnost donošenja internog poslovnika kojim se uređuje primjena njezina jezičnog režima. Smatrao je da „budući da Europski parlament na temelju članka 6. Uredbe br. 1 nije donio interni poslovnik kojim se uređuje primjena njegova jezičnog sustava, ne može se utvrditi, bez obzira na dužnosti koje će zaposlene osobe stvarno obavljati, da su [engleski, francuski i njemački] nužno najkorisniji jezici za sve dužnosti u toj instituciji” (Sud EU-a, Španjolska protiv Europskog parlamenta, 2019., C-377/2016, t. 73.).²¹

3.5.3 Sudska praksa o zapošljavanju

Jezik natječaja za zapošljavanje treba razlikovati od zahtjeva kandidata u pogledu jezičnih vještina. Veliko vijeće Suda donijelo je 2019. dvije presude o tim aspektima.

Kad je riječ o jeziku natječaja, Sud je u područje primjene Uredbe br. 1 uključio odnos između institucija i kandidata za vanjski natječaj (presuda Suda Europske unije Talijanska Republika protiv Europske komisije, 2012., točka 68.),²² namećući „strogo poštovanje višejezičnosti u postupcima odabira” (van der Jeught, 2015., str. 139.). Sud je smatrao da se „obavijesti o tržišnom natjecanju ne mogu smatrati pravilima postupka” u smislu članka 6. Uredbe br. 1 (stavak 67.) i da su „sporne obavijesti o natjecanju trebale biti objavljene u cijelosti na svim službenim jezicima” (stavak 71.).

---

21 Sud EU-a, presuda Suda EU-a Španjolska protiv Europskog parlamenta, C-377/2016 [2019.]. Dostupno na: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=212225&doclang=EN>

22 SEU, presuda Suda Europske unije Italija protiv Europske komisije, C-566/10 [2012.]. Dostupno na: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=130402&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=4896079>

Polje 4.: Sud, veliko vijeće, Komisija protiv Italije, 2019.^{23 24}

Komisija je Sudu podnijela žalbu kojom je tražila poništenje presude Općeg suda kojom je Opći sud zbog tužbi koje je podnijela Italija poništio dvije obavijesti o otvorenom natječaju Europskog ureda za odabir osoblja (EPSO) zbog toga što je nezakonito ograničiti izbor „jezika 2” natječaja na engleski, francuski i njemački te ograničiti na ta tri jezika izbor jezika komunikacije između kandidata i EPSO-a.

Iako se obavijesti o natječaju moraju u cijelosti objaviti u Službenom listu Europske unije na svim službenim jezicima EU-a, EPSO nije obavezan u okviru natječaja komunicirati s kandidatom na jeziku koji je on slobodno odabrao.

Međutim, jezik komunikacije s EPSO-om može se ograničiti na neke jezike: sud je priznao da se „razlike u postupanju u pogledu jezičnih pravila za natječaje mogu odobriti, u skladu s člankom 1.d stavkom 6. Pravilnika o osoblju, ako su objektivno i razumno opravdane legitimnim ciljem u općem interesu u okviru kadrovske politike.”

U tom slučaju EPSO nije dostavio takvo obrazloženje.

Izvor: Vlastita razrada

Polje 4. Sud, veliko vijeće, Komisija protiv Italije

Ako natječaj nije otvoren za sve građane, ali je **interni**, ne mora se objaviti u Službenom listu EU-a na svim službenim jezicima. U ovom slučaju može se objaviti samo na nekim jezicima (presuda Suda Europske unije, presuda Općeg suda JM Barata protiv Europskog parlamenta, 2018., točka 122.)²⁵

Što se tiče jezičnih vještina, Sud je naveo da se Pravilnikom o osoblju zabranjuje svaka diskriminacija, uključujući diskriminaciju na temelju jezika, pri čemu se podrazumijeva da se različito postupanje na temelju jezika može odobriti ako je opravdano legitimnim ciljem od općeg interesa, kao što su interesi službe ili čak stvarne potrebe povezane s dužnostima koje će zaposlene osobe morati obavljati (presuda Suda EU-a Küster, 1975., točka 22²⁶). U drugom glavnom predmetu Opći sud naveo je da u postupku odabira institucije raspolažu širokom diskrecijskom ovlašću prilikom ocjene kvalifikacija i zasluga kandidata koje treba uzeti u obzir. Međutim, od njih se ne zahtijeva samo da osiguraju da svaka razlika u postupanju na temelju jezika odgovara interesima službe i da je tome proporcionalna, nego i da takvu razliku opravdaju jasnim, objektivnim i predvidljivim kriterijima koji kandidatima omogućuju da razumiju razloge za to različito postupanje, a sudovima Unije da preispitaju njezinu zakonitost (presuda Suda Europske unije, presuda Suda, Španjolska protiv Europskog parlamenta, 2019²⁷).

23 23 Sud EU-a, presuda Suda EU-a Komisija protiv Italije, C-621/16 P [2019.]. Dostupno na: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-621/16>

24 Sud EU-a, presuda Općeg suda Italija protiv Komisije, T-353/14 i T-17/15 [2016.]. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:62014TJ0353>

25 Sud EU-a, presuda Općeg suda JM Barata protiv Europskog parlamenta, T-723/18 [2021.]. Dostupno na: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=T-723/18&language=EN>

26 Presuda CJEC Küster protiv Europskog parlamenta, C-79/74 [1975.]. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:61974CJ0079&from=nl>

27 Sud EU-a, presuda Suda EU-a Španjolska protiv Europskog parlamenta, C-377/16 [2019.]. Dostupno na: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=212225&doclang=EN>

3.6 Zaključak

U tom su poglavlju preispitani pravni okvir za višejezičnu komunikaciju EU-a, točnije za komunikaciju institucija, tijela i agencija EU-a na internetskim stranicama. Pravnim okvirom, koji uključuje primarno pravo, sekundarno pravo i sudsku praksu Suda EU-a, utvrđuju se posebne obveze u pogledu prava građana na izravnu komunikaciju s institucijama EU-a. Građani EU-a mogu se obratiti svim institucijama i savjetodavnim tijelima, uključujući agencije, na jeziku po vlastitom izboru. Također mogu ostvariti svoje pravo na podnošenje predstavljanja Europskom parlamentu, podnijeti zahtjev Europskom ombudsmanu i registrirati građansku inicijativu na bilo kojem jeziku EU-a²⁸. Nadalje, sav pravni tekst opće primjene mora se objaviti u Službenom listu na 24 službena jezika.

Uredbom br. 1 utvrđuje se „ustava o višejezičnosti” i predviđa opći pravni okvir za jezični režim institucija (osim Suda EU-a) i, kako je prikazano u ovom poglavlju, za tijela i agencije EU-a. Institucije, tijela i agencije mogu raditi na sva 24 službena jezika koji imaju jednak status. Međutim, svaka institucija, tijelo ili agencija „može u svojem poslovniku odrediti koji će se jezik upotrebljavati u posebnim slučajevima” (članak 6. Uredbe br. 1.). Tu takozvanu „doktrinu za posebne slučajeve” trebalo bi tumačiti usko jer pruža odstupanje od višejezičnosti, iako Sud EU-a priznaje da je jezični režim institucije, tijela ili agencije EU-a rezultat osjetljivog djelovanja ravnoteže između suprotstavljenih interesa, koji zahtijeva inženjering jezični primjerenih rješenja praktičnih poteškoća. Sud EU-a uglavnom ponavlja svoje obveze u pogledu višejezičnosti koje se odnose na zapošljavanje i te su obveze ispunjene ako institucije, tijela ili agencije jasno utvrde svoj jezični režim. Sud EU-a također podsjeća institucije na njihovu dužnost u pogledu transparentnosti u evaluaciji zahtjeva u pogledu jezičnih vještina. Naposljetku, u sudskoj praksi koja se odnosi na objavu pravnog akta Sud EU-a u nekim je slučajevima smatrao da je takva obveza ispunjena kada je objava na internetu, čak i ako se izvorni pravni tekst odnosi na objavu u SL-u.

---

28 Uredba (EU) 2019/788 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o europskoj građanskoj inicijativi, SL L 130, 17.5.2019., str. 55. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32019R0788>

ČETIRI JEZIČNE REŽIME I JEZIČNE POLITIKE INSTITUCIJA, TIJELA I AGENCIJA EU-A NA INTERNETSKIM STRANICAMA

KLJUČNI NALAZI

- Člankom 6. Uredbe br. 1 omogućuje se institucijama EU-a da odrede koje će jezike upotrebljavati u posebnim slučajevima. Kao rezultat toga, postoji niz jezičnih režima.
- Europski parlament, Sud Europske unije, Europsko vijeće, Vijeće Europske unije i Europska središnja banka te Europski revizorski sud formalno su definirali svoje jezične režime, a Europska komisija to nije učinila.
- Sva načela utvrđena u Uredbi br. 1 trebala bi se primjenjivati na tijela i agencije EU-a, osim ako je Uredbom o osnivanju tijela ili agencije izričito predviđeno drukčije.
- Aktom o osnivanju nekih tijela ili agencija predviđa se jezični režim, s izričitim upućivanjem na Uredbu br. 1 ili s odredbama kojima se uspostavlja takav sustav ili kojima se odobrava uspostava internih jezičnih pravila. Neka tijela ili agencije ne predviđaju nikakav jezični režim.
- Jezični režim tijela i agencija često je nejasan, ne slijedi usporedivu strukturu i većinu se vremena oslanja na implicitna pravila i prakse.
- Europski ombudsman 2019. dao je preporuke o upotrebi 24 službena jezika EU-a u komunikaciji s javnošću. Analiza koju je proveo Sud pokazuje da ima prostora za poboljšanje provedbe tih preporuka, posebno u tijelima i agencijama. Većina institucija i tijela ima jezičnu politiku internetskih stranica, dok većina agencija to ne čini.
- Odabir internih radnih jezika utječe na dostupnost dokumenata objavljenih na internetskim stranicama agencija i njihovu komunikacijsku politiku.

4.1 Uvod

U ovom su poglavlju predstavljena interna jezična pravila i jezična politika internetskih stranica institucija, tijela i agencija EU-a. Rasprava o jezičnoj politici internetskih stranica relevantna je jer se mnogi interni radni dokumenti, nacrti izvješća i snimljene usmene komunikacije mogu objaviti na internetu (tj. objaviti). Čini se da se dokumenti izrađeni u interne svrhe i naknadno objavljeni na internetu u praksi smatraju nusproizvodom interne komunikacije i stoga podliježu članku 6. Uredbe br. 1 (vidjeti „doktrinu za posebne slučajeve”, poglavlje 3.). Stoga ti dokumenti često ne podliježu zahtjevima u pogledu prevođenja u skladu s određenim tumačenjem prava Unije, čak i ako se u praksi mogu razlikovati od službenih publikacija. To će se stajalište kritički ocijeniti u poglavlju 5.

4.2 Metodologija

Ovo se poglavlje temelji na analizi internih poslovnika ili propisa institucija, tijela i agencija EU-a, relevantnim dijelovima njihovih internetskih stranica te znanstvenoj i političkoj literaturi o jezičnoj politici EU-a²⁹. U njemu se također predstavlja i raspravlja o politici (ako postoji) koju su donijele institucije, tijela i agencije, a koja se odnosi na upotrebu jezika na njihovim internetskim stranicama (upotrebljavamo pojam „jezična politika internetskih stranica”). Međutim, postoji mnogo različitih pristupa i formata. Internetske stranice mogu sadržavati miješani sadržaj, kao što su informacije o internim pravilima i istovremeno komunikacija na internetskim stranicama. Stoga u ovom poglavlju koristimo izraze jezična politika internetskih stranica kako bismo na svojim internetskim stranicama uključili izjave institucija, tijela i agencija o jezicima koji se upotrebljavaju na samoj internetskoj

²⁹ Autori ovog istraživanja zahvaljuju Petrosu Katsoulasu (Sveučilište u Parizu II. Panthéon-Assas) i dr. Marco Civico (Sveučilište u Ženevi) na njihovoj vrijednoj pomoći u pripremi ovog poglavlja.

stranici (npr. koji su dokumenti dostupni na kojim jezicima) i općenito o jezicima koji se upotrebljavaju u javnosti. Internetska stranica na kojoj se samo izvješćuje o unutarnjem jezičnom uređenju sadržanom u poslovniku institucije ne može se smatrati odgovarajućom jezičnom politikom internetskih stranica.

4.3 Jezični režimi u institucijama, tijelima i agencijama EU-a

U EU-u postoje različiti jezični režimi. Ovo poglavlje pokazuje da u nekim slučajevima jezični režimi formalno uključuju ograničen broj radnih jezika, dok je u većini slučajeva upotreba nekoliko ili jednog radnog jezika rezultat operativne prakse.

4.3.1 Europski parlament

Višejezična komunikacija ključna je za uspješno funkcioniranje izabrane institucije koja predstavlja građane koji govore različitim jezicima. Europski parlament u svojem poslovniku (Europski parlament, 2021.) propisuje da se svi dokumenti sastavljaju na službenim jezicima i da svi zastupnici imaju pravo izraziti se i obratiti im se na svim službenim jezicima ili, na manjim sastancima, na službenim jezicima koje zatraže sudionici.³⁰ Konkretno, članak 167. Poslovnika predviđa sljedeće:

- „1. Svi dokumenti Parlamenta sastavljaju se na službenim jezicima.
2. Svi zastupnici imaju pravo govoriti u Parlamentu na službenom jeziku po svom izboru [...]
3. Usmeno prevođenje osigurava se na sjednicama odbora i izaslanstava sa službenih jezika i na službene jezike koje upotrebljavaju i zahtijevaju članovi i zamjenici tog odbora ili izaslanstva.
4. Na sjednicama odbora i izaslanstava izvan uobičajenih mjesta rada osigurava se usmeno prevođenje s i na jezike onih članova koji su potvrdili da će prisustvovati sjednici. Te mjere iznimno mogu biti fleksibilnije. Predsjedništvo usvaja potrebne odredbe.
5. Nakon objave rezultata glasovanja predsjednik odlučuje o svim zahtjevima koji se odnose na navodna odstupanja između različitih jezičnih verzija.”

Izvorni jezik pisanih dokumenata EP-a obično je engleski. Van der Jeught (2021.) izvijestio je da je između 2015. i 2019. (brojke zaokružene na jedinicu u izvornom izvoru) engleski jezik bio izvorni jezik 72 % dokumenata koji su na kraju prevedeni, nakon čega slijedi francuski (13 %), talijanski (4 %), njemački (3 %), španjolski (3 %) i 6 % na svim drugim jezicima.

Usmena komunikacija, u kontekstu formalnih sastanaka, višejezična je, ali pojedini govornici uglavnom se služe službenim jezikom (ili jednim od službenih jezika) svoje matične zemlje, oslanjajući se na službu za usmeno prevođenje. Poznavanje jezika omogućuje zastupnicima da imaju višu osnovu u argumentu, a postizanje konsenzusa ili dogovora zahtijeva od stranaka da jasno iznesu svoja stajališta. Unatoč tome, uočeno je da govornici ponekad radije prelaze na engleski kako bi se izravno obratili nekim svojim sugovornicima tijekom rasprave, čime zaobilaze sustave jezičnog posredovanja. Istraživanja pokazuju da se komunikacija na jednom ili nekoliko široko govornih jezika u EP-u smatra održivom s obzirom na to da zastupnici u EP-u znaju da se u slučaju potrebe mogu osloniti na pouzdano usmeno i pismeno prevođenje na svojem materinjem jeziku (Ringe, 2022.). Drugim riječima, višejezičnost je sigurnosna mreža koja politički omogućuje korištenje jednog ili nekoliko radnih jezika na nekim sastancima. Omogućivanje sudionicima iz EU-a da se oslanjaju na svoje materinje jezike važan je čimbenik kojim se ublažavaju nejednakosti i jezična nesigurnost koja proizlazi iz upotrebe jednog ili nekoliko lingua francasa (Ringe, 2022.).

30 Za pojedinosti vidjeti i Kodeks o višejezičnosti (Europski parlament, 2019.). Dostupno na: https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/files/organisation-and-rules/multilingualism/code-of-conduct_en.pdf

4.3.2 Europsko vijeće i Vijeće Europske unije

Europsko vijeće svoje internetske stranice dijeli s Vijećem Europske unije te ih stoga ovdje obrađujemo zajedno. Zastupajući interese država članica, iz toga slijedi da je potpora Vijeća višejezičnosti važna u pogledu jednakosti između država članica i njihovih predstavnika te točnosti razumijevanja, među ostalim i zbog potrebe da se odobri zakonodavstvo u različitim jezičnim verzijama koje su sve jednako vjerodostojne i obvezujuće. O unutarnjem jezičnom režimu dviju institucija odlučuje se Odlukom Vijeća od 1. prosinca 2009. o donošenju poslovnika Vijeća (2009/937/EU)³¹. Člankom 14. predviđa se sljedeće:

„1. Osim ako Vijeće zbog hitnosti jednoglasno odluči drukčije, Vijeće raspravlja i donosi odluke samo na temelju dokumenata i nacрта sastavljenih na jezicima navedenima u važećim pravilima kojima se uređuju jezici.

2. Svaki član Vijeća može se usprotiviti raspravi ako tekstovi bilo kojih predloženih izmjena nisu sastavljeni na jezicima iz stavka 1. koje on može navesti.”

„Pravila koja su na snazi za jezike” je Pravilnik br. 1. Hanzl i Beaven (2017.) izvijestili su da je prevoditeljska služba Vijeća podijeljena na 24 odjela (jedan po službenom jeziku) i da je jezik izvornih dokumenata uglavnom engleski. Van der Jeught (2021.) izvijestio je u Vijeću podatke o distribuciji prevedenih dokumenata po izvornom jeziku. U 2019. 90,5 % prevedenih dokumenata izvorno je sastavljeno na engleskom jeziku, 4,4 % na francuskom i 0,6 % na njemačkom jeziku. To je predstavljalo povećanje u odnosu na engleski jezik u odnosu na 2017., kada su brojke iznosile 86,4 %, 6,1 % odnosno 1 %.

4.3.3 Europska komisija

Internim poslovníkom Europske komisije nije formalno definiran njezin jezični režim. Članak 17. Poslovnika Komisije [C(2000) 3614],³² pročišćena verzija, predviđa samo sljedeće:

„Stavci 1. – 3. Svi instrumenti koje Komisija donese [tijekom sastanka, pisanim postupkom, postupkom ovlašćivanja, postupkom delegiranja ili daljnjim delegiranjem] prilažu se sažetku pripremljenom na kraju sastanka na kojem su doneseni na izvornom jeziku ili jezicima, tako da se ne mogu odvojiti.

Ovjeravaju se potpisima predsjednika i glavnog tajnika na zadnjoj stranici sažetka.

Stavak 4. (...) „instrumenti” znači svaki instrument iz članka 288. UFEU-a.

Stavak 5. [...] „vjerodostojni jezik ili jezici” znači službeni jezici Europske unije [...] u slučaju instrumenata opće primjene te u drugim slučajevima jezik ili jezici onih kojima su upućeni.”

Budući da se „Komisija nije koristila klauzulom o izuzećima iz članka 6. Uredbe, čini se da je povrijedila načelo utvrđeno uredbama, umjesto da navodi posebne slučajeve u kojima je napravljena iznimka od općeg načela jednakosti svih službenih jezika, u pravilu koristi tri radna jezika, uz iznimku posebnih slučajeva u kojima su drugi jezici vjerodostojni i stoga je potrebna njihova uporaba” (van der Jeught, 2015.: 132).

Tri tradicionalna radna (ili proceduralna) jezika su engleski, francuski i njemački, ali je u praksi engleski postupno postao glavni radni jezik, proces koji se ubrzao nakon proširenja 2004. (Leal, 2021.). Prema Lequesneu (2021.), u 2007. 73,5 % dokumenata koje je sastavila Europska komisija bilo je na engleskom jeziku, 12,3 % na francuskom i 2,4 % na njemačkom jeziku. Udio dokumenata čiji je izvorni jezik engleski 2019. povećao se na 85,5 %, dok se francuski smanjio na 3,7 % (vidjeti i van der Jeught 2021.).

31 SL L 325, 11.12.2009., str. 35. – 35. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32009D0937>

32 SL L 308, 8.12.2000., str. 26. – 34. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:02000Q3614-20111116&from=EN#page=13>

To ne znači da prijevodi radnih dokumenata na jezike nisu dostupni za interne sastanke. Komisija je izdala smjernice o tome koje se vrste dokumenata moraju prevesti, na koliko jezika i očekivani vremenski okvir (Europska komisija, 2016.).³³ Neki dokumenti moraju biti dostupni na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku (npr. dnevni red i zapisnici sa sastanaka Kolegija), a drugi bi u konačnici trebali biti dostupni na svim službenim jezicima (npr. Zelena knjiga/bijela knjiga). Postoji određena diskrecija u provedbi politike prevođenja. Na primjer, pozivi na podnošenje ponuda i pozivi na podnošenje prijedloga te internetske stranice internetske stranice Europa trebali bi se prevesti „prema potrebi” (Europska komisija, 2016., Prilog 1.). Razgovori provedeni za ovu studiju otkrivaju i da od 1972. postoje interne smjernice o usmenom prevođenju prema kojima se pružanje usluga usmenog prevođenja mora temeljiti na „stvarnim potrebama”.

4.3.4. Sud Europske unije

Poseban status Suda EU-a u pogledu jezične politike priznat je u UFEU-u: „Pravila kojima se uređuju jezici institucija Unije, ne dovodeći u pitanje odredbe Statuta Suda Europske unije, utvrđuje Vijeće, odlučujući jednoglasno uredbama” (UFEU: Članak 342.; dodano isticanje) i u članku 7. Uredbe br. 1: „Jezici koji se koriste u postupcima Suda utvrđuju se njegovim poslovnikom”. Jezični režim Suda Europske unije uspostavljen je člankom 64. Statuta Suda Europske unije,³⁴ člancima 36. i 42. Poslovnika Suda³⁵ i člancima 44. – 49. Poslovnika Općeg suda.³⁶ Člankom 64. Statuta Suda Europske unije predviđeno je sljedeće:

„Pravila kojima se uređuju jezična pravila koja se primjenjuju na Sudu Europske unije utvrđuju se uredbom Vijeća koje odlučuje jednoglasno. Ova se Uredba donosi na zahtjev Suda i nakon savjetovanja s Komisijom i Europskim parlamentom ili na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja sa Sudom i Europskim parlamentom.

Do donošenja tog Poslovnika i dalje se primjenjuju odredbe Poslovnika Suda i Poslovnika Općeg suda o jezičnom uređenju. Odstupajući od članka 253. i 254. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, te se odredbe mogu izmijeniti ili staviti izvan snage samo uz jednoglasnu suglasnost Vijeća.”

Članci 36. – 42. Poslovnika Suda odnose se na uporabu jezika predmeta i jezika koji se upotrebljavaju u objavi. Konkretno, člankom 36. („Jezik postupka”) predviđa se da je „jezik postupka bugarski, češki, danski, engleski, estonski, finski, francuski, grčki, mađarski, irski, latvijski, litavski, malteški, poljski, portugalski, rumunjski, slovački, slovenski, španjolski ili švedski”. Člankom 40. („Jezici publikacija Suda”) predviđa se da se „publikacije Suda objavljuju na jezicima iz članka 1. Uredbe Vijeća br. 1”. Od 2004. mnoge se presude objavljuju u cijelosti u ECR-u (izvješća Europskog suda) na svim jezicima objave, određene presude objavljuju se ulomcima na svim jezicima, a „neobjavljene” presude navode se samo u ECR-u na svim jezicima objave (Wright, 2018).

Naposlijetku, članci 44. do 49. Poslovnika Općeg suda imaju isti sadržaj članaka 36. do 42. Poslovnika Suda uz prilagodbu nadležnosti Općeg suda. Provedba jezičnih aranžmana Suda EU-a čini Sud EU-a najvišejezičnijom institucijom EU-a, zajedno s Europskim parlamentom (Clément-Wilz, 2022.a). Istraživanje na internetskim stranicama curia predstavljeno u Clément-Wilzu (2022.a) pokazuje da se u razdoblju 2014. – 2021. 29,5 % odluka koristilo engleskim jezikom, 18,5 % njemačkim, 17,6 % francuskim, 7,7 % talijanskim, 6,7 % španjolskim i 3,6 % nizozemskim. Raširenost engleskog jezika kao jezika postupka može se objasniti velikim brojem izravnih tužbi

33 Dostupno na: [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=C\(2016\)2000 &lang=hr](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=C(2016)2000 &lang=hr)

34 SL C 202, 7.6.2016., str. 210. – 229. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12016E%2FPRO%2F03>

35 SL L 265, 29.9.2012., str. 1. – 42. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32012Q0929%2801%29>

36 SL L 105, 23.4.2015., str. 1. – 66. Dostupno na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2015.105.01.0001.01.ENG

podnesenih Sudu na tom jeziku. Međutim, ako se usredotočimo samo na Sud Europske unije, postoji se mijenjaju: 22,4 % odluka koristi se njemačkim jezikom, 16,1 % engleskim, 10,4 % francuskim, 9,2 % talijanskim, 8,1 % španjolskim, 6,7 % nizozemskim i 4,4 % poljskim, a u prethodnim predmetima 25 % njemački, 10,6 % talijanski, 9,1 % nizozemski, 8,6 % francuski, 7,8 % španjolski, 5,6 % engleski i 4,4 % poljski (Clément-Wilz, 2022a).

Svi relevantni dokumenti prevedeni su na francuski jezik. Rasprave se održavaju i na francuskom (iako ponekad na engleskom jeziku) i bez usmenog prevođenja (Ringe, 2022.). Preliminarne i konačne presude sastavljaju se na francuskom jeziku, a potom se zatim prevode na izvorni jezik postupka kao i na druge službene jezike EU-a (McAuliffe, 2016.; Pingel, 2018.). Ta praksa francuskog kao radnog jezika za Sud EU-a u suprotnosti je s drugim institucijama EU-a, gdje je engleski prevladavajući radni jezik. Razlog ove osobitosti može se pratiti još od 1950-ih (Horspool, 2006) kada engleski nije bio službeni jezik Unije, a francuski je bio jezik koji se obično koristi među europskim pravnicima.

4.3.5 Europska središnja banka

Kao institucija od stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona, na Europsku središnju banku (ESB) primjenjuju se pravila predviđena Uredbom br. 1. Izričito odstupanje od Uredbe priznato je u poslovniku ESB-a (2004/257/EZ),³⁷ članku 17.:

Na primjer. 2. Smjernice ESB-a donosi Upravno vijeće, a zatim ih dostavlja na jednom od službenih jezika Europskih zajednica, a predsjednik ih u ime Upravnog vijeća potpisuje. U njima se navode razlozi na kojima se temelje. Nacionalne središnje banke mogu se obavijestiti telefaksom, elektroničkom poštom ili teleksom ili u papirnatom obliku. Sve smjernice ESB-a koje se službeno objavljuju prevode se na službene jezike Europskih zajednica [naknadno istaknuto].

Par. 6. Upute ESB-a donosi Izvršni odbor, a zatim se o njima obavješćuje na jednom od službenih jezika Europskih zajednica, a u ime Izvršnog odbora potpisuju ih predsjednik ili bilo koja dva člana Izvršnog odbora. Nacionalne središnje banke mogu se obavijestiti telefaksom, elektroničkom poštom ili teleksom ili u papirnatom obliku. Svaka uputa ESB-a koja se službeno objavljuje prevodi se na službene jezike Europskih zajednica.

Par. 8. Načela Uredbe Vijeća (EZ) br. 1 o određivanju jezika koji se koristi u Europskoj ekonomskoj zajednici (1) od 15. travnja 1958. primjenjuju se na pravne akte navedene u članku 34. Statuta [tj. uredbe, odluke, preporuke i mišljenja koja izdaje].”

Athanassiou (2006.) ističe da, uz poštovanje općih pravila Uredbe br. 1 (usp. Hanf et al. 2010.), ESB djeluje s fleksibilnim jezičnim režimom, koji ovisi o vrsti komunikacije. Unutarnji radni jezik je engleski. To odražava činjenicu da je engleski dominantan jezik istraživanja u ekonomiji i na financijskim tržištima. Usluge unutarnjeg usmenog prevođenja vrlo su ograničene i ad hoc kada postoji potreba. Nema internih usmenih prevoditelja, a tijekom ključnih konferencija za medije usmeno prevođenje ograničeno je na njemački i francuski, a pruža ga eksternalizirana služba.

Komunikacija s drugim nacionalnim tijelima može se odvijati na drugim jezicima EU-a. U studenome 2004. ESB je preuzeo izravne nadzorne zadaće nad najvećim bankama europodručja, prepuštajući nadzor manjih banaka nacionalnim tijelima (Buell, 2014a). U tu je svrhu ESB objavio nacrt pravnog temelja svojih aktivnosti kao nadzornog tijela različitim nacionalnim institucijama. Prvu verziju ovog dokumenta sa zabrinutošću su razmotrile neke od najvećih banaka EU-a koje su se, među ostalim, žalile na jezik na kojem mogu komunicirati jer je ESB zatražio da se komunikacija odvija isključivo na engleskom jeziku (Lawton, 2014.). Nakon pritužbi ESB se složio da može odlučiti o svojem jeziku komunikacije te se odlučio za svoj nacionalni jezik. Mnoge banke donijele su tu odluku kako bi osigurale ispravnu uporabu tehničkih pojmova i koncepata (Buell,

37 SL L 80, 18.3.2004., str. 33. – 41. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32004D0002>

2014b). Trenutačno se za komunikaciju s najvećim bankama koristi šest jezika: Engleski, njemački, finski, francuski, talijanski i španjolski.

4.3.6 Europski revizorski sud

Jezični režim Europskog revizorskog suda (ERS) definiran je u njegovu poslovniku.³⁸ Člankom 28. predviđa se sljedeće:

- „1. Izvješća, mišljenja, opažanja, izjave o jamstvu i drugi dokumenti, ako se objavljuju, sastavljaju se na svim službenim jezicima.
2. Dokumenti se ovjeravaju podnošenjem predsjednikova potpisa na svim jezičnim verzijama.”

Interna komunikacija Europskog revizorskog suda temelji se na politici „ograničene višejezičnosti” koja se temelji na engleskom i francuskom jeziku.³⁹ Iako se oba jezika koriste za neke interne formalne komunikacije, engleski je u praksi postao lingua franca u posljednjih nekoliko godina potaknut proširenjem 2004. s francuskim dominantnim do sada. Postoji vrlo ograničena potreba za prevođenjem internih dokumenata, uglavnom kada se primaju komunikacije od država članica (npr. odgovori na revizijska izvješća) koji bi se preveli na engleski jezik za internu upotrebu. Razgovori Suda potvrđuju da je vanjska komunikacija uglavnom usmjerena na objavljivanje revizijskih izvješća i mišljenja na svim jezicima EU-a.

4.3.7 Jezični režim tijela i agencija EU-a

Na tijela i agencije EU-a mogu se primjenjivati drugačija pravila od onih kojima se uređuje komunikacija u institucijama EU-a. Kao što je navedeno u poglavlju 3., sva načela utvrđena Uredbom br. 1 trebala bi se primjenjivati na tijela i agencije Unije. Međutim, ako se uredbom o osnivanju tijela ili agencije predviđa poseban jezični režim koji izričito odstupa od pravila Uredbe br. 1, ona se ne bi primjenjivala (Chiti, 2008., van der Jeught, 2021., vidjeti poglavlje 3.). **Kad je riječ o usklađenosti s pravom jezika EU-a, agencije i tijela trebali bi poštovati Uredbu br. 1 osim ako je Uredbom o osnivanju tijela ili agencije izričito predviđeno drukčije.**

U ovom su odjeljku predstavljeni jezični režimi tijela i agencija EU-a. Popis upućivanja na poslovnik i interne propise 42 agencije nalaze se u Prilogu 1.4. Ovaj odjeljak pokazuje da akt o osnivanju nekih tijela ili agencija predviđa jezični režim, bilo s izričitim upućivanjem na Uredbu br. 1 ili s odredbama kojima se uspostavlja takav sustav ili kojima se odobrava uspostava internih jezičnih pravila. Neka tijela ili agencije ne predviđaju nikakav jezični režim. Općenito govoreći, jezični režim tijela i agencija često je nejasan, ne slijedi usporedivu strukturu te se u većini slučajeva oslanja na implicitna pravila i prakse.

Tijela EU-a

Europskoj službi za vanjsko djelovanje nije dostupan izričiti jezični režim.⁴⁰ **Europski gospodarski i socijalni odbor** (EGSO) ne bavi se jezičnim režimom u svojem poslovniku. Člankom 64. stavkom 3. predviđa se da građanin EU-a može pisati Odboru na službenom jeziku i dobiti odgovor na istom jeziku (u skladu s člankom 24. UFEU-a).⁴¹ Poslovnik **Europskog odbora**

38 SL L 103, 23.4.2010., str. 1. – 6. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32010Q0423%2801%29>

39 Vidjeti komunikacijske politike i standarde Suda. Dostupno na: <https://www.eca.europa.eu/en/Pages/PoliciesStandardsGuidelines.aspx>

40 Odluka Vijeća 2010/427/EU od 26. srpnja 2010. o uspostavi organizacije i funkcioniranju Europske službe za vanjsko djelovanje (SL L 201, 3.8.2010., str. 30. – 40.). Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32010D0427>

41 Pročišćena verzija Poslovnika Europskog gospodarskog i socijalnog odbora. SL L 324, 9.12.2010., str. 52. – 68. Dostupno na: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32010Q1209\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32010Q1209(01))

regija (OR) sadrži pravilo o načinima usmenog prevođenja (članak 80.) prema kojem se „u pogledu usmenog prevođenja u najvećoj mogućoj mjeri poštuju sljedeća načela:⁴²

a) Rasprave Odbora dostupne su na službenim jezicima, osim ako Predsjedništvo ne odluči drukčije.

b) Svi članovi imaju pravo obratiti se plenarnom zasjedanju na bilo kojem službenom jeziku koji odaberu. Izjave na jednom od službenih jezika prevode se na druge službene jezike i sve druge jezike koje Predsjedništvo smatra potrebnima. To se također primjenjuje na jezike za koje je ta mogućnost predviđena administrativnim sporazumima između Odbora i različitih država članica.

c) Na sastancima Predsjedništva, povjerenstava i radnih skupina usmeno prevođenje dostupno je na jezicima kojima se koriste članovi koji su potvrdili da će prisustvovati sastanku.”

Poslovníkom **Europske investicijske banke** (članak 9.) predviđeno je da „svaki član Vijeća guvernera ima pravo koristiti se jednim od službenih jezika Unije. On može zahtijevati da se svaki dokument koji Odbor razmatra sastavi na jeziku po vlastitom izboru.”⁴³ Jezični režim **Europskog ombudsmana** uspostavljen je Odlukom Europskog ombudsmana o donošenju provedbenih odredbi⁴⁴:

„3.1”. Svaka osoba može se obratiti Europskom ombudsmanu na bilo kojem jeziku Ugovora o bilo kojem pitanju koje je u nadležnosti Europskog ombudsmana. Europski ombudsman sastavlja odgovor na tom jeziku Ugovora.

13.2. Pritužba se može podnijeti Europskom ombudsmanu na bilo kojem jeziku Ugovora. Europski ombudsman komunicira s podnositeljem pritužbe na tom jeziku.

13.3. U iznimnim okolnostima Europski ombudsman može zatražiti od institucija da dostave preslike relevantnih dokumenata na jeziku pritužbe. Pri podnošenju takvog zahtjeva Europski ombudsman djeluje razmjerno potrebama podnositelja pritužbe i razumno u odnosu na resurse institucija.”

Jezični režim **Europskog nadzornika za zaštitu podataka** u svojem je poslovníku:⁴⁵

„Članak 16. stavak 2.: Europski nadzornik za zaštitu podataka rješava pritužbe podnesene u pisanom obliku, uključujući u elektroničkom obliku, na bilo kojem službenom jeziku Unije i u kojima se navode pojedinosti potrebne za razumijevanje pritužbe.

Članak 31.:

1. Europski nadzornik za zaštitu podataka predan je načelu višejezičnosti jer je kulturna i jezična raznolikost jedan od temelja i prednosti Europske unije. Europski nadzornik za zaštitu podataka nastoji pronaći ravnotežu između načela višejezičnosti i obveze osiguravanja dobrog financijskog upravljanja i ušteda za proračun Europske unije, čime se pragmatično koriste ograničeni resursi.

2. Europski nadzornik za zaštitu podataka odgovara svakoj osobi koja mu se obrati u vezi s pitanjem koje je u njegovoj nadležnosti na jednom od službenih jezika Europske unije na istom jeziku koji se koristi za njegovo obraćanje. Sve pritužbe, zahtjevi za informacije i svi

42 Vidjeti SL L 472/1 30.12.2021. Dostupno na: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021Q1230\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021Q1230(01))

43 Poslovník Europske investicijske banke. Dostupno na: <https://www.eib.org/en/publications/rules-of-procedure>

44 Europski ombudsman: Odluka Europskog ombudsmana o donošenju provedbenih odredbi (2016/C 321/01). Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32016D0901%2801%29>

45 Vidjeti SL, L 204/49, 26.6.2020. „Odluka Europskog nadzornika za zaštitu podataka od 15. svibnja 2020. o donošenju Poslovníka Europskog nadzornika za zaštitu podataka”. Dostupno na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2020.204.01.0049.01.ENG

drugi zahtjevi mogu se poslati Europskom nadzorniku za zaštitu podataka na bilo kojem od službenih jezika Europske unije i na njih se odgovara na istom jeziku.

3. Internetske stranice Europskog nadzornika za zaštitu podataka dostupne su na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku. Strateški dokumenti Europskog nadzornika za zaštitu podataka, kao što je strategija za mandat Europskog nadzornika za zaštitu podataka, objavljuju se na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku.”

Poslovnikom **Europskog odbora za zaštitu podataka** izričito se predviđa da je „radni jezik Odbora engleski. Usmeno prevođenje uživo trebalo bi osigurati na svim službenim jezicima EU-a na redovnim plenarnim sjednicama Odbora” (članak 23.).⁴⁶

Agencije EU-a

Analiza pravnih odredbi agencija EU-a ili drugih izvora koji se odnose na jezične režime pokazuje da se u Uredbi o osnivanju 24 od 42 agencije⁴⁷ izričito navodi da se primjenjuju odredbe Uredbe br. 1 (Prilog 1.4.). U osam od tih uredbi predviđeno je i da Upravni odbor može ili mora odlučiti o jezicima koji će se upotrebljavati u unutarnjem funkcioniranju ili internim jezičnim aranžmanima ili radnom jeziku. Kako je objašnjeno u poglavlju 3., to ne znači da druge agencije u načelu nisu obuhvaćene Uredbom br. 1. Neovisno o tome je li to izričito naveo upravni odbor Agencije ili je predstavljen kao praksa na njezinim internetskim stranicama, 15 agencija izričito navodi da je interni radni jezik engleski. Druge agencije usvojile su više internih radnih jezika (vidjeti Prilog 1.4.). U odluci Upravnog odbora Europske zaklade za osposobljavanje navodi se da su „radni jezici engleski, francuski, njemački, talijanski i španjolski”, isti radni jezici Ureda Europske unije za intelektualno vlasništvo. Poseban je slučaj Prevoditeljski centar za tijela EU-a. Zbog svoje specifičnosti, ona je višejezična. U zajedničkoj izjavi Vijeća i Komisije koja je priložena Uredbi o osnivanju Centra navodi se da „povodom osnivanja Prevoditeljskog centra Vijeće i Komisija potvrđuju da bi Centar trebao biti organiziran tako da omogući jednako postupanje prema službenim jezicima Europskih zajednica, ne dovodeći u pitanje posebne odredbe o uporabi jezika različitih tijela u čije ime Centar djeluje.”

4.4 Korištenje jezika na internetskim stranicama institucija, tijela i agencija EU-a

Europski ombudsman (2019.) dao je preporuke za usmjeravanje uprave EU-a u pogledu upotrebe 24 službena jezika EU-a u komunikaciji s javnošću.⁴⁸ U preporukama se navode smjernice o tome kako i kada komunicirati na kojim jezicima te koje opće praktične korake treba poduzeti. U skladu s preporukama svaka institucija, tijelo, ured i agencija EU-a trebali bi:

- „1. Uspostaviti jasnu politiku o uporabi službenih jezika EU-a, navodeći koji se jezici upotrebljavaju u kojoj vrsti situacije (na primjer, u javnim savjetovanjima, administrativnim postupcima, odnosima s medijima ili korištenju društvenih medija).
2. Objavite ovu politiku na svojim internetskim stranicama na svim službenim jezicima u lako dostupnom formatu.
3. Pobrinite se da se politika poštuje i dosljedno primjenjuje u cijeloj organizaciji, na primjer dodjeljivanjem te zadaće odjelu ili timu, stvaranjem imenovanog „službenika za jezik” ili putem posebnog odjeljka u godišnjem izvješću.

46 Dostupno na: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/rules-procedure/current-rules-procedure_en

47 To uključuje 40 decentraliziranih organizacija (agencije), uključujući one povezane sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom, te dvije agencije i tijela Euratoma. Izvršne agencije nisu uključene jer su dio administrativne strukture Europske komisije

48 Dostupno na: <https://www.ombudsman.europa.eu/en/doc/correspondence/en/129519>

4. Osigurati da su sva ograničenja uporabe službenih jezika objektivna, razmjerna i transparentna. Jezična ograničenja ne bi se trebala nametati isključivo zbog troškova ili vremena, već prvenstveno nakon procjene učinka i relevantnosti informacija za određene skupine dionika i javnost.
5. Objavite sažetke ključnih pitanja na svim ili što većem broju službenih jezika ako se primjenjuju jezična ograničenja.
6. Učiniti dostupnima na svim službenim jezicima one dijelove svojih internetskih stranica koji su od posebnog interesa za javnost. To bi trebalo uključivati barem početnu stranicu i stranice s informacijama o njezinoj ulozi i podatke za kontakt.
7. Osigurati da građani koji pišu upravi EU-a na službenom jeziku po vlastitom izboru dobiju odgovor na istom jeziku u razumnom roku.
8. Nastojati javna savjetovanja učiniti dostupnima na svim službenim jezicima na početku postupka savjetovanja. Ako nije moguće objaviti sve dokumente o savjetovanju na svim službenim jezicima, jasno navedite da su odgovori prihvaćeni na svim službenim jezicima.
9. Udružiti resurse za prevođenje, gdje je to moguće, kako bi se smanjili troškovi i osiguralo da građani dobiju više informacija na više jezika.
10. Maksimalno iskoristiti sve dostupne alate i tehnologije za prevođenje.”

Kad je riječ o agencijama EU-a, u općoj zajedničkoj izjavi i zajedničkom pristupu Europskog parlamenta, Vijeća EU-a i Europske komisije o decentraliziranim agencijama objavljenima 2012.⁴⁹ naglašava se važnost transparentnosti u odnosima s dionicima te se preporučuje da internetske stranice agencija budu što višejezičnije kako bi se građanima svih država članica olakšalo savjetovanje s njima. Agencije bi putem svojih internetskih stranica trebale pružati informacije potrebne za osiguravanje transparentnosti, uključujući financijsku transparentnost.”

Stoga se preporuke Ombudsmana ne mogu ispuniti jednostavnim objavljivanjem na internetu poslovnika o jezicima koji se upotrebljavaju u internim aktivnostima institucija, tijela ili agencija. Predlažu da se na internetskim stranicama svake institucije, tijela i agencije objave informacije o tome koji se jezici koriste u kojoj vrsti situacije, uključujući komunikaciju usmjerenu prema publici kao što su tisak ili šira javnost, i to neovisno o tome jesu li objavljeni dokumenti dostupni u Službenom listu. To uključuje i objašnjenje jezika koji se koriste na samom web-mjestu te u koju svrhu ili vrstu dokumenta. „Jezična politika internetskih stranica” može se promatrati kao samoopisivanje načina na koji institucija, tijelo ili agencija upravlja objavljivanjem dokumenata i stranica na svojim internetskim stranicama te, općenitije, njihova komunikacijskog pristupa.

Analiza koju je proveo Sud pokazuje da ima prostora za poboljšanje provedbe tih preporuka, posebno u tijelima i agencijama. Smatramo da većina institucija i tijela ima jezičnu politiku internetskih stranica, dok većina agencija to ne čini. Potpuni prijepis jezične politike institucija, tijela i agencija na internetskim stranicama dostupan je u prilogima 1.1., 1.2., 1.3. i 1.4. Glavni zaključci mogu se sažeti kako slijedi.

- **Institucije EU-a:** EP nema jezičnu politiku na internetskim stranicama, ali ima internetsku stranicu na kojoj je sažeta jezična politika EU-a općenito.⁵⁰ Europsko vijeće i Vijeće Europske unije objašnjavaju kako koriste jezike na svojim internetskim stranicama.⁵¹ Jezična politika Europske komisije nalazi se na internetskoj stranici „Jezici na našim internetskim stranicama”.⁵² Na web-mjestu Suda Europske unije ne nalazi se odjeljak o upravljanju višejezičnošću u vanjskoj komunikaciji, već samo internetska stranica u kojoj su sažeti jezični

49 Dostupno na: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11450-2012-INIT/en/pdf>

50 Dostupno na: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/142/language-policy>

51 Dostupno na: <https://www.consilium.europa.eu/en/about-site/language-policy/>

52 Dostupno na: https://ec.europa.eu/info/languages-our-websites_en

aranžmani sadržani u prethodno navedenom poslovniku⁵³. ESB pojašnjava jezičnu politiku svoje internetske stranice, vidi internetsku stranicu „Jezična politika ove internetske stranice”⁵⁴. Jezična politika Europskog revizorskog suda objašnjena je u njegovim „Komunikacijskim politikama i standardima”⁵⁵ i „Komunikacijske politike i načela”⁵⁶. Prvi dokument jednostavno sažima službeni jezični režim Revizorskog suda i ne odnosi se na komunikaciju putem interneta. Drugi dokument sadržava opis pristupa Suda digitalnoj komunikaciji.

- Tijela EU-a: Četiri od sedam tijela EU-a objavile su jezičnu politiku na internetskim stranicama: Europska služba za vanjsko djelovanje,⁵⁷ Europski odbor regija,⁵⁸ Europska investicijska banka⁵⁹ i Europski ombudsman, koji⁶⁰ su najsveobuhvatnija jezična politika među tijelima EU-a. Internetske stranice Europskog gospodarskog i socijalnog odbora, Europskog nadzornika za zaštitu podataka i Europskog odbora za zaštitu podataka ne sadržavaju informacije o upotrebi jezika tih tijela.
- Agencije EU-a: Samo 11 od 42 agencije predstaviti će svoju jezičnu politiku na svojim internetskim stranicama. Vanjska komunikacijska politika agencija, kada je navedena na internetskim stranicama, nalazi se u Prilogu 1.4. zajedno s opisom njihova jezičnog režima, s obzirom na to da prva pomaže u razjašnjavanju potonjeg. Jedanaest agencija su: Europska agencija za sigurnost i zdravlje na radu; Europski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti; Europska agencija za okoliš; Europska agencija za sigurnost hrane; Europska zaklada za poboljšanje životnih i radnih uvjeta; Europska agencija za pomorsku sigurnost; Europski centar za praćenje droga i ovisnosti o drogama; Agencija Europske unije za suradnju u kaznenom pravosuđu; Agencija Europske unije za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde; Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo; i Europska obrambena agencija.

Drugi ključni zaključak je da **neke internetske stranice pružaju detaljne i sveobuhvatne informacije o višejezičnom komunikacijskom pristupu institucije, tijela ili agencije, dok je u drugima sadržaj minimalan**. U slučaju agencija, na odabir jezika koji će se koristiti vrlo često utječe vrsta publike, s općom sklonošću jednojezičnoj komunikaciji na engleskom jeziku kada je komunikacija usmjerena na „stručnjake” ili „medije”. Uz nekoliko iznimaka, na njihovim se internetskim stranicama pruža malo dokaza o jezičnim vještinama i preferencijama takvih aktera.

Treće, **odabir internih radnih jezika utječe na dostupnost dokumenata objavljenih na internetskim stranicama agencija i njihovu komunikacijsku politiku**. Primjeri Europske obrambene agencije i Agencije Europske unije za suradnju u kaznenom pravosuđu (vidjeti Prilog 1.4.) rasvijetlili su odnose između internih komunikacijskih praksi i vanjske komunikacijske politike jer je vjerojatnije da će jednojezično radno okruženje opravdati jednojezičnu vanjsku komunikaciju i pogodovati njoj.

---

53 Dostupno na: https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_10739/en/

54 Dostupno na: <https://www.ecb.europa.eu/services/languagepolicy/html/index.en.html>

55 Dostupno na: <https://www.eca.europa.eu/en/Pages/PoliciesStandardsGuidelines.aspx>

56 Dostupno na: <https://www.eca.europa.eu/en/Pages/PolicyPrinciples.aspx>

57 Dostupno na: https://www.eeas.europa.eu/eeas/eeas-language-policy_en

58 Dostupno na: <https://cor.europa.eu/en/Pages/language-policy.aspx>

59 Dostupno na: <https://www.eib.org/en/languages.htm>

60 Dostupno na: <https://www.ombudsman.europa.eu/fr/languagepolicy/en>

4.5 Zaključak

Jezična pravila mogu autonomno donijeti institucije Unije na temelju članka 6. Uredbe br. 1, što dovodi do razlika u praksi. Jezični režim šest institucija EU-a formalno je definiran (Europski parlament, Europsko vijeće, Vijeće Europske unije, Sud Europske unije, Europska središnja banka, Europski revizorski sud), dok se unutarnjim poslovnikom Europske komisije formalno ne definira njezin jezični režim.

Jezični režim tijela i agencija ponekad nije određen, često je nejasan, ne slijedi usporedivu strukturu i većinu se vremena oslanja na implicitna pravila i prakse. Međutim, sva načela utvrđena Uredbom br. 1 trebala bi se primjenjivati na tijela i agencije Unije, osim ako je Uredbom o osnivanju tijela ili agencije izričito predviđeno drukčije. Nadalje, u pogledu dobre administrativne prakse, kao što preporučuje Ombudsman, bilo bi poželjno izričito definirati jezični režim. Naime, kad bi se interni jezični režimi bolje definirali za neka tijela i agencije, bilo bi lakše provjeriti njihovu provedbu i usklađenost s Uredbom br. 1.

Transparentnost komunikacije EU-a mogla bi se poboljšati kad bi se politika uporabe jezika na internetskim stranicama jasnije definirala u skladu sa smjernicama Europskog ombudsmana i ako bi interni jezični režimi institucija, tijela i agencija bili jasniji u pogledu pravila koja se primjenjuju na interne radne dokumente objavljene na njihovim internetskim stranicama.

5 A VIŠEJEZIČNA VRSTA POTREBA

KLJUČNI NALAZI

- Višejezična komunikacija na internetskim stranicama EU-a djeluje u pravno sivom području zbog nepostojanja formalnih regulatornih obveza, unatoč ključnoj i sve većoj važnosti internetskih stranica EU-a za širenje informacija.

Komunikacija na internetskoj stranici ne uklapa se u formalne pravne kategorije predviđene Uredbom br. 1, kao što je razlika između unutarnje i vanjske komunikacije ili „doktrina posebnih slučajeva”.

- Tradicionalna razlika između pravno obvezujućeg akta ili akta kojim se stvaraju prava i obveze i pravno neobvezujućeg akta mogla bi se prilagoditi sadržaju internetskih stranica, a posebno neobvezujućem sadržaju zakona.

Objavljivanje sadržaja koji imaju bitne učinke na prava i/ili obveze građana (neobvezno pravo), poduzeća iz EU-a i nacionalnih tijela ili programa ili posebnih poziva koje izravno financiraju institucije EU-a poseban su sadržaj. Dakle, oni mogu biti kategorizirani kao ono što mi zovemo „Primary documents”.

- Primarni dokumenti temelj su višejezične tipologije potreba jer se temelje na ideji da bi trebali biti obuhvaćeni zaštitnim pravnim okvirom obveza višejezičnosti.

5.1 Uvod

Višejezična komunikacija na internetskim stranicama EU-a nije pravno regulirana unatoč njezinoj ključnoj i sve većoj važnosti za širenje informacija u institucijama, tijelima i agencijama EU-a. Ne postoje propisi ili formalna pravila posebno posvećena komunikaciji institucija, tijela i agencija EU-a putem internetskih stranica. Sudska praksa Suda Europske unije o objavi internetskih stranica uglavnom se odnosi na pitanje početka razdoblja utvrđenog za pokretanje postupaka protiv odluka Agencije koje nikada nisu objavljene u SL-u, već na njezinim internetskim stranicama. Slično tome, ulogu višejezične komunikacije internetskih stranica u jezičnom režimu institucija EU-a karakterizira nedostatak formalnosti i nepostojanje jasnih kriterija. Slijedom toga, komunikacija s web-mjestima djeluje u pravno sivom području. Ovo poglavlje pokazuje da postoji potreba za zajedničkim okvirom i standardima za višejezičnu komunikaciju putem internetskih stranica EU-a, koji bi se mogli promicati većom formalnošću i razgraničenjem tog sivog područja.

Poglavlje i argument nastavljaju se kako slijedi. Komunikacija na internetskim stranicama može ugroziti višejezične obveze objavljivanja iz Uredbe br. 1 (odjeljak 5.3.), iako se komunikacija na internetskoj stranici ne uklapa u formalne pravne kategorije predviđene Uredbom (odjeljak 5.4.). Kako bi se regulirale informacije koje se šire internetom, tvrdi se da bi se tradicionalna razlika između pravno obvezujućeg akta ili akta kojim se stvaraju prava i obveze i pravno neobvezujućeg akta mogla prilagoditi sadržaju internetskih stranica, a posebno neobvezujućim zakonskim odredbama i sadržaju s učinkom na prava građana. Naposljetku, kako bi se dodatno pojasnilo i ograničilo to sivo područje u višejezičnoj komunikaciji, razrađena je tipologija primjenom takozvanog „materijalnog pristupa” u kojem se razlikuju razlike u višejezičnim potrebama na temelju pravnih formalnih argumenata i na temelju obrazloženja o bitnim učincima odabira jezične politike (odjeljak 5.5.).

5.2 Metodologija

Ovo se poglavlje temelji na pravnim izvorima (primarno i sekundarno pravo, sudska praksa Suda EU-a) i na pravnoj literaturi kako bi se analizirao odnos između objave SL-a (pravna obveza objavljivanja na 24 jezika) i komunikacije na internetskim stranicama (nema formalne obveze u skladu s Uredbom br. 1) te kako bi se razumjelo gdje je komunikacija na internetskim stranicama sadržana u Uredbi br. 1. Ponuđeno je pravno tumačenje utemeljeno na postojećem pozitivnom pravu, posebno ako pravni kontekst nije stabilan ili jasan ili ako postoje praznine. Na temelju tog pravnog pristupa i analize vrste sadržaja dokumenata koje objavljuje EU, ovo istraživačko istraživanje pruža novu višejezičnu tipologiju potreba.

5.3 Sustav komuniciranja i objavljivanja internetskih stranica

5.3.1. Objava i Pravilnik br. 1

Člankom 297. stavkom 1. UFEU-a predviđeno je da se zakonodavni akti objavljuju u Službenom listu i članku 297. stavku 2. da se među nezakonodavnim aktima „Uredbe i direktive koje su upućene svim državama članicama, kao i odluke u kojima se ne navodi kome su upućeni, objavljuju u Službenom listu Europske unije”. Osim članka 297. UFEU-a, 249. stavkom 1. UFEU-a predviđa se objava poslovnika Komisije. Osim toga, drugi dokumenti moraju biti „objavljeni” (u SL-u ili ne), kao što je opće izvješće Komisije o aktivnostima Unije (članak 249. stavak 2. UFEU-a) ili određeni dokumenti Revizorskog suda (tj. izjava o jamstvu u pogledu pouzdanosti računovodstvene dokumentacije te zakonitosti i pravilnosti povezanih transakcija i godišnje izvješće nakon završetka svake financijske godine) koji se moraju objaviti u SL-u (članak 287. UFEU-a). U skladu s člankom 232. UFEU-a „postupci Europskog parlamenta objavljuju se na način utvrđen u Ugovorima i Poslovniku”. Člankom 132. UFEU-a predviđeno je da Europska središnja banka može odlučiti objaviti svoje odluke, preporuke i mišljenja, bez upućivanja na SL.

Kako je predviđeno člankom 5. Uredbe br. 1, obveze višejezičnosti primjenjuju se na objavu u SL-u, a SL se mora objaviti na 24 službena jezika. Elektronička izdanja SL-a (e-SL) objavljena nakon 1. srpnja 2013. vjerodostojna su, tj. imaju pravnu snagu (vidjeti Uredbu (EU) br. 216/2013). Na internetskim stranicama Eur-lex navodi se da u SL-u postoje dvije serije: Serija L (zakonodavstvo); i serija C (informacije i obavijesti). Međutim, Ured za publikacije predstavlja SL koji se sastoji od tri serije: L serija (zakonodavstvo); Serija C (informacije i obavijesti); i seriju S (dopuna Službenom listu Europske unije). Potonje je dostupno na internetu (baza podataka TED).

Tablica 3.: Pregled serija i podserija SL-a

Serija	Datum stvaranja	Sadržaj	Komentar
--------	-----------------	---------	----------

L	1952	<p>Prva kategorija: Zakonodavni akti⁶¹</p> <p>Druga kategorija: Nezakonodavni akti:</p> <p>— obvezujući akti koji nisu zakonodavni [koji ne slijede nijedan zakonodavni postupak] kao što su međunarodni sporazumi, uredbe, direktive, odluke⁶²</p> <p>— neobvezujući akti kao što su preporuke i smjernice te poslovnik, akti koje donose tijela osnovana međunarodnim sporazumima i međuinstitucijskim sporazumima.</p>	<p>Vidjeti članak 297. UFEU-a:</p> <p>„Zakonodavni akti objavljuju se u [SL-u]” (članak 297. stavak 1. UFEU-a)</p> <p>Među nezakonodavnim aktima „Uredbe i direktive koje su upućene svim državama članicama, kao i odluke u kojima se ne navodi kome su upućene, objavljuju se u [SL-u]” (članak 297. stavak 2. UFEU-a).</p> <p>Objava pravnih akata u SL-u preduvjet je za izvršivost pravnih akata (presuda Suda Europske unije <i>Racke, 1979. i presuda CJEC-a Skoma-Lux, 2007., C-161/06</i>).⁶³</p> <p>Neki akti opće primjene ne objavljuju se u SL-u, već na internetskim stranicama relevantne agencije (presuda Suda PPG i SNF protiv ECHA-e, 2013., vidjeti prethodno poglavlje 3., 3.4.4.).</p>
C	1968	<p>Dio I.: Rezolucije, preporuke i mišljenja,</p> <p>Dio II.: Informacije kao što su međuinstitucijski sporazumi, zajedničke izjave, informacije institucija, tijela, ureda i agencija Europske unije,</p> <p>Dio III.: Pripremni akti koje su donijele institucije, tijela, uredi i agencije, dio IV.: Obavijesti institucija, tijela, ureda i agencija Europske unije, obavijesti država članica i obavijesti koje se odnose na Europski gospodarski prostor dio V. pod nazivom „Obavijesti” o a) upravnim postupcima (b) sudskim postupcima (c) postupcima koji se odnose na provedbu zajedničke trgovinske politike (d) Postupci koji se odnose na provedbu politike tržišnog natjecanja (e) Ostali akti.</p>	<p>Podserija CA (npr. C019A), s istim brojem kao serija C objavljena istog dana, sadržava pozive na iskaz interesa i oglase za slobodna radna mjesta: Izdanja CA-a mogu se pojaviti na jednom, nekoliko ili na svim službenim jezicima.</p>
S	1978	<p>Europska javna nabava</p> <p>Prvotno objavljeno u SL-u</p> <p>Od 2003. godine serija S nalazi se u bazi</p>	<p>„Informacije o svakoj dokumentaciji o nabavi objavljuju se na 24 službena jezika EU-a. Sve obavijesti institucija EU-a objavljuju se u cijelosti na tim</p>

61 U skladu s člankom 289. UFEU-a, zakonodavni akti su odluke donesene u redovnom ili posebnom zakonodavnom postupku. U određenim posebnim slučajevima definiranim u Ugovorima, zakonodavni akti mogu uključivati donesene akte: na inicijativu skupine država članica EU-a ili Europskog parlamenta; na preporuku Europske središnje banke; ili na zahtjev Suda ili European Investment Bank.

62 Uredbe su pravni akti definirani člankom 288. UFEU-a. Imaju opću primjenu, obvezuju u cijelosti i izravno se primjenjuju u svim državama članicama Europske unije. Direktiva je pravni akt koji su donijele institucije EU-a upućene državama članicama EU-a i obvezujuća je u pogledu rezultata koji treba postići. Odluka je obvezujući pravni akt koji može imati opću primjenu ili može imati određenog adresata.

63 Presuda CJEC-a *Racke, 98/78* [1979.]. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61978CJ0098> ; CJEC, presuda Suda Skoma-Lux, C-161/06 [2007.]. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:62006CJ0161>

	<p>podataka TED.</p> <p>TED (Tenders Electronic Daily) internetska je verzija „Dopune Službenom listu” EU-a posvećena europskoj javnoj nabavi.</p>	<p>jezicima” (vidjeti internetske stranice TED-a).</p> <p>Međutim, baza podataka TED također slijedi vlastita pravila i praksu u vezi s uporabom jezika u svakoj zemlji.</p> <p>U pravilu se natječaji za ugovore o javnoj nabavi koji su obuhvaćeni pravilima EU-a moraju objaviti na portalu TED.</p> <p>Na TED-u su osnovne informacije za natječaje dostupne na svim službenim jezicima EU-a.</p>
--	--	---

Članak 5. Uredbe br. 1 primjenjuje se na cijeli SL, bez razlike između serije i podserije. Međutim, kako je navedeno na web-mjestu EUR-Lexa, „potserijska CA (npr. C019A), koja ima isti broj kao serija C objavljena istog dana (npr. C019A), [...] sadržava pozive na iskaz interesa, oglase za slobodna radna mjesta itd. koji se mogu pojaviti na jednom, više službenih jezika ili na svim službenim jezicima”. Kad je riječ o bazi podataka TED, upotreba jezika razlikuje se za svaku zemlju, tj. natječaji otvoreni poduzećima iz drugih zemalja mogu se pronaći na matičnom jeziku isključivo ako se na domaćem portalu ne upotrebljava višejezična značajka u sustavu TED. Jedno je pitanje zašto izdanje NT-a nije obuhvaćeno područjem primjene obveza višejezičnosti. Isto se pitanje može postaviti u pogledu serije S koja predviđa višejezičnost samo za osnovne informacije.

Što je najvažnije, **neobvezujućem pravu nedostaje jasan pravni okvir za (višejezičnu) objavu**. Pravila mekog prava imaju dvije značajke (vidjeti u nastavku 5.5.3.). Kao prvo, oni sami ne stvaraju izravna prava niti nameću izravne obveze svojim adresatima. Njihova je svrha izmijeniti ili utjecati na djelovanje subjekata kojima su upućeni. Drugo, oni kroz svoj sadržaj i način razrade predstavljaju stupanj formalizacije i strukturiranja koji nalikuju pravilima tvrdog prava. Neobvezujući pravni akti općenito se objavljuju u seriji C, ali preporuke i smjernice mogu se objaviti u L Serie. To pokazuje manevarski prostor s obzirom na institucije u pogledu objavljivanja neobvezujućeg prava. Nadalje, čini se da je praksa objavljivanja u SL-u potaknuta svrhom ove objave, tj. potrebom da adresat tog akta bude obaviješten i nije povezan sa stupanjem na snagu pravnog instrumenta (Dero 2017.). Isto se može reći i za pripremne pravne radnje: iako su zelene i bijele knjige često višejezične, a većina prijedloga Europske komisije dostupna je na portalu Eur-lex na svim službenim jezicima, neke zelene i bijele knjige, komunikacije ili smjernice, a većina radnih dokumenata službi Komisije nije.

5.3.2 Gdje stoji komunikacija na web-mjestu?

Sljedeći je problem kritičko pitanje o statusu komunikacije na internetskim stranicama kao obliku objave. Budući da se članak 5. Uredbe br. 1 formalno primjenjuje samo na objavu u SL-u, definicija „objavljivanja” zaslužuje daljnju ocjenu. Uzimajući u obzir da se „*akt koji je donijela institucija [Europske unije] [...] ne može izvršiti protiv fizičkih i pravnih osoba u državi članici prije nego što se one s njim upoznaju pravilnom objavom u Službenom listu Europske unije*” (CJEC, Skoma-Lux, C-161/06 [2007.], točka 37.),⁶⁴ može li se to obrazloženje primijeniti na objavu općenito, koja bi tada mogla uključivati svako javno priopćavanje, osobito na internetskoj stranici? Ima li Službeni list i dalje istu središnju ulogu od razvoja interneta, koji je već bio integriran u sudsku praksu Suda EU-a (presuda Suda PPG i SNF protiv ECHA-e, 2013., točka 31. i presuda GC Bilbaína de Alquitranes i o. protiv ECHA-e, 2013., točka 31., vidjeti poglavlje 3.) i uzimajući u obzir da svaka institucija, tijelo ili čak pojedinci u tim organizacijama objavljuju na takav fluidan i jednostavan način? Naposljetku,

64 Presuda CJEC Skoma-Lux, cit.

zašto bi Komisija donijela Komunikaciju ili smjernice ako dotični dionici nisu obaviješteni? U tom kontekstu mora se naglasiti da je prednost Službenog lista još uvijek manje fluidna i pruža veću (pravnu) sigurnost dostavljenim informacijama.

5.3.3 Potrebno je razgraničiti „sivo područje”

Institucije i tijela EU-a odlučuju objaviti neobvezujuće pravo u SL-u kako bi ga obznanili, kao što to čine kada objavljuju dokument izravno na svojim internetskim stranicama. Na primjer, „radni dokumenti službi” (procjene učinka, sažeci procjena učinka, radni dokumenti službi) nikada se ne objavljuju u SL-u. Međutim, nalaze se na internetskim stranicama Komisije na stranicama o politikama, na internetskim stranicama Odbora za nadzor regulative ili na EUR-Lexu, pri čemu se na njih ne primjenjuje obveza višejezičnosti. Zelene knjige pružaju sličan primjer. U EUR-Lexu je zelena knjiga definirana kao dokument koji je objavila Komisija kako bi se potaknula rasprava dionika o određenim temama na europskoj razini. Zelene knjige mogu dovesti do zakonodavnih promjena koje su zatim opisane u bijelim knjigama, a čini se da se njihova objava također provodi nasumičan način. Zelene knjige Komisije često se objavljuju na Eur-lexu, ali ne i u SL-u (kao što je Zelena knjiga o zaštiti maloljetnika i ljudskog dostojanstva u audiovizualnim informacijskim uslugama (COM(96) 483 final); zelena knjiga o zaštiti korisnih modela na jedinstvenom tržištu (COM(95) 370 final); i Zelena knjiga o jačanju uzajamnog povjerenja u europskom pravosudnom prostoru – Zelena knjiga o primjeni kaznenopravnog zakonodavstva EU-a u području pritvora (COM(2011)327 završna verzija). Isto tako, čini se da dokumenti Komisije – koji uključuju „Prijedloge i druge akte donesene u okviru zakonodavnog postupka” i „komunikacije, preporuke, izvješća, bijele knjige, zelenu knjigu” (EUR-Lex) – ne slijede posebnu logiku u smislu objavljivanja.

Objavljivanjem na internetskim stranicama institucijama EU-a pruža se znatan manevarski prostor za objavljivanje na različitim jezicima. Mogu donositi dokumente izvan područja primjene članka 5. i iz formalističke perspektive nemaju višejezične obveze. Međutim, ako se komunikacija na internetskim stranicama shvati ozbiljno, kao što je Sud EU-a već učinio u pogledu prava podnositelja zahtjeva na sud, vjerojatno postoji potreba za boljom organizacijom sadržaja internetskih stranica institucija, tijela i agencija EU-a s obzirom na obveze višejezičnosti.

5.4 Komunikacija na internetskim stranicama i jezični režim iz Uredbe br. 1

5.4.1 Unutarnja i vanjska komunikacija u Pravilniku br. 1

Člankom 1. Uredbe br. 1 predviđeno je da su „službeni jezici i radni jezici institucija Unije [24 priznata jezika]”. Taj izraz tumači se tako da se njime uvodi razlika između „radnih jezika” i „službenih jezika” te se utvrđuje pravilo da se samo vanjska komunikacija treba odvijati na sva 24 službena jezika (Labrie, 1993., 82; Fenet, 2001., 239.; O’Regan, 2010., 117.). S druge strane, ne postoji operativna pravna razlika između radnih jezika i službenih jezika (Cosmai, 2014.; Sommsich, 2016.). Kao prvo, u tekstu se navodi da su radni jezici 24 službena jezika. Institucije, tijela i agencije potencijalno bi mogli raditi na bilo kojem od tih 24 jezika. Kao drugo, u Ugovoru o osnivanju EZUČ-a nije se pravila razlika između radnih jezika i službenih jezika. Treće, sva vanjska komunikacija ne mora se odvijati na sva 24 službena jezika. Međutim, pojam „radni jezici” je široko rasprostranjen. U operativnom smislu, „radni jezici” mogu se smatrati sinonimima za „interne jezike komunikacije”. Naime, iz bliskog tumačenja Uredbe br. 1 vidljivo je da se u tom aktu pravi razlika između jezika unutarnje komunikacije i jezika vanjske komunikacije (tablica 4.).

Tablica 4.: Unutarnja i vanjska komunikacija u Uredbi br. 1

Pravilnik br. 1	Relevantan sadržaj	Odnos prema unutarnjoj komunikaciji	Pravila za jezike
-----------------	--------------------	-------------------------------------	-------------------

Članak 1.	Upućivanje na „radne jezike”	Radni jezik i jezik interne komunikacije mogu se smatrati sinonimima	Tekstualno, radni jezici mogu biti bilo koji ili svi 24 jezika
Članak 6.	Utvrđivanje jezičnih pravila u posebnim slučajevima	Unutarnja komunikacija obuhvaćena je načelom institucionalne autonomije (Shuibhne, 2002., 126.)	Svaka institucija može odabrati svoj interni komunikacijski jezik (vidjeti poglavlje 4.)
Pravilnik br. 1	Relevantan sadržaj	Odnos prema vanjskoj komunikaciji	Pravila za jezike
Članci 2. i 3.	Izravna komunikacija s državama članicama i njihovim građanima na njihovom službenom jeziku	Odnose se na neke aspekte vanjske komunikacije institucija.	24 službena jezika
Članak 5.	Objava prava EU-a na 24 službena jezika u Službenom listu Europske unije	Zahvaljujući službenoj objavi, primatelju i građanima skreće se pozornost na tekst.	24 službena jezika

Unatoč tim dvama zasebnim pravnim režimima, razlika između unutarnje i vanjske komunikacije daleko je od jasne te se „unutarnji jezični režim ne može u potpunosti odvojiti od pravila kojima se uređuje vanjska komunikacija institucija” (AG Maduro, predmet CJEC Kraljevina Španjolska protiv Eurojusta, 2004., točka 47.).⁶⁵ Akademici su također pokazali da odabir radnog jezika utječe na vanjsku komunikaciju (Shuibhne, 2002., O’Regan, 2010., van der Jeught, 2020.). Osim toga, komunikacija na internetskim stranicama ne uklapa se uredno ni u jednu od kategorija.

5.4.2 Gdje stoji komunikacija na internetskim stranicama?

U praksi, radni jezici nisu ograničeni na isključivo unutarnja pitanja, već se koriste na internetskim stranicama institucija i tijela EU-a u pogledu vijesti, publikacija različitih vrsta i smjernica. Drugim riječima, interno korišteni dokumenti često završavaju objavljivanjem na internetskim stranicama. Stoga su mnogi dokumenti dostupni na radnom jeziku dostupni samo javnosti (odnosno objavljenima) samo na tom jeziku. Kako je analizirano u poglavlju 4., neke agencije jasno su izjavile da upotreba engleskog kao radnog jezika izravno utječe na njihovu komunikacijsku politiku internetskih stranica. Osim toga, Ombudsman je istaknuo da se interni dokumenti, s obzirom na to da postoje samo na jeziku na kojem su sastavljeni, mogu objaviti na tom jeziku (EO, dec. 3191/2006, istraga). Stoga Ombudsman povezuje širenje informacija s internim nacrtom.

Na temelju utvrđenog zakona komunikacija na internetskim stranicama nije obuhvaćena obvezama višejezičnosti. Naime, komunikacija na internetskoj stranici nije navedena ni u Uredbi br. 1 ni u odredbama Ugovora posvećenima izravnoj komunikaciji s građanima i stoga, s formalističkog gledišta, nije obuhvaćena područjem primjene prava Unije. Kao što je navedeno (vidjeti poglavlje 3.), **Sud je izričito odbio postojanje općeg načela prava Unije kojim se svakom građaninu daje pravo da u svim okolnostima bude sastavljena verzija bilo čega što bi moglo utjecati na njegove interese** (presuda Suda Kik/OHIM, 2003., t. 82.).⁶⁶ Točnije, pravni stručnjaci tumače članak 6. na način da omogućuje svakoj instituciji da utvrdi vlastiti jezični režim, osobito, ali ne

65 Mišljenje AG Madura u presudi Suda Europske unije Španjolska protiv Eurojusta, C-160/03 [2005]. Dostupno na: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=49769&doclang=en>

66 Presuda CJ Kik, cit.

isključivo u pogledu isključivo unutarnjih pitanja (van der Jeught, 2021.). Doista, „ne čini se očitim zašto bi „posebni slučajevi” bili ograničeni na internu komunikaciju” (O’ Regan, 2010.).

Nadalje, Uredba br. 1 odnosi se samo na izravnu komunikaciju između institucija Unije i države članice EU-a ili „osobe koja podliježe jurisdikciji te države” (članci 2. i 3.). Objava zakonodavstva (članak 4.) ili bilo koje informacije objavljene u Službenom listu (članak 5.) ne odnosi se na širenje izvan Službenog lista. Samo ako slijedimo to restriktivno i formalističko tumačenje Uredbe br. 1 **„doktrina posebnih slučajeva” može se shvatiti kao primjenjiva na vanjsku komunikaciju, kao što su informacije dostupne na internetskim stranicama**, medijima, javnim savjetovanjima ili čak komunikaciji s nacionalnim upravama, čime se institucijama, tijelima i agencijama daje važan prostor. Međutim, pristup primijenjen u ovoj studiji odnosi se na sadržaj sadržaja publikacija i smatra da su neki komunikacijski sadržaji internetskih stranica obuhvaćeni obvezama višejezičnosti.

5.4.3 Prema višejezičnoj tipologiji potreba

Fleksibilnost koja se daje institucijama EU-a u pogledu višejezične komunikacije na internetskim stranicama u suprotnosti je s praktičnom stvarnošću i ne uzima u obzir goleme promjene u komunikacijskom svijetu. Uredba br. 1 napisana je prije nego što je internet postojao i nikada nije ažurirana kako bi se uzele u obzir promjene koje proizlaze iz široke uporabe digitalnih tehnologija. Isto tako, Sud EU-a prilagodio je tekstove u kojima se na objavu u SL-u upućuje na novu digitalnu stvarnost (vidjeti prethodno poglavlje 3.). Razvoj interneta, intenzivne aktivnosti objavljivanja institucija, agencija i tijela Unije, pa čak i pojedinačnih zastupnika, brišu razliku između radnog/unutarnjeg jezika i nekih aspekata vanjskog komunikacijskog jezika uređenih člancima 2., 3. i 5. Uredbe br. 1. Kao što je prethodno navedeno, **postoji očit nedostatak logike u razmatranju komunikacije na internetskim stranicama kao dijela doktrine posebnih slučajeva, koja je ograničena na internu komunikaciju**. Drugi znanstvenici kao što je Herbillon (2003.) idu dalje, tvrdeći da je kršenje jezičnih prava da su internetske stranice institucija EU-a ponekad dostupne samo na engleskom jeziku. Web stranice čine informacije javnim i vanjskim. Vrlo latinski korijeni riječi „komunikacija” podrazumijevaju ekternalnost i dijeljenje (tj. zajedničko). U tom smislu komunikacija uključuje širenje informacija i često se tumači kao dvosmjerna razmjena s vanjskim subjektom. Sud EU-a čak je smatrao da su pravila opće primjene pravno „objavljena” na internetskim stranicama Agencije kako bi se zaštitilo pravo na podnošenje zahtjeva sudu (vidjeti prethodno poglavlje 3.).

Sud u pravnom smislu također tvrdi da bi institucije, tijela i agencije EU-a trebali imati samo ograničeno diskrecijsko pravo za provedbu svoje komunikacijske politike. Različiti pravni argumenti idu u prilog tom stajalištu. U skladu s pristupom doslovnog tumačenja i logikom Uredbe br. 1, članak 6. Uredbe br. 1 odstupanje je od načela višejezičnosti (Clément-Wilz, 2022. b). Nakon tumačenja pravnih pravila trebalo bi ga usko tumačiti. Nadalje, moglo bi se iznijeti slučaj funkcionalnog (ili teleološkog) tumačenja na temelju ciljeva EU-a kako je predviđeno člankom 3. UEU-a kako bi se u obzir uzela jezična raznolikost i potrebe građana. U tom smislu, doktrina posebnih predmeta mogla bi se tumačiti na uži način nego što ga je dosad slijedio Sud EU-a. Naime, „ne smije im se dopustiti da ga koriste na drugi način osim za potrebe svojih unutarnjih operativnih potreba” (AG Maduro, predmet CJEC Kraljevina Španjolska protiv Eurojusta, 2004., točka 49.). Autonomija institucija EU-a predstavlja pogrdan status i mogla bi biti ograničenija. Naposljetku, što je najvažnije, gledajući sadržaj internetske stranice, čini se da neki sadržaji potpadaju pod obveze višejezičnosti. Kad je riječ o publikacijama i priopćenjima Komisije namijenjenima javnosti, Ombudsman se pozvao na članak 2. Uredbe br. 1 i napomenuo da je **za učinkovitost vanjske komunikacije** nužno da građani razumiju informacije koje su im dostavljene (vidjeti i poglavlje 7.). Stoga bi, u idealnom slučaju, materijal namijenjen građanima trebao biti objavljen na svim službenim jezicima (EO, decis. 3191/2006, točka 2.6. Nadalje, kako je dokazano u prethodnom odjeljku, određeni sadržaji internetskih stranica obuhvaćeni su obvezama iz članka 5. Uredbe br. 1 o višejezičnosti koje se odnose na objavu u SL-u.

5.5 Razgraničavanje sivog područja: Suštinski pristup

5.5.1 Objašnjenje tipologije

S obzirom na sve veću važnost internetskih stranica EU-a za institucionalnu komunikaciju i širenje informacija, važno je usredotočiti se na sadržajni sadržaj internetskih stranica. Kao što je prikazano u poglavlju 7. ove studije, u EU-u trenutačno ne postoji zajednički jezik koji razumije većina stanovništva, a više od 20 % osoba s boravištem u EU-u ne govori ni jedan od 24 jezika EU-a na materinjoj ili stručnoj razini. Stoga je jednojezičan pristup u komunikaciji na internetskim stranicama nedjelotvoran i izrazito isključiv.

Kako bi se riješio problem nepostojanja formalnog pravnog okvira posvećenog digitalnoj komunikaciji, u ovom se odjeljku navode prijedlozi o tome kako razviti **realističan okvir i standarde za višejezičnu komunikaciju na internetskim stranicama koji mogu biti u skladu s proračunskim ograničenjima**. U njemu se razrađuje višejezična tipologija potreba na temelju takozvanog „materijalnog pristupa” u kojem se razlike u višejezičnim potrebama razlikuju na temelju pravnih formalnih argumenata i obrazloženja o bitnim učincima odabira jezične politike.

1) pravnim odredbama EU-a građanima, poduzećima i državama članicama EU-a dodjeljuju se neka jezična prava.

Ta bi se prava trebala poštovati i kada se objavljuju na internetskim stranicama.

3) Institucionalne internetske stranice trebale bi biti obuhvaćene određenim obvezama višejezičnosti.

4) Značajni pristup pomaže u definiranju tipologije koja se upotrebljava za klasifikaciju i analizu sadržaja internetskih stranica EU-a kako bi se pronašla ravnoteža između potrebe za višejezičnom komunikacijom i proračunskih ograničenja.

Polje 5.: Četiri logična koraka prema višejezičnoj tipologiji potreba

Predlažemo višejezičnu tipologiju potreba organiziranu prema trima razredima ili „vrstama” iz 1) osnovnih dokumenata 2) osnovnih dokumenata i 3) sekundarnih dokumenata. Ta tri razreda ili „vrste” uključuju različite vrste sadržaja dostupnih na internetskim stranicama EU-a predstavljene u poglavlju 6. Detaljniji opis primarnih dokumenata nalazi se u nastavku ovog poglavlja. U ovom kratkom sažetku definiramo tri vrste kako slijedi (okvir 6.).

Temeljni dokumenti uključuju prije svega sve dokumente koji su formalno pravno obvezujući, koji imaju pravni učinak („tvrđi zakon”) i koji se odnose na natječaje za zapošljavanje. Ti se dokumenti moraju prevesti na temelju odredaba Ugovora, Uredbe br. 1 ili sudske prakse Suda Europske unije, kako je prethodno objašnjeno u poglavlju 3. Ova vrsta uključuje, na primjer, dokumente objavljene u Službenom listu, dijelu L i sudskoj praksi Suda Europske unije. Drugo, ta kategorija uključuje europske građanske inicijative, predstavke Europskom parlamentu, žalbe Europskom ombudsmanu i odgovore na pisma građana jer se višejezičnost primjenjuje u skladu s člancima 24. i 20. UFEU-a i Uredbom o europskoj građanskoj inicijativi. Te četiri vrste dokumenata spadaju u ovu kategoriju jer se mogu podnijeti na bilo kojem od službenih jezika. Nedostatak višejezičnosti (npr. nedostatak točnih prijevoda) predstavljat će formalno i ozbiljno kršenje jednakosti i važećih pravila.

Primarni dokumenti uključuju dokumente koji nisu formalno pravno obvezujući i dokumente koji nemaju formalne obveze višejezičnosti. Kako je prethodno objašnjeno (odjeljak 5.4.), internetske stranice prvenstveno su alat za vanjsku komunikaciju i mogu sadržavati dokumente s bitnim učincima na prava i/ili obveze građana, poduzeća EU-a i nacionalnih tijela (neobvezno pravo) ili programe ili posebne pozive koje izravno financiraju institucije EU-a ili pravne pripreme dokumente. Ta vrsta uključuje, na primjer, pozive na podnošenje ponuda i prijedloge projekata; dokumente koji se odnose na smjernice o državnim potporama; komunikacije i preporuke, primjerice o državnim potporama, sigurnosti hrane ili lijekovima. Čini se da institucije u tom području imaju određeni stupanj fleksibilnosti i manevarskog prostora: mogu odlučiti objaviti u SL-u, dio C, koji uključuje primjenu potpune višejezičnosti, kako je predviđeno člankom 5. Uredbe br. 1 ili odlučiti da to neće učiniti. Stoga nedostatak točne višejezične komunikacije u tim dokumentima može predstavljati kršenje obveza višejezičnosti. Naime, članak 6. tumači se usko, a neki sadržaji mogu biti obuhvaćeni obvezama višejezičnosti iz članaka 2. do 5., kako je prethodno objašnjeno (odjeljak 5.4.3.). Mogu znatno utjecati i na ravnopravnost građana.

Sekundarni dokumenti uključuju dokumente koji nisu formalno pravno obvezujući, koje nije potrebno prevesti ili tumačiti na temelju odredaba Ugovora ili Uredbe br. 1 ili sudske prakse Suda EU-a i koji općenito nemaju materijalne učinke na prava i/ili obveze građana, poduzeća EU-a i nacionalnih tijela te koji ne uključuju programe ili posebne pozive koje izravno financiraju institucije EU-a. Jednostavan primjer su informativne internetske stranice o povijesti institucija EU-a ili razgovori s povjerenicima EU-a. Sekundarni dokumenti obuhvaćaju preostalu kategoriju u kojoj se obveze višejezičnosti ne primjenjuju i ne bi se trebale primjenjivati. To ne znači da su ti dokumenti nevažni s informativnog ili simboličnog stajališta, već samo da nedostatak preciznog prevođenja ili tumačenja ima manje značajne posljedice za jednakost nego za osnovne i primarne dokumente. Pridjev „točan” ovdje se koristi namjerno. Za sekundarne dokumente primjena strojnog prevođenja na pisane dokumente ili podnaslove koje računalo automatski generira tijekom usmenog govora može proizvesti višejezične dokumente uz jeftinu cijenu, a nedostatak točnosti može biti lakše prihvatiti i opravdati.

Polje 6.: Višejezična tipologija potreba

Primarni dokumenti temelj su višejezične tipologije potreba, koja bi zbog prethodno objašnjениh razloga trebala biti obuhvaćena zaštitnim pravnim okvirom prava višejezičnosti. Doista, nema rasprave, ali i manje prostora za (ljudske) pogreške u vezi s temeljnim dokumentima i

sekundarnim dokumentima. Temeljni dokumenti oslanjaju se na jasno navedene obveze višejezičnosti. Trenutačne obveze višejezičnosti proizlaze iz primarnog prava, sekundarnog prava i sudske prakse. Sekundarni dokumenti preostala su kategorija u kojoj se pravo višejezičnosti ne primjenjuje i ne bi se nužno trebalo primjenjivati, a primjena strojnog prevođenja (vidjeti poglavlje 8.) ne dovodi do problematičnih pitanja.

5.5.3 Primarni dokumenti na temelju višejezične tipologije potreba

Dokumenti dostupni na radnom jeziku često su dostupni samo na tom jeziku. Može se tvrditi da je bolje imati pristup internom dokumentu samo na jednom ili na nekoliko jezika nego uopće nema pristupa (Europski ombudsman, dec. 281/1999, točka 5.). Iako je Europski ombudsman prepoznao fleksibilnost svake institucije da na svojim internetskim stranicama objavi „dokumente na jeziku na kojem su sastavljeni”, također je stavio naglasak na opći trend prema „postupnom razvoju pružanja informacija na svojim internetskim stranicama na drugim jezicima Zajednice” (Ibid. stavak 4.). Međutim, nije smatrala da je praksa ESB-a da na svojoj internetskoj stranici objavljuje informacije uglavnom na engleskom jeziku kao nepravilnost u postupanju. Problem je u tome što, nakon što se objave, ti dokumenti stvaraju iste učinke kao neobvezujuće pravo, kao što su objavljeni u SL-u: legitimna očekivanja i potreba za pravnom sigurnošću. **Postoji jasna neusklađenost između utvrđenog i tumačenog prava i jezičnih uređenja institucija u pogledu internetske komunikacije.** U skladu s tim, tvrdimo da je potrebno nadići taj formalistički pristup i razmotriti sadržaj internetskih stranica, a posebno neobvezujuće pravo, pripreme pravne akte i dokumente s materijalnim učinkom na građane.

S manje formalnog stajališta višejezičnost je ključna za učinkovito ostvarivanje demokratskog prava građana da se informiraju o pitanjima i pitanjima koja mogu dovesti do zakonodavnog djelovanja (Europski ombudsman, 640/2006, točka 29.), doprinosi legitimnosti EU-a (Kraus, 2011.) i olakšava interakciju između institucija i građana EU-a (Athanassiou, 2006.). Neka se prava građana mogu ostvarivati na službenom jeziku po njihovu izboru (članci 2. i 3., članci 20. i 24. UFEU-a i građanska inicijativa) koji zahtijevaju pristup sadržaju na istom jeziku.

Primarni dokumenti obuhvaćaju neobvezujuće pravo, ali i, iz ovdje objašnjenih razloga, pozive na iskaz interesa, javna savjetovanja, pozive na podnošenje ponuda, postupke nabave, prijedloge projekata, pravne pripreme dokumente i dokumente koji se odnose na smjernice o državnim potporama.

a. Soft zakon

Norme mekog prava kombiniraju tri elementa: normativna vrijednost koja odgovara pravno obvezujućem karakteru norme; normativno jamstvo, tj. postojanje mehanizama kontrole i sankcioniranja poštovanja norme; i normativno područje primjene, u kojem se opisuje njegova učinkovita primjena od strane dotičnih aktera (Abbott et al. 2000). U skladu s definicijom mekog prava koju je dao francuski Conseil d'Etat,⁶⁷ neobvezujuća pravna pravila imaju sljedeće temeljne značajke: oni sami po sebi ne stvaraju izravna prava ili ne nameću izravne obveze svojim adresatima, ali im je svrha izmijeniti ili utjecati na djelovanje subjekata kojima su upućeni; oni svojim sadržajem i načinom razrade predstavljaju stupanj formalizacije i strukturiranja koji nalikuju pravilima tvrdog prava. Prema tome, razlika između tvrdog i mekog prava nije uvijek točna. Iz tog razloga, meki zakon treba shvatiti ozbiljno.

U pravnom poretku EU-a neobvezujući zakon s vremenom se brzo proširio (Clément-Wiltz, 2015.). Kao što je naveo Sud EU-a, normativnost pravnog akta, koji formalno ne bi trebao proizvesti zakon, ovisi o tome „jasno objašnjavaju li se njime samo odredbe ugovora” ili „cilj mu je da proizvodi svoje pravne učinke zasebnog oblika onih koji su već predviđeni ugovorom”. Sud EU-a prepoznao je sposobnost institucija EU-a da nameću pravni okvir primjenom alternativnih vrsta

67 Conseil d'Etat, Le droit souple, 2013., str. 9. Dostupno na: <https://www.vie-publique.fr/rapport/34021-etude-annuelle-2013-du-conseil-detat-le-droit-souple>

akata kao što su smjernice (presuda Općeg suda Njemačka protiv Komisije, 2010., točka 151.).⁶⁸ Slijedom toga, europske institucije i tijela ne mogu se koristiti dvosmislenom terminologijom kako bi se pri donošenju akta izbjegla nadležnost i postupovna pravila. Tvrdimo da **senjegovo pravilo primjenjuje na akte objavljene na internetskim stranicama tih institucija**. Važan je materijalni sadržaj mekog prava, a ne tehnički instrumenti koji su upotrijebljeni za njegovo stavljanje na raspolaganje javnosti.

Internetske stranice institucija i tijela Unije zapravo sadržavaju sadržaje koji se mogu kvalificirati kao neobvezujući, ali ih nije potrebno priopćiti na sva 24 jezika, kako je predviđeno člankom 5. Uredbe br. 1. Bez obzira na njihov status objave, tj. objavljuju li se i u dijelu C SL-a ili ne, **neobvezujuće pravo objavljeno na internetskim stranicama institucija EU-a trebalo bi imati koristi od obveze višejezičnosti i stoga pripadati kategoriji primarnih dokumenata**.

B. Pozivi na iskaz interesa

Europski ombudsman potvrdio je da se članak 2. primjenjuje na pozive na iskaz interesa (EO, decis. 259/2005, točka 5.) i da se svako ograničenje tog prava mora temeljiti na valjanim razlozima koji su nužni za postizanje legitimnog cilja koji se želi postići i proporcionalni (Ibid., t. 7.). Smatrao je i da bi za opće ograničenje jezika koji se mogu upotrebljavati pri podnošenju prijedloga bilo potrebno donijeti odluku u tom smislu od strane zakonodavca (ibid., t. 3.15).

C. Javna savjetovanja

Kad je riječ o javnim savjetovanjima, Europski ombudsman također je smatrao da, iako bi se u idealnom slučaju sva vanjska komunikacija trebala odvijati na svim službenim jezicima EU-a, to postaje ključan preduvjet kada je komunikacija sredstvo kojim se građanima omogućuje sudjelovanje u postupku donošenja odluka (EO, dec. 640/2011, str. 28. – 29.). Europski parlament pozvao je Komisiju da osigura dostupnost javnih savjetovanja na svim službenim jezicima EU-a (Rezolucija EP-a od 14. lipnja 2012. o javnim savjetovanjima i njihovoj dostupnosti na svim jezicima EU-a, točka 2.).

D. Pozivi na podnošenje ponuda, postupci javne nabave, projektni prijedlozi, pravni pripremni dokumenti i dokumenti koji se odnose na smjernice o državnim potporama

Nedostatak pravodobnih prijevoda tih dokumenata može znatno utjecati na ravnopravnost građana, poduzeća iz EU-a (posebno malih i srednjih poduzeća), nevladinih organizacija i nacionalnih tijela koja su zainteresirana za pristup programima financiranja institucija EU-a putem proračuna EU-a. Transparentnost i pravednost u uvjetima sudjelovanja zahtijevaju da su svi relevantni podnositelji zahtjeva na ravnopravnoj osnovi. Te vrste dokumenata uključujemo u „primarne dokumente” na temelju općeg načela jednakog postupanja prema dionicima, posebno onima koji možda nemaju dovoljno sredstava za pokrivanje troškova privatnog prevođenja za razumijevanje dokumenata EU-a. Kad je riječ o smjernicama o državnim potporama, višejezičnost je potrebna kako bi se osigurala pravednost i transparentnost tržišnog natjecanja među poduzećima diljem EU-a.

5.6 Zaključak

Obveze višejezičnosti izričito se primjenjuju samo na „uredbe i druge dokumente opće primjene”, objavu u Službenom listu te na izravnu komunikaciju institucija EU-a s državama članicama i osobama u njihovoj nadležnosti ili europskim građanima. U praksi se komunikacijom na internetskoj stranici institucijama EU-a omogućuje znatna fleksibilnost u objavljivanju na jezicima po vlastitom izboru, čime se postavlja pitanje definicije o tome što znači „objava”. Mogu širiti sadržaj i dokumentaciju bez primjene višejezičnih obveza objavljivanja. Međutim, trenutačno

68 Sud EU-a, presuda GC-a Njemačka protiv Komisije, T-258/06 [2010.]. Dostupno na: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=80961&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=1306035>

Pristup Europske unije višejezičnosti u svojoj komunikacijskoj politici

postupanje u pravnoj literaturi o komunikaciji internetskih stranica od strane institucija, tijela i agencija kao unutarnjoj komunikaciji nije potkrijepljeno jasnim obrazloženjem ili logikom. Mogućnost fleksibilnosti koja je ostavljena institucijama EU-a trebala bi se tumačiti usko, a za provedbu obveza višejezičnosti potreban je sadržajni pristup usmjeren na vrste sadržaja internetskih stranica.

Zbog nedostatka pravnog formalizma, kako institucija tako i tijela te sudske prakse Suda Europske unije, potrebno je proučiti sadržajni sadržaj internetskih stranica. U tom se „značajnom pristupu” razlikuju razlike u višejezičnim potrebama s obzirom na pravnu bit (neobvezno pravo) i materijalne učinke sadržaja komunikacije. Ukratko, definiramo višejezičnu tipologiju potreba koja uključuje tri vrste: temeljni dokumenti; primarni dokumenti; i sekundarnih dokumenata. Iako bi se na prve dvije vrste dokumenata trebao primjenjivati višejezični režim, za treću je prihvatljiva upotreba nekoliko jezika (možda uz mogućnost upotrebe strojnog prevođenja).

6. MAPIRANJE VIŠEJEZIČNOSTI NA INTERNETSKIM STRANICAMA EU-A

KLJUČNI NALAZI

- U ovom se poglavlju opisuje trenutačna razina višejezičnosti internetskih stranica institucija, tijela i agencija EU-a na temelju sustava klasifikacije sadržaja i tipologije višejezičnih potreba te na temelju analize više od 1,5 milijuna internetskih stranica na 13 internetskih stranica.
- U pogledu višejezične uspješnosti, šest internetskih stranica EU-a ocijenjeno je znatno iznad prosjeka 13 analiziranih internetskih stranica (Sud Europske unije, Vijeće Europske unije/Europsko vijeće (zajednička internetska stranica), Europski revizorski sud, Europski parlament, Europska agencija za sigurnost i zdravlje na radu i Europski ombudsman).
- Druga skupina internetskih stranica postiže uspješnost na srednjoj razini i uključuje Europsku komisiju (najbližu razini internetskih stranica EU-a) i Europsku agenciju za kemikalije i Europski odbor regija (oba s nižim ocjenama).
- Posljednji klaster obuhvaća četiri web-mjesta s lošim rezultatima i niskom dostupnošću višejezičnih sadržaja (Europska središnja banka, Europski gospodarski i socijalni odbor, Europska agencija za sigurnost hrane, Agencija Europske unije za temeljna prava). Neke od tih stranica posvećene su uvođenju strojno prevedenog sadržaja na mnoge internetske stranice i odjeljke.
- Alternativni višejezični indeks u kojem se razmatra samo ukupna količina internetskih stranica, ne uzimajući u obzir razlike među kategorijama sadržaja, marginalno povećava rad dviju internetskih stranica (Europski parlament i Agencija Europske unije za temeljna prava), ali smanjuje rad većine internetskih stranica, što je u nekim slučajevima vrlo dramatično, kao što je Europski ombudsman.

6.1 Uvod

Internetske stranice EU-a imaju ključnu i sve važniju ulogu u širenju informacija u institucijama, tijelima i agencijama EU-a kako bi bile usmjerene na publiku, posebno vanjskim dionicima i široj javnosti. Međutim, nedostaju komparativna istraživanja o višejezičnom sadržaju internetskih stranica EU-a. U ovom se poglavlju opisuje razina višejezičnosti internetskih stranica EU-a primjenom višejezičnog mjerenja na 13 internetskih stranica EU-a s višejezičnim sadržajem. U sljedećem odjeljku utvrđuju se metodologija, podaci i upozorenja (za tehničke pojedinosti vidjeti i Prilog 2.). Empirijska analiza započinje predstavljanjem parametara, neovisno preispitivanjem rezultata analize za svaku internetsku stranicu subjekta, prije predstavljanja usporednih rezultata na internetskim stranicama institucija, tijela i agencija EU-a.

6.2 Metodologija

Osnovni metodološki i empirijski zadatak uključivao je provjeru jesu li URL-ovi internetskih stranica EU-a na zadanim jezicima bili dostupni na svim službenim jezicima. Primijenjena metodologija, uključujući formule korištene za izradu višelingo **indeksa koje** je razvio tim za mjerenje dostupnosti višejezičnog sadržaja, detaljno je opisana u Prilogu 2. Empirijska analiza uključivala je dodjeljivanje svake zadane internetske stranice (URL) koja je izvađena s internetske stranice EU-a binarnim ishodom, pri čemu „1” znači da je sadržaj bio dostupan na ciljnom jeziku (tj. jednom od službenih jezika EU-a) u odnosu na „0” koji je pokazao da sadržaj nije bio dostupan na ciljnom jeziku. Srednja vrijednost zbroja svih tih rezultata, koja se može postići na različitim razinama kao što su odjeljak internetske stranice ili cjelokupna internetska stranica, predstavlja jednostavan pokazatelj

za procjenu razine višejezičnosti. Može se smatrati prosječnim udjelom dokumenata (internetske stranice) dostupnih na službenim jezicima internetske stranice subjekta koji su matematički definirani u Prilogu A2.3. Kao što će biti jasno u nastavku, za izračun prosječnih ocjena koriste se dva metrika. Prva metrika gleda na ukupni volumen web stranica i zanemaruje bilo koje grupiranje u podacima, kao što je činjenica da web stranica ima različite dijelove sadržaja. To se naziva „negrupirani” prosjek. U drugom metriku uzimaju se u obzir razlike u skupinama, kao što su rezultati među različitim dijelovima sadržaja na web-mjestu, pri izračunu bodova i naziva se „grupirani” prosjek.

Višelingo indeksi primijenjeni su na svakoj internetskoj stranici EU-a na temelju zajedničkog sustava klasifikacije sadržaja i, za institucije EU-a, s njom povezane višejezične tipologije potreba. Prvi korak uključivao je usklađivanje različitih odjeljaka internetskih stranica EU-a u skladu sa zajedničkom shemom u kojoj je **sadržaj** klasificiran na sljedeći način:

- O/organizaciji: Organizacijske informacije kao što su struktura, uloga u donošenju odluka u EU-u, političke odgovornosti, načini kontaktiranja, politike internetskih stranica.
- Pravila: Odjeljci posvećeni politikama ili skupinama politika EU-a.
- Vijesti/događanja/govori: Popis stranica koje sadrže vijesti, događaje ili govorne stavke.
- Natječaji za financiranje. Odjeljci posvećeni mogućnostima financiranja i pozivima na podnošenje ponuda.
- Zapošljavanje: Slobodna radna mjesta i mogućnosti; informacije o postupcima odabira koji su u tijeku; te informacije o karijerama, zapošljavanju, pripravnštvu.
- Dokumentacija: sve dokumente, publikacije, resurse, uključujući zakone, studije, evaluacije, statističke podatke, informativne brošure, infografike, informativne članke, zakone, druge resurse.
- Opće informacije: Opće informacije koje nisu u drugim kategorijama, uključujući vrlo općenite informacije o politikama (npr. informacije o mnogim politikama i portalima/stranicama portala).
- Građani: To se odnosi na angažman javnosti, uključujući savjetovanja o svim politikama ili pitanjima EU-a, predstavke upućene Europskom parlamentu, odgovore na pisma građana, građansku inicijativu, žalbe Europskom ombudsmanu, javna savjetovanja o svim politikama ili pitanjima EU-a.
- Sjednice/odbori: Službene službene sjednice EU-a i odbori koji se bave oblikovanjem politika odvojeni od standardnih popisa događanja na internetskim stranicama.

Iz prethodno navedene sheme sadržaja bilo je moguće, u daljnjem istraživačkom koraku, izvesti specifične višejezične potrebe iz tipologije razrađene u poglavlju 5., u kojoj se razlikuju „osnovni”, „primarni” i „sekundarni” dokumenti. U tablici 5. prikazan je pregled rasporeda odjeljaka sadržaja na tipologiju višejezičnih potreba. U nekim je slučajevima mapiranje jednostavno jer neke vrste sadržaja imaju namjensku i vidljivu internetsku stranicu koja odgovara tipologiji, npr. pozivi na podnošenje ponuda koje smo klasificirali kao „primarnu” vrstu dokumenata. U drugima postoji obveza višejezičnosti koja se temelji na sudskoj praksi, na primjer u slučaju natječaja za zapošljavanje (vidjeti poglavlje 3.), čime se objašnjava zašto se internetska rubrika klasificirana kao „Zapošljavanje” uglavnom smatra „osnovnim”. Za mrežne dijelove koji su sadržavali mješovitu kombinaciju osnovnog, primarnog i sekundarnog sadržaja (npr. odjeljke Politike, dokumentacija i građani) provedena je ručna provjera kako bi se dodijelila jedinstvena kategorija potreba. U toj je provjeri primijenjeno „gravitacijsko” pravilo u skladu s načelom predostrožnosti: ako internetska stranica sadrži barem neki osnovni ili primarni sadržaj, tada gravitira prema jezgri (ili primarnoj) čak i ako prevladava sekundarna.⁶⁹ Imajte na umu da u slučaju institucije EU-a koja je uključena u

⁶⁹ Imajte na umu da u slučaju institucije EU-a koja je uključena u postupak donošenja politika dio internetske stranice može sadržavati materijale sa sjednica odbora, posebno EP-a i Vijeća Europske unije, koji uključuju neobvezujuće pravo, javne pripreme dokumente ili dokumente koji mogu utjecati na prava i obveze građana, poduzeća i država članica. Zbog toga je ova

postupak donošenja politika dio internetske stranice može sadržavati materijale sa sjednica odbora, posebno EP-a i Vijeća Europske unije, koji uključuju neobvezujuće pravo, javne pripremne dokumente ili dokumente koji mogu utjecati na prava i obveze građana, poduzeća i država članica. Zbog toga je ova vrsta sadržaja kodirana kao dio primarnih dokumenata. Podsjetio da jezični režimi Europskog parlamenta i Vijeća Europske unije sadržavaju odredbe o potrebi da se na svim službenim jezicima stave na raspolaganje dokumenti relevantni za vijećanje (vidjeti poglavlje 4.).

Tablica 5.: Korespondencija između sadržaja internetskih stranica i višejezičnih potreba

Sadržaj web-mjesta	Višejezična tipologija potreba		
	Jezgra	Primarna	Sekundarna
O/Organizacija			
Politika			
Vijesti/događanja/govori			
Natječajni za financiranje			
Regrutacija			
Dokumentacija			
Opće informacije			
Građani			
Sastanci/odbori			
Izvor: vlastita razrada			

Primjena tipologije potreba bila je resursno intenzivna, istraživačka vježba koja je zahtijevala ručnu provjeru tisuća web stranica. S obzirom na ograničenja resursa projekta, tipologija bi se mogla primijeniti samo na institucije EU-a, koje u skladu s člankom 13. UEU-a imaju jedinstveni pravni status i jasno su najvidljivije internetske stranice EU-a za građane.

Kad je riječ o uzorku analiziranih internetskih stranica EU-a, u tablici 6. navode se subjekti iz EU-a koji su ispunili kriterije za uključivanje za analizu i njihova količina podataka (provjerene internetske stranice). Ukupno je 13 subjekata EU-a sadržavalo dovoljan stupanj sadržaja na više jezika i ispunilo kriterije odabira za provedbu višejezičnog mapiranja (vidjeti Prilog 2.). Internetske stranice koje su zapravo jednojezične neće pokazivati nikakve varijacije u indeksu višejezičnosti i stoga nisu mapirane.

Tablica 6.: Obujam internetskih stranica analiziranih po subjektu padajućim redoslijedom

Subjekt	Broj internetskih stranica	Posto od ukupnog
---------	----------------------------	------------------

vrsta sadržaja kodirana kao dio primarnih dokumenata. Podsjetio da jezični režimi Europskog parlamenta i Vijeća Europske unije sadržavaju odredbe o potrebi da se na svim službenim jezicima stave na raspolaganje dokumenti relevantni za vijećanje (vidjeti poglavlje 4.).

Pristup Europske unije višejezičnosti u svojoj komunikacijskoj politici

		broja
Europski parlament	475 183	31.1
Europska komisija	266 535	17.5
Europska agencija za kemikalije	159 409	10.4
Europska središnja banka	133 697	8.8
Vijeće Europske unije/Europsko vijeće (zajednička internetska stranica)	132 371	8.7
Europski revizorski sud	122 688	8.0
Europski gospodarski i socijalni odbor	87 654	5.7
Europska agencija za sigurnost i zdravlje na radu	45 057	3.0
Europska agencija za sigurnost hrane	36 443	2.4
Agencija Europske unije za temeljna prava	32 448	2.1
Europski ombudsman	22 438	1.5
Europski odbor regija	8 326	0.5
Sud Europske unije	4 512	0.3
Ukupno	1 526 761	100

Sve institucije EU-a ispunile su kriterije za višejezični sadržaj za uključivanje. To nije bio slučaj s većinom tijela i agencija EU-a. Konkretno, internetske stranice velike većine agencija EU-a zapravo su jednojezične (vidjeti Prilog A2.4.).

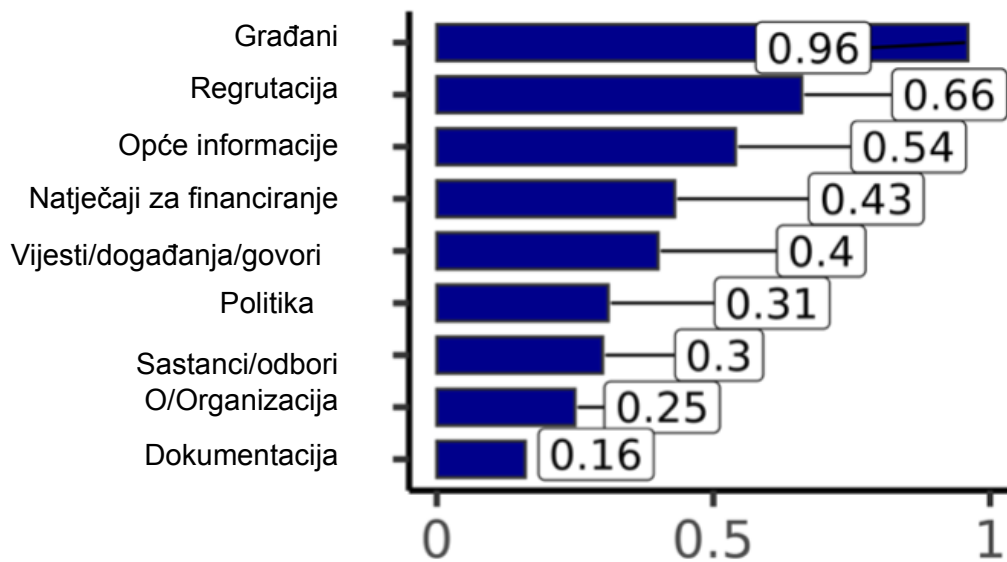
Što se tiče količine podataka, više od 1,5 milijuna internetskih stranica provjereno je za njihove višejezične attribute. Kao što je vidljivo u tablici 6., uz iznimku Europske agencije za kemikalije, glavne institucije EU-a obično imaju znatno veće internetske stranice od agencija i tijela EU-a. To se posebno odnosi na Europski parlament i Europsku komisiju, dok su preostale institucije slične veličine. Jedan od najvećih netipičnih vrijednosti među institucijama je Sud Europske unije. Njegova je internetska stranica drugačija od svih drugih internetskih stranica institucija EU-a koje se nalaze na portalu Europa s relativno malo internetskih stranica s obzirom na to da je većina sadržaja (npr. sudska praksa i dokumentacija) smještena u zasebnim bazama podataka kao što je EUR-Lex, koje se nisu mogle pretraživati.

6.3 Multilingo indeks na internetskim stranicama EU-a

Empirijska analiza započinje primjenom dvaju multilingo mjernih podataka opisanih u Prilogu A2.3. na cijeli uzorak analiziranih internetskih stranica EU-a. To daje prosjek (koji se naziva i „srednja vrijednost”) za svaku metriku. Rezultati razvrstavanja kategorija sadržaja na internetskim stranicama EU-a prikazani su silaznim redoslijedom na slikama 1. i 2. Rezultati na horizontalnoj osi omogućuju rangiranje kategorija sadržaja, što je veći rezultat, to je više višejezični sadržaj otkriven. Kao što je vidljivo na slici 1. i na slici 2., ovisno o upotrijebljenom metriku, postoje razlike u rangiranju različitih kategorija sadržaja na internetskim stranicama EU-a.

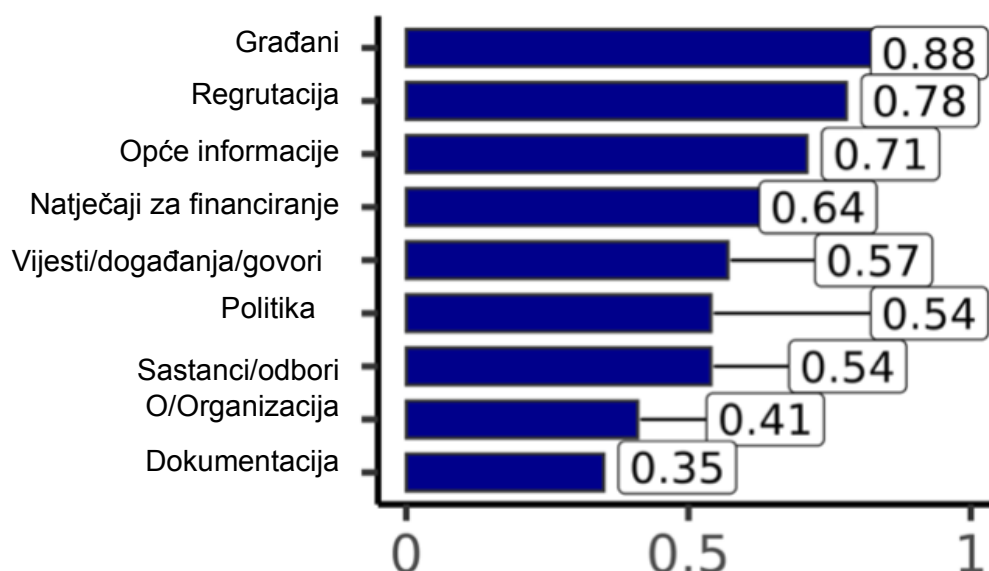

Prvi pokazatelj prikazan na slici 1. je negrupirani „prosječni” višelingo rezultat svih analiziranih internetskih stranica. Kako je prethodno navedeno u tablici 6., postoje velike razlike u veličini internetskih stranica EU-a analiziranih na nekim internetskim stranicama EU-a koje sadržavaju gotovo pola milijuna internetskih stranica, a druge manje od 5000 internetskih stranica. Stoga (negrupirani) prosječni višelingo rezultat prikazan na slici 1. **daje veću težinu internetskim stranicama s većim brojem internetskih stranica.** U praksi to znači da se rezultati s više jezika uglavnom temelje na većem broju internetskih stranica kao što su Europski parlament i Europska komisija.

Slika 1.: Višelingo indeks za klasifikaciju sadržaja na internetskim stranicama EU-a

Kako bi se suzbila ta neravnoteža, na slici 2. prikazan je i „grupirani prosjek” (kako je definiran u drugom metriku Priloga A2.3.). Grupirani prosjek uključuje samo izračun metrike za svaku internetsku stranicu EU-a, a zatim uzimanje prosjeka. Time se sve skupine (internetske stranice EU-a) tretiraju jednako. Taj je pristup obično poželjniji kada postoje velike grupne neravnoteže, kao što je slučaj s višelingo skupom podataka.

Slika 2.: Grupirani višelingo indeks za klasifikaciju sadržaja na internetskim stranicama EU-a

Grupirani prosjeci na slici 2. obično odražavaju uravnoteženiju procjenu varijacija na internetskim stranicama EU-a koja su analizirana u pogledu razine višejezičnosti među različitim kategorijama sadržaja. Posebno je kategorija Građani rangirana na prvom mjestu, neovisno o upotrijebljenoj metrici. Oba metrika su prijavljena tijekom cijele empirijske analize.

Međutim, s obzirom na velike razlike u veličini internetskih stranica, **bolji je pristup izbjeći bilo kakav prosjek na internetskim stranicama EU-a u cijelosti i neovisno analizirati internetske stranice svakog subjekta EU-a.** To je pristup koji se primjenjuje u analizi mapiranja u nastavku.

Analiza mapiranja strukturirana je prema redoslijedu protokola EU-a prema vrsti subjekta, tj. hijerarhiji institucija, tijela i agencija. Međutim, za analizu unutar grupe uvrštenje slijedi suštinski pristup, a ne administrativni popis. To je zato što je cilj analize unutar grupe istaknuti sličnosti i razlike među web stranicama. U analizi mapiranja prvo se navode web-mjesta s najvećim brojem ili se popis strukturira redoslijedom koji omogućuje kontrast rezultata.

6.4 Institucije EU-a

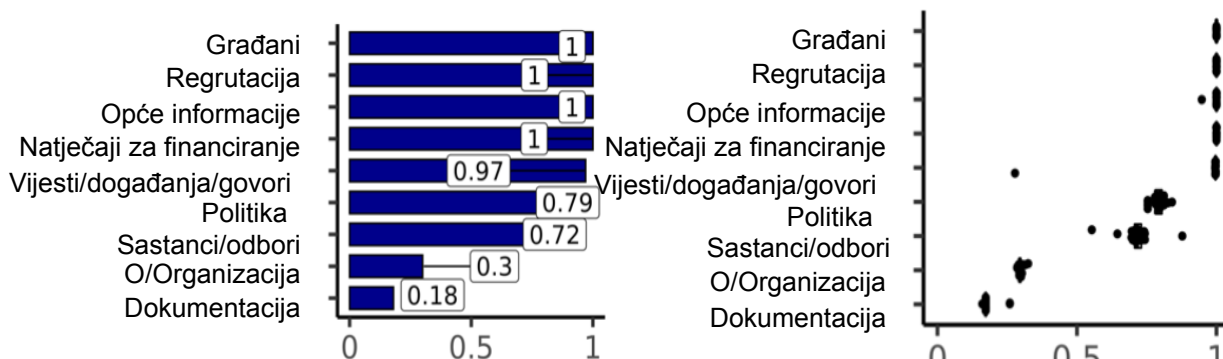
EU službeno ima sedam institucija, ali samo šest institucionalnih internetskih stranica. To je zato što dvije institucije EU-a, Vijeće Europske unije i Europsko vijeće, dijele istu internetsku stranicu: www.consilium.europa.eu. Te se dvije institucije stoga mogu analizirati samo zajedno te se stoga nazivaju Vijećem Europske unije/Europskog vijeća. U nastavku se iznose rezultati analize šest institucijskih internetskih stranica EU-a.

6.4.1 Europski parlament

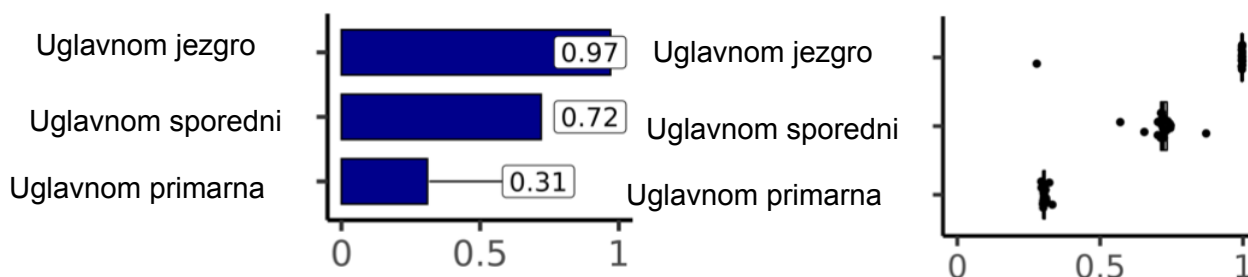
Parlament ima najveću internetsku stranicu u skupu podataka s više jezika. Kao što je vidljivo na slici 3. (panel 1.), Parlament obuhvaća širok raspon odjeljaka o sadržaju. Većina odjeljaka Sadržaj bilježi gotovo savršene rezultate na multilingo indeksu. Posebno dva odjela imaju relativno niske ocjene na višelingo indeksu – odjelima „Sastanak/odbori” i „Opće informacije”. Na 2. panelu na slici 3. grafikon točkastih grafikona razdvaja dijelove sadržaja prema jeziku. Postoje 23 točke koje predstavljaju jezike EU-a (tj. engleski, zadani jezik, nije uključen). Kao i u slučaju ploče 1., viši rezultati na horizontalnoj osi upućuju na više višejezičnog sadržaja.

Grafikon točkastih dijagrama u panelu 2 na slici 3. upućuje na to da postoji malo varijacija među jezicima. Na primjer, tri vrhunska razreda (zapošljavanje, pravila, dokumentacija) imaju

maksimalan broj bodova – što predstavlja vrlo tijesan skup točaka koje se preklapaju. Ti uski skupovi mogu se usporediti s odjeljkom za „Novosti/događanja/govori”, koji je raspršeniji, što upućuje na određenu varijabilnost među jezicima na toj dimenziji. Zanimljiv slučaj koji otkriva točkasta parcela u panelu 2 na slici 3 je klasa „Građani”, koja ima usku skupinu jezika s maksimalnim rezultatima i usamljenim netipičnim jezikom (irski). Rezultat Parlamenta na višelingo indeksu za razred „Građani” uglavnom je 0,97, a ne jedan u 1. panelu na slici 3.

Slika 3.: Višejezični indeks Europskog parlamenta po sadržaju (panel 1) i jeziku (panel 2)

Slika 4.: Višejezični indeks Europskog parlamenta prema potrebama (panel 1) i jeziku (panel 2)

Na slici 4. sada se uvode multilingo rezultati za tri dimenzije tipologije potreba. Za tu se tipologiju najviše višelingo bodova za Europski parlament odnosi na dimenziju „uglavnom jezgro”. Ovi rezultati su potaknuti visokim ocjenama za neke od kategorija Sadržaja, kao što su Građani, zapošljavanje i politike, koje utječu na „najviše temeljnu” dimenziju tipologije potreba. S druge strane, relativno slaba uspješnost Parlamenta za vrstu „najviše primarna” posljedica je njegovih nižih rezultata za vrstu „Sastanci/odbori”. Potonji je sastavni dio „najviše primarnog” tipa u tipologiji potreba.

Moguće je dodatno objediniti tipologiju potreba rušenjem dviju vrsta, „Većina jezgre” i „Uglavnom primarno”, kao primjeri sadržaja koji bi „uglavnom trebali biti dostupni na svim jezicima”. Budući da to predstavlja jednu klasu sadržaja jednostavan izračun, prosječna višejezična ocjena za sve web stranice koje „uglavnom treba prevesti”, je očita statistika. U slučaju Parlamenta taj je rezultat vrlo visok i iznosi 0,89.

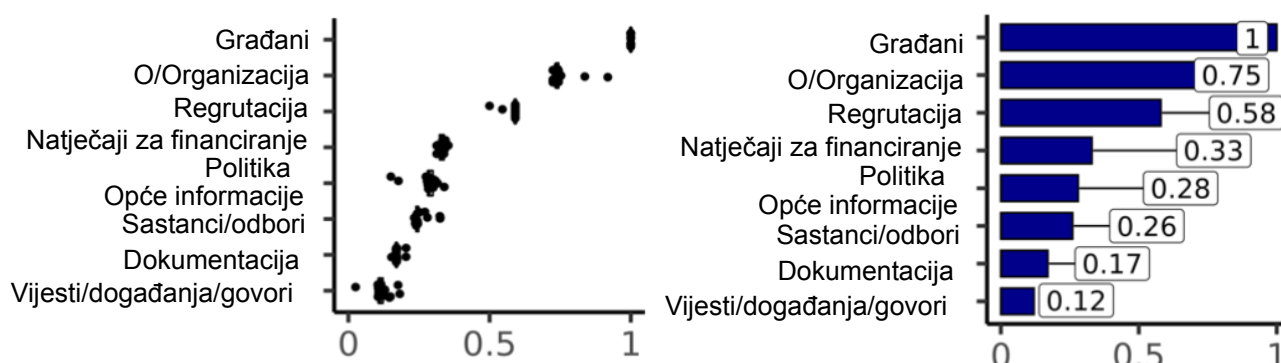
Općenito, Parlament nudi korisno mjerilo za mjerenje razina višejezičnosti za institucije EU-a. Iako nudi veliku količinu internetskog sadržaja, ipak je uspjela održati visoku razinu višejezičnosti. Višejezični rezultat Parlamenta može se mjeriti na tri načina: (a) njegov (negrupirani) ukupni prosjek iznosi 0,84 u skladu s mjerom kojom se ne uzima u obzir sustav klasifikacije sadržaja i time daje veća važnost količini internetskih stranica; (b) njegova grupirana prosječna ocjena, koja daje jednaku težinu različitim odjeljcima Sadržaja, pada malo na 0,77; i (c) njegova višejezična ocjena za sadržaj koji bi se uglavnom trebao prevesti, na 0.89., vrlo je visoka. Za razliku od nekih drugih

web stranica analiziranih u nastavku, ne postoje dramatične razlike između tih različitih parametara.

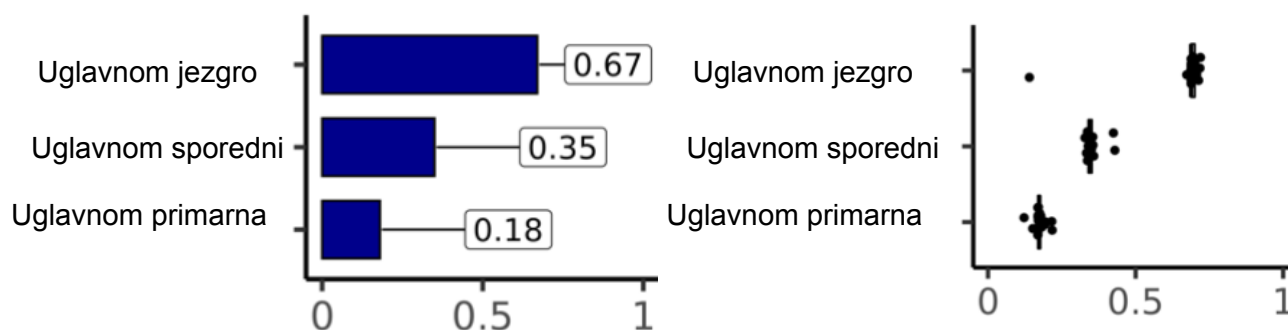
6.4.2 Europska komisija

Web-mjesto Europske komisije čini drugi najveći udio internetskih stranica u skupu podataka s više jezika. Kao i Parlament, dobro je zastupljen i u različitim vrstama sadržaja, kao što je prikazano na 1. panelu na slici 5. Internetska stranica Komisije, za razliku od Parlamenta, ima razrede sadržaja raspoređene po spektru visoke, srednje i niske ocjene. Kao i Parlament, usko grupiranje jezika u panelu 2. na slici 5. upućuje na neznatne razlike među jezicima na internetskim stranicama Komisije. Drugim riječima, u različitim dijelovima sadržaja jezici imaju slične rezultate višejezičnosti.

Prelazak na tipologiju potreba u panelu 1 na slici 6., približno dvije trećine internetskih stranica koje pripadaju tipu „Uglavnom jezgra” koje su analizirane imaju višejezičnu dostupnost. Za „najviše primarnu” klasu to je otprilike jedna trećina. Kao i u slučaju Parlamenta, Komisija ima maksimalan broj bodova za odjeljak „Građani sadržaj”, što može povećati ocjenu „Uglavnom jezgru”.

Slika 5.: Višelingo indeks Europske komisije po sadržaju (panel 1) i jeziku (panel 2)

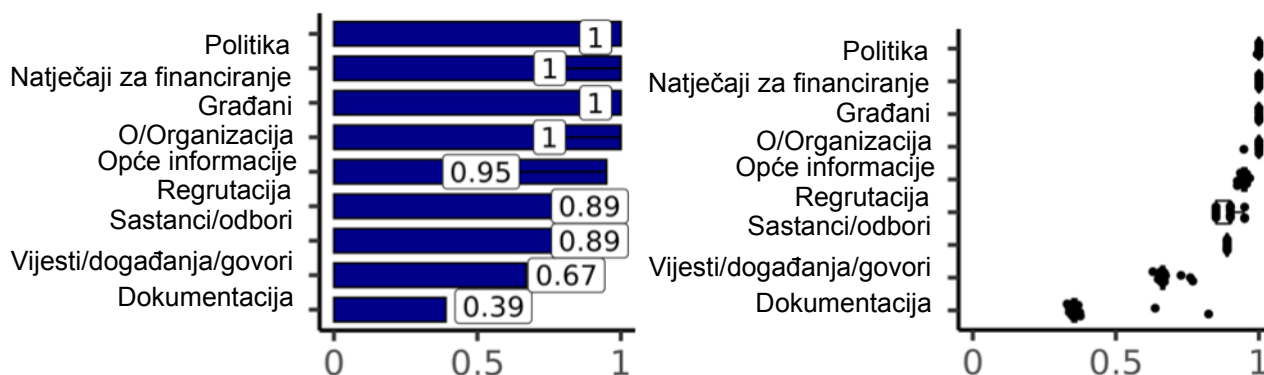
Slika 6.: Višelingo indeks Europske komisije prema potrebama (panel 1) i jeziku (panel 2)

Kad je riječ o trima općim parametrima, Komisija ima ukupni prosjek od 0,19 za dostupnost različitih vrsta sadržaja. To nije previše iznenađujuće zbog velikog volumena web stranica koje se odnose na dva najniži bodovni sadržaj odjeljaka: „Dokumentacija” i „Vijesti, događaji i govori”. Kada se uzme uravnoteženiji grupni prosjek, rezultat se poboljšava na 0,43. Naposljetku, višejezični rezultat za sadržaj koji se „uglavnom treba prevesti” iznosi gotovo polovicu svih internetskih stranica, odnosno 0,46.

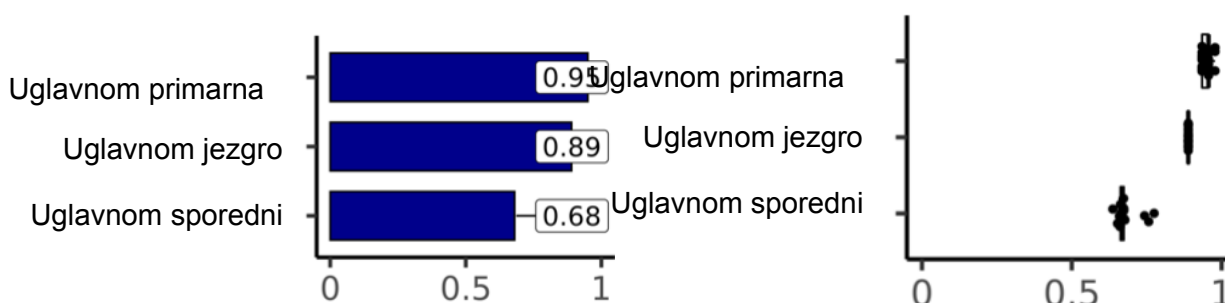
Vrlo niska disperzija točaka u panelu 2. na slici 6. upućuje na to da postoji mala varijabilnost među jezicima u pogledu prevođenja. Drugim riječima, stranica je višejezična ili je samo na engleskom jeziku. Postoji malo dokaza o čestim trilingualnim web stranicama. To znači da se, što se tiče internetske komunikacije, francuski i njemački općenito tretiraju kao i svi drugi jezici, dok ih službeni diskurs predstavlja kao „radne jezike” zajedno s engleskim.

6.4.3 Europsko vijeće i Vijeće Europske unije

Na internetskoj stranici „consilium” nalaze se rezultati i Vijeća Europske unije i institucija Europskog vijeća, koje se dalje u tekstu nazivaju Vijećem zbog prostornih ograničenja. Empirijska analiza ne može razlikovati dvije institucije. Kao što se može vidjeti na slici 7., višelingo rezultati za različite dijelove internetskih stranica Vijeća obično su vrlo visoki. Sedam odjeljaka sadržaja ocjenjuje se između 0,9 i 1 za višejezičnu dostupnost – gotovo savršeni rezultati. Samo je jedan odjeljak o sadržaju, „Dokumentacija”, ispod pola točke, a rezultat za odjeljak „Novosti/događanja/govori” upućuje na to da je gotovo dvije trećine internetskih stranica dostupno kao višejezični sadržaj. Uske skupine za većinu odjeljaka sadržaja na 2. na slici 7. ukazuju na vrlo malo varijacija među jezicima. Samo dva navedena dijela pokazuju malu disperziju među jezicima. Ti visoki rezultati za različite dijelove sadržaja odražavaju se u visokim ocjenama za tipologiju potreba na slici 8. U svim trima dimenzijama potreba najmanje dvije trećine internetskih stranica nudi višejezični sadržaj.

Slika 7.: Višelingo indeks Vijeća po sadržaju (panel 1.) i jeziku (panel 2)

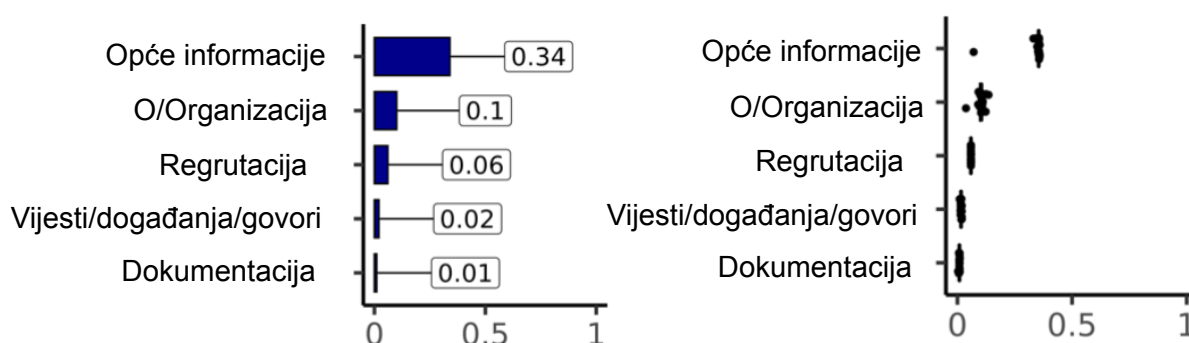
Slika 8.: Višejezični indeks Vijeća prema potrebama (panel 1) i jeziku (panel 2)

Kad je riječ o trima općim parametrima, internetske stranice Vijeća Europske unije/Europskog vijeća imaju ukupni prosjek od 0,68 za dostupnost različitih vrsta sadržaja. To je zbog velikog broja internetskih stranica koje su povezane s dvama najnižim razredima bodovanja sadržaja: „Dokumentacija” i „Vijesti, događaji i govori”. Koristeći ravnomjernije uravnoteženi prosjek, rezultat se poboljšava na 0,87. S vrijednošću od 0,94, višejezični rezultat za sadržaj koji se „uglavnom treba prevesti” vrlo je visok.

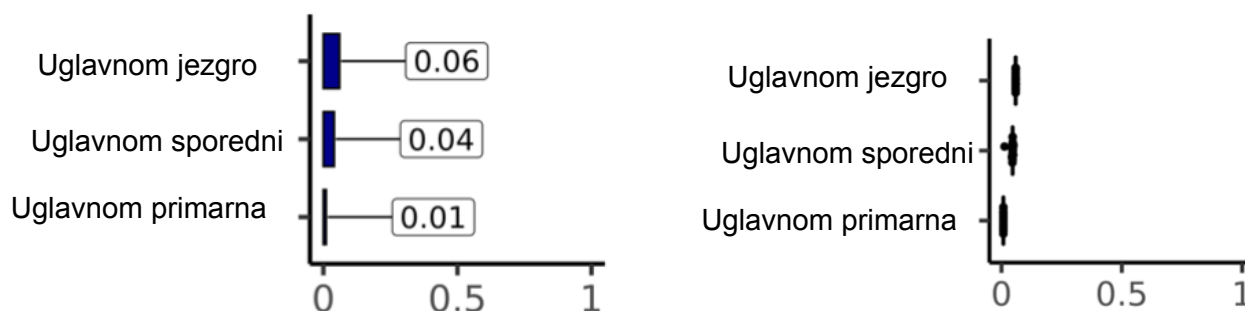
6.4.4 Europska središnja banka

ESB ima relativno veliku mrežnu stranicu, treću po veličini nakon Parlamenta i Komisije. Međutim, za razliku od Parlamenta, Komisije i Vijeća, ocjene ESB-a obično su niske ili vrlo niske u svim parametrima. Kao što se može vidjeti na 1. panelu na slici 9., jedini odjeljak sa sadržajem sa stupnjem višejezičnog sadržaja je razred definiran kao „Opće informacije”, a čak je i u ovom slučaju razina prilično niska, a samo je otprilike jedna trećina sadržaja dostupna na više jezika. Usko grupiranje točaka na dijagramu 2. na slici 9. otkriva da niski rezultati utječu na sve jezike. Zanimljivo je da također jasno identificira netipičniji slučaj irskog jezika u jedinom odjeljku – Opće informacije – koji ima određeni stupanj višejezičnosti.

Očito, vrlo niske ocjene za različite dijelove sadržaja imaju izravan utjecaj na tipologiju potreba. Rezultati su najviši za vrstu „najviše jezgre”, ali to upućuje na to da je samo oko 6 % sadržaja ESB-a „uglavnom jezgre” dostupno na više jezika.

Slika 9.: Višelingo indeks ESB-a po sadržaju (panel 1.) i jeziku (panel 2)

Slika 10.: Višelingo indeks ESB-a prema potrebama (panel 1.) i jeziku (panel 2)

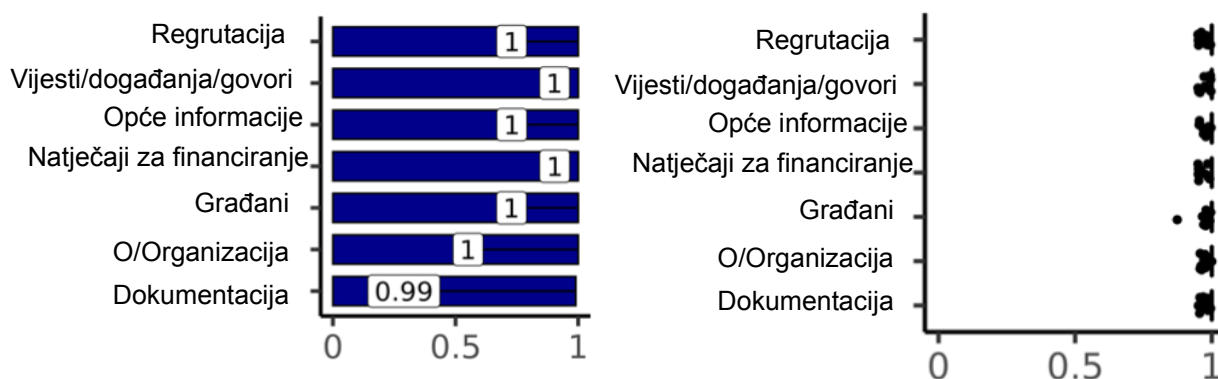
Tri opća metrika predstavljaju snažan kontrast svim ostalim institucijama EU-a. ESB ima ukupni prosjek od 0,04 za dostupnost različitih vrsta sadržaja. Postoji veliko poboljšanje pri korištenju uravnoteženijeg grupiranog prosjeka, pri čemu se rezultat poboljšava na 0,11, iako s gotovo nulte osnovice. Njegova ocjena od 0,05 za sadržaj koji se „uglavnom treba prevesti” ukazuje na uglavnom jednojezičnu web stranicu. Međutim, ESB je za svoj internetski sadržaj proveo politiku strojnog prevođenja. Vjerojatno je da većina internetskih stranica nudi mogućnost strojnog prevođenja, iako je testiranje za to bilo izvan područja primjene ove studije.

6.4.5 Sud Europske unije

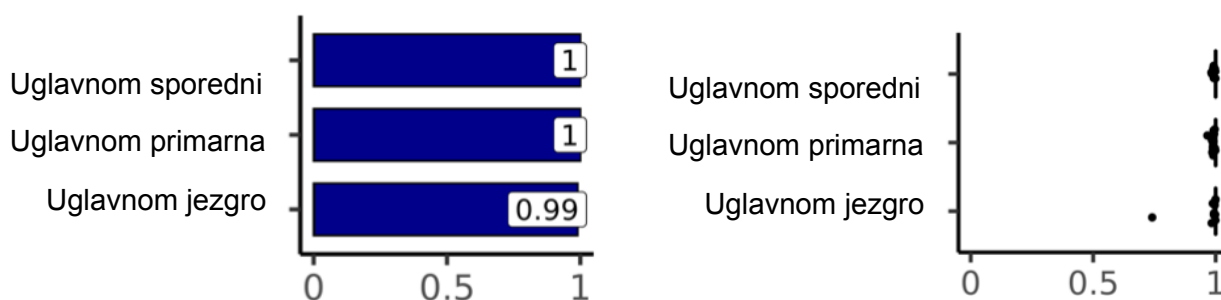
Sud EU-a donekle je poseban slučaj na internetskim stranicama institucija EU-a. Na internetskim stranicama Suda EU-a nalazi se najviši sloj od relativno malo internetskih stranica. Nakon nekoliko

klikova, posjetitelj je u interakciji ili je povezan s – što je u biti baza podataka. Većina sadržaja povezanih sa Sudom EU-a opsežna je i smještena u posebnim bazama podataka kao što je EUR-Lex. Cilj ove studije nije provjeravati baze podataka (niti je to izvedivo metodologijom studije). Nadalje, s obzirom na pravnu prirodu velikog broja sadržaja baze podataka, razumna je pretpostavka da ako Sud EU-a pruži poveznicu na službeni dokument koji se mora objaviti na svim jezicima i nalazi se u bazi podataka, onda je vjerojatno da je dokument preveden. Iz tog razloga, poput internetske stranice koja povezuje više baza podataka, količina podataka Suda EU-a najmanja je među ispitanim subjektima. Zbog toga je razina višejezičnog sadržaja vrlo visoka za Sud EU-a.

Sud Europske unije zapravo je višejezična internetska stranica. Gotovo da nema razlike u maksimalnom mogućem rezultatu u svim odjeljcima Sadržaja koji su provjereni, kao što je prikazano na slici 11. i slici 12. Sud EU-a postiže maksimum za sve parametre.

Slika 11.: Višelingo indeks Suda EU-a po sadržaju (panel 1.) i jeziku (panel 2)

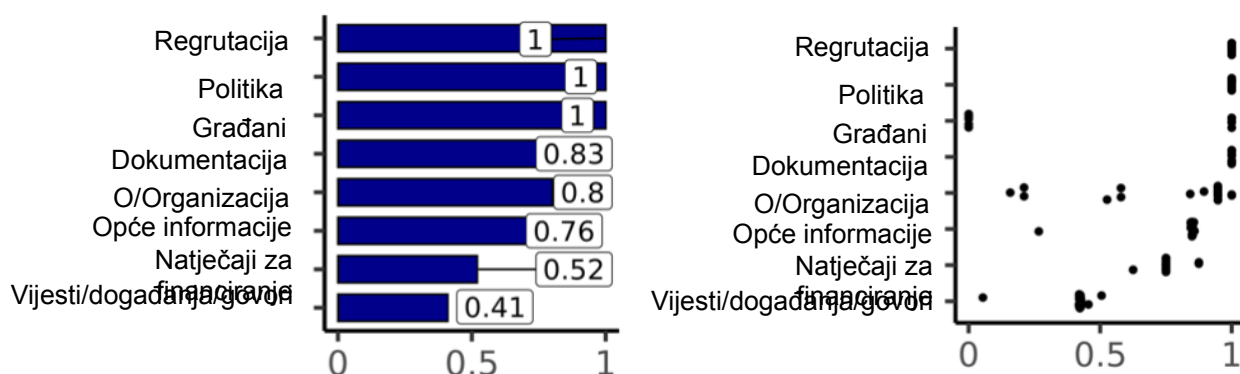
Slika 12.: Višelingo indeks Suda EU-a prema potrebama (panel 1.) i jeziku (panel 2)

6.4.6 Europski revizorski sud

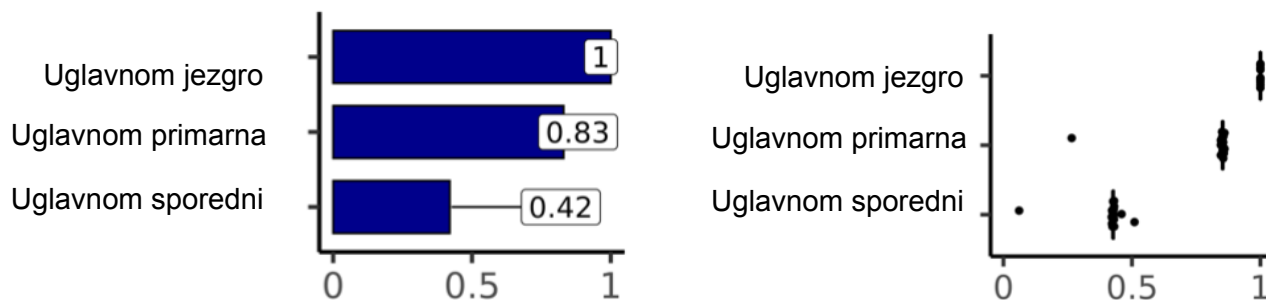
Europski revizorski sud posljednja je institucija EU-a predstavljena u ovom odjeljku. To je jedna od većih web stranica u multilingo skupu podataka. Na 1. panelu na slici 13. možemo vidjeti da Sud ima vrlo visoke rezultate za većinu odjeljaka o sadržaju. Većina odjeljaka ima najmanje tri četvrtine sadržaja dostupnih na svim jezicima. Samo dva dijela padaju na srednji raspon u kojem 40 – 50 % sadržaja ima višejezičnu dostupnost. Ocjena za najniži bodovni dio, „Novosti/događanja/govori”, ne iznenađuje što čini vrlo velik dio sadržaja s provjerenom gotovo stotinu tisuća web stranica. Na 2. panelu na slici 13. navodi se da postoji određena jezična disperzija za određene dijelove sadržaja kao što je odjeljak „Financiranje ponuda”. Neuobičajeno širenje u 2. panelu pokazatelj je

internetskih stranica s mješovitim jezičnim sadržajem, što može dovesti do moguće pogrešne klasifikacije pri odabiru binarne granične vrijednosti kako je navedeno u Prilogu A2.1.2. Okrećući se tipologiji potreba, i rubrike „Uglavnom jezgro” i „Većina primarnih” bodovaju vrlo visoko na indeksu koji odražava vrlo visok stupanj višejezičnosti. „Najviše sekundarna” vrsta sadržaja znatno je niža kao rezultat opsežnih odjeljaka „Novosti/događanja/govori”.

Kad je riječ o trima općim parametrima, ukupni prosjek Suda iznosi 0,49, što znači da je otprilike polovina njegova sadržaja dostupna na više jezika. Međutim, to je zbog velikog broja internetskih stranica u „Vijestima, događajima i govorima”. Pri izračunu uravnoteženijeg grupiranog prosjeka, rezultat se poboljšava na 0,79. Naposljetku, višejezični rezultat za sadržaj koji se „uglavnom treba prevesti” vrlo je visok na 0,84.

Slika 13.: Višelingo indeks Suda po sadržaju (panel 1.) i jeziku (panel 2)

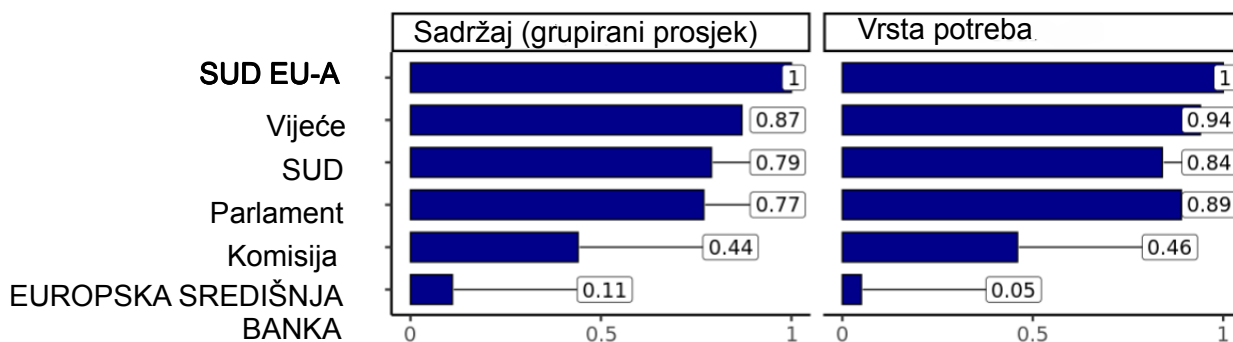

Slika 14.: Višelingo indeks Suda prema potrebama (panel 1) i jeziku (panel 2)

6.4.7 Usporedba institucija EU-a

Nakon pojedinačne procjene internetskih stranica institucija EU-a, u ovom se odjeljku analize objedinjuju s usporednim pregledom. Na slici 15. glavni pokazatelji za institucije EU-a objedinjeni su u jednom grafikonu. Grafikon je usmjeren na dva ključna pokazatelja za uravnoteženu usporedbu među institucijama EU-a: i) grupirani prosjek za odjeljak Sadržaj (panel 1) i ii) vrsta potreba koja se odnosi na sav sadržaj koji „uglavnom treba biti dostupan na svim jezicima” (panel 2), koji kombinira kategorije „temelj” i „Primary” iz tipologije potreba.

Slika 15.: Usporedba ocjena „Sadržaj” i „potrebe” institucija EU-a

Kad je riječ o višejezičnoj uspješnosti, uz iznimku Komisije i ESB-a, sve institucije EU-a imaju dobre rezultate. To se posebno odnosi na izvedbu na tipologiji potreba koja obuhvaća sadržaj koji najvjerojatnije „treba biti dostupan na svim jezicima”.

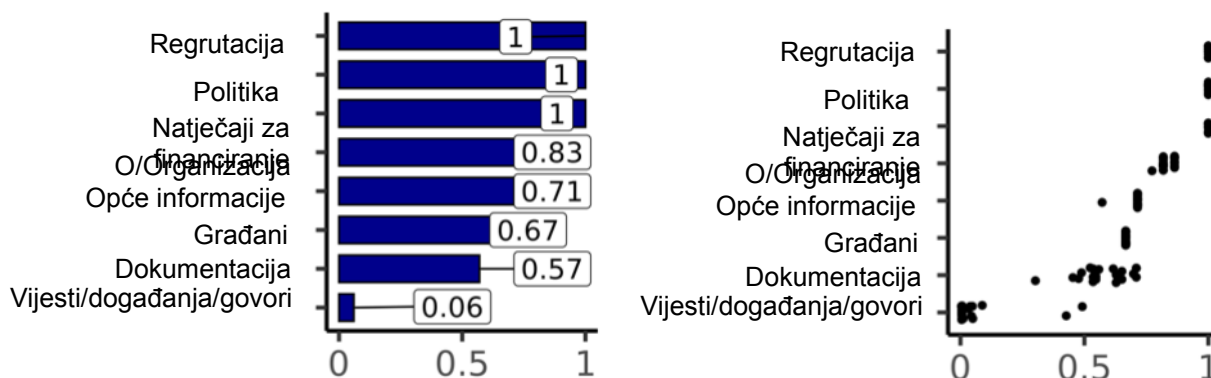
Komisija ima rezultate srednjeg raspona, dok ESB ima vrlo niske višejezične rezultate. Važno je napomenuti da se čini da obje te institucije uvode strojno prevedene sadržaje na mnoge internetske stranice i odjeljke koji su loše funkcionirali na području višejezičnosti.

6.5 Tijela i agencije EU-a

Internetske stranice triju tijela EU-a i triju agencija EU-a ispunile su kriterije za uključivanje (za dodatne pojedinosti vidjeti Prilog A2.2). Rezultati su prikazani u nastavku.

6.5.1 Europski ombudsman

Dva panela na slici 16. pokazuju da internetske stranice Europskog ombudsmana imaju visoku razinu višejezičnosti za većinu odjeljaka o sadržaju. Kao što je prikazano na prvom panelu: čini se da su tri kategorije sadržaja (zapošljavanje, politike i natječaji za financiranje) dostupne na svim jezicima; i još tri kategorije imaju više od dvije trećine sadržaja dostupnih u višejezičnom formatu, dok je odjeljak „Dokumentacija” oko srednjeg raspona. Samo se „Novosti/događaji/govori” nalaze na donjem kraju višelingva spektra.

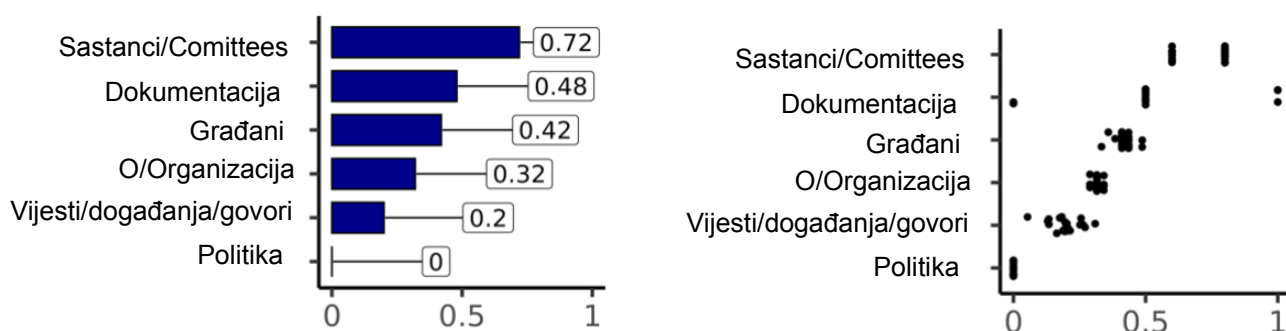
Slika 16.: Višejezični indeks Europskog ombudsmana po sadržaju (panel 1.) i jeziku (panel 2)

Drugi panel na slici 16. predlaže vrlo tijesan skup za sve odjeljke s visokim ocjenama sadržaja s ograničenom varijabilnošću jezika. U odjeljku „Novosti/događanja/govori” nalaze se dvije netipične točke koje se odnose na francuski i njemački jezik.

Ukupni prosječni višejezični rezultat za Ombudsmana prilično je nizak i iznosi 0,14. Međutim, to je zato što velika količina internetskih stranica u „Novosti/događanja/govori” vozi prosjek. Pri izračunu uravnoteženijeg grupiranog prosjeka rezultat se dramatično poboljšava na 0,73, što je najviši rezultat među tijelima EU-a.

6.5.2 Europski odbor regija

Europski odbor regija jedna je od manjih internetskih stranica EU-a. Na slici 17. prikazano je da se raspon ocjena uvelike razlikuje duž višejezičnog spektra. Međutim, samo jedan odjeljak o sadržaju, „Sastanci/odbori”, ima ocjenu od sredine do visokog raspona u kojoj je otprilike tri četvrtine sadržaja dostupno višejezično. S druge strane, odjeljak „Policies” nalazi se na nuli ekstremnog multilingo indeksa. Bliži pregled otkriva da postoji vrlo malo internetskih stranica u odjeljku označenom kao „Policies” – a one sadrže značajke kao što su interaktivne karte koje predstavljaju probleme za alate za otkrivanje jezika.

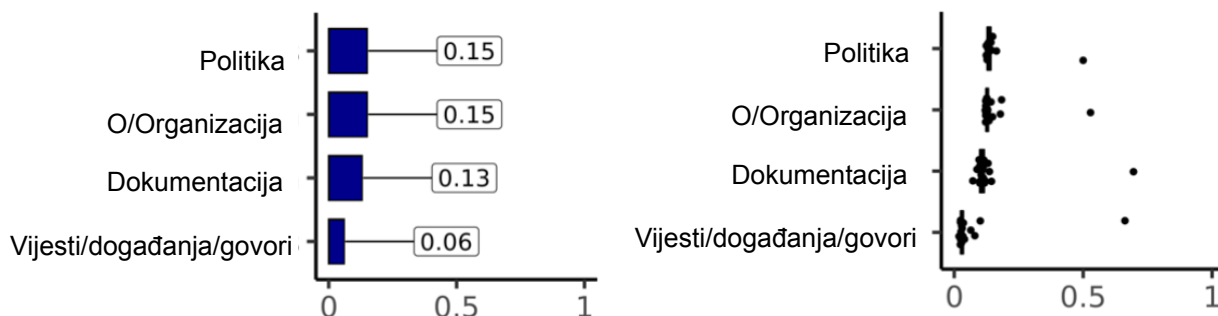
Slika 17.: OR-ov višelingo indeks po sadržaju (panel 1.) i jeziku (panel 2)

Na drugom panelu na slici 17. otkriva se da, iako je većina odjeljaka o sadržaju na internetskim stranicama OR-a prilično usko grupirana, dva dijela s najvišim sadržajem („Sastanci/odbori” i „Dokumentacija”) imaju veliku varijabilnost u dostupnosti jezika. Općenito, višejezični rezultat iznosi 0,24 za internetske stranice OR-a. Za uravnoteženiji grupirani prosjek višejezična vrijednost iznosi 0,36.

6.5.3 Europski gospodarski i socijalni odbor

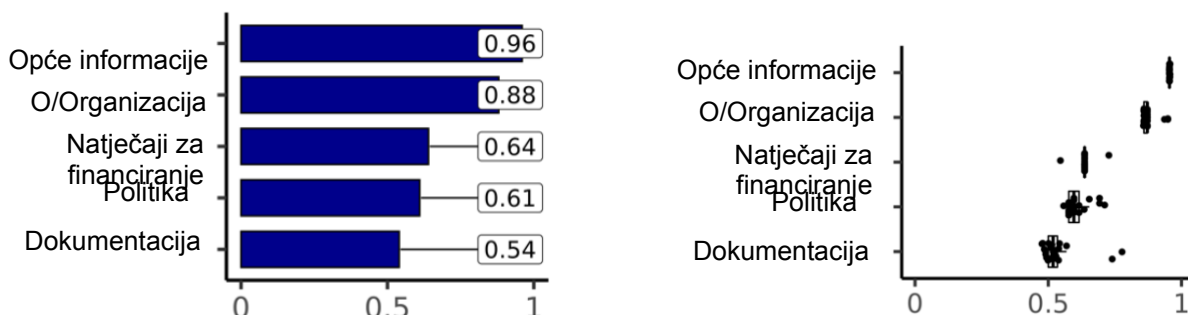
EGSO predstavlja središnju internetsku stranicu u pogledu količine svojih internetskih stranica u skupu podataka. Kao što pokazuje ploča 1. na slici 18., čini se da postoji mala varijabilnost u ocjenama različitih odjeljaka sadržaja. Svi rezultati EGSO-a nalaze se na niskoj razini višejezične ljestvice. Ono što je vidljivo iz točke u panelu dva na slici 18. je da se čini da postoji konzistentan jezični netipičan. Netipičniji slučaj je francuski, za koji je posebno dostupno mnogo više sadržaja nego za druge jezike. Objedinjeni rezultati za EGSO prilično su loši, uz malu razliku u dvama parametrima: 0,9 za ukupni prosjek i 0,12 za grupirani prosjek.

6.5.4 Europska agencija za sigurnost i zdravlje na radu

Slika 18.: EGSO-ov višelingvo indeks po sadržaju (panel 1) i jeziku (panel 2)

Internetska stranica Europske agencije za sigurnost i zdravlje na radu (EU-OSHA) jedna je od rijetkih koja je zadovoljila kriterije uključivanja među relativno velik broj agencija EU-a. Kao što je vidljivo iz prvog panela na slici 19., agencija EU-OSHA ima vrlo visoke rezultate. Nijedan od njegovih odjeljaka sadržaja ne pada ispod srednje točke.

Slika 19.: EU-OSHA multilingvo indeks po sadržaju (panel 1.) i jeziku (panel 2)

Drugi panel na slici 19. pripovijeda priču o relativno dosljednom grupiranju jezika za gotovo sve dijelove sadržaja. Postoji nekoliko netipičnih točaka, na primjer neznatno viši rezultati za francuski i njemački jezik u odjeljku About/Organization web.

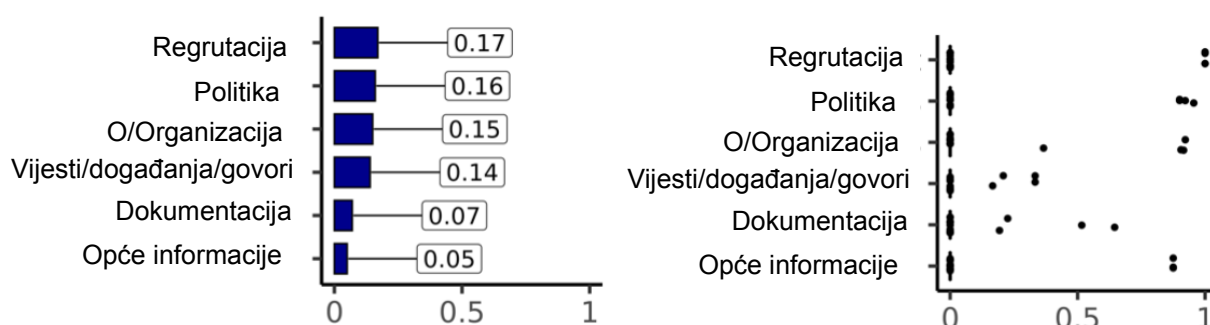
EU-OSHA općenito nudi korisno mjerilo za usporedbu među agencijama i lako je dostupna na web-mjestu agencije s najboljim rezultatima. Postoji mala razlika u odabiru metrike, pri čemu je ukupni višezječni prosjek 0,69, a grupirani prosjek 0,73.

6.5.5 Europska agencija za sigurnost hrane

Internetske stranice Europske agencije za sigurnost hrane (EFSA) slične su rezultatima EGSO-a. Kao što se može vidjeti na ploči 1 na slici 20., rezultati su dosljedno vrlo niski. Čini se da zapošljavanje ima najviše bodova. Ipak, na bližoj inspekciji to je zbog vrlo niske učestalosti web stranica. Postoji ograničena varijabilnost među pojedinačnim ocjenama za odjeljke o sadržaju.

Slika 20.:

Pristup Europske unije višejezičnosti u svojoj komunikacijskoj politici

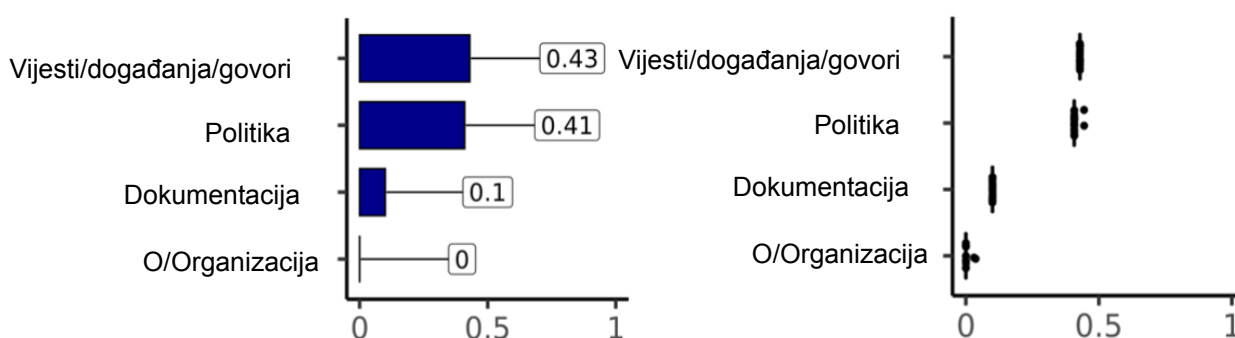

Slika 20.: EFSA-in višelingo indeks po sadržaju (panel 1.) i jeziku (panel 2)

Ono što je daleko zanimljivije u odnosu na internetske stranice EFSA-e je ploča 2. na slici 20., koja prikazuje niz netipičnih jezika. Pregled tih netipičnih točaka otkriva da su za različite dijelove sadržaja, iako u malo različitim kombinacijama, netipični jezici samo četiri: Francuski, talijanski, njemački i španjolski. Ti jezici imaju znatno veći udio dostupnosti sadržaja od ostalih. Internetska stranica ove agencije dostupna je samo na četiri jezika zajedno s engleskim jezikom. Kad je riječ o općem metrikumu, za agenciju EFSA-e ukupni prosjek i grupirani prosjeci uglavnom se konvergiraju na približno istu vrijednost 0.12.

6.5.6 Agencija Europske unije za temeljna prava

Agencija Europske unije za temeljna prava (FRA) najmanja je od agencija EU-a analizirana u pogledu količine podataka. To se odražava u manjem broju odjeljaka sadržaja. Dok dva dijela s najboljim ocjenama imaju respektabilne višejezične rezultate, odjeljak „O/organizacija” nalazi se na krajnjem kraju s nultom ocjenom. Ručni pregled ovog odjeljka (pet mjeseci nakon unakrsne provjere dostupnosti internetskih stranica) upućuje na to da otkrivanje jezika nije pogrešno klasificiralo internetske stranice. Taj se odjeljak činio nedostupnim na drugim jezicima i stvorio je stranicu s pogreškama kada su provjere provedene 2021. Na 2. panelu na slici 21. ukazuje se na gotovo nikakvu jezičnu varijabilnost u različitim dijelovima sadržaja.

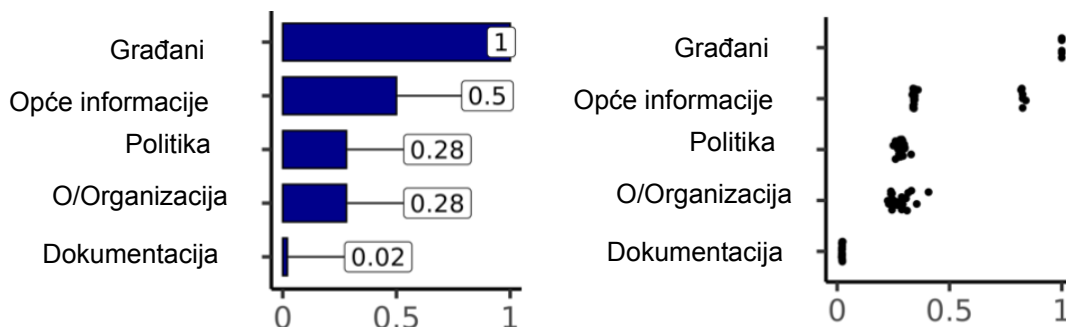

Slika 21.: FRA multilingo indeks po sadržaju (panel 1) i jeziku (panel 2)

Ukupni prosječni višelingo rezultat internetske stranice FRA-e iznosi 0,37, što je rezultat velikog volumena u kategoriji „Novosti/događanja/govori” koji ima relativno dobar rezultat. Međutim, kada se koristi prosjek grupiranih kategorija sadržaja, on pada na 0,23.

6.5.7 Europska agencija za kemikalije

Europska agencija za kemikalije (ECHA) jedna je od najvećih internetskih stranica u skupu podataka, a posebno velika za vrstu agencije. To je zbog velikog dijela web stranice, odjeljka „Dokumentacija” (s više od 100k web stranica), koji sadrži informacije o kemikalijama.

Slika 22.: ECHA-in višelingo indeks po sadržaju (panel 1.) i jeziku (panel 2)

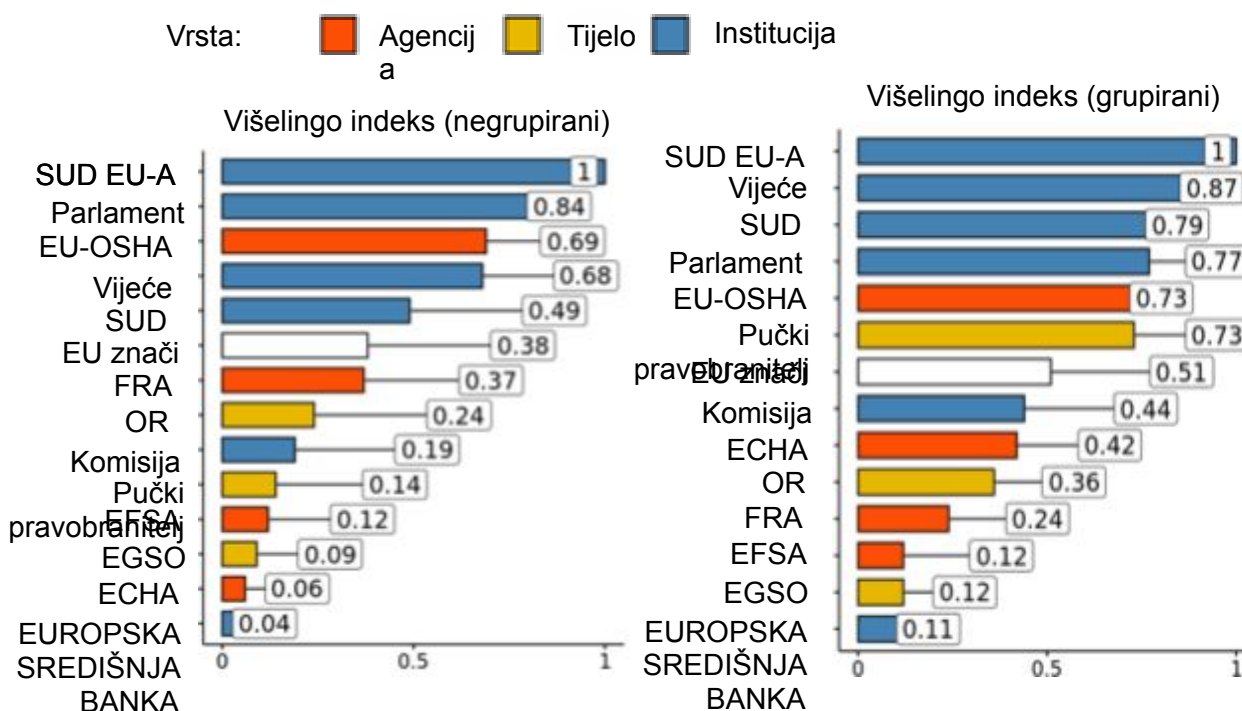
Gotovo sve informacije su na engleskom jeziku kao što se može vidjeti na ploči 1 na slici 22. za odjeljak „Dokumentacija”. Čini se da u preostalim odjeljcima postoji višejezični sadržaj. Odjeljak „Građani” daje pomalo iskrivljenu sliku jer je učestalost stranica vrlo niska.

Premještajući se na ploču 2. na slici 22., postoji grupiranje jezika za sve dijelove sadržaja, osim odjeljka Opće informacije. Pažljiviji pregled ovog odjeljka upućuje na to da je varijabilnost uglavnom posljedica binarnih problema povezanih s klasifikacijom jezika na engleskom i ciljnim jezicima, a ne zbog stvarnih razlika među jezicima.

Ukupna prosječna višelingo ocjena ECHA-ine internetske stranice iznosi 0,06, što je rezultat velikog broja u kategoriji „Dokumentacija” koja u osnovi sadržava samo dokumente na engleskom jeziku. Međutim, kada se koristi prosjek grupiranih kategorija sadržaja, povećava se na 0,41, što je mnogo veći rezultat.

6.6 Usporedba institucija, tijela i agencija EU-a

Nakon što su pregledali sve web stranice entiteta pojedinačno, sada je moguće zaključiti predstavljanjem usporednih rezultata. Kao što je to učinjeno na početku ovog poglavlja, predstavljena su dva multilingo metrika. Na slici 23. prikazana su dva višelingo metrika, za koje se može vidjeti da se razlikuju u pogledu ocjena i rangiranja subjekta. Razlog za to odstupanje je taj što se u (negrupiranom) metriku ne uzimaju u obzir skupine (kategorije) u shemi klasifikacije sadržaja. Umjesto toga, njime se osigurava višelingo prosjek svih internetskih stranica subjekta iz EU-a.

Slika 23.: Usporedba prosječnih višelingo rezultata subjekta EU-a (negrupiranih i grupiranih)

Kada se uspoređuju dva metrika, jasno je da grupirana multilingo metrika u drugoj ploči na slici 23. daje veće višelingo rezultate. Srednja vrijednost bodova za podskup analiziranih subjekata EU-a znatno se povećava s 0,38 (negrupa) na 0,51 (grupirano). Naime, samo su dvije internetske stranice neznatno bolje funkcionirale s negrupiranim multilingo metrikom – EP-om i Agencijom Europske unije za temeljna prava (FRA). S druge strane, ostale internetske stranice imaju iste rezultate ili, u većini slučajeva, znatno niže ocjene. Razlog za to niže performanse je taj što su mrežni podaci vrlo neuravnoteženi u smislu stvarnog volumena internetskih stranica u različitim skupinama u shemi klasifikacije sadržaja. Neki dijelovi web-mjesta iz sustava klasifikacije sadržaja, npr. vijesti/događanja/govori, mogu imati mnogo web-stranica, dok drugi, kao što su Građani, natječaji za zapošljavanje ili natječaji za financiranje, obično imaju mnogo manji broj internetskih stranica. Nadalje, web odjeljci koji se, prema tipologiji potreba, smatraju „osnovnim” ili „primarnim” (npr. zapošljavanje ili Građani) također su dijelovi koji imaju manji broj internetskih stranica. S druge strane, oni koji su „sekundarni” (npr. vijesti/događaji/govori) ponekad mogu imati vrlo velik broj internetskih stranica. Kada su podaci u različitim skupinama klasifikacijskog sustava vrlo neuravnoteženi – kao što je slučaj s mrežnim podacima – grupirani prosjek može pružiti uravnoteženiji procjenitelj.

Dobar primjer pojave razlika među parametrima nalazi se na internetskim stranicama Europskog ombudsmana. U većini skupina (kategorija) iz sustava klasifikacije sadržaja ima dobre rezultate na više jezika, osim jedne kategorije – kategorije vijesti/događanja/govora. Ova vrsta sadržaja sadrži velik broj internetskih stranica (npr. govora) koje nisu prevedene. Međutim, preostali dijelovi sadržaja vrlo dobro postižu rezultate na višelingo skali. Bez obzira na to, negrupirani metrički broj bodova smanjuje Ombudsmana za gotovo 60 bodova. Zbog toga se višelingo-lingo metričkim skupinama daje prednost za usporedbu među subjektima jer daje uravnoteženiju procjenu utemeljenu na sustavu klasifikacije sadržaja. U skladu s tim, preostala rasprava temelji se na rezultatima grupiranog multilingo indeksa.

Najočitiji rezultat drugog panela na slici 23., koji je obojen po vrsti subjekta EU-a, velika je varijabilnost ocjena među subjektima EU-a.

Usporedni rezultati ističu tri skupine bodova za grupirani višelingo indeks.

- U prvom klasteru postoji šest subjekata (tj. gotovo polovica uzorka internetskih stranica) čiji je prosječni rezultat za dijelove sadržaja analiziranih internetskih stranica veći od prosjeka EU-a analiziranih internetskih stranica. U stvari, rezultati su svi u tri četvrtine ili iznad raspona za multilingo indeks. Uz dvije iznimke (Europska agencija za sigurnost i zdravlje na radu (EU-OSHA) i Ombudsman), ti su subjekti sve institucije EU-a (Sud Europske unije; Vijeće Europske unije/Europsko vijeće; Europski revizorski sud; Europski parlament).
- Drugi klaster čine subjekti koji su ispod srednje vrijednosti, ali iznad jedne trećine raspona višelingo indeksa: Europska komisija, ECHA i Europski odbor regija.
- Treći klaster obuhvaća četiri web-mjesta čija je uspješnost slaba s ocjenom ispod četvrtine raspona grupiranog višelingo indeksa (Europska središnja banka, Europski gospodarski i socijalni odbor, Europska agencija za sigurnost hrane, Agencija Europske unije za temeljna prava).

Važno je napomenuti da se multilingo metrikom ne uzima u obzir dostupnost alata za strojno učenje prijevoda koji se nude na nekim od internetskih stranica na slici 23., kao što su ESB ili Europska komisija.

6.7 Zaključak

U ovom se poglavlju istražuje dostupnost višejezičnog sadržaja na internetskim stranicama EU-a. Na temelju primjene tehnika otkrivanja jezika na analiziranim internetskim stranicama, procjene dostupnosti višejezičnog sadržaja pokazuju da postoje velike razlike na internetskim stranicama institucija, tijela i agencija EU-a. To može predstavljati izazov pristupačnosti za stanovnike EU-a s obzirom na trenutačnu raspodjelu jezičnih vještina među stanovništvom (vidjeti poglavlje 7. za detaljniju analizu o ovoj točki).

Drugi je zaključak da većina institucija ima dobre rezultate u pogledu ukupne dostupnosti višejezičnog sadržaja. To se manje odnosi na Europsku komisiju, čija je ukupna uspješnost blizu prosjeka od 13 analiziranih internetskih stranica. Europska središnja banka, koja ima vrlo niske rezultate, jasno je zanemarena među institucijama. Dokazi drugih tijela EU-a miješani su, iako su za Ombudsmana relativno visoki rezultati. Kad je riječ o agencijama, iako postoje dobri primjeri kao što je Europska agencija za sigurnost i zdravlje na radu, većina agencija ne objavljuje sadržaj na svojim internetskim stranicama na svim službenim jezicima.

Naposljetku, prema našoj istraživačkoj analizi koja se primjenjuje na institucije EU-a, većina potonjih objavljuje sadržaje na svim službenim jezicima koji „trebaju biti dostupni na svim jezicima”. Europska komisija ostvaruje lošije rezultate u pogledu te mjere, a Europska središnja banka ponovno je nezadovoljavajuća s vrlo niskim rezultatima. To upućuje na to da postoji prostor za poboljšanje usmjeravanjem na one dijelove sadržaja koji će vjerojatno sadržavati „uglavnom primarni” materijal kako je navedeno u poglavlju 5.

Iako je ova studija prva sustavna studija višejezičnosti na internetskim stranicama EU-a, ipak je važno istaknuti neka od mogućih ograničenja studije i utvrditi područja za buduća poboljšanja. U ovoj studiji nije bilo moguće proširiti analizu tipologije potreba na sve subjekte niti je bilo moguće identificirati internetske stranice koje nude strojno prevođenje. Još jedan način poboljšanja bio bi razmatranje duljine internetskog sadržaja; jedna web stranica može varirati od nekoliko stotina znakova do više tisuća. Ti bi se čimbenici mogli uzeti u obzir u budućim iteracijama metodologije studije i u daljnjem istraživanju.

7. JEZIČNE VJEŠTINE EUROPLJANA

KLJUČNI NALAZI

- Analiza najnovijih podataka Eurostatovog istraživanja o obrazovanju odraslih (AES) iz 2016. pokazuje da su najrašireniji materinji jezici odraslih osoba u 27 država članica EU-a (u dobi od 25 do 64 godine) njemački (18 %), francuski i talijanski (14 % svaki), španjolski i poljski (10 % svaki). Dvije trećine ispitanika izvorni su govornici jednog od tih pet jezika.
- U EU-u ne postoji zajednički jezik koji većina stanovništva govori na vrlo dobroj razini (prirodnom ili stručnom). Oko 20 % odraslih osoba s boravištem u EU-u može komunicirati na vrlo dobroj razini na njemačkom jeziku, nakon čega slijede francuski (oko 16 %), talijanski (14 %) i engleski (13 %).
- Razina jezične uključenosti iz komunikacije u engleskom (jednojezičnom) jezičnom režimu, ovisno o korištenom pokazatelju jezične sposobnosti, iznosi 13 – 45 % odraslog stanovništva u 27 država članica EU-a, što se povećava na 43 – 65 % odraslih osoba u trojezičnom režimu (engleski, francuski i njemački). Potpuno višejezičnim režimom osigurala bi se jezična uključenost 97 – 99 % odraslih osoba s boravištem u EU-u.
- Budući da se sadržaj objavljen na internetskim stranicama EU-a i njegov prijevod mogu smatrati javnim dobrom u ekonomskom smislu pojma, a priori je učinkovitije centralizirati troškove prevođenja na razini EU-a, a ne prepustiti građanima da snose troškove prevođenja.
- Strojno prevođenje može imati važnu ulogu u komunikacijskoj politici EU-a, ali ne može zamijeniti ljudski prijevod.
- Između 25 i 35 % posjetitelja internetske stranice EU gatewaya i internetske stranice Europske komisije koristilo se engleskim jezikom, ali većina tih posjetitelja vjerojatno će biti državljani zemalja izvan EU-a. Jezičnim preferencijama osoba s boravištem u EU-u trebalo bi dati prednost pred onima posjetitelja izvan EU-a.
- Učenje stranih jezika može promicati uzajamno razumijevanje među građanima EU-a, transeuropsku mobilnost, uključenost i komunikaciju s institucijama EU-a. Preporuke konferencije o budućnosti Europe i ideje s višejezične digitalne platforme naglašavaju važnost promicanja višejezičnosti kao mosta prema drugim kulturama od rane dobi.

7.1 Uvod

U ovom se poglavlju ocjenjuje „strana potražnje” višejezične komunikacijske publike EU-a analizom jezičnih vještina stanovnika EU-a. To nam omogućuje da procijenimo u kojoj je mjeri komunikacijska politika EU-a („na strani ponude”) dostupna i transparentna s obzirom na trenutačnu raspodjelu jezičnih vještina u EU-u. Nakon analize podataka iz ankete o jezičnim vještinama, u poglavlju se razmatra jezični profil posjetitelja internetskih stranica EU-a, uloga strojnog prevođenja u EU-u i prijedlozi za promicanje višejezičnosti u širem obrazovnom sustavu.

7.2 Metodologija

U ovoj se studiji koristi najnovija AES, reprezentativna anketa o stanovnicima 27 država članica EU-a koju je proveo Eurostat, Europski statistički ured.⁷⁰ Sve definicije i pokazatelji primjenjuju se na europske rezidente u dobi od 25 do 64 godine koji žive u privatnim kućanstvima u sadašnjim državama članicama EU-27. Anketa je provedena 2016. i 2017., a podaci su prvi put objavljeni

⁷⁰ Dostupno na: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/microdata/adult-education-survey>

2018. Upotrebljavamo izmijenjenu verziju objavljenu 2021.⁷¹ Važno je napomenuti da AES sadržava informacije o materinskim jezicima ispitanika i znanju stranih jezika. Pitanje „Koliko jezika možete koristiti, osim materinjeg jezika?” omogućuje da se navede do sedam jezika. Dva su pitanja usmjerena na procjenu razine stručnosti za prva dva strana jezika. Ispitanici bi mogli samostalno procijeniti svoje vještine na prvom i drugom stranom jeziku koristeći četiri deskriptora:

- **Elementarni:** „Razumijem i mogu koristiti samo nekoliko riječi i fraza”.
- **Fer:** „Mogu razumjeti i koristiti najčešće svakodnevne izraze. Koristim jezik u odnosu na poznate stvari i situacije”.
- **Dobro:** „Mogu razumjeti osnovne elemente jasnog jezika i izraditi jednostavne tekstove. Mogu opisati iskustva i događaje i komunicirati prilično tečno.
- **Vješt:** „Mogu razumjeti širok raspon zahtjevnih tekstova i fleksibilno se služiti jezikom. Svladao sam jezik gotovo u potpunosti.

Ti su deskriptori precizniji od onih korištenih u istraživanju Eurobarometra⁷² i u skladu su sa Zajedničkim europskim referentnim okvirom za jezike (CEFR). Analiza u nastavku odnosi se na trenutačne države članice EU-27 (osim ako nije drukčije navedeno). Budući da je razina poznavanja stranih jezika važna varijabla koju treba uzeti u obzir u ovoj studiji, u ostatku ove studije razmotrit ćemo samo prvi i drugi strani jezik koji govore osobe s boravištem u EU-u. Kao što je navedeno, AES ne prikuplja informacije o razini vještina (ako ih ima) u trećem, četvrtom i sljedećem jeziku do sedam koje govore ispitanici. Drugim riječima, u tablicama iz ovog poglavlja ne mogu se navesti razine stručnosti za više od dva strana jezika. To može dovesti do najmanjeg podcjenjivanja udjela ispitanika koji govore strane jezike na osnovnoj razini, ali malo je vjerojatno da će sustavno podcijeniti udio ljudi koji posjeduju znanje. Na općoj razini EU-a rijetko je da ljudi, osim na materinjem jeziku, u potpunosti poznaju tri ili više jezika; razina znanja je češća za prvi, a ponekad i drugi strani jezik, dok se treći i dodatni jezici (ako ih ima) obično govore na nižoj razini sposobnosti.⁷³

7.3 Rezultati

U tablici 7. u nastavku naveden je postotak stanovnika EU-a u dobi od 25 do 64 godine koji izjavljuju da govore 24 službena jezika EU-a kao materinji jezik ili kao strani jezik.⁷⁴ U drugom stupcu navodi se postotak stanovništva koje izjavi da su izvorni govornici jezika navedenog u prvom stupcu. Od trećeg do šestog stupca navodi se postotak stanovništva s boravištem u EU-u koje izjavljuje da može govoriti jezik kao prvi ili drugi strani jezik prema razini vještina (kao što je navedeno, AES pruža informacije o razini vještina samo za prva dva strana jezika koja ispitanici najbolje poznaju). U posljednjem stupcu prije ukupnog iznosa navodi se postotak stanovništva koje izjavi da ne zna jezik (kao što je već navedeno, taj je postotak gornja granica jer AES ne sadržava informacije o razini stručnosti (ako postoji) na trećem, četvrtom i sljedećim stranim jezicima).

71 Gazzola (2014.; 2016.b) prikazane su slične analize s pomoću prvog i drugog vala AES-a (2007., 2011.).

72 U anketama Eurobarometra iz 2001., 2006. i 2012. godine ljude su pitali koji jezici mogu govoriti „dovoljno da bi mogli razgovarati”, a mogli su odabrati tri razine znanja, a to su „vrlo dobar”, „dobar” ili „osnovni” bez specifikacije.

73 Situacija u Luksemburgu posebno je posljedica njegove izrazito višejezične populacije. U Luksemburgu mnogi kažu luksemburški kao materinji jezik, a francuski i njemački (oba administrativna jezika zemlje) navode kao prvi/drugi najpoznatiji strani jezik. Budući da AES prikuplja podatke o razini stručnosti samo za prva dva strana jezika koja su poznata ispitanicima, postotak stanovnika koji govore engleski u ovoj zemlji može se podcijeniti u našoj analizi. Međutim, s obzirom na relativno malu demografsku veličinu te zemlje, to ne utječe znatno na naše opće rezultate za EU u cjelini.

74 Autori zahvaljuju Dr. Daniele Mazzacani (Istraživačka skupina „Ekonomija, analiza politika i jezik”, Sveučilište Ulster) na vrijednoj pomoći u pripremi ovog dijela.

Tablica 7.: Jezične vještine europskih stanovnika u dobi od 25 do 64 godine po jezicima

Izvorni jezik		Poznavanje jezika kao stranog jezika, prema razini				Nijedan	Ukupn o
		Elementarni	Sajam	Dobro	Stručnjak		
Jezik							
Bugarski	1.7	0.0	0.0	0.0	0.0	98.2	100.0
Hrvatski jezik	1.1	0.0	0.0	0.1	0.1	98.7	100.0
Češki	2.4	0.0	0.2	0.3	0.3	96.8	100.0
Danski	1.1	0.0	0.1	0.0	0.1	98.7	100.0
Nizozemski	4.8	0.2	0.3	0.2	0.2	94.3	100.0
Engleski jezik	1.9	9.0	14.3	17.3	11.3	46.3	100.0
Estonski	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	99.7	100.0
Finski	1.1	0.0	0.1	0.1	0.1	98.7	100.0
Francuski	13.7	3.7	3.9	2.9	1.8	74.1	100.0
Njemački	17.9	1.9	3.1	2.9	2.4	71.9	100.0
Grčki	2.5	0.0	0.1	0.1	0.1	97.2	100.0
Mađarski	2.7	0.0	0.1	0.1	0.1	97.1	100.0
Irski	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	99.7	100.0
Talijanski	13.8	0.4	0.6	0.5	0.4	84.2	100.0
Latvijski	0.3	0.0	0.1	0.0	0.0	99.5	100.0
Litavski	0.6	0.0	0.0	0.0	0.1	99.3	100.0
Malteški	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	99.9	100.0
Poljski	9.6	0.1	0.1	0.1	0.1	90.1	100.0
Portugalski	2.8	0.1	0.1	0.1	0.1	96.8	100.0
Rumunjski	4.9	0.0	0.1	0.1	0.1	94.9	100.0
Slovački	1.3	0.0	0.0	0.0	0.0	98.7	100.0
Slovenski	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	99.5	100.0
Španjolski	10.2	1.4	1.6	1.2	1.2	84.5	100.0
Švedski	1.7	0.2	0.4	0.3	0.3	97.1	100.0

Izvor: Eurostat, 2021., AES 2016. 24 službena jezika EU-a. Ponderirani rezultati iskazani u postotku. Ukupni postotak odnosi se na stanovništvo u dobi od 25 do 64 godine. Broj zapažanja: 174,688. Napomena: u danskom uzorku AES-a postoji velik broj vrijednosti koje nedostaju za dvije varijable AES-a, odnosno „Prvi najpoznatiji jezik osim majke” i „Drugi najpoznatiji jezik osim majke”, što dovodi do podcjenjivanja postotka

stanovnika koji se mogu koristiti stranim jezikom u ovoj zemlji (vidjeti Prilog 4.). S obzirom na relativno malu demografsku veličinu Danske u usporedbi s ostatkom EU-a, to neće znatno utjecati na naše opće zaključke.

Najviše govore materinji jezici u EU27 su njemački (18 %, postoci su zaokruženi na jedinicu), francuski i talijanski (14 % svaki), španjolski i poljski (10 % svaki). Oko dvije trećine stanovnika EU-a izvorni su govornici jednog od tih pet jezika. Slijede Rumunjski i Nizozemci s gotovo 5 % svakog. Manje od 2 % stanovnika su izvorni govornici engleskog jezika. Većina govornika engleskog jezika u EU-u nisu izvorni govornici. Engleski je najčešće podučavani strani jezik u obrazovnom sustavu u zemljama EU-a, a slijede ga francuski i njemački. Samo 11 % stanovnika EU-a izjavilo je da ima znanje engleskog jezika, dok su srednje razine (poštene i dobre, u smislu AES-a) uobičajene. Oko 9 % Europljana može reći samo nekoliko riječi na tom jeziku.

UEU-u ne postoji zajednički jezik koji većina stanovništva govori na vrlo dobroj razini (tj. materinjem ili stručnom). Vrlo dobra razina jezičnih vještina potrebna je za razumijevanje složenih dokumenata o, primjerice, pravima i dužnostima građana, mogućnostima financiranja, internetskim stranicama na kojima se prikazuju zdravstvene obavijesti o hrani i drugim političkim pitanjima. Samo otprilike petina odraslih osoba s boravištem u EU-u bez previše napora može komunicirati na njemačkom jeziku (tj. zbroj izvornih govornika njemačkog jezika i osoba s boravištem u njemu kao strani jezik), nakon čega slijede francuski (oko 16 %), talijanski (14 %) i engleski (13 %).

Jezične vještine osoba s boravištem u EU-u središnja su sastavnica za procjenu transparentnosti, dostupnosti i uključivosti komunikacije EU-a o donošenju odluka o politikama. Ne zanima nas imaju li osobe s boravištem u EU-u dovoljno znanja stranih jezika za neformalni razgovor, čitanje jednostavnih tekstova ili putovanje ili obavljanje osnovnih zadataka na drugom jeziku. Zainteresirani smo za proučavanje stupnja do kojeg je komunikacija EU-a a priori dostupna osobama s boravištem u EU-u na jeziku kojim raspolažu. Budući da su institucije, tijela i agencije EU-a međunarodna javna uprava odgovorna građanima EU-a (vidjeti poglavlje 4.), njezina jezična politika element je koji treba uzeti u obzir pri ocjenjivanju njezine dostupnosti i transparentnosti. Uzimajući u obzir višejezičnu prirodu EU-a i nedostatak zajedničkog jezika koji većina stanovništva govori na stručnoj razini, stoga je višejezični pristup komunikaciji s javnošću ključan aspekt demokracije EU-a.

U tom kontekstu važno je pitanje u kojoj mjeri različite kombinacije službenih jezika pogoduju uključivoj i pristupačnoj komunikacijskoj politici. Usporedili smo pet mogućih kombinacija službenih jezika:

1. **Monolingualizam** ili **samo politika jezične komunikacije na engleskom jeziku**, koja se temelji isključivo na uporabi engleskog jezika. Taj jezični režim odgovara de facto komunikacijskoj politici mnogih internetskih stranica institucija, tijela ili agencija EU-a (poglavlje 6.).
2. **Dvojezičnost** uključuje samo francuski i njemački, dva „postupovna jezika” Europske komisije. Ovaj jezični režim danas se ne koristi u praksi, ali je zanimljivo ispitati ga jer su francuski i njemački strani jezici koji se najviše uče u EU-u nakon engleskog, a govore ih mnogi izvorni govornici na razini EU-a.
3. **Trojezičnost**. Ova komunikacijska politika obuhvaća engleski, francuski i njemački jezik. Oni odgovaraju Komisijinim „postupovnim jezicima”.
4. **Heksalingualizam**. Ta se komunikacijska politika temelji na pet najraširenijih materinjih jezika u EU-u: francuskom, njemačkom, talijanskom, poljskom i španjolskom te engleskom jeziku. Jezični režim sa šest jezika koristi se u Ujedinjenim narodima. Naravno, šest je proizvoljni broj.
5. **Višejezičnost**. To odgovara trenutačnim 24 službena jezika EU-a.

Najčešće korištene kombinacije jezika kojima se koriste institucije, tijela i agencije EU-a u komunikaciji jesu prethodno navedeni jednojezični (engleski), trojezični i višejezični modeli, no zanimljivo je uključiti dvojezične i heksalingualne modele za usporedbu.

U tablici 8. u prvom stupcu prikazano je pet komunikacijskih politika. U drugom stupcu navodi se postotak odraslih osoba s boravištem u EU-u koje izjavljuju da znaju barem jedan od jezika koji se upotrebljavaju u kombinaciji, bilo kao materinji jezik bilo kao prvi ili drugi strani jezik na stručnoj razini. Stoga u drugom stupcu donosimo zahtjevnu definiciju jezične uključenosti (označene „pristup A”): pretpostavljamo da su osobe s boravištem u Europi jezično uključene u komunikacijsku politiku ako su izvorni govornici barem jednog od jezika koji se koriste u komunikaciji ili su iskusni govornici barem jednog od tih jezika kao prvi ili drugi strani jezik.⁷⁵ To je pouzdan pokazatelj udjela stanovništva s jezičnim vještinama za razumijevanje složene dokumentacije i govora EU-a (npr. u vezi s pozivima na podnošenje ponuda, govorima u Europskom parlamentu i podnošenjem pritužbe Europskom ombudsmanu na službenom jeziku). Jezične vještine srednje razine vjerojatno neće biti dovoljne za razumijevanje zahtjevnih dokumenata, a svakako ne na istoj razini povjerenja izvornih govornika službenog jezika ili ljudi koji ga poznaju.

Tablica 8.: Postotak europskih stanovnika u dobi od 25 do 64 godine koji su lingvistički uključeni, prema vrsti komunikacijske politike EU-a i pristupu definiciji jezične uključenosti

Komunikacijska politika	Pristup A	Pristup B
Samo na engleskom jeziku	13%	45%
Dvojezičnost (francuski i njemački)	35%	45%
Trojezičnost (engleski, francuski, njemački)	43%	65%
Heksalingualizam (engleski, francuski, njemački, talijanski, španjolski, poljski)	74%	86%
Višejezičnost (24 službena jezika)	97%	99%

Štosedogađa? Eurostat, 2021., AES 2016. 27 država članica EU-a. Ponderirani rezultati iskazani u postotku zaokruženom na jedinici. Ukupni postotak odnosi se na stanovništvo u dobi od 25 do 64 godine. Broj zapažanja: 174,688. Napomena: U „pristup A” osoba jezično uključena ako je osoba izvorni govornik barem jednog jezika koji se koristi u komunikacijskoj politici ili ima „stručnu” razinu vještina na tom jeziku kao prvi ili drugi strani jezik. U pristupu B osoba je jezično uključena ako je osoba izvorni govornik barem jednog jezika koji se koristi u komunikacijskoj politici ili ima barem „poštenu” razinu vještina na tom jeziku kao prvi ili drugi strani jezik.

U trećem stupcu navodi se postotak odraslih osoba s boravištem u EU-u koje izjavljuju da mogu govoriti barem jedan od jezika koji se upotrebljavaju u komunikacijskoj politici kao materinji jezik ili kao strani jezik barem na pravednoj razini (u definiciji AES-a). U tom pristupu (nazvanom „pristup B”) jezična uključenost definira se labavije nego u pristupu A. Sažemo izvorne govornike i osobe

75 U primijenjenim istraživanjima učinkovitost jezičnih režima mjeri se putem jezične stope oduzimanja prava glasa (Ginsburgh and Weber 2005; Gazzola 2016b), također poznat kao stopa jezične isključenosti (Gazzola 2016b). Stopa jezičnog oduzimanja glasačkog prava postotak je stanovnika „koji potencijalno ne mogu razumjeti dokumente EU-a [...] jer ne vladaju nikakvim službenim jezikom” (Ginsburgh i Weber, 2005.). Jezični režim učinkovit je ako minimizira jezično oduzimanje glasačkog prava izradom dokumenata na kombinaciji jezika tako da udio stanovnika koji ih ne razumiju bude što manji, a idealno nula. U ovoj studiji koristimo u praksi vrlo sličan pokazatelj, budući da je stopa oduzimanja glasačkog prava jednostavno dopuna postotku jezične uključenosti. U ovoj studiji predstavljeni su rezultati u smislu jezične inkluzije umjesto jezičnog oduzimanja glasačkog prava.

koje govore kao (prvi ili drugi) strani jezik barem jedan od jezika koji se koriste u komunikacijskoj politici na poštenoj, dobroj ili stručnoj razini. U pristupu B smatra se da poštena i dobra razina vještina može pratiti i razumjeti netehničke tekstove koje objavljuje EU, kao što su tweetovi ili opće informacije o EU-u. Nasuprot tome, smatramo da osnovne vještine nisu dovoljne za smislenu jezičnu uključenost. Iz tog se razloga u tablici 8. smatraju jednakovrijednima da ne govore jezik.

Usvajanjem dvaju pristupa definiciji jezične uključenosti nastojimo osigurati gornju i donju granicu. U tablici 8. navode se neto vrijednosti jer se njima izbjegava dvostruko računanje pri usporedbi pet komunikacijskih politika. Na primjer, bilo bi netočno jednostavno dodati postotke prikazane u tablici 7. kada izračunamo postotak stanovnika koji mogu govoriti jedan jezik među engleskim, francuskim i njemačkim, jer ljudi mogu znati više od jednog jezika. Važan je postotak stanovništva koje govori barem jedan od jezika određene kombinacije koja se koristi u komunikacijskoj politici.

U tablici 8. prikazano je da kada EU u svojoj komunikaciji upotrebljava isključivo engleski jezik, samo 13 – 45 % odraslih osoba u 27 država članica EU-a može razumjeti sadržaj objavljenih dokumenata (osim ako se oslanjaju na vlastite ili strojne prijevode), ovisno o definiciji usvojene jezične uključenosti (tj. pristup A ili B). Osim razotkrivanja mita da je u Europi tečnost engleskog jezika postala univerzalna osnovna vještina, ovi rezultati pokazuju da objavljivanje dokumenata samo na jednom jeziku nije učinkovita komunikacijska politika za institucije EU-a. Postotak jezično uključenih osoba s boravištem u EU-u u skladu s pristupom A iznosi samo 13 %. To znači da kada uzmemo u obzir širok raspon dokumenata EU-a, možda složenih i/ili vrlo tehničkih, oko 87 % osoba s boravištem u EU-u ne bi moglo bez znatnih napora procijeniti što im EU komunicira ako se upotrebljava samo engleski jezik. U pristupu B jezična uključenost jasnije se definira. U tablici 10. prikazano je da manje od polovice stanovnika EU-a (45 %) ima barem pravednu razinu vještina engleskog jezika, što znači da većina stanovnika EU-a ne bi mogla razumjeti ni jednostavne tekstove ili tweetove na tom jeziku.

Postoje znatne razlike u jezičnoj uključenosti među državama članicama EU-a. Samo Irska i Malta imaju najmanje 50 % ili više odraslih osoba koje su izjavile da su izvorni govornici engleskog jezika ili znanja kao prvi ili drugi strani jezik. Taj je postotak ispod 50 %, ali veći od 25 % u Austriji, Cipru, Danskoj, Finskoj, Nizozemskoj i Švedskoj (vidjeti tablicu A4.1. u Dodatku). U ostatku EU-a znanje engleskog jezika je rjeđe. U Belgiji, Estoniji, Njemačkoj, Grčkoj, Luksemburgu i Sloveniji udio stanovnika koji su izvorni govornici engleskog jezika ili su iskusni u njemu iznosi između 15 i 24 %⁷⁶. U preostalih 13 zemalja taj postotak iznosi između 4 i 14 %.

Kad je riječ o njemačko-francuskom modelu „bilingualizma”, taj bi jezični režim obuhvaćao između 35 i 45 % odraslih osoba u EU-u. Dvojezična (njemačko-francuska) komunikacijska politika uključivija je od jednojezičnog modela koji se temelji samo na engleskom jeziku, ali to je uglavnom posljedica velikog broja izvornih govornika francuskog i njemačkog jezika u EU-u. Ako se usvoji ta komunikacijska politika, postotak jezično uključenog stanovništva (na temelju pristupa A) veći je od 50 % samo u četiri zemlje (tj. Austriji, Francuskoj, Njemačkoj i Luksemburgu). Ako smatramo da je riječ o jezičnom uključivanju osoba koje imaju barem primjerenu razinu vještina na francuskom ili njemačkom jeziku (pristup B), slika se malo poboljšava jer bi više od tri četvrtine belgijskog stanovništva bilo jezično uključeno (78 % točnije), ali u ostatku EU-a većina stanovnika ostala bi isključena. U pristupu B mnogo manje od polovine odraslih osoba s boravištem u 22 od 27 zemalja bilo bi jezično uključeno ako bi EU u svojoj komunikacijskoj politici koristio samo francuski i njemački jezik (vidjeti Dodatak tablici A4.1.). To je zbog toga što se francuski i njemački ne podučavaju intenzivno u većini zemalja, obično se uče kao drugi strani jezici nakon engleskog (Eurydice 2017). Bez promicanja poučavanja jezika koji nisu engleski u školskim sustavima i mjera za promicanje višejezičnosti u medijima, nije vjerojatno da će Europljani razviti visoku razinu vještina na drugim stranim jezicima osim engleskog.

⁷⁶ Luksemburg je uvršten i na taj popis, ali rezultate za tu zemlju treba tumačiti s oprezom zbog razloga koji su već objašnjeni u bilješci 4.

Trojezična komunikacijska politika uključuje engleski, francuski i njemački jezik (tablica 8.). Ta politika ima znatno veću jezičnu uključenost od prve dvije politike. U okviru trojezične komunikacijske politike izrađuju se dokumenti koje razumije 43 – 65 % stanovnika EU-a. Međutim, još uvijek isključuje 57 – 35 % odraslih osoba s boravištem u EU-u. Komunikacijska politika koja se koristi samo trima „postupovnim jezicima” Europske komisije, osobito, daleko je od toga da bude dostupna stanovnicima zemalja južne i istočne Europe te nije potpuno transparentna ni u nordijskim zemljama.

Ako se uz engleski, francuski i njemački upotrebljavaju talijanski, poljski i španjolski (vidjeti četvrtu komunikacijsku politiku u tablici 8.), udio osoba s boravištem u EU-u uključivao je jezična povećanja, ne iznenađujući, u Italiji, Poljskoj i Španjolskoj te u manjoj mjeri u Litvi. Također se neznatno poboljšava stanje u Portugalu, Slovačkoj i Sloveniji. Komunikacijska politika koja se koristi barem tih šest jezika ima zasluge biti dostupna 74 – 86 % odraslih osoba s boravištem u EU-u, ovisno o usvojenoj definiciji uključenosti. Međutim, udio odraslih osoba koji su lingvistički uključeni u definiciju upotrijebljenu u pristupu A manji je od 50 % u 16 zemalja. Ako usvojimo pristup B, sve se nalaze u istočnoj Europi (vidjeti tablicu A4.1. u Prilogu) manje od 50 % u šest zemalja.

Peta komunikacijska politika („višejezična”) odgovara trenutačnoj politici s 24 službena jezika. U tablici 8. prikazano je da je višejezični režim vrlo uključiva i pristupačna komunikacijska politika jer je 97 – 99 % odraslih osoba s boravištem u odrasloj dobi jezično uključeno kada se upotrebljavaju 24 službena jezika. Višejezična komunikacijska politika nije u potpunosti uključiva samo u Estoniji i Latviji. To je zbog prisutnosti znatne manjine ruskih govornika. Kada usvojimo zahtjevniju definiciju jezične uključenosti (pristup A), nezanemariv udio stanovništva (tj. više od 2 %) nije u potpunosti jezično uključen čak i ako se 24 službena jezika koriste u Austriji, Belgiji, Cipru, Danskoj, Finskoj, Francuskoj, Njemačkoj, Grčkoj, Litvi, Luksemburgu, Nizozemskoj, Sloveniji i Švedskoj. Razlog tome je prisutnost skupina migranata s boravištem koji govore jezicima kao što su arapski, albanski ili turski, a koji još nisu stekli znanje službenog jezika zemlje domaćina. Time se naglašava potreba za politikama jezične integracije na nacionalnoj razini.

Uloga je kreatora politika EU-a procijeniti kompromise između učinkovitosti i troškova različitih modela komunikacijske politike. Rezultati te analize mogu pomoći donositeljima odluka u donošenju informiranijih odluka u nekoliko aspekata. Rezultati pokazuju da je višejezična komunikacijska politika trenutačno najučinkovitija i najpravednija komunikacijska politika među pet alternativa u usporedbi s ovom studijom. Najučinkovitiji je jer u najvećoj mogućoj mjeri povećava jezičnu uključenost (tj. udio građana koji razumiju barem jedan od jezika na kojima se dokumenti objavljuju) te je pošten u smislu da se njime ne diskriminiraju Europljani na temelju njihove zemlje boravišta, dobi ili razine obrazovanja. Naime, rezultati daljnjih analiza podataka iz AES-a (vidjeti tablicu A4.2. i tablicu A4.3. navedene u Prilogu) pokazuju da je manja vjerojatnost da će starije osobe i osobe s manjom razinom obrazovanja poznavati strane jezike te je stoga vjerojatnije da će biti isključeni ako se njihov materinji jezik ne upotrebljava u službene svrhe.

Provedba višejezične komunikacijske politike podrazumijeva financijske troškove prevođenja i usmenog prevođenja, kao i administrativnu složenost institucija EU-a, što se svakako mora uzeti u obzir pri odabiru politika. Prema posljednjim službenim podacima za 2012., troškovi prevođenja i usmenog prevođenja u EU-u iznosili su oko 1,1 milijardu EUR, što je manje od 0,0081 % BDP-a tadašnjih 28 država članica EU-a (0,0097 % ako uzmemo u obzir EU27 bez Ujedinjene Kraljevine) i 1 % proračuna EU-a (Gazzola i Grin 2013.). Iako se u ekonomskom/financijskom smislu višejezična komunikacijska politika ne može definirati kao neodrživa, moglo bi se tvrditi da bi se resursi uštedeni iz prevođenja i usmenog prevođenja mogli koristiti u druge svrhe. To je politički izbor. Međutim, moramo razmotriti učinke takvog izbora na EU u cjelini. Komunikacijska politika u kojoj se koristi samo engleski ili engleski, francuski i njemački samo će dovesti do nižih rashoda za pismeno i usmeno prevođenje za proračun EU-a, ali će dovesti do odgovarajućeg prebacivanja troškova na građane EU-a koji ne poznaju ni jedan od korištenih jezika (vidjeti i Grin 2010.; 2015). Otvoreno je pitanje hoće li to dovesti do ukupnog smanjenja ukupnih troškova upravljanja

višejezičnošću. Javni sadržaj objavljen na internetskim stranicama EU-a i njegov prijevod mogu se smatrati javnim dobrom u gospodarskom smislu jer nisu konkurenti u potrošnji i ne mogu se isključiti (Wickström et al. 2018). Mnogi ljudi mogu čitati sadržaj besplatne web stranice u isto vrijeme (internetska stranica nije konkurentna), a svatko može imati pristup sve dok imaju uređaj i ne koriste se lozinke (nitko nije namjerno isključen). Troškovi izrade prijevoda internetskih stranica ne ovise o broju korisnika, već samo o broju jezika. Drugim riječima, trošak prevođenja internetske stranice proračuna EU-a isti je ako je pročitana jedna osoba ili 100 milijuna ljudi. Zbog toga je a priori učinkovitije centralizirati troškove prevođenja na razini EU-a umjesto da pojedinci snose troškove prevođenja.

Stupanj jezične dostupnosti koji proizlazi iz pet predstavljenih komunikacijskih politika odnosi se na određeni trenutak. Obrazovanje može polako utjecati na raspodjelu jezičnih vještina i doprinijeti poboljšanju znanja stranih jezika (vidjeti odjeljak 6. u ovom poglavlju). Međutim, vrijedno je naglasiti da jezici ispunjavaju važnu simboličku funkciju (Edwards 2009). Suzdržavanje od upotrebe službenog jezika EU-a u komunikaciji jer su njegovi govornici tečno govorili drugi službeni jezik može postati vrlo sporno pitanje iz političkih i simboličnih razloga, kao i zbog pravnih pitanja (vidjeti poglavlje 3.).

Konačno pitanje odnosi se na društveno-gospodarski profil ciljane publike EU-a. Može se tvrditi da nisu svi Europljani nužno zainteresirani za pristup svim dokumentima koje objavljuje EU. Pristup dokumentima EU-a može biti važniji za određene skupine ljudi, npr. posebne profile radnih mjesta obično visokokvalificiranih radnika. Potreba za pristupom informacijama EU-a može biti važnija za osobe na određenim poslovima kao što su donositelji odluka, rukovoditelji i stručnjaci od osoba koje rade u osnovnim zanimanjima ili administrativnih pomoćnih radnika. Ključno je pitanje je li višejezična komunikacijska politika korisna i za te skupine ljudi ili je dovoljna jednojezična komunikacijska politika.

Analiza podataka AES-a o jezičnim vještinama prema vrsti zanimanja (vidjeti tablicu A.4.4 navedena u Prilogu) potvrđuje da visokokvalificirani radnici imaju bolje znanje stranih jezika od niskokvalificiranih radnika te je stoga manja vjerojatnost da će biti jezični isključeni ako se njihov materinji jezik ne upotrebljava u komunikaciji EU-a. To ne znači da im višejezična komunikacijska politika ne nudi komunikacijske koristi. Dvije skupine zanimanja koje predstavljaju najkvalificiranije osobe, koje se koriste kategorijama AES, jesu „rukovoditelji” (5 % uzorka) i „stručnjaci” (21 % uzorka). Udio europskih rukovoditelja koji su lingvistički uključeni u jednojezičnu komunikacijsku politiku (tj. samo engleski) iznosi samo 26 %, u skladu s pristupom A (tj. uključene osobe ili su izvorni govornici engleskog jezika ili imaju stručnu razinu kao strani jezik), a 67 % ako koristimo pristup B (tj. ispitanici su izvorni govornici jezika ili imaju barem pravednu razinu vještina kao strani jezik). Ti postoci su 32 % i 78 % među stručnjacima. Drugim riječima, samo je manji broj europskih rukovoditelja i stručnjaka izvorni ili iskusni govornici engleskog jezika i mogu imati poteškoća u razumijevanju dokumenata EU-a tehničke i pravne prirode kada se objavljuju samo na tom jeziku. Nadalje, između jedne trećine i četvrtine rukovoditelja i stručnjaka nema ili samo osnovno znanje engleskog jezika.

7.4 Jezični profil posjetitelja internetskih stranica EU-a

Sada pregledavamo jezični profil posjetitelja internetskih stranica Europske komisije (<https://ec.europa.eu>) i internetske stranice EU Gateway (<https://european-union.europa.eu>) na temelju podataka koje je dostavila Komisija. Profil posjetitelja za internetske stranice Komisije u 2021. bio je sljedeći.

- Ukupan broj posjeta iznosio je oko 111 milijuna, što odgovara 203 milijuna pregleda stranica, od čega 161 milijun jedinstvenih pregleda stranica. Prosječno trajanje posjeta bilo je dvije minute i četiri sekunde. Većina posjetitelja tražila je informacije o bolesti COVID-19 (posebno o zelenoj propusnici), ali i o mogućnostima financiranja.

Pristup Europske unije višejezičnosti u svojoj komunikacijskoj politici

- 72 % posjeta pristiglo je iz zemalja EU-a, od čega je 10 zemalja Njemačka (12 milijuna posjeta, što je 11 % ukupnog broja), a slijede Španjolska (8,3 %), Italija (7,7 %), Belgija (6,7 %), Francuska (5,6 %), Rumunjska (4,6 %), Nizozemska (3,1 %), Grčka (3,0 %), Poljska (2,5 %) i Bugarska (2,1 %).
- Izvan EU-a većina posjeta dolazi iz Ujedinjene Kraljevine i Sjedinjenih Američkih Država (po 6 %).
- Koristeći se jezikom preglednika koji se upotrebljava kao zamjena za jezik korisnika, najčešće korišteni jezici (i posjetitelji iz EU-a i izvan njega) bili su engleski (35 %), njemački (12 %), španjolski (9 %), talijanski (7 %), francuski (7 %), nizozemski (4 %), rumunjski (3 %), portugalski (3 %), poljski (2 %), grčki (2 %). Uz iznimku engleskog jezika, udio jezika preglednika više ili manje odgovara udjelu posjetitelja iz zemlje/zemlja u kojima je jezik službeni (npr. francuski se upotrebljava i u Francuskoj i u Belgiji te nizozemski u Belgiji i Nizozemskoj). Stoga je vjerojatno da se većina posjetitelja koji odabiru verziju internetskih stranica na engleskom jeziku nalazi izvan EU-a.

Kad je riječ o portalu EU-a za pristupnik, 2021. stanje je bilo kako slijedi.

- Pristupnik je posjećen otprilike 32 milijuna puta, s prosječnim trajanjem od 1 min 48-ih. Bilo je 56 milijuna pregleda stranica od kojih su 44 milijuna bili jedinstveni pregledi stranica. Posjetitelji su uglavnom tražili informacije o zemljama i institucijama EU-a.
- Prvih 10 zemalja u pogledu posjeta bile su Italija i Njemačka (11 % svaka), Španjolska (7 %), Francuska i SAD (6 % svaka), Poljska (5 %), Rumunjska i Portugal (4 % svaka), Ujedinjena Kraljevina i Belgija (3 % svaka).
- Najčešće korišteni jezici (koji govore jezik preglednika, posjetitelji iz EU-a i izvan njega) bili su engleski (25 %), talijanski (12 %), njemački (11 %), španjolski (11 %), francuski (7 %), portugalski (5 %), poljski (5 %), rumunjski (3 %), nizozemski (3 %) i mađarski (2 %). Engleski i, u manjoj mjeri španjolski, prekomjerno su zastupljeni u smislu da je udio posjetitelja koji koriste te jezike veći od udjela posjetitelja iz zemalja EU-a u kojima su ti jezici službeni. To je najvjerojatnije zbog toga što se mnogi posjetitelji odabiru ta dva jezika (posebno engleski) koji se nalaze izvan EU-a.

„Svi sadržaji objavljuju se barem na engleskom jeziku jer su istraživanja pokazala da s engleskim jezikom možemo doprijeti do 90 % posjetitelja naših web-mjesta na željenom stranom jeziku ili materinjem jeziku”.⁷⁷ Međutim, postoji napetost između ove izjave i analize podataka AES-a, kao i gore navedene analitike posjetitelja. Za otprilike 90 % posjetitelja na lokacijama EU-a koji se koriste engleskim jezikom vjerojatno se može zadržati pod dvjema pretpostavkama. Prvo, ta brojka vjerojatno uključuje osobe koje nemaju boravište u EU-u, koje su, kako je prethodno prikazano, gotovo jedna trećina posjetitelja portala EU-a za pristupnik i web-mjesta Komisije. Međutim, iz perspektive analize politika, jezičnim preferencijama stanovnika EU-a trebalo bi dati prednost pred onima posjetitelja izvan EU-a. Drugo, može biti da su neki od posjetitelja koji su odabrali jezike koji nisu engleski višejezični i stoga mogu čitati stranice na engleskom jeziku ako sadržaj nije dostupan na njihovom materinjem jeziku. Kao što je prikazano u prethodnom odjeljku, ta skupina s visokim znanjem engleskog jezika vrlo je selektivna publika, npr. stanovnici nekih država članica EU-a u kojima je znanje tog jezika učestalije, obrazovanije osobe i visokokvalificirani radnici. Transparentnost, dostupnost, pošteno tržišno natjecanje, jednakost mogućnosti i socijalna mobilnost u okviru politika EU-a poboljšali bi se kad bi „osnovni” i „primarni” sadržaj (kako je definirano u poglavlju 5.) objavljeni na internetu sustavno bio dostupan na službenim jezicima EU-a. Pristup mogućnostima financiranja EU-a, na primjer, može biti ključan za novoosnovana poduzeća, mala i srednja poduzeća ili organizacije civilnog društva. Upotreba samo jednog jezika u komunikacijskoj politici EU-a može rezultirati davanjem prednosti većim organizacijama jer mogu

⁷⁷ Pogledajte „jezici na našim internetskim stranicama”: https://european-union.europa.eu/languages-our-websites_en

imati veći jezični kapacitet na engleskom jeziku. Nedostatak pozornosti na višejezične potrebe publike može doprinijeti prehrani i nastavku percepcije da su institucije EU-a udaljene i odvojene od života građana.

Ti su zaključci potkrijepljeni istraživanjem Eurobarometra o preferencijama korisnika na internetu (vidjeti Europsku komisiju 2011.). Iz njega je vidljivo da bi 90 % korisnika interneta u svim državama članicama EU-a uvijek posjetilo web-mjesto na svojem jeziku ako postoji mogućnost: 68 % stanovnika EU-a „snažno se slaže” s tom izjavom; 22 % se „umjesto slaže” i samo 9 % „umjesto” ili „snažno se ne slaže” (6 % odnosno 3 %). Dok 55 % barem povremeno koristi jezik koji nije njihov jezik na internetu, 44 % smatra da nedostaju zanimljive informacije jer web stranice nisu na jeziku koji razumiju. Važno je napomenuti da se istraživanje Eurobarometra odnosi na internetske stranice općenito, a ne posebno na internetske stranice EU-a.

7.5 Uloga strojnog prevođenja

Strojno prevođenje (MT) postupak je u kojem računalo prevodi tekst na različite jezike putem softvera i bez izravnog sudjelovanja ljudskog bića (za raspravu o glavnim pristupima vidjeti Prilog 5.).⁷⁸ MT je sve važniji u EU-u. Opseg višejezičnog poslovanja Glavne uprave za pismeno prevođenje Europske komisije „bez presedana” ima vrlo veliku „pravnu i političku važnost” (Svoboda et al. 2017). Unatoč sve većoj potražnji za prevođenjem, DGT radi u okviru stroge politike smanjenja troškova (Glavna uprava za pismeno prevođenje, 2017.). DGT također potiče druge glavne uprave da upotrebljavaju MT „za sadržaj za koji je potrebno samo osnovno razumijevanje i za jezične kombinacije koje daju dobre rezultate”.

Sustavno korištenje MT zahtijeva pouzdan MT sustav koji može proizvesti visoku kvalitetu proizvodnje. U strateškom planu DGT-a za razdoblje 2016. – 2016 – 20. navodi se da će „također poboljšati jezičnu kvalitetu i kvalitetu usluga svojeg sustava strojnog prevođenja (MT@EC) [...] čime će se državama članicama omogućiti prevladavanje jezičnih prepreka pri prekograničnom poslovanju” (Glavna uprava za pismeno prevođenje, 2016.). MT@EC je osnovan kako bi „pomogao europskim i nacionalnim javnim upravama da razmjenjuju informacije o jezičnim preprekama u EU-u” (Europska komisija, 2016.). MT@EC je statistički MT sustav poboljšán obradom na temelju pravila (Mai, 2016.).

U strateškom planu za razdoblje 2020. – 2020 – 24. DGT naglašava ključnu ulogu MT-a u njezinim aktivnostima te da će nastaviti ispitivati i poboljšavati kvalitetu i pouzdanost vlastitog sustava MT (sada poznatog kao „eTranslation”). Prema internetskim stranicama Komisije, eTranslation je besplatan, siguran i lako primjenjiv alat za prevođenje kojim se ne mogu koristiti samo službenici javnog sektora i pružatelji javnih usluga, već i europska mala i srednja poduzeća kako bi se potaknulo međunarodno poslovanje.⁷⁹ Prema razgovorima za tu studiju, eTranslation će se postupno integrirati u internetske stranice EU-a stvorene putem platforme za objavljivanje, sustava za upravljanje sadržajem (CMS) kojim se GU-ovi koriste za izradu internetskih stranica, razvijenih na temelju softvera otvorenog koda.

Važna uloga MT-a u institucijama EU-a vjerojatno će se povećati u budućnosti. Proširenje upotrebe MT-a jasan je cilj institucija EU-a (na primjer, vidjeti europski jedinstveni patent i integraciju neuronske MT u predsjedništvo Vijeća EU-a o kojem se raspravljalo u Prilogu 5.). MT može povećati produktivnost profesionalnih prevoditelja i podržati širok raspon korisnika u njihovim svakodnevnim aktivnostima kada to uključuje pristup informacijama EU-a.

Sustavna upotreba MT-a može pomoći u rješavanju zabrinutosti mnogih država članica i građana koji smatraju da odgođeni prijevodi (ili nedostatak prijevoda) uzrokuju nepravednu diskriminaciju govornika rjeđe korištenih jezika i daju neopravdanu prednost izvornim govornicima engleskog jezika (uglavnom izvan EU-a) ili osobama s boravištem u EU-u sa znanjem engleskog jezika. MT je

78 Autori studije zahvaljuju dr. Marco Civico (Sveučilište u Ženevi) na njegovoj vrijednoj pomoći u pripremi ovog odjeljka.

79 eTranslation: <https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/CEFDIGITAL/eTranslation>.

uspješno primijenjen na web-mjesto Re-open EU-a⁸⁰ i višejezičnu digitalnu platformu konferencije o budućnosti Europe.

Iako je tehnologija MT znatno napredovala, među ostalim i zahvaljujući znatnim ulaganjima EU-a, još uvijek nije u mogućnosti proizvesti rezultate s dosljedno visokom i pouzdanom točnošću. U skladu s tim, naponi bi se trebali usredotočiti na veću i bolju integraciju strojnog prevođenja u tijek rada profesionalnih prevoditelja, što se pokazalo uspješnim. Opća upotreba MT-a za zamjenu prevoditelja za ljudske prevoditelje trenutačno nije izvediva. Doista, netočni rezultati, čak i ako su rijetki, mogu uzrokovati znatna kašnjenja zbog potrebe za uređivanjem i mogu uzrokovati daljnje probleme. Unatoč tim nedostacima MT može imati važnu ulogu u komunikacijskoj politici EU-a poboljšanjem višejezičnog sadržaja, posebno na internetskim stranicama Europske komisije, Europske središnje banke, tijela i agencija.

7.6 Promicanje višejezičnosti u obrazovnom sustavu

Konačno pitanje ovog poglavlja odnosi se na promicanje višejezičnosti u širem obrazovnom sustavu i u europskom društvu. Iako je obrazovanje u nacionalnoj nadležnosti, politikama EU-a promiče se podučavanje stranih jezika u školama i sveučilištima. Osim opremanja kandidata koji se prijavljuju za rad u institucijama EU-a i poboljšanja komunikacije građana s EU-om, poboljšano učenje jezika može pomoći u ostvarivanju širih društvenih ciljeva kao što su promicanje uzajamnog razumijevanja među europskim građanima, transeuropska mobilnost i uključivanje mobilnih građana u društvo domaćina. Jezična raznolikost izazov je za EU jer se dva cilja mobilnosti i uključenosti „uključuju na složene načine koji se ne podudaraju” (Grin, Marácz i Pokorn, 2022.: 8). Iako je izvan područja primjene ove studije preispitivanje široke literature o jezičnoj politici EU-a, iz nedavnog velikog europskog integriranog istraživačkog projekta „Mobilnost i uključivanje u višejezičnoj Europi” (Grin et al., 2018.) proizašao je niz korisnih prijedloga o tome kako olakšati kompromis između mobilnosti i uključenosti putem jezične politike; Smin, Marácz i Pokorn, 2022.).

Kao dio napora EU-a za promicanje mobilnosti, integracije i međukulturnog razumijevanja, učenje jezika važan je politički prioritet EU-a s brojnim namjenskim programima i projektima (za pregled povijesti vidjeti Gazzola 2016a). U zaključcima Europskog vijeća iz Barcelone od 15. i 16. ožujka 2002. zatraženo je daljnje djelovanje u području obrazovanja „kako bi se poboljšalo ovladavanje osnovnim vještinama, posebno podučavanjem najmanje dvaju stranih jezika od vrlo rane dobi”. To je poznato kao „majčinski jezik + 2” formula. U Komunikaciji „Obrazovanjem i kulturom jačati europski identitet” (Europska komisija, 2017.) Komisija iznosi viziju europskog prostora obrazovanja u kojem granice ne ometaju visokokvalitetno, uključivo obrazovanje, osposobljavanje i istraživanje, a boravak u drugoj državi članici radi studiranja, učenja ili rada postaje sve češći. Učenje i govorenje dvaju jezika uz materinji jezik smatra se ključnim čimbenikom za promicanje ne samo mobilnosti i mogućnosti zapošljavanja, već i za poticanje snažnog osjećaja identiteta građana kao Europljana, kao i svijesti o zajedničkoj kulturnoj i jezičnoj baštini Europe i njezinoj raznolikosti (Europska komisija, 2017.).

Europski parlament naglasio je važnost učenja stranih jezika u svojoj nedavnoj rezoluciji od 11. studenoga 2021. o europskom prostoru obrazovanja: zajednički holistički pristup” (SL C 205/17, 20.5.2022.). Stavak 29.:

„Naglašava važnost učenja stranih jezika, a posebno engleskog jezika; naglašava potrebu da države članice poduzmu mjere za potporu razvoju jezičnih kompetencija na svim razinama, posebno u osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju, da prihvate cilj Vijeća Europe u pogledu „višejezičnosti” i da postignu mjerilo za sve učenike koji imaju dovoljno znanja najmanje dva službena jezika EU-a i njegovih država članica najkasnije na kraju nižeg srednjoškolskog obrazovanja.”

80 Sadržava informacije o ograničenjima putovanja u državama članicama EU-a povezanim s bolešću COVID-19: <https://reopen.europa.eu/en>.

Građani EU-a iznijeli su nekoliko prijedloga za promicanje višejezičnosti u obrazovnom sustavu s pomoću višejezične digitalne platforme Konferencije o budućnosti Europe u razdoblju 2021. 2022. Predlažu jačanje napora EU-a za promicanje učenja jezika i potporu jezičnoj raznolikosti u medijima i u programu Erasmus+ (detaljni prikaz svih ideja predstavljen je u Kantar Publicu, 2022.). Najpotvrđenija ideja u području obrazovanja, kulture, mladih i sporta (koja je ujedno i peta podržana ideja među 16 274 ideje zabilježene na višejezičnoj digitalnoj platformi) odnosi se upravo na učenje jezika. Poziva EU da objavi rezultate inovativnog programa Erasmus+ pod nazivom „višejezični akcelerator” koji se 2018. i 2019. pokazao uspješnim u nizu osnovnih škola u trima državama članicama EU-a (Bugarskoj, Hrvatskoj, Sloveniji). Program „Višejezični akcelerator” pokazao je značajno i brzo poboljšanje vještina stranih jezika učenika u dobi od 8 do 9 godina koji su te vještine stekli učenjem ograničene i pažljivo odabrane količine logičkog življenja kao što je esperanto.

Važnost učenja jezika naglašena je u završnom izvješću Konferencije o budućnosti Europe u svibnju 2022. Cilj je prijedloga na plenarnoj sjednici br. 48 „Kultura i razmjene” promicati kulturu razmjene i poticati europski identitet i europsku raznolikost u različitim područjima i državama članicama, uz potporu EU-a. U drugoj mjeri (48.2.) u ovom prijedlogu predlaže se sljedeće:

Promicati višejezičnost kao most prema drugim kulturama od rane dobi. Manjinski i regionalni jezici zahtijevaju dodatnu zaštitu, uzimajući u obzir Konvenciju Vijeća Europe o manjinskim jezicima i Okvirnu konvenciju za zaštitu nacionalnih manjina. EU bi trebao razmotriti osnivanje institucije koja promiče jezičnu raznolikost na europskoj razini. Od osnovne škole nadalje trebalo bi biti obvezno da djeca steknu kompetencije na aktivnom jeziku EU-a koji nije njihov jezik na najvišoj mogućoj razini. Kako bi se olakšala sposobnost europskih građana da komuniciraju sa širim skupinama svojih sugrađana i kao čimbenik europske kohezije, države članice trebale bi poticati učenje jezika susjednih država članica EU-a u prekograničnim područjima i postizanje standarda na engleskom jeziku koji se može certificirati.”

Vijeće je u lipnju 2022. započelo rasprave na temelju sveobuhvatne preliminarne tehničke procjene prijedloga i povezanih mjera sadržanih u završnom izvješću Konferencije, koje je pripremila Glavno tajništvo Vijeća (Vijeće Europske unije 2022.a).⁸¹ Vijeće napominje da bi omogućavanje EU-u da određena pitanja učini obveznim dijelom obrazovnih kurikulumata diljem EU-a zahtijevalo izmjenu Ugovora kako bi se u potpunosti provela. Konkretno, „budući da EU ne može donijeti mjere usklađivanja u tom području, omogućavanje EU-u da pitanje učini obveznim dijelom obrazovanja u cijelom EU-u zahtijevalo bi izmjenu Ugovora” (Vijeće Europske unije 2022.b: 219). Stoga nije vjerojatno da će EU izravno provesti preporuku „Od osnovne škole nadalje, trebalo bi biti obvezno da djeca steknu kompetencije na aktivnom jeziku EU-a koji nije njihov jezik na najvišoj mogućoj razini”, iako bi je države članice mogle prihvatiti.

Nadalje, čini se da postoji napetost između dijelova prijedloga 48.2 i preporuka Europskog vijeća iz 2002. državama članicama da uz materinji jezik uče najmanje dva strana jezika.⁸² Prijedlogom 48.2 plenarnog zasjedanja Konferencije potiče se države članice da podučavaju engleski jezik prema standardu koji se može certificirati te da u prekograničnim područjima promiču učenje jezika susjedne države članice. Prijedlogom se stoga potiče donošenje jezične politike koja je manje fleksibilna od formule „materinski jezik + 2”. Nadalje, to ne predstavlja nešto novo u odnosu na status quo. Podučavanje engleskog jezika u obrazovnom sustavu država članica EU-a već je uobičajena praksa. Prema podacima Europske komisije, „u 2014. godini na razini EU-a gotovo svi studenti (97,3 %) studirali su engleski jezik tijekom cijelog razdoblja nižeg srednjoškolskog obrazovanja. Udio je bio manji u osnovnom obrazovanju (79,4 %) jer u nekim zemljama učenje stranih jezika nije dio kurikulumata tijekom prvih godina obveznog školovanja. Na razini EU-a udio

81 Dostupno na: <https://futureu.europa.eu/pages/follow-up?locale=en>

82 Europsko vijeće u Barceloni 15. i 16. ožujka 2002. Zaključci predsjedništva. SN 100/1/02 REV 1.

studenata koji uče engleski jezik u srednjoškolskom obrazovanju iznosio je 85,2 %” (Eurydice 2017.). Međutim, do sada je samo manji broj studenata stekao znanje (Europska komisija, 2012.).

7.7 Zaključci

U ovom poglavlju procijenjena je „strana potražnje” višejezične komunikacije EU-a u pogledu jezičnih vještina građana i jezičnih preferencija korisnika internetskih stranica. Analiza jezičnih vještina Europljana provedena je na temelju najnovijeg vala ankete o obrazovanju odraslih koju je objavio Eurostat. U poglavlju su predstavljeni i podaci o profilu posjetitelja internetskih stranica Europske komisije i međuinstitucijskog portala Europske unije, kao i jezične preferencije europskih korisnika interneta. Usporedba tih rezultata s rezultatima iz poglavlja 6. (višejezičnost na internetskim stranicama EU-a) pokazuje da komunikacijska politika nekih institucija, tijela i agencija EU-a nije uvijek djelotvorna ili pravična. Varijabilnost dostupnosti višejezičnog sadržaja na internetskim stranicama institucija, tijela i agencija EU-a podrazumijeva da taj kanal ne odgovara uvijek potrebama svih ciljnih skupina. Strojno prevođenje zasigurno je središnji instrument za jamčenje i promicanje višejezičnosti na internetskim stranicama EU-a, ali je samo dio rješenja.

8. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

U ovom poglavlju predstavljene su zaključci i preporuke strukturirane u skladu s istraživačkim pitanjima studije.

Prvo pitanje: Poštuju li institucije, tijela i agencije EU-a Uredbu br. 1 i jezično pravo EU-a općenito i koje su implikacije za njihovu komunikacijsku politiku?

U studiji se zaključuje da **institucije, tijela i agencije EU-a formalno poštuju obveze višejezičnosti**. To je olakšano fleksibilnošću regulatornih obveza i nepostojanjem sveobuhvatnog okvira kojim se osiguravaju zajednički standardi prikladni za digitalno doba, posebno u pogledu sadržaja internetskih stranica EU-a.

Uredba br. 1 pravni je temelj obveza višejezičnosti EU-a kojima se utvrđuju pravila kojima se određuju jezici kojima se koriste institucije, tijela i agencije EU-a. Pravnim okvirom, koji uključuje i obveze iz Ugovora, druge uredbe i sudsku praksu Suda EU-a, utvrđuju se posebne obveze u pogledu prava građana da izravno komuniciraju s institucijama EU-a i obraćaju se svim institucijama, tijelima i agencijama na jeziku po vlastitom izboru. Građani također mogu ostvariti svoje pravo na podnošenje predstavljanja Europskom parlamentu, podnijeti zahtjev Europskom ombudsmanu i registrirati građansku inicijativu na bilo kojem jeziku EU-a. Nadalje, sav pravni tekst opće primjene mora se objaviti u Službenom listu EU-a na 24 službena jezika. Institucije, tijela i agencije mogu raditi na sva 24 službena jezika koji imaju jednak status. Međutim, svaka institucija, tijelo ili agencija može „u svojem poslovniku odrediti koji će se jezik upotrebljavati u posebnim slučajevima” (članak 6. Uredbe br. 1), npr. u pogledu jezika koji će se upotrebljavati u radnim dokumentima ili internim sastancima sa stručnjacima.

Višejezična digitalna komunikacija nije obuhvaćena Uredbom br. 1 ni Sud EU-a do danas. Ta je odsutnost zapanjujuća s obzirom na važnost internetskih stranica EU-a za priopćavanje informacija javnosti. U digitalnom dobu EU ne komunicira isključivo s vanjskom publikom putem SL-a koji se prevodi kao standardna praksa. EU također komunicira putem pisanih i usmenih digitalnih dokumenata, npr. internetskih stranica, smjernica za projekte i financiranje koje se mogu slobodno preuzeti, tweetova, videozapisa i streaminga sjednica Europskog parlamenta. Doista, ta su sredstva komunikacije vjerojatno glavni kanali s pomoću kojih građani, poduzeća, druge organizacije i javna tijela mogu pristupiti informacijama EU-a o EU-u i politikama koje na njih izravno utječu.

Ta regulatorna praznina u pravnoj literaturi popunjena je proširenom primjenom „doktrine posebnih slučajeva”, pri čemu se jezična politika koju treba provesti u komunikaciji putem internetske stranice smatra internim izborom za institucije, tijela i agencije. Sudska praksa o objavi internetskih stranica odnosi se samo na pravo na osporavanje mjere pred sudovima. Slično tome, jezični režimi institucija, tijela i agencija EU-a ne sadržavaju odredbe o tome kako bi se službeni jezici trebali upotrebljavati u komunikaciji na internetskim stranicama. Iako se ne krše zakonske obveze formalne višejezičnosti, nedostatak sveobuhvatnog i ažuriranog regulatornog okvira za komunikaciju na internetskim stranicama radi upravljanja jezičnom raznolikošću u komunikaciji na internetskim stranicama otvara važna bitna pitanja za jezičnu uključenost, transparentnost i pristupačnost.

Ključno je da **institucije, tijela i agencije EU-a imaju samo ograničeno diskrecijsko pravo za provedbu svoje komunikacijske politike.** Naime, doktrinu za posebne slučajeve treba tumačiti usko na temelju razloga Uredbe br. 1 i pravnih pravila za tumačenje. Nadalje, moglo bi se navesti teleološko tumačenje (tj. usmjereno na cilj) na temelju obveze poštovanja jezične raznolikosti iz članka 3. UEU-a. U tom bi se smislu doktrina posebnih predmeta mogla tumačiti na uži način nego što ga je Sud EU-a dosad slijedio, a institucije, tijela i agencije u praksi. Kao rezultat toga, komunikacija na internetskim stranicama ne bi se uvijek trebala smatrati dijelom doktrine posebnih slučajeva.

Digitalna komunikacija zamagljuje granice između javno dostupnih dokumenata i internih dokumenata, čime se pojačava potreba za smjernicama o objavljivanju neobvezujućeg prava i instrumenata sa znatnim učincima na jednakost pristupa građana, poduzeća i nacionalnih javnih tijela ključnim informacijama. Na primjer, radni dokumenti Europske komisije mogu se objaviti na internetu i, čak i ako nisu objavljeni u SL-u, i dalje su pisani tekstovi koji se priopćavaju i šire za široku javnu potrošnju putem interneta. Objavljuju se i jesu publikacije, iako se ne smatraju službenim publikacijama koje se moraju prevesti u skladu s Uredbom br. 1. Nadalje, Sud EU-a izjavio je da publikacije na internetskim stranicama u određenim okolnostima mogu biti istovjetne publikacijama u SL-u.

U toj se studiji, na temelju pravnog obrazloženja, tvrdi da bi se **članak 5. Uredbe br. 1 (koji se bavi višejezičnim službenim publikacijama) trebao primjenjivati na neke vrste sadržaja objavljenih na internetu** s bitnim učincima na prava i obveze građana, poduzeća i nacionalnih javnih tijela, npr. smjernice o državnim potporama, programi financiranja EU-a ili pozivi na podnošenje ponuda. Tradicionalna razlika između pravno obvezujućeg akta kojim se stvaraju prava i obveze i pravno neobvezujućeg akta trebala bi se prilagoditi sadržaju internetskih stranica, a posebno neobvezujućem pravu. Prevođenje drugih dokumenata koji nemaju takve materijalne učinke manje je prioritet, a strojno prevođenje moglo bi se koristiti ako resursi nisu dostupni za ljudski prijevod.

Ključni je doprinos ove studije pojasniti koju vrstu sadržaja treba prevesti na temelju rangiranja višejezičnih potreba. Ta „višejezična tipologija potreba” slijedi takozvani „sadržajni pristup” u kojem se razlike u višejezičnim potrebama razlikuju ovisno o pravnom sadržaju i materijalnim učincima sadržaja digitalne komunikacije: temeljni dokumenti već su zakonski obvezni biti dostupni ili podneseni na svim jezicima EU-a; primarni dokumenti trebali bi biti dostupni na svim službenim jezicima EU-a zbog njihova sadržajnog sadržaja i mogućeg utjecaja na građane, poduzeća i nacionalna javna tijela; sekundarni dokumenti prioritet su nižeg reda za višejezičnu dostupnost. Budući da su temeljni dokumenti već prevedeni na temelju Uredbe br. 1 i drugih odredbi, tvrdimo da bi dokumente u „primarnom” obliku trebalo prevesti, dok bi za „sekundarne dokumente” strojno prevođenje bilo primjereno ako su resursi nedostatni. Ako se primarni dokumenti moraju hitno objaviti prije nego što ljudski prijevod budu dostupni, tada bi se strojno prevođenje trebalo jednostavno primijeniti, npr. publikacije bi trebale biti u unaprijed definiranom elektroničkom obliku koji se može lako prenijeti u sustav strojnog prevođenja (za razliku od PDF-ova ili skeniranja). Primjena tog višejezičnog sadržaja zahtijeva tipologiju na web-mjestima institucija EU-a izračunom indeksa višejezičnosti kojim se ocjenjuje dostupnost višejezičnog sadržaja otkriva razlike u uspješnosti. Komisija i ESB ne ostvaruju dobre rezultate u objavljivanju odjeljaka internetskih stranica s „uglavnom temeljnim” i „uglavnom primarnim” sadržajem koji bi trebao biti dostupan na svim jezicima EU-a. S druge strane, rezultati internetskih stranica Europskog vijeća/Vijeće Europske unije, Suda Europske unije i Europskog revizorskog suda vrlo su dobri. Europski parlament također ima relativno visoku ocjenu.

Drugo pitanje: Koje su značajke jezičnih režima usvojene i primijenjene u praksi? Jesu li ti sustavi transparentni i formalizirani?

Jezični režimi institucija, tijela i agencija EU-a – pravila kojima se određuje upotreba jezika u njihovim aktivnostima – nisu dovoljno transparentni i formalizirani. Ti jezični režimi nisu uvijek jasno definirani u njihovu poslovniku. Na primjer, Komisija i nekoliko tijela i agencija ne objašnjavaju u potpunosti svoj jezični režim u formalnom unutarnjem poslovniku. Jezični režim tijela i agencija ponekad nije određen ili je često nejasan, ne slijedi usporedivu strukturu i uvelike se oslanja na implicitna pravila i prakse. Neka tijela ili agencije EU-a nisu uspostavili jezični režim. To nije u skladu s preporukama Europskog ombudsmana o dobroj upravnoj praksi, u kojima se poziva na jasno definiranje politike o uporabi službenih jezika EU-a u institucijama, tijelima i agencijama EU-a u kojima se navode jezici koji se upotrebljavaju u različitim situacijama i objavljivanje na njihovim internetskim stranicama. Sva načela iz Uredbe br. 1 primjenjuju se na

tijela i agencije Unije, osim ako je Uredbom o osnivanju tijela ili agencije izričito predviđeno drukčije.

Razlike u dostupnosti i prirodi jezičnih režima EU-a otežavaju njihovu procjenu i usporedbu. Jezični režimi nekih institucija, tijela i agencija EU-a izričito definiraju ograničen broj jezika koji će se upotrebljavati za internu komunikaciju (radni jezici). Međutim, u većini slučajeva upotreba jednog ili nekoliko radnih jezika nije službeno utvrđena, već se jednostavno odražava u operativnoj praksi. Nadalje, većina institucija i tijela EU-a objavila je jezičnu politiku na svojim internetskim stranicama, za razliku od većine agencija. Studija također otkriva da neke internetske stranice sadrže detaljne informacije o višejezičnom komunikacijskom pristupu institucije, tijela ili agencije, ali bi se u drugim slučajevima sadržaj mogao dalje razvijati. Na odabir jezika koje agencije upotrebljavaju na svojim internetskim stranicama utječu razmatranja publike, radni jezici koji se upotrebljavaju interno i proračunska ograničenja. Jednojezična vanjska komunikacija na engleskom jeziku često je rezultat toga.

EU ne prati i ne preispituje širok raspon jezičnih režima, praksi i jezičnih politika internetskih stranica. To negativno utječe na transparentnost i odgovornost te otežava formalizirani pristup zajedničkim standardima.

Pitanje 3.: Odgovaraju li jezične prakse u jezičnoj politici internetskih stranica potrebama ciljne publike? Kako bi se te organizacije mogle najbolje prilagoditi trenutačnim jezičnim kontekstima?

Dostupnost jezičnih praksi ciljnoj publici empirijski je istražena iz dvije perspektive. Prva je bila „strana ponude” višejezične komunikacije analizom dostupnosti višejezičnog sadržaja na internetskim stranicama EU-a. U drugoj se perspektivi razmatrala „strana potražnje” višejezične komunikacije, ispitana analizom jezičnih vještina stanovnika EU-a. Naposljetku, usporedili smo ponudu i potražnju višejezične komunikacije kako bismo procijenili djelotvornost i pristupačnost.

Analiza 13 internetskih stranica EU-a s najvišejezičnijim sadržajem pokazala je da su neke od njih dobro funkcionirale u smislu višelingo indeksa kojim se uzimaju u obzir različiti dijelovi sadržaja internetske stranice, dok su drugi bili lošiji. Najviše višejezične ocjene odnosile su se na šest internetskih stranica s ocjenama znatno iznad prosjeka 13 internetskih stranica (Sud Europske unije, Vijeće Europske unije/Europsko vijeće (zajednička internetska stranica), Europski revizorski sud, Europski parlament, Europska agencija za sigurnost i zdravlje na radu i Europski ombudsman). Druga skupina internetskih stranica postiže uspješnost na srednjoj razini i uključuje Europsku komisiju (najbližu razini internetskih stranica EU-a) i Europsku agenciju za kemikalije i Europski odbor regija (oba s nižim ocjenama). Posljednji klaster obuhvaća četiri web-mjesta s lošim rezultatima i niskom dostupnošću višejezičnih sadržaja (Europska središnja banka, Europski gospodarski i socijalni odbor, Europska agencija za sigurnost hrane, Agencija Europske unije za temeljna prava). Osim tih 13 lokacija, većina analiziranih lokacija agencija EU-a zapravo je jednojezična.

Alternativnim višejezičnim indeksom u kojem se razmatra samo ukupna količina internetskih stranica, ne uzimajući u obzir razlike među kategorijama sadržaja, povećava se uspješnost dviju od 13 internetskih stranica EU-a marginall y(Europski parlament i Agencija Europske unije za temeljna prava), ali se smanjuje uspješnost većine internetskih stranica, što je u nekim slučajevima vrlo dramatično, kao što je Europski ombudsman.

Varijabilnost pružanja višejezičnog sadržaja na internetskim stranicama EU-a podrazumijeva da taj kanal ne odgovara uvijek potrebama svih ciljnih skupina. Iako je većina institucija EU-a ostvarila dobre rezultate u pogledu ukupne dostupnosti višejezičnog sadržaja, to se manje odnosilo na Komisiju, a posebno na ESB. Dokazi drugih tijela EU-a bili su neujednačeni, iako su za Europskog ombudsmana bili relativno visoki rezultati pri uzimanju u obzir različitih

odjeljaka o sadržaju. Većina agencija EU-a ne objavljuje sadržaj na svojim internetskim stranicama na svim službenim jezicima.

Analizom „strane potražnje” otkrivene su **niske razine javne dostupnosti sadržaja koje je objavio EU kada se upotrebljava samo engleski**, na temelju podataka Eurostatove ankete o jezičnim vještinama odraslih osoba u EU-u. Otprilike jedna trećina stanovnika EU-a govori samo svojim materinskim jezikom, a postotak ih je blizu ili veći od 50 % u Bugarskoj, Mađarskoj i Rumunjskoj. U Francuskoj, Grčkoj, Italiji, Poljskoj i Španjolskoj između jedne trećine i polovine odraslog stanovništva nema vještine iz drugih jezika osim materinjeg jezika. Većina stanovništva ne govori zajednički jezik u EU-u na vrlo dobroj razini (tj. kao izvorni govornik ili kao strani jezik na stručnoj razini). Oko 20 % odraslih osoba s boravištem u EU-u može komunicirati na vrlo dobroj razini na njemačkom jeziku, nakon čega slijede francuski (oko 16 %), talijanski (14 %) i engleski (13 %). Ako se dokument objavljuje samo na engleskom jeziku, samo postotak između 13 % i 45 % odraslog stanovništva EU-a može ga razumjeti (ovisno o pokazatelju koji se upotrebljava za mjerenje jezične sposobnosti). Taj se udio povećava na 43 – 65 % u trojezičnoj komunikacijskoj politici (koristeći engleski, francuski i njemački). Potpuno višejezičnom komunikacijskom politikom osigurava se dostupnost sadržaja za 97 – 99 % odraslih osoba s boravištem u EU-u, a ostatak čine imigranti ili jezične manjine koji ne poznaju nijedan od 24 službena jezika EU-a.

Nedostatak pozornosti na važnost višejezičnosti u komunikacijskoj politici, s obzirom na trenutačnu raspodjelu jezičnih vještina među stanovništvom, može potaknuti percepciju da je EU udaljen i odvojen od života građana. Jasno je da je jezični režim institucije, tijela ili agencije EU-a rezultat uravnoteženja suprotstavljenih interesa, uključujući znatna ograničenja resursa, što zahtijeva inženjering jezični primjerenih rješenja praktičnih poteškoća. Međutim, argument da je prevođenje skupo ili neučinkovito korištenje resursa EU-a mora se preispitati s obzirom na političke i gospodarske troškove nejezičnosti: ušteda troškova višejezičnosti EU-a učinkovito premješta troškove komunikacije na građane EU-a koji nemaju vještine stranih jezika ili imaju niske vještine. To predstavlja politički i operativni izazov za institucije EU-a. Iako nije lišen perspektive resursa, višejezični režim najučinkovitija je i najdostupnija komunikacijska politika s obzirom na trenutačnu raspodjelu jezičnih vještina stanovnika EU-a.

Na temelju rezultata te studije predložene su sljedeće preporuke.

- **1. preporuka: Razvoj zajedničkog i transparentnog okvira i standarda za višejezičnu komunikaciju.** Institucije, tijela i agencije EU-a trebali bi usvojiti jasne i transparentne jezične režime i jasnu jezičnu politiku internetskih stranica. Ako ne postoji politička želja za reformom Uredbe br. 1, prihvatljiv bi bio međuinstitucijski sporazum nakon kojeg bi uslijedilo periodično preispitivanje i praćenje. Europski parlament trebao bi promicati uspostavu takvog službenog zajedničkog okvira i standarda za višejezičnu komunikaciju putem internetskih stranica EU-a. Komunikacija EU-a putem interneta trebala bi podlijegati obvezama višejezičnosti ne samo u pogledu sadržaja koji je u ovoj studiji definiran kao „osnovni” nego i za „primarni” sadržaj.
- **2. preporuka: Institucionalizirati redovito praćenje usklađenosti i transparentnosti.** Usklađenost s Uredbom br. 1 i jezičnim režimima različitih institucija EU-a trebalo bi pratiti u periodičnom izvješću o višejezičnosti, pokazujući na transparentan način razinu sredstava uložениh u jezične usluge i različite aktivnosti kojima se podupire promicanje višejezičnosti. Tim bi se izvješćem također trebao pratiti stupanj višejezičnosti internetskih stranica institucija EU-a, posebno Europske komisije i Europske središnje banke, kao i tijela i agencija EU-a. Tipologija i metode tehničke analize razvijene u ovoj studiji mogu pomoći u tom pogledu kako bi se prednost dala dokumentima, racionalizirali troškovi prevođenja i poštovalo pravo EU-a.
- **3. preporuka: Uspostaviti službenika za višejezičnost.** Potrebno je osnovati službenika za višejezičnost u EU-u kako bi sastavio pregled i periodično izvješće o praćenju. Službenik će biti odgovoran Parlamentu. Sustavnom usporedbom institucija, tijela i agencija u pogledu

usklađenosti i transparentnosti višejezičnosti može se promicati učenje i širenje najboljih praksi. Time bi se potkrijepile praktične preporuke za usmjeravanje uprave EU-a u pogledu upotrebe 24 službena jezika EU-a u komunikaciji s javnošću koje je Europski ombudsman pružio 2019. Međutim, tu zadaću ne bi trebalo delegirati na imenovane službenike za jezike unutar različitih administrativnih jedinica organizacije, već centralizirati na razini službenika za višejezičnost koji je odgovoran Europskom parlamentu. Time bi se službeniku dala visoka vidljivost i ovlasti te bi se pokazalo da EU ozbiljno shvaća višejezičnost. Valja napomenuti da druge višejezične javne uprave već imaju sličan ured, npr. koordinator za višejezičnost u Ujedinjenim narodima, povjerenik za službene jezike u Kanadi i Savezni izaslanik za plurilingvalizam u Švicarskoj.

- **4. preporuka: Promicati upotrebu službenih jezika u digitalnoj komunikaciji kako bi se poboljšala dostupnost i blizina građanima.** Upotreba isključivo engleskog ili proceduralnog jezika engleskog, francuskog i njemačkog jezika za komunikaciju s javnošću nije najučinkovitija politika za povezivanje s građanima putem digitalnih medija, s obzirom na to da većina Europljana ne poznaje te jezike. Umjesto toga, može ojačati osjećaj da je EU udaljen i da je odvojen od svakodnevnog života građana. Dostupnost i blizina građana poboljšale bi se kad bi institucije, tijela i agencije u svojoj komunikaciji usvojile više višejezičnih pristupa.
- **5. preporuka: Povećati dodijeljena sredstva iz proračuna EU-a za višejezičnost.** U predstojećoj reviziji proračuna EU-a i raspravi o višegodišnjem financijskom okviru EU-a za razdoblje nakon 2028., odbor CULT EP-a trebao bi zagovarati izdvajanje posebnog i povećanog proračunskog udjela u naslovu javne uprave za višejezičnost kako bi se suzbili rezovi usluga pismenog i usmenog prevođenja do kojih je posljednjih godina došlo.

REFERENCE

- Abbott K. W. i Snidal, D. (2000.), Hard and Soft Law in International Governance, *International Organisation*, 54: 3, str. 421. – 456.
- Aiken, M. i Wong, Z. (2006), prijevod sa španjolskog na engleski pomoću weba, Proceedings of the Southwestern Decision Sciences Institute, 9. – 13. ožujka, Oklahoma City, Oklahoma. Dostupno na: <http://swdsi.org/swdsi06/Proceedings06/Papers/IBT04.pdf>.
- Athanassiou, P. (2006.), Primjena višejezičnosti u kontekstu Europske unije. U Frankfurtu: Europska središnja banka. Dostupno na: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scplps/ecblwp2.pdf>.
- Bahdanau, D. Cho, K. i Bengio, Y. (2014.), Neural Machine Translation by Jointly Learning to Align and Translate. Dostupno na: <https://arXiv.org/abs/1409.0473>.
- Bentivogli, L., Bisazza, A., Cettolo, M., and Federico, M. (2016), Neuralna naspram fraze kvalitete strojnog prevođenja: Studija slučaja, Proceedings of the 2016 konferencija o empirijskim metodama u obradi prirodnog jezika, str. 257. – 267. Dostupno na: <https://aclanthology.org/D16-1025.pdf>.
- Buell, T. (2014a), ESB će u potpunosti preuzeti nadzorne zadaće banaka, The Wall Street Journal, 25. travnja 2014.
- Buell, T. (2014b), Translation Adds Complexity to European Central Bank's Surveillance role, The Wall Street Journal, 29. listopada 2014.
- Cadwell, P., Castilho, S., O'Brien, S. i Mitchell, L. (2016.), Human factor in machine Translation and post-editing među institucionalnim prevoditeljima, Translation Spaces, 5(2), str. 222 – 243. Dostupno na: <https://doi.org/10.1075/ts.5.2.04cad>.
- Carl, M. (2000.), Model kompetencija za strojno prevođenje na temelju korpusa, COLING 2000, svezak 2., 18. međunarodna konferencija o računalnoj jezičnosti. Dostupno na: <https://aclanthology.org/C00-2145.pdf>.
- Castilho, S., Moorkens, J., Gaspari, F., Calixto, I., Tinsley, J., and Way, A. (2017), Je li neuronsko strojno prevođenje novo stanje umjetnosti? Praški bilten matematičke lingvistike, 108, str. 109 – 120. Dostupno na: <https://doi.org/10.1515/pralin-2017-0013>.
- Charoenpornawat, P. Sornlertlamvanich, V. i Charoenporn, T. (2002.), Poboljšanje kvalitete prevođenja strojnog prevođenja temeljenog na pravilima, COLING-02 o strojnom prevođenju u Aziji, 16, 1 – 6.
- Chiti, E. (2008.), Il regime languageo dei sistemi comuni europei, Chiti, E. i Gualdo, R. (uredci), Il regime languageo dei sistemi comuni europei – l'Unione tra multilinguismo e monolinguisimo, Rivista trimestrale di diritto pubblico, Quaderno n. 5, Milano: Giuffrè Editore, str. 3 – 15.
- Clément-Wilz, L. (2015), Les instruments de soft law dans le droit de l'Union européenne, u (urednicima) A. Zaradny, A. Wolff, N. et Graff, T.F. (ur.), La fin du Droit? Mare et Martin, Pariz.
- Clément-Wilz, L. (2022.a), Le multilinguisme procédural, horizon indépassable de la CJUE? in Pingel, I. et Barbato, J-C. (ur.), La langue dans le procès international, Pedone (u pripremi)
- Clément-Wilz, L. (2022.b), La langue française, une langue intégrée au sein de l'Union européenne? in B. Nabli (urednici), La France, Etat intégré de l'Union européenne? Brulant
- Conseil d'Etat, Le droit souple, Godišnje izvješće, 2013., str. 9. Etude annuelle 2013 du Conseil d'Etat – Le droit souple, Vie publique.fr (vie-publique.fr).
- Cosmai, D. (2014.), Jezik Europe – višejezičnost i prevođenje u institucijama EU-a: Praksa, problemi i perspektive, Editions de l'Université libre de Bruxelles (ed i trad. D.A. Best)
- Vijeće Europske unije (2022.a), Konferencija o budućnosti Europe – prijedlozi i povezane posebne mjere sadržane u izvješću o konačnom ishodu Konferencije o budućnosti Europe: Preliminarna tehnička procjena, ST 10033 2022 INIT – NAPOMENA 10/06/2022. U Bruxellesu: Vijeće Europske

unije. Dostupno na: <https://www.consilium.europa.eu/en/documents- publikacije/javni-registar/javno-registriranje-pretraživanje/rezultati/?WordsInSubject=&WordsInText=&DocumentNumber=10033 %2F22 i međuinstitucionalne datoteke=&DocumentDateOd=&DocumentDateTo=&MeetingDateFrom=&MeetingDateTo=&D>

Vijeće Europske unije (2022.b), Konferencija o budućnosti Europe – prijedlozi i povezane posebne mjere sadržane u izvješću o konačnom ishodu Konferencije o budućnosti Europe: Preliminarna tehnička procjena, ST 10033 2022 ADD 1 – NAPOMENA 10/06/2022. U Bruxellesu: Vijeće Europske unije. Dostupno na: <https://www.consilium.europa.eu/en/documents- publikacije/javni-registar/javno-registriranje-pretraživanje/rezultati/?WordsInSubject=&WordsInText=&DocumentNumber=10033 %2F22 i međuinstitucionalne datoteke=&DocumentDateOd=&DocumentDateTo=&MeetingDateFrom=&MeetingDateTo=&D>

Dero, D. (2017.), Actes atypiques, Jurisclasseur Europe, LexisNexis.

Glavna uprava za pismeno prevođenje (2017.), Plan upravljanja za 2017. Dostupno na: https://ec.europa.eu/info/publications/management-plan-2017-translation_en.

Edwards, J. (2009), Jezik i identitet. U Cambridgeu: Cambridge University Press.

España-Bonet, C. i Costa-jussà, M. R. (2016.), Hibridni pregled strojnog prevođenja, In Costa-jussà, M., Rapp, R., Lambert, P., Eberle, K., Banchs, R. i Babych, B. (Eds.), Hibridni pristup strojnom prevođenju. Teorija i primjena obrade prirodnog jezika, str. 1. – 24. Što se događa? Gdje je Springer? Dostupno na: https://doi.org/10.1007/978-3-319-21311-8_1

Europska komisija (2011.), Korisničke jezične preferencije na internetu, Flash Eurobarometer 313. U Bruxellesu: Europska komisija.

Europska komisija (2012.), Europljani i njihovi jezici, posebno istraživanje Eurobarometra br. 386, Bruxelles: Europska komisija. Dostupno na: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/1049>.

Europska komisija (2016.), Komunikacija Komisiji o prevođenju u okviru postupka donošenja odluka Komisije (C(2016)2000). Dostupno na: [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=C\(2016\)2000 &lang=hr](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=C(2016)2000 &lang=hr)

Europska komisija (2017.), Obrazovanjem i kulturom jačati europski identitet, COM(2017) 673 final, Bruxelles: Europska komisija.

Europsko vijeće (2012.), Uredba Vijeća br. 1260/2012 od 17. prosinca 2012. o provedbi pojačane suradnje u području stvaranja jedinstvene patentne zaštite s obzirom na primjenjive aranžmane prevođenja.

Europska koordinacija jezičnih resursa (2019.), Bijela knjiga ELRC-a, Održiva razmjena podataka o jeziku za potporu jezičnoj ravnopravnosti u višejezičnoj Europi, Why Language Data Matters. Dostupno na: <https://www.lr-coordination.eu/sites/default/files/Reports%202021/ELRCWhitePaper.pdf>.

Europski ombudsman (2019.), višejezičnost u institucijama EU-a, Izvješće o javnom savjetovanju. U Bruxellesu: Europski ombudsman.

Europski parlament (2021.), Poslovnik Europskog parlamenta, 9. parlamentarni saziv – rujan 2021. Dostupno na: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/RULES-9-2021-09- 13-TOC_EN.html

Eurydice (2017.), Ključni podaci o poučavanju jezika u školama u Europi 2017., Bruxelles: Europska komisija.

Fenet, A. (2001.), Diversité linguistique et construction européenne, Revue Trimestrielle de Droit Européen, 37.(2), str. 235. – 269.

Gazzola, M (2014.), Partecipazione, esclusione languagea e traduzione: Una valutazione del regime languageo dell'Unione europea, Studi Italiani di Linguistica Teorica e Applicata, 43 (2), str. 227. – 264.

- Gazzola, M. (2015.), Identificiranje i ublažavanje jezičnih nejednakosti u upravljanju patentnim informacijama u Europi, *World Patent Information* 40, str. 43. – 50. <https://doi.org/10.1016/j.wpi.2014.12.001>.
- Gazzola, M. (2016.a), Research for Cult Committee – European Strategy for Multilingualism: Koristi i troškovi, PE 573.460. U Bruxellesu: Europski parlament.
- Gazzola, M. (2016.b), višejezična komunikacija za koga? Jezična politika i pravednost u Europskoj uniji, *Politika Europske unije*, 17 (4), str. 546. – 599.
- Gazzola, M., and Grin, F. (2013), Je li ELF učinkovitiji i pošteniji od prijevoda? Evaluacija višejezičnog režima EU-a, *International Journal of Applied Linguistics* 23(1), str. 93. – 107.
- Ginsburgh, V., i Shlomo, W. (2005.), Jezik disenfranchisement in the European Union, *Journal of Common Market Studies*, 43 (2), str. 273.-286.
- Gozzi, P. (2004.), Babel in Mitteleuropa. La traduzione della legislazione comunitaria nelle lingue dei paesi candidati, u Rega, L. i Magris, M. (urednici), *Übersetzen in der Fachkommunikation – Comunicazione specialica e traduzione*, Gunter Narr Verlag, Tübingen.
- Grin, F. (2010.), Le plurilinguisme des Européens: de l'efficience communicationnelle à l'enjeu politique, Dominik, H., Malacek, K. i Muir, E. (uredci) *Langues et construction européenne*, str. 243. – 258. U Bruxellesu: Gdje je Peter Lang?
- Grin, F. (2015), The Economics of English in Europe, in Ricento, T. (ed.) *Jezična politika i politička ekonomija: Engleski u globalnom kontekstu*, str. 119. – 144., Oxford/New York: Oxford University Press.
- Grin, F., Conceição, M.C., Kraus, P.A., Marácz, L., Ozolina, Z., Pokorn, N.K. i Pym, A. (urednik) (2018.), *The MIME vademecum: Mobilnost i uključenost u višejezičnoj Europi*. Ženeva: Projekt MIME.
- Grin, F. Marácz, L. i Pokorn, N. K. (ur.) (2022.), *Napredak u interdisciplinarnoj jezičnoj politici*. U Amsterdamu: John Benjamins.
- Hampshire, S. i Salvia, C. (2010), Translation and the Internet: Procjena kvalitete besplatnih online strojnih prevoditelja, *Quaderns: Revista de traducció*, 17, str. 197. – 209. Dostupno na: <http://www.raco.cat/index.php/quadernstraduccio/article/viewFile/194256/260430>
- Hanzl, J. i Beaven, J. (2017.), Jamstvo kvalitete u Vijeću prevoditeljske službe EU-a. U Svoboda T., Biel, Ł. i Łoboda, K. (uredci) *Aspekti kvalitete u institucionalnom prevođenju*, str.: 139 – 153. U Berlinu: Jezik Znanstveni tisak. ŠTO SE DOGAĐA? <https://doi.org/10.5281/zenodo.1048196>.
- Herbillon, M. (2003.), Rapport d'information déposé par la délégation de l'assemblée nationale pour l'Union européenne sur la diversité linguistique dans l'Union européenne, 11. lipnja 2003., *Assemblée nationale*. Dostupno na: <http://www.assemblee-nationale.fr/12/europe/rap-info/i0902.asp>
- Horspool, M. (2006), Over the Rainbow: Jezici i pravo u budućnosti Europske unije. *Futures*, 38. (2), str. 158. – 68. ŠTO SE DOGAĐA? <https://doi.org/10.1016/j.futures.2005.04.013>.
- Hutchins, J. (2007.), Strojno prevođenje: Sažeta povijest, *Mehaničko prevođenje*, 13, 1 & 2, str. 1 – 21.
- Jackson, J. et al. (2019), The Accuracy of Google Translate for Abstracting Data from Non-English-Language Trials for Systematic Reviews, *Annals of Internal Medicine*, 171 (9), pp. 677 – 679. <https://doi.org/10.7326/M19-0891>.
- Kantar Public (2022.), *Budućnost je u vašim rukama: Višejezična digitalna platforma konferencije o budućnosti Europe, veljača 2022*. Dostupno na <https://futureu.europa.eu/pages/reporting?locale=en>.
- Kraus, P. (2011), Ni ujedinjeni ni raznoliki? Jezično pitanje i politička legitimacija Europske unije u jezičnoj raznolikosti i europskoj demokraciji

Labrie, N. (1993.), *La Construction linguistique de la Communauté européenne*. U Parizu: Počasni prvak. Lawton, C. (2014.), *European Bankers Grill ECB Panel*, *The Wall Street Journal*, 19. veljače 2014.

Leal, A. (2021.), *engleski i prevođenje u Europskoj uniji. Jedinstvo i višeslojnost u buđenju Brexita. Što? -London: Što? -Routledge.*

Lequesne, C. (2021.) *Diversité linguistique et langue française en Europe*. U Parizu: Henry Dougier.

Mai, K. (2016.), *Upotreba MT@EC-a od strane prevoditelja u Europskoj komisiji, 2. konferencija ELRC-a, Bruxelles.* Dostupno na: [https://www.lr-coordination.eu/sites/default/files/Brussels_conference/Mai-K_ELRC-MT\(at\)EC%20in%20DGT_26_10_2016_K.%20Mai.pdf](https://www.lr-coordination.eu/sites/default/files/Brussels_conference/Mai-K_ELRC-MT(at)EC%20in%20DGT_26_10_2016_K.%20Mai.pdf).

McAuliffe, K. (2016.), *Skriveni prevoditelji, Language and Law/Linguagem e Direito*, 3. stavak 1., str. 5. – 29. Dostupno na: <https://ojs.letras.up.pt/index.php/LLLD/Article/view/1652/1463>.

Ó Regan, F. (2010.), *Linguistički režim i praksa institucija Europske unije*, Hanf, D., Malacek, K., Muir, E. (uredci), *Langues et construction européenne*, *Cahiers du Collège d'Europe n°10*, Bruxelles: Gdje je Peter Lang?

Pinnis, M. i Kalnis, R. (2018.), *Developing a Neural Machine Translation Service for the 2017 – 2018 European Union Presidency*, *Proceedings of AMTA 2018*, sv. 2: *Praćenje korisnika MT*, str. 72. – 83. Dostupno na: <https://aclanthology.org/W18-1910.pdf>.

Pingel, I. (2018.), *Le multilinguisme à la Cour de Justice de l'Union européenne: pitanja choisies*, *International Journal for the semiotics of Law, Revue internationale de Sémiotique juridique*, 32, str. 449. – 462.

Ringe, N. (2022.), *Jezik/jezici politike: Višejezična politika u Europskoj uniji*. Ann Arbor: Sveučilište Michigan Press. Dostupno na: https://www.press.umich.edu/12080141/languages_of_politics

Rivera-Trigueros, I. (2021.), *Sustavi strojnog prevođenja i procjena kvalitete: sustavni pregled. Jezični resursi i evaluacija*. Dostupno na: <https://doi.org/10.1007/s10579-021-09537-5>.

Rossi, C. i Chevrot, J.-P. (2019.), *Uses and perceptions of Machine Translation at the European Commission*, *The Journal of Specialised Translation*, 31, str. 177. – 200. https://www.jostrans.org/issue31/art_rossi.pdf

Shuibhne, N.N. (2002.), *Pravo EZ-a i politika manjinskih jezika: kultura, građanstvo i temeljna prava*. Haag: Kluwer Law International.

Somssich, R. (2016.), *What language for Europe?* *ELTE Law Journal*, str. 103 – 115.

Sutskever, I. Vinyals, O. i Le, Q. (2014.), *Sequence to Sequence Learning with Neural Networks*. U Z. Ghahramani, M. Welling, C. Cortes, N. Lawrence i K. Q. Weinberger (Eds.) *NIPS 2014: Napredak u sustavima za obradu neuronskih informacija*, 3104 – 12, Montréal: Curran Associates. <https://proceedings.neurips.cc/paper/2014/file/a14ac55a4f27472c5d894ec1c3c743d2-Paper.pdf>.

Svoboda, T. Biel, Ł. i Łoboda, K. (2017.), *Uvod*, U Svoboda, T. Biel, Ł. i Łoboda, K. (Eds.), *Kvalitetni aspekti institucionalnog prevođenja*, Berlin: Language Science Press, str. 1. – 13., Dostupno na: <https://doi.org/10.5281/zenodo.1048175>.

Ugovor o funkcioniranju Europske unije (2012.). Službeni list Europske unije C 326/47. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-sadržaj/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT & from=EN>.

Van der Jeught, S. (2015.), *Jezično pravo EU-a*, Groningen: Nakladništvo „Europa Law”.

Van der Jeught, S. (2021.), *jezična autonomija institucija, tijela i agencija EU-a*. *Zerl – Zeitschrift für Europäische Rechtslinguistik*. Dostupno na: <https://kups.ub.uni-koeln.de/35638/1/vanderjeught-2021.-jezična-autonomija-eu-institucije.pdf>.

Vanjani, M. i Aiken, M. (2020.), *Usporedba besplatnih internetskih strojnih prevoditelja*, *Journal of Management Science and Business Intelligence*, 2020, 5 – 1. Dostupno na: <http://ibii->

Way, A. (2020.), Strojno prevođenje: Gdje smo danas? In Angelone, E. Ehrensberger-Dow, M. i Massey, G. (Eds.) *The Bloomsbury Companion to Language Industry Studies*, London: Bloomsbury Academic, str. 311.-332.

Wickström, B.A., Torsten, T. i Gazzola, M. (2018.), *An economics approach to language policy and Language justice (An economics approach to language policy and Language justice)*, Gazzola, M. Torsten, T. i Wickström, B.A. (uredci) *Jezična politika i jezična pravda. Gospodarski, filozofski i društveno-jezični pristupi*, Berlin: Springer, str. 3 – 64.

Wright, S. (2018.), *Utjecaj višejezičnosti na presude Suda Europske unije*, Ramos F.P. (ur.), *Institutional Translation for International Governance: Pобоljšanje kvalitete u višejezičnoj pravnoj komunikaciji. Što?* -London: Bloomsbury, str. 141 – 155.

Wu, Y. et al., (2016.), *Googleov sustav za prevođenje neuralnih strojeva: Premošćivanje jaza između ljudskog i strojnog prevođenja*. Dostupno na: <https://arxiv.org/abs/1609.08144>.

Ziller, J. (2018.), *Le multilinguisme, caractère fondamental du droit de l'Union européenne*, u Condiñanzi, M. Cannizzaro, V. i Adam, R. (uredci), *Liber amicorum Antonio Tizzano, De la Cour CECA à la Cour de l'Union: Le long parcours de la justice européenne*, Torino: Giappichelli, str. 1067.-1082.

Zuddas, P. (2020.), *Alla ricerca di una lingua comune europea: il Ruolo dell'inglese nell'UE dopo la Brexit*, Amministrazione u Camminu. Dostupno na <https://www.amministrazioneincammino.luiss.it/wp-sadržaj/uploads/2020/07/ZUDDAS-II.pdf>.

PRILOG 1.: JEZIČNA POLITIKA INTERNETSKIH STRANICA INSTITUCIJA, TIJELA I AGENCIJA EU-A TE JEZIČNI REŽIM AGENCIJA

U ovom se Prilogu izvješćuje o doslovnom prijepisu (a) jezične politike internetskih stranica za institucije, tijela i agencije EU-a i (b) jezičnog režima agencija.

A1.1 Institucije EU-a

Europski parlament nema jezičnu politiku na internetskim stranicama, ali ima internetsku stranicu na kojoj je sažeta jezična politika EU-a općenito.⁸³ Europsko vijeće i Vijeće Europske unije imaju jezičnu politiku na internetskim stranicama o kojoj se izvješćuje ovdje.⁸⁴

Glavno tajništvo Vijeća EU-a (GTV) nastoji svoje internetske stranice učiniti što dostupnijima svojim korisnicima. Zbog toga je standardna jezična politika koja se primjenjuje na internetskoj stranici objavljivanje svih sadržaja na svim službenim jezicima EU-a. Postoji nekoliko iznimaka od tog pravila: određene informacije objavljuju se na internetu na engleskom i francuskom jeziku ili samo na engleskom jeziku.

Koji se jezici koriste na ovoj internetskoj stranici? Ova internetska stranica koristi se na 24 službena jezika EU-a: Bugarski, češki, danski, engleski, estonski, finski, francuski, grčki, mađarski, irski, latvijski, litavski, malteški, poljski, portugalski, rumunjski, slovački, slovenski, španjolski i švedski.

Kako se koriste jezici na internetskim stranicama Vijeća? Web-mjesto koristi tri različite jezične politike: (i) sadržaj objavljen na sva 24 službena jezika EU-a; ii. sadržaj objavljen samo na engleskom ili engleskom i francuskom jeziku; (III) sadržaj objavljen na engleskom, francuskom i bilo kojem drugom relevantnom jeziku. Osnovna jezična politika objaviti sve sadržaje na svim službenim jezicima EU-a u isto vrijeme. To uključuje službene dokumente u javnom registru Vijeća. Jedina iznimka od tog pravila jest određeni sadržaj objavljen u odjeljku „sastanci” i dijelu „vijesti i mediji” internetske stranice.

Na sastancima. Informacije o sastancima Vijeća i Euroskupine, kao što su glavne točke za raspravu te mjesto i datum sastanka dostupne su na svim službenim jezicima EU-a. Sažetak glavnih događaja i odluka donesenih na svakom sastanku objavljen je i na svim službenim jezicima EU-a. Međutim, niz dokumenata s detaljnijim informacijama objavljuje se na engleskom i francuskom jeziku ili samo na engleskom jeziku. Informacije o sastancima Europskog vijeća objavljuju se na svim jezicima EU-a.

Proizvodi za tisak. Zbog specijalizirane prirode ciljane publike, brojni novinski proizvodi objavljuju se samo na engleskom ili engleskom i francuskom jeziku. To uključuje: izjave Euroskupine i predsjednika Euroskupine; ii. planiranje ureda za medije dva tjedna; (III) savjetodavne objave za medije objavljene prije određenih događanja, kao što su sastanci na vrhu sa zemljama koje nisu članice EU-a; (IV) izjave, primjedbe i govori predsjednika Europskog vijeća – oni se često objavljuju i na drugim relevantnim jezicima na temelju njihova predmeta. Zbog potrebe za brзом komunikacijom s medijima o određenim pitanjima, priopćenja za medije često se prvo objavljuju na izvornom jeziku prije prevođenja na ostala 23 jezika EU-a. Nastojimo objaviti prevedene verzije što je prije moguće nakon izvorne verzije, a svaka nova jezična verzija objavljuje se čim postane dostupna.

83 Dostupno ovdje: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/142/language-policy>

84 Dostupno ovdje: <https://www.consilium.europa.eu/en/about-site/language-policy/> (zajednička web stranica)

Zašto informacije ne mogu pronaći na svom jeziku? GTV nastoji korisnicima svojih internetskih stranica pružiti što je moguće više ažuriranih informacija na jeziku koji najbolje razumiju. Međutim, raspolažemo ograničenim proračunom i resursima za prevođenje. To nažalost znači da ne možemo pravovremeno prevesti sav naš sadržaj na sve jezike EU-a. Stoga usmjeravamo resurse na osiguravanje dostupnosti ključnih sadržaja na svim službenim jezicima, uz ograničavanje izbora jezika za sadržaje namijenjene specijaliziranoj publici, kao što je tisak. Iako neki sadržaji internetskih stranica možda nisu dostupni na vašem jeziku, i dalje možete pristupiti zakonodavstvu EU-a i službenim dokumentima Vijeća i Europskog vijeća na sva 24 službena jezika EU-a putem javnog registra.

Internetska stranica Europske komisije o jezičnoj politici nalazi se na stranici „Jezici na našim internetskim stranicama” kako slijedi:⁸⁵

Informacije na mnogim jezicima. Cilj nam je pružiti informacije na našim internetskim stranicama na sva 24 službena jezika EU-a. Ako sadržaj nije dostupan na odabranom jeziku EU-a, sve više internetskih stranica nudi eTranslation, Komisijinu službu za strojno prevođenje. Cilj nam je postići razumnu ravnotežu između poštovanja mnogih jezika EU-a prema govornicima i praktičnih razmatranja, kao što su ograničeni resursi za prevođenje. Neki sadržaji, kao što je zakonodavstvo, uvijek su dostupni na svim jezicima EU-a. Ostali sadržaji mogu biti dostupni samo na jezicima za koje nam istraživanja korisnika govore da će doprijeti do najveće publike. Svi sadržaji objavljeni su barem na engleskom jeziku, jer su istraživanja pokazala da s engleskim možemo doprijeti do oko 90 % posjetitelja naših web stranica na željenom stranom jeziku ili materinjem jeziku.

Koji se jezici koriste na našim internetskim stranicama? Prioritetni sadržaj, zakonodavstvo, ključni politički dokumenti i neke od drugih najposjećenijih internetskih stranica Komisije na internetskoj domeni „Europa”, kao što je „službena internetska stranica Europske unije”, dostupni su na sva 24 službena jezika EU-a. Hitne ili kratkotrajne informacije mogu se prvo pojaviti na samo nekoliko ili čak samo jednom jeziku. Drugi jezici mogu se dodati kasnije, ovisno o potrebama korisnika. Specijalizirane informacije (tehničke informacije, kampanje, pozivi na podnošenje ponuda, lokalne vijesti i događanja) mogu biti dostupne na nekoliko ili čak samo jednom jeziku – izbor ovisi o ciljanoj publici.

Internetska stranica **Suda Europske unije** ne sadržava odjeljak o upravljanju višejezičnošću u vanjskoj komunikaciji.

Europska središnja banka pojašnjava jezičnu politiku na svojim internetskim stranicama na sljedeći način:

Na ovoj internetskoj stranici možete pronaći informacije o aktivnostima Europske središnje banke na 24 službena jezika EU-a. Sve informacije dostupne su na engleskom jeziku, ali osiguravamo da su ključni sadržaji, a posebno informacije koje bi mogle biti od interesa za europske građane, dostupni i na drugim službenim jezicima EU-a.

Što možete pronaći na svom jeziku? Početna stranica, sve stranice u odjeljcima „O”, „Objašnjenja” i „Euro” te ulazne stranice za svih devet odjeljaka dostupne su na engleskom i drugim službenim jezicima EU-a. Kao i naše odluke o monetarnoj politici, naše godišnje izvješće i odabrane informacije o našoj strategiji monetarne politike, kao i drugi tekstovi. Neki sadržaji internetskih stranica prevedeni su na odabrane jezike EU-a i mogu biti dostupni na jeziku koji razumijete, čak i ako nije vaš materinji jezik. Neki govori, intervjui i postove na blogu predsjednika i drugih članova Upravnog odbora dostupni su i na drugim jezicima osim engleskog. Priopćenja za medije obično su dostupna na engleskom jeziku i, ako su relevantna široj javnosti izvan stručne publike, na drugim službenim jezicima EU-a. Zakonodavstvo ESB-a općenito se objavljuje na svim službenim jezicima EU-a i dostupno je na EUR-Lexu. Sadržaj naših javnih savjetovanja možete pronaći na različitim jezicima.

85 Dostupno ovdje: https://ec.europa.eu/info/languages-our-websites_en

Prihvaćamo doprinose javnim savjetovanjima na svim službenim jezicima EU-a. Informacije o euru i drugim povezanim temama možete pronaći i na odabranom jeziku na internetskim stranicama nacionalnih središnjih *banaka EU-a*.

Primjena naše jezične politike. Ako prihvaćate naše kolačiće, pomažete nam da dobijemo zbirnu statistiku o potražnji za prijevodima pojedinih stranica i dijelova naše web stranice. To znači da možemo ciljati što prevoditi u budućnosti. Ako internetska stranica još nije dostupna na odabranom jeziku, na stranici ćete pronaći izjavu o tome. Glavna uprava ESB-a za komunikacije brine se o primjeni te jezične politike. Ako želite postaviti pitanje Europskoj središnjoj banci, to možete učiniti tako da nam se obratite na adresu info@ecb.europa.eu na bilo kojem službenom jeziku EU-a.

Jezična politika **Europskog revizorskog suda** objašnjena je u njegovim „Komunikacijskim politikama i standardima”⁸⁶ i „Komunikacijske politike i načela”⁸⁷. Prvi dokument jednostavno sažima službeni jezični režim Revizorskog suda i ne odnosi se na komunikaciju putem interneta. Drugi dokument sadržava opis pristupa Suda digitalnoj komunikaciji:

Komunikacijska načela. Sud komunicira na internetu i putem revizijskih izvješća i drugih publikacija, događanja te tiska i medija. Sva revizijska izvješća i mišljenja dostupna su na svim službenim jezicima EU-a na internetskim stranicama www.eca.europa.eu i putem knjižare EU-a. Internetska stranica Europskog revizorskog suda njegova je glavna informacijska platforma.

Jezična politika. Sud sastavlja revizijska izvješća i daje mišljenja o svim područjima djelovanja Europske unije. Kada se objavljuju u Službenom listu Europske unije, ti dokumenti moraju biti dostupni na službenim jezicima Unije. Sud objavljuje sva svoja izvješća i druge proizvode na svojim višejezičnim internetskim stranicama kako bi ih građani EU-a mogli čitati na vlastitom jeziku. Komunikacija na našim društvenim mrežama je na engleskom jeziku.

A1.2 Tijela EU-a

U ovom se odjeljku nalazi sažetak jezične politike tijela EU-a na internetskim stranicama ako je to izričito navedeno na njihovim internetskim stranicama. Doslovna transkripcija nalazi se u odjeljku A1.3.

Četiri od sedam tijela EU-a objavile su jezičnu politiku na internetskim stranicama. Jezična politika **Europske službe za vanjsko djelovanje**⁸⁸ temelji se na sljedećim kriterijima: (i) sadržaj objavljen na sva 24 službena jezika EU-a, npr. izjave u ime EU-a, Zaključci Vijeća, odjeljak „O nama”; ii. sadržaj objavljen samo na engleskom i francuskom jeziku, npr. izjave Visokog predstavnika/potpredsjednika i glasnogovornika; (III) sadržaj objavljen na engleskom i svim drugim relevantnim jezicima, npr. priopćenja za medije, izjave za medije, govori i primjedbe, objave na blogu visoke predstavnice/potpredsjednice Komisije, odabrane internetske značajke. Na internetskoj stranici navodi se i da računi na društvenim mrežama uglavnom funkcioniraju na engleskom jeziku te da se zahtjevi za informacije kojima upravlja kontaktni centar Europe Direct mogu podnijeti na bilo kojem službenom jeziku EU-a. Međutim, internetska stranica dostupna je samo na engleskom jeziku, a neki dijelovi na francuskom jeziku. Jezik na kojem korisnici pregledavaju internetsku stranicu treba navesti na vrhu svake internetske stranice, ali u praksi su vidljivi samo engleski i francuski. Rubrika „žarišno svjetlo” višejezična je.

EGSO neraspolaže internetskom stranicom posvećenom njegovoj jezičnoj politici.

86 Dostupno ovdje: <https://www.eca.europa.eu/en/Pages/PoliciesStandardsGuidelines.aspx>

87 Dostupno ovdje: <https://www.eca.europa.eu/en/Pages/PolicyPrinciples.aspx>

88 Dostupno ovdje: https://www.eeas.europa.eu/eeas/eeas-language-policy_en

Jezičnom politikom na internetskim stranicama **Europskog OR-a** nastoje se pružiti „informacije na vašem jeziku – ili jeziku koji možete razumjeti – ovisno o vrsti informacija koje tražite”.⁸⁹ U njemu se objašnjava na kojim bi jezicima dijelovi internetske stranice u načelu trebali biti dostupni, ograničenja s kojima se suočavaju i kriteriji u kojima je sadržaj dostupan na nekoliko jezika. Strojno prevođenje nudi se na odabranom broju stranica.

Cilj je internetske stranice **Europske investicijske banke** „da vam pruži informacije koje tražite na vašem jeziku ili na jeziku koji možete razumjeti, ovisno o prirodi informacija”, ali su u praksi navigacija i sadržaj web-mjesta dostupni na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku.⁹⁰

Europski ombudsman objašnjava svoju jezičnu politiku na internetskim stranicama, kao i odabir jezika na društvenim medijima u svojoj „jezičkoj politici”,⁹¹ najopsežnijoj među jezičnim politikama tijela EU-a, kako je prikazano u odjeljku A1.3.4., u kojem se tekst doslovno izvješćuje.

Trojezična internetska stranica **Europskog nadzornika za zaštitu podataka** ne sadržava stranicu posvećenu jezičnoj politici. Jezična politika ponekad se spominje u godišnjim izvješćima Europskog nadzornika za zaštitu podataka, ali samo kako bi se podsjetilo da Europski nadzornik za zaštitu podataka pokušava koristiti transparentan stil jezika te da pokušava objaviti priopćenja za medije barem na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku⁹².

Internetska stranica **Europskog odbora za zaštitu podataka** ne sadržava stranicu o jezičnoj politici.

A1.3 Potpuna jezična politika tijela EU-a na internetskim stranicama

U ovom se odjeljku doslovno opisuje prijepis sadržaja internetskih stranica tijela EU-a na kojima je objašnjena jezična politika internetskih stranica. Sažetak glavnih točaka i upućivanja na URL-ove navode se u bilješkama u odjeljku A1.2. Neke internetske stranice mogu sadržavati dodatne informacije. Ovaj odjeljak nadopunjuje odjeljak A1.2 s dodatnim pojedinostima.

A1.3.1 Europska služba za vanjsko djelovanje (ESVD)

Jezična politika ESVD-a

Europska služba za vanjsko djelovanje komunicira o europskim vanjskim politikama i djelovanjima s građanima EU-a i publikom diljem svijeta.

Cilj nam je učiniti naš sadržaj što dostupnijim korisnicima. Međutim, moramo postići razumnu ravnotežu između poštovanja prema govornicima mnogih jezika EU-a i lokalnih jezika izvan EU-a i praktičnih razmatranja kao što su pravodobnost, učinkovitost i trošak prevođenja, koji financiraju porezni obveznici EU-a.

Neke vrste sadržaja, kao što su zakonodavstvo EU-a, zaključci Vijeća ili izjave EU-a, dostupne su na svim jezicima EU-a. Ostali sadržaji mogu biti dostupni samo na jednom jeziku ili na kombinaciji jezika, ovisno o određenoj ciljnoj publici i našoj procjeni o tome kako na najučinkovitiji i najdjelotvorniji način doprijeti do najveće publike.

Internetske stranice ESVD-a

Jezična politika na internetskim stranicama ESVD-a temelji se na sljedeća tri kriterija:

1. sadržaj objavljen na sva 24 službena jezika EU-a, npr. izjave u ime EU-a, zaključci Vijeća, odjeljak „O nama”

89 Dostupno ovdje: <https://cor.europa.eu/en/Pages/language-policy.aspx>

90 Dostupno ovdje: <https://www.eib.org/en/languages.htm>

91 Dostupno ovdje: <https://www.ombudsman.europa.eu/fr/languagepolicy/en>

92 Dostupno ovdje: https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/ar2011_en.pdf

2. sadržaj objavljen samo na engleskom i francuskom jeziku, npr. izjave visokog predstavnika/potpredsjednika i glasnogovornika

3. sadržaj objavljen na engleskom jeziku i svim drugim relevantnim jezicima, npr. priopćenja za medije, izjave za medije, govori i primjedbe, objave na blogu visoke predstavnice/potpredsjednice Komisije, odabrane internetske značajke

- Internetske stranice delegacija ESVD-a u trećim zemljama, vojne i civilne misije i operacije te misije za promatranje izbora, smještene na internetskim stranicama ESVD-a, pružaju informacije na engleskom i lokalnom jeziku (jezicima) dotičnih zemalja. Lokalne izjave za medije obično su na jednom službenom jeziku EU-a i na lokalnom jeziku.

- ESVD također upravlja internetskim stranicama na ruskom jeziku.

Jezik na kojem korisnici pregledavaju internetsku stranicu naveden je na vrhu svake internetske stranice.

Klikom na ikonu korisnicima se omogućuje prelazak na drugi jezik. Naveden je jezik na kojem je dostupna internetska stranica.

- Novi se sadržaj stalno dodaje i ažurira na ovoj internetskoj stranici. To znači da, ako prijevod nije dostupan, može jednostavno proći kroz proces prevođenja. Objavljujemo prijevode kako postanu dostupni.

- Na internetskim stranicama ESVD-a postupno će se primjenjivati sljedeći pristup:

- o Straightforward informacije s dugim trajanjem za širu javnost postupno će se nuditi na svim službenim jezicima EU-a, uz ostale relevantne jezike ovisno o čitateljstvu.

- o Korištenje strojnog prevođenja za službene jezike EU-a razmatrat će se za informativne tekstove sve dok je korisnik propisno obaviješten o postupku.

- o kratkotrajne ili vrlo specijalizirane informacije obično će se pojaviti na nekoliko jezika – ili čak samo jednom – ovisno o publici.

Društvene mreže ESVD-a

- Računi sjedišta ESVD-a na društvenim mrežama djeluju prvenstveno na engleskom jeziku. U mjeri u kojoj je to moguće, diversificiramo sadržaj u jezičnom smislu i ovisno o publici kako bismo ih širili predstavništvima EU-a, delegacijama ili drugim partnerima.

- Delegacije ESVD-a sudjeluju u informiranju o društvenim medijima na relevantnim lokalnim jezicima.

Javna savjetovanja, zahtjevi za informacije i pristup dokumentima

- Zahtjevi za informacije kojima upravlja kontaktni centar Europe Direct mogu se podnijeti na bilo kojem službenom jeziku EU-a. Odgovor ESVD-a dostupan je na istom jeziku.

- Zahtjevi za pristup dokumentima mogu se podnijeti i na bilo kojem službenom jeziku EU-a. Radi učinkovitosti i osiguravanja brzog odgovora, politika ESVD-a jest pitati podnositelja zahtjeva je li odgovor na engleskom ili francuskom jeziku prihvatljiv. U slučaju negativnog odgovora odgovor se dostavlja na jeziku podnositelja zahtjeva.

Javna savjetovanja, u obliku o internetskim upitnicima koji su dostupni građanima EU-a kako bi im se omogućilo sudjelovanje u postupku donošenja politika EU-a, uvijek su dostupna barem na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku, a često i na većini jezika EU-a. Odgovori se mogu

dostaviti na bilo kojem službenom jeziku EU-a. Savjetovanja ESVD-a s dionicima usmjerena na vanjsku publiku dostupna su na relevantnim jezicima.

A1.3.2 Europski odbor regija (OR)

Jezična politika

Naš je cilj pružiti vam informacije na vašem jeziku – ili na jeziku koji možete razumjeti – ovisno o vrsti informacija koje tražite.

Službeni jezici EU-a

Bugarski, češki, danski, engleski, estonski, finski, francuski, grčki, mađarski, irski, latvijski, litavski, malteški, poljski, portugalski, rumunjski, slovački, slovenski, španjolski i švedski.

Jezici na kojima se objavljuju različite informacije na internetskim stranicama Odbora regija

- Navigacijska struktura internetskih stranica – Objavljeno na službenim jezicima EU-a.
- Opće informacije – Objavljeno na službenim jezicima EU-a kako i kada se prevode.
- Službeni dokumenti, dokumenti od političke važnosti, informacije za plenarne sjednice i dokumenti – Objavljeno na svim službenim jezicima EU-a
- Informacije koje su hitne ili imaju kratak životni vijek (vijesti, događaji,...) – Ne objavljuju se na svim jezicima. Izbor jezika ovisi o ciljanoj publici informacija.
- Specijalizirane informacije (tehničke informacije, radovi u tijeku, pozivi na podnošenje ponuda) – uglavnom objavljeni na engleskom jeziku.
- Nacionalne i regionalne ciljne informacije (Europa u mojoj regiji) – Objavljeno na jeziku zemlje. Obrasci za kontakt i odgovori na vaše poruke – Poruke se mogu slati na bilo kojem službenom jeziku EU-a, a odgovori se dostavljaju kada je to moguće na istom jeziku. Traži se alternativni preferirani jezik (engleski, francuski ili njemački) kako bi se osigurao brz odgovor.

Iznenadjeni ste da neke informacije nisu dostupne na vašem jeziku?

Posjetitelji web stranice ponekad su iznenađeni da stranica nije dostupna na njihovom jeziku.

Općenito, jezici dostupni na internetskim stranicama Odbora regija ovise o sljedećim ograničenjima:

- (pravna) važnost – javnost mora imati pristup svim službenim dokumentima kako bi se oni izradili na svim službenim jezicima. Ostali dokumenti prevode se samo na potrebne jezike (na primjer, komunikacija s nacionalnim tijelima, organizacijama ili pojedincima);
- hitnost – da bi bile relevantne, neke vrste informacija potrebno je brzo objaviti. Budući da je za prevođenje potrebno vrijeme, radije ćemo brzo objavljivati na jezicima koje razumije najveći broj Europljana, a ne čekati prijevode na sve jezike;
- isplativost – kako bi se uštedio novac poreznih obveznika, za visokospecijalizirane stranice koje pregledava samo relativno mali broj ljudi, važno je osigurati da većina može razumjeti bit informacija;
- tehnička ograničenja – upravljanje internetskim stranicama na više od 20 jezika vrlo je složeno i zahtijeva mnogo ljudskih i financijskih resursa;
- prevođenje – imamo (pristup) ograničen broj prevoditelja i ograničeni proračun za prevođenje (novac svih poreznih obveznika).

Međutim, na odabranom broju stranica nudimo vam mogućnost da zatražite automatsko strojno prevođenje koje pruža služba Europske komisije za eTranslation:

- Strojno prevođenje može vam dati osnovnu ideju sadržaja na jeziku koji razumijete. Međutim, treba imati na umu da to ne uključuje ljudsku intervenciju te da kvaliteta i točnost strojnog prevođenja mogu znatno varirati od teksta do drugog i među različitim jezičnim parovima.

Pozdravljamo vaše povratne informacije o strojnom prevođenju!

A1.3.3 Europska investicijska banka

Jezična politika internetske stranice

Na kojim je jezicima dostupna internetska stranica EIB-a?

EIB vam želi pružiti informacije koje tražite na vlastitom jeziku ili na jeziku koji razumijete, ovisno o prirodi informacija. Službeni dokumenti dostupni su barem na jezicima koji su bili službeni na dan objave. Drugi dokumenti, koji nisu pravno obvezujući, često se objavljuju na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku. Opće informacije na početnoj stranici, dijelovi kojima se odmah može pristupiti s početne stranice i indeksi dostupni su, u mjeri u kojoj je to moguće, na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku. Specijalizirane informacije općenito su dostupne na najmanje dva jezika, a najčešće ih upotrebljava publika kojoj su informacije namijenjene.

Kako funkcioniraju jezici na web-mjestu EIB-a?

Navigacija i sadržaj web-mjesta obično su dostupni na tri jezika: Engleski, francuski i njemački. Pristup tim verzijama ne zahtijeva nikakve kolačiće ili otkrivanje preglednika. Jezik je naveden u URL-u stranice, tj. engleski (www.eib.org/en), francuski (www.eib.org/fr) i njemački (www.eib.org/de).

Ako su dostupni drugi jezici, na svakoj stranici pod naslovom postoji mogućnost promjene jezika sadržaja stranice. Kolačići se koriste za postavljanje jezičnih preferencija tijekom sesije pregledavanja i uklanjaju se na kraju sesije. Odabirom jednog od tih jezika promijenit će se jezik stranice, a navigacija stranice ostaje na jeziku definiranom u URL-u.

A1.3.4 Europski ombudsman

Europski ombudsman čvrsto se zalaže za načelo višejezičnosti jer je kulturna i jezična raznolikost jedna od najvećih prednosti Europske unije. Ombudsmanica služi kao most između europske javnosti i EU-a kako bi se osiguralo da se institucije EU-a pridržavaju najviših etičkih i administrativnih standarda te standarda transparentnosti. Obraćanje građanima na vlastitom jeziku ključno je za povećanje dostupnosti i odgovornosti EU-a, što je pak ključno za uspjeh demokratskog sustava EU-a.

Europska ombudsmanica nastoji pronaći pragmatičnu ravnotežu između načela višejezičnosti i obveze da na najučinkovitiji način koristi ograničene resurse. Ako je to opravdano, Europski ombudsman može odlučiti objaviti određene dokumente na ograničenom broju jezika.

U sljedećem pregledu objašnjene su jezične odluke Ombudsmana u pogledu najvažnijih komunikacija i publikacija.

Komunikacija s podnositeljima pritužbi i javnošću

Svaki građanin EU-a ili osoba s boravištem u EU-u ima pravo koristiti se bilo kojim od 24 službena jezika u korespondenciji s institucijama EU-a, koje moraju odgovoriti na istom jeziku. To se načelo primjenjuje i na kontakte s Europskim ombudsmanom. Sve pritužbe, zahtjevi za informacije i svi drugi zahtjevi mogu se poslati i na njih će se odgovoriti na bilo kojem od službenih jezika EU-a.

Internetska stranica Europskog ombudsmana dostupna je na sva 24 jezika EU-a, uključujući elektronički obrazac za pritužbe i interaktivni vodič, koji korisnicima pomaže da pronađu odgovarajući mehanizam za rješavanje problema na razini EU-a ili u državama članicama. Ako je podnositelj pritužbe nezadovoljan službama Europskog ombudsmana, može dobiti savjet o tome gdje se obratiti na jeziku EU-a po vlastitom izboru.

Ključne publikacije Ombudsmana, kao što su godišnje izvješće, uslužna brošura „Tko vam može pomoći?“ i smjernice Ombudsmana za poduzeća dostupne su na sva 24 jezika EU-a. Isto vrijedi i za informacije o trenutnoj Europskoj ombudsmanici Emily O'Reilly i njezinim prethodnicima. Europski kodeks dobrog administrativnog postupanja dostupan je na sva 24 jezika EU-a i na jezicima država kandidatkinja za članstvo u EU-u.

Rad povezan s predmetom

Ombudsman zaprima i rješava pritužbe na svim službenim jezicima EU-a. Većina njezinih istraga, osim onih o kojima je riječ u neformalnom postupku (na primjer, telefonom), objavljuju se na njezinoj internetskoj stranici. Jezična politika za različite dokumente povezane s predmetom je sljedeća:

- Preporuke i odluke objavljuju se na jeziku podnositelja pritužbe i na engleskom jeziku.
- Sažeci predmeta koji imaju širi javni interes objavljuju se na sva 24 jezika.
- Tematska izvješća objavljuju se na sva 24 jezika EU-a.
- Istrage na vlastitu inicijativu objavljuju se na engleskom jeziku, zajedno sa sažetcima na svim jezicima EU-a.
- Kratke informacije o otvorenim predmetima dostupne su na engleskom jeziku.
- Javna savjetovanja objavljuju se na sva 24 jezika EU-a. Međutim, ako je to opravdano, Europski ombudsman može odlučiti pozvati povratne informacije ciljane publike na ograničenom broju jezika EU-a.
- Popratne studije dostupne su na sva 24 jezika EU-a.

Strateški i organizacijski dokumenti

Većina strateških i organizacijskih dokumenata Ombudsmanice, kao što su njezin statut, strategija, javni registar i Kodeks ponašanja, dostupni su na svim jezicima EU-a. Isto vrijedi i za njezine objave javnog natječaja. Njezin godišnji plan upravljanja ili drugi konkretniji strateški dokumenti dostupni su na ograničenom broju jezika EU-a.

Aktivnosti u području medija i društvenih medija

Ombudsmanica redovito obavještava novinare o svojim istragama i drugim vijestima. Budući da su većina relevantnih novinara dopisnici EU-a sa sjedištem u Bruxellesu kojima su potrebne pravovremene informacije i koji imaju tendenciju vladati engleskim, njemačkim ili francuskim jezikom, ona objavljuje svoja priopćenja za medije samo na tim jezicima. U slučajevima ekstremnog vremenskog pritiska može odlučiti objaviti tekstove za medije samo na engleskom jeziku.

Ombudsman sve više koristi platforme društvenih medija kako bi doprijeo do javnosti. Sadržaj objavljen na tim platformama uglavnom je na engleskom jeziku zbog njihova međunarodnog doseg. Također objavljuje priopćenja za medije, informacije o sastancima i događajima te druge vijesti na engleskom, njemačkom i francuskom jeziku. Publikacije i videozapisi Ombudsmana šire se na različitim kanalima društvenih medija na 24 službena jezika EU-a.

Komunikacija s Europskom mrežom pučkih pravobranitelja

Europski ombudsman koordinira Europsku mrežu pučkih pravobranitelja koja se sastoji od više od 95 ureda u 36 europskih zemalja. Članovi mreže redovito razmjenjuju iskustva i najbolje prakse putem seminara i sastanaka, biltena, elektroničkog foruma za raspravu i dnevnog servisa za elektroničke vijesti. Informacije o Mreži i zajednička izjava dostupni su na sva 24 jezika EU-a. Jezici koji se koriste u mreži su španjolski, njemački, engleski, francuski i talijanski.

Interna komunikacija i zapošljavanje

Tim Ombudsmana multikulturni je i obuhvaća širok raspon službenih jezika EU-a. Kad god je to moguće, slučajeve, zahtjeve za informacije ili telefonske pozive rješava član osoblja čiji je materinski jezik jezik podnositelja zahtjeva ili istovjetan jezik. Ako se jezik ne može pokriti interno, Ombudsman se služi vanjskim prevoditeljskim uslugama.

Unutarnji radni jezici uglavnom su engleski i francuski. Informacije o otvaranju radnih mjesta u uredu Europskog ombudsmana dostupne su na svim jezicima EU-a. Međutim, posebni pozivi na podnošenje prijave uglavnom se objavljuju na engleskom jeziku jer je visoka razina na engleskom jeziku preduvjet za većinu radnih mjesta Ombudsmana.

A1.4 Jezični režim i jezična politika agencija EU-a na internetskim stranicama

Popis agencija u ovoj tablici slijedi službeni protokol. Odnosi se na pravne akte (tj. Uredbu o financiranju i/ili unutarnja pravila) i jezičnu politiku kako je navedeno na internetskoj stranici. Jezični režim i jezična politika internetskih stranica (ako postoji) prikazani su zajedno u desnom stupcu jer se potonjim ponekad pojašnjavaju. Propisi, odluke i jezična politika internetskih stranica podijeljeni su s točkastim odvajanjem linija kako bi se olakšalo čitanje.

Agencije	Izvori jezičnog režima i jezik internetskih stranica (ako postoji)	Sadržaj relevantnih odredbi
Agencija za potporu BEREC-u	Uredba (EU) 2018/1971 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o osnivanju Tijela europskih regulatora za elektroničke komunikacije (BEREC) i Agencije za potporu BEREC-u (Ured BEREC-a)	Članak 46. stavak 1. „ Uredba br. 1 primjenjuje se na Ured BEREC-a.”
	Odluka br. MC/2016/02 Upravnog odbora Ureda BEREC-a) o režimu rada Ureda BEREC-a	Članak 1. „ Radni jezik Ureda BEREC-a je engleski . To ne sprečava Ured BEREC-a da se služi drugim službenim jezicima Europske unije jer bi se to moglo smatrati primjerenim.”
Tijelo za europske političke stranke i europske političke zaklade	Uredba (EU, Euratom) br. 1141/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2014. o statutu i financiranju europskih političkih stranaka i europskih političkih zaklada	Članak 6. stavak 8. „ Na Tijelo se primjenjuje Uredba br. 1. Prevoditeljske usluge potrebne za funkcioniranje Tijela i registra pruža Prevoditeljski centar za tijela Europske unije.”
Ured Zajednice za biljne sorte	Uredba Vijeća EZ br. 2100/94 iz srpnja 1994. o oplemenjivačkim pravima na biljnu sortu Zajednice	Članak 34. stavak 1. „Odredbe utvrđene u Uredbi br. 1 [...] primjenjuju se na Ured.” Članak 34. stavak 2. „ Zahtjevi Uredu , dokumenti potrebni za obradu takvih prijava i svi ostali podneseni dokumenti podnose se na jednom od službenih jezika Europskih zajednica.” Članak 34. stavak 3. „Stranke u postupcima pred Uredom [...] imaju pravo voditi pisane i usmene postupke na bilo kojem službenom jeziku Europskih zajednica uz prijevod i, u slučaju saslušanja, simultano prevođenje, barem na bilo koji drugi službeni jezik Europskih zajednica koje je izabrala bilo koja druga stranka u postupku. Ostvarivanje tih prava ne podrazumijeva posebne troškove za stranke u postupku.”
Europska agencija za	Uredba 2062/94 Europskog parlamenta i Vijeća o osnivanju	Članak 23. stavak 1. „Odredbe utvrđene u Uredbi br. 1 primjenjuju se na Agenciju”.

sigurnost i zdravlje na radu	Europske agencije za sigurnost i zdravlje na radu	Članak 23. stavak 2. „ Upravni odbor može odlučiti o jezicima koje Agencija treba upotrebljavati u svojem unutarnjem funkcioniranju”
	<p>Web stranica o jezicima: Višejezičnost na EU-OSHA-i Sigurnost i zdravlje na radu EU-OSHA (europa.eu) https://osha.europa.eu/en/tools-and-resources/multilingualism</p>	<p>Višejezičnost je ključan element uključive komunikacije u Europskoj uniji i za sve paneuropske organizacije. Stavljanje informacija, analiza i alata koje EU-OSHA razvija na više jezika znači da Agencija može doprijeti do većeg broja ljudi.</p> <p>Prelazak jezičnih barijera</p> <p>EU-OSHA nastoji širiti svoje poruke u najvećoj mogućoj mjeri uvođenjem višejezičnosti u svoje svakodnevne aktivnosti. Sudjeluje i u inovativnim projektima u tom području u suradnji s drugim organizacijama EU-a.</p> <p>Što se tiče EU-OSHA-e, višejezičnost je temeljno načelo poštovanja i pragmatičan izbor koji pomaže Agenciji u izvršavanju njezine misije.</p> <p>EU-OSHA nastoji kreativno razmišljati i raditi na troškovno učinkovit način kako bi osigurala da su njezine aktivnosti dostupne građanima EU-a bez obzira na jezike koje govore. Navesti nekoliko primjera:</p> <ul style="list-style-type: none"> • animirani filmovi iz Napoa nisu jezični te ih svi mogu razumjeti i uživati; • Alati OiRA dostupni su na mnogim jezicima, a korisnici mogu pretraživati alate po jeziku; • kao dio nagrade za filmsku nagradu za zdrava radna mjesta, pobjednički film nudi se nacionalnim kontaktnim točkama za podnaslovljavanje na njihovim jezicima. <p>Neki od materijala koje EU-OSHA proizvodi dostupni su na 25 europskih jezika. Druge, kao što su neke publikacije, prevode se na temelju zahtjeva nacionalnih kontaktnih točaka. Kontaktne točke imaju aktivnu ulogu u procjeni potrebe za prevođenjem i praćenju njihove kvalitete.</p> <p>Korporativna internetska stranica EU-OSHA-e</p> <p>Većina sadržaja korporativnih internetskih stranica EU-OSHA-e višejezična je; glavni dijelovi i sve najvažnije vijesti i priopćenja za javnost objavljeni na korporativnim internetskim stranicama dostupni su na 25 jezika.</p> <p>EU-OSHA je 2017. zajedno s Uredom Europske unije za intelektualno vlasništvo i Prevoditeljskim centrom za tijela Europske unije osvojila nagradu Europskog ombudsmana za dobru upravu u kategoriji izvrsnosti u pružanju usluga usmjerenih na građane/korisnike za svoj inovativni rad na projektu za olakšavanje upravljanja prevođenjem višejezičnih internetskih stranica.</p> <p>Kampanje za zdrava radna mjesta</p> <p>Kampanjama za zdrava radna mjesta nastoji se</p>

Pristup Europske unije višejezičnosti u svojoj komunikacijskoj politici

		<p>podizati svijest diljem Europe kako bi se doprlo do što većeg broja ljudi i malih poduzeća. EU-OSHA smatra da je važno da kampanje budu uključive, tako da Agencija ima sve ključne materijale za kampanju prevedene na 25 jezika, uključujući namjensku internetsku stranicu kampanje, koja je glavni repozitorij informacija i alata povezanih s kampanjom. Ostali materijali i publikacije kampanje nude se za prijevod na kontaktne točke, koje mogu odlučiti za koje smatraju da će imati najveću vrijednost za njih.</p> <p>Pomoć u osiguravanju visokokvalitetnih prijevoda</p> <p>EU-OSHA je zajedno s Prevoditeljskim centrom za tijela Europske unije (CdT) i Uredom za publikacije Europske unije provela projekt za ažuriranje i proširenje njihovih višejezičnih tezaurusa terminologije sigurnosti i zdravlja na radu. Cilj je bio pomoći prevoditeljima da ostvare dosljedne, točne i ažurirane verzije tekstova povezanih sa sigurnošću i zdravljem na radu.</p> <p>Višejezični tezaurus sada je integriran sa sustavom EU-OSHA-e za upravljanje sadržajem. Sadržava 2000 novih pojmova s izravnim prijevodima, definicijama, upućivanjima na izvore i kontekste, u IATE-u (Međuinstitucionalna terminološka baza podataka Europske unije, koju održava CdT) i u EuroVoc-u (višejezični tezaurus Ureda za publikacije). Sve prijevode revidirale su nacionalne kontaktne točke Agencije kako bi se osigurala njihova točnost.</p> <p>Pojmovi se upotrebljavaju za označavanje publikacija i drugih vrsta sadržaja čime se pretraživačima omogućuje lakše i učinkovitije pronalaženje podataka o sigurnosti i zdravlju na radu.</p> <p>U okviru kampanje za zdrava radna mjesta EU-OSHA je pripremila i pojmovnike u određenim područjima znanja o sigurnosti i zdravlju na radu. Mogu se pronaći na web-mjestu kampanje i u relevantnim odjeljcima na korporativnim internetskim stranicama.</p>
<p>Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo</p>	<p>Uredba (EU) br. 1093/2010 od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo)</p> <p>Odluka Upravnog odbora o unutarnjim jezičnim aranžmanima Europskog nadzornog tijela za bankarstvo od 12. siječnja 2011.</p>	<p>Članak 73. stavak 1. „ Uredba Vijeća br. 1 [...] primjenjuje se na Nadzorno tijelo.</p> <p>Članak 73. stavak 2. „Upravljački odbor odlučuje o internim jezičnim aranžmanima za Nadzorno tijelo”</p> <p>Članak 1.</p> <p>„Unutarnji radni jezik Unutarnji radni jezik EBA-e je engleski”</p>
<p>Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu</p>	<p>Uredba (EU) 2019/1896 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2019. o europskoj graničnoj i obalnoj straži</p>	<p>Članak 113. stavak 1. „Na Agenciju se primjenjuje Uredba br. 1.</p> <p>Članak 113. stavak 2. „Ne dovodeći u pitanje odluke donesene na temelju članka 342. UFEU-a,</p>

		godišnje izvješće o radu i program rada sastavljaju se na svim službenim jezicima Unije.
Europski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti	Uredba (EZ) br. 851/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o osnivanju Europskog centra za sprečavanje i kontrolu bolesti	Članak 14.: „ Upravljački odbor jednoglasno odlučuje o pravilima kojima se uređuju jezici Centra, uključujući moгуćnost razlikovanja između unutarnjeg rada Centra i vanjske komunikacije, uzimajući u obzir potrebu da se svim zainteresiranim stranama u oba slučaja osigura pristup radu Centra i sudjelovanje u njemu. ”
	Korištenje jezika na internetskoj stranici, izjava: Jezična politika (europa.eu)	„ Ključne publikacije za širu javnost dostupne su na svim službenim jezicima EU-a te na islandskom i norveškom jeziku u okviru raspoloživih proračunskih sredstava. Zbog visokih troškova prevođenja, sadržaj namijenjen stručnoj zajednici dostupan je samo na engleskom jeziku. Međutim, neki dokumenti namijenjeni manje tehničkoj publici, na primjer tvorci politika, također se prevode nakon savjetovanja s državama članicama, putem njihovih nacionalnih kontaktnih točaka za komunikaciju, uzimajući u obzir važnost javnog zdravlja na svakom ciljnom jeziku i ponderiranje troškova. Slobodna radna mjesta prevode se na sve službene jezike EU-a. Internetska stranica kampanje Europskog dana svjesnosti o antibioticima (EAAD) i Europski informacijski portal o cijepljenju (EVIP) prevedeni su na sve službene jezike EU-a; EAAD je dostupan i na islandskom i norveškom.
Europski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja	Uredba (EU) 2019/128 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. siječnja 2019. o osnivanju Europskog centra za razvoj strukovnog osposobljavanja (Cedefop)	Članak 22. stavak 1. „Odredbe utvrđene u Uredbi Vijeća br. 1 primjenjuju se na Cedefop”
Europska agencija za kemikalije	Uredba (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) i osnivanju Europske agencije za kemikalije	Članak 104. stavak 1. „ Uredba br. 1 [...] primjenjuje se na Agenciju”
Europski centar za stručnost u području kibersigurnosti, industrije,	Uredba (EU) 2021/887 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2021. o osnivanju Europskog centra za stručnost u području	Nema odredbe o jezičnom uređenju

Pristup Europske unije višejezičnosti u svojoj komunikacijskoj politici

tehnologije i istraživanja	kibersigurnosti, industrije, tehnologije i istraživanja i Mreže nacionalnih koordinacijskih centara	
Europska agencija za okoliš	Uredba (EZ) br. 401/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o Europskoj agenciji za okoliš i Europskoj informacijskoj i promatračkoj mreži za okoliš	Nema odredbe o jezičnom uređenju
	Upućivanje na uporabu jezika na internetskim stranicama EEA Prevoditeljska politika – Europska agencija za okoliš (europa.eu)	<p>Politika prevođenja EGP-a</p> <p>„Uloga je EEA-e pružati „pravovremene, ciljane, relevantne i pouzdane informacije agentima za donošenje politika i javnosti”. U skladu sa smjernicama Europske komisije (Zajednički pristup agencijama EU-a) i preporukama Europskog ombudsmana za administraciju EU- a, EEA se obvezuje da će imati što više informacija na europskim jezicima. Glavni je cilj prijevoda učiniti informacije EGP-a dostupnima i upotrebljivima većem segmentu skupina dionika i javnosti.</p> <p><u>Ciljevi</u></p> <p>Politika prevođenja EGP-a ima sljedeće ciljeve:</p> <ul style="list-style-type: none"> — omogućiti pristup informacijama EGP-a i njihovu upotrebu većim segmentima ciljne publike; — podupirati višejezični sadržaj i informacije, kako je preporučeno za sve institucije EU-a; — optimizirati upotrebu dostupnih prevoditeljskih resursa s obzirom na potrebe korisnika i stvarnu uporabu; <p>osigurati visoku kvalitetu.</p> <p><u>Što prevodimo</u></p> <p>Ostvarenja EEA-e sastavljaju se na engleskom jeziku. O zahtjevima za prevođenje odlučuje se na temelju dostupnosti sredstava te učinka i relevantnosti informacija za ciljanu publiku. S obzirom na to da EEA ima ograničene resurse za prijevode, prednost se često daje tekstovima koji su usmjereni na širu publiku (npr. generički, netehnički sadržaj) ili tekstovima s pravnim obvezama.</p> <p>Pri odlučivanju o sadržaju prijevoda i ciljnim jezicima u obzir se uzima nekoliko kriterija:</p> <p>pravni zahtjevi</p> <ul style="list-style-type: none"> — dostupnost sredstava — pruža li osnovne informacije o EGP-u — mogući utjecaj na ciljnu publiku, utvrđen na temelju: o pristupačnosti izvornog teksta i sadržaja

		<p>(tehničke vs netehničke) o porukama u izvornom tekstu i njihovoj relevantnosti u državama članicama ili posebnim zahtjevima država članica o događajima (s kreatorima politika ili javnošću) o mogućnosti uporabe i ponovne uporabe istog sadržaja u više formata (tisak na internetu; infografika).</p> <p>Ta se prednost temelji na pretpostavci da će tehnički stručnjaci za okoliš vjerojatnije ovladati engleskim jezikom i imati pristup tehničkom znanju EGP-a.</p> <p>Sadržaj se može prevesti na sve jezike EGP-a ili na različite jezike, npr. vijest u kojoj se spominje nekoliko zemalja može se prevesti na jezike tih zemalja. Sadržaj EGP-a preveden je ne samo na službene jezike EU-a, već i na norveški, turski i islandski s obzirom na članstvo dotične zemlje u mreži EGP-a.</p> <p>Najčešće prevedeni sadržaji EEA su bilteni, priopćenja za medije, infografike i internetske stranice. S trenutnim dostupnim resursima EEA pruža sadržaj samo na engleskom jeziku putem svojih kanala društvenih medija.</p> <p><u>Izravna komunikacija s javnošću</u></p> <p>U skladu s člankom 41. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, podnositelji zahtjeva dobivaju odgovor na pitanja upućena EGP-u na jeziku početnog pisma/e-pošte, pod uvjetom da je potonji napisan na jednom od službenih jezika Europske unije. Za pružanje ove usluge koriste se unutarnji resursi.</p>
<p>Europska agencija za kontrolu ribarstva</p>	<p>Uredba Vijeća (EZ) br. 768/2005 od 26. travnja 2005. o osnivanju Europske agencije za kontrolu ribarstva</p>	<p>Nema odredbe o jezičnom aranžmanu</p>
	<p>U natječaju za radno mjesto (npr.: Viši poslovni arhitekt)</p>	<p>„Agencija slijedi praksu korištenja engleskog kao radnog jezika”</p>
<p>Europska agencija za sigurnost hrane</p>	<p>Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani</p>	<p>Nema odredbe o jezičnom aranžmanu</p>
	<p>Informacije o upotrebi jezika na internetskim stranicama (EFSA ide španjolski EFSA (europa.eu))</p>	<p>Web-mjesto EFSA-e sada je dostupno na španjolskom, jednom od najraširenijih jezika na svijetu. Dodavanje španjolskog znači da su sve bitne informacije, vijesti i popratni materijali EFSA-e dostupni na pet jezika – sadržaj je već dostupan na engleskom, francuskom, njemačkom i talijanskom jeziku.</p> <p>Pokretanjem španjolske verzije internetske stranice početak je postupnog uvođenja potpune višejezičnosti EU-a 24 u komunikacije EFSA-e.</p> <p>Osim 46 milijuna građana Španjolske, postoji oko 400 milijuna španjolskih izvornih govornika u riječi. Nakon</p>

Pristup Europske unije višejezičnosti u svojoj komunikacijskoj politici

		<p>mandarinski kineski, hindustanski i engleski, španjolski je najrašireniji jezik na svijetu.</p> <p>Osim proširenja dosega komunikacija EFSA-e, dodavanje španjolskog jezika odgovor je i na novu europsku uredbu o transparentnosti, u kojoj se naglašava potreba da EFSA i druga tijela EU-a budu što jasnija i dostupnija u komunikaciji sa širom javnosti.</p> <p>EFSA-ine jezične službe surađivale su s Prevoditeljskim centrom za tijela Europske unije (CdT), koji je preveo širok izbor najpopularnijih internetskih stranica EFSA-e.</p> <p>Osnovne informacije o EFSA-i već su dostupne na svim službenim jezicima EU-a u EFSA-inoj korporativnoj brošuri „Znanost zaštite potrošača od polja do stola”. Dokument je dostupan na internetskim stranicama EFSA-e i na internetskim stranicama EU Bookshopa. Svi oglasi EFSA-e o slobodnim radnim mjestima za zapošljavanje osoblja dostupni su na sva 24 službena jezika EU-a.</p> <p>Engleski jezik, kao EU lingua franca, i dalje je glavni jezik koji se upotrebljava za sve komunikacije EFSA-e izvana i unutar nje. EFSA je organizacija okrenuta budućnosti koja želi imati najsuvremeniji pristup komunikacijama, što je jedan od glavnih stupova njezina mandata. Kako bi ostvarila taj cilj, EFSA planira iskoristiti nove tehnologije kao što su umjetna inteligencija i automatizirano prevođenje u svojem sadašnjem i budućem pristupu višejezičnosti.”</p>
<p>Europska zaklada za poboljšanje životnih i radnih uvjeta</p>	<p>Uredba (EU) 2019/127 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. siječnja 2019. o osnivanju Europske zaklade za poboljšanje životnih i radnih uvjeta (Eurofound)</p> <p>Komunikacijska strategija Eurofounda (komunikacijska strategija Eurofounda (europa.eu))</p> <p>Informacije na internetskim stranicama, jezičnoj politici internetskih stranica (višejezičnost Eurofound (europa.eu))</p>	<p>Članak 23. stavak 1. „Odredbe utvrđene u Uredbi Vijeća br. 1 primjenjuju se na Eurofound”</p> <p>Vodeća načela:</p> <p>„8. Eurofound poštuje ulogu višejezičnosti u komunikaciji diljem Europske unije i prepoznaje važnost toga da Europljani imaju pristup informacijama na svojim jezicima. Eurofound će nastaviti primjenjivati pragmatičan i troškovno učinkovit pristup tom procesu.</p> <p>[...]</p> <p>Komunikacija nacionalnoj razini i dalje će uključivati prijevod rezultata Eurofounda i internetskih informacija kako bi se olakšao pristup svim korisnicima u državama članicama. Evaluacija informacija o korisnicima na nacionalnoj razini uzet će se u obzir u cjelokupnom postupku koji će Eurofoundu omogućiti da bolje i konkretnije odgovori na jezične zahtjeve na nacionalnoj razini.</p> <p>[...]</p> <p>Eurofound također pruža RSS uređaj za informiranje o</p>

	<p>vijestima, kao i snimke elektroničke pošte specifične za objavu. Jezično diferencirano širenje informacija na internetu usmjereno je na osiguravanje optimalnog pristupa za ciljne skupine Eurofounda na razini država članica, a u okviru tih napora nastaviti će se proaktivne politike guranja kojima se šalju poveznice e-poštom na jezične verzije izvršnih sažetaka.</p> <p>Jezična politika Eurofounda provodi se u kontekstu njegova trenutnog programa rada i vođena je Eurofoundovom korporativnom komunikacijskom strategijom. Tri načela strategije temelje se na višejezičnom pristupu Eurofounda.</p> <ul style="list-style-type: none"> • „[...]“. • Eurofound poštuje ulogu višejezičnosti u komunikaciji diljem EU-a i prepoznaje važnost toga da Europljani imaju pristup informacijama na svojim jezicima. <p>Internetske stranice Eurofounda višejezične su, u sljedećoj mjeri.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Višejezična navigacija dostupna je na cijelom web-mjestu. • Brojne odredišne stranice na najvišoj razini prevedene su na sve jezike. „Svi jezici” odnose se na sva 24 službena jezika EU-a, osim na irski i malteški, za koje je prijevod ograničen zbog vrlo slabog korištenja. Isto vrijedi i za odabrane ključne stranice, kao što su sadržaj „O Eurofoundu” i stranice koje se odnose na istraživanja Eurofounda. Alat za vizualizaciju podataka s anketnim podacima dostupan je na svim jezicima. • Prevedene publikacije objavljuju se na internetu. <p>Program prevođenja za publikacije uključuje sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sažeci publikacija prevedeni su na sve jezike. • Godišnjak Život i rad u Europi i neke druge ključne publikacije prevode se na francuski, njemački i do tri dodatna jezika prema potrebi. • Korporativni i promotivni materijal se prevodi prema potrebi. • Ad hoc zahtjevi i zahtjevi na zahtjev za prijevod određenih publikacija preispituju se na pojedinačnoj osnovi. <p>Ako je to moguće, osigurat će se usmeno prevođenje na događanjima koja organizira Eurofound za relevantne jezike. Eurofound će nastaviti primjenjivati pragmatičan i troškovno učinkovit pristup provedbi svoje jezične politike. Namjera mu je omogućiti višejezično pružanje širokog opsega kako bi se korisnicima u državama članicama optimizirao pristup, a prema potrebi i odgovorilo na potrebe utemeljene na</p>
--	--

Pristup Europske unije višejezičnosti u svojoj komunikacijskoj politici

		potražnji. Jezična politika i njezina provedba preispituju se u svjetlu programa rada Eurofounda, komunikacijskih prioriteta i dostupnih resursa.”
Europski institut za ravnopravnost spolova	Uredba (EZ) br. 1922/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006. o osnivanju Europskog instituta za ravnopravnost spolova	Članak 16. stavak 1. „Odredbe utvrđene u Uredbi br. 1 [...] primjenjuju se na Institut”
	Natječaj za zapošljavanje(upućeni nacionalni stručnjak (SNE) – komunikacije Europski institut za ravnopravnost spolova (europa.eu))	„ Engleski [...] je prevladavajući radni jezik u Institutu”
Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje	Uredba (EU) br. 1094/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju Europskog nadzornog tijela (Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje)	Članak 73. stavak 1. „[...] Uredba br. 1 [...] primjenjuje se na Nadzorno tijelo”. Članak 73. stavak 2. „ Upravljački odbor odlučuje o internim jezičnim aranžmanima za Nadzorno tijelo ”
	Odluka Upravnog odbora o unutarnjim jezičnim aranžmanima, EIOPA-MB-11/003, 10. siječnja 2011.	Članak 1.: Unutarnji radni jezik: „ Interni radni jezik EIOPA-e je engleski ”
Europsko nadzorno tijelo za rad	Uredba (EU) 2019/1149 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o osnivanju Europskog nadzornog tijela za rad	Članak 35. stavak 1. „Odredbe utvrđene u Uredbi Vijeća br. 1 primjenjuju se na Tijelo.”
Europska agencija za pomorsku sigurnost	Uredba (EZ) br. 1406/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. lipnja 2002. o osnivanju Europske agencije za pomorsku sigurnost	Članak 9. stavak 1. „Odredbe utvrđene u Uredbi br. 1 [...] primjenjuju se na Agenciju.”
	Informacije na internetskim stranicama (portaltransparentnosti – administrativna struktura – EMSA – Europska agencija za pomorsku sigurnost (europa.eu))	EMSA na vašem jeziku „Važno nam je da građani EU-a imaju pristup osnovnim informacijama o EMSA-i na svojem jeziku. Zbog toga smo preveli dijelove naših internetskih stranica na 24 jezika EU-a, a naša petogodišnja strategija (2020. – 2024.) dostupna je i na 24 jezika EU-a. Osim toga, redovito dodajemo višejezični sadržaj na naše internetske stranice, uključujući prijevode našeg ključnog rada na izvješćivanju.”
Europska	Uredba (EZ) br. 726/2004	Nema odredbe o jezičnom aranžmanu

<p>agencija za lijekove</p>	<p>Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. o utvrđivanju postupaka odobranja primjene i postupaka nadzora nad primjenom lijekova koji se rabe u humanoj i veterinarskoj medicini, te uspostavi Europske agencije za lijekovene odredbe o jezičnom režimu</p>	
	<p>Informacije na internetskoj stranici (Kako funkcioniraju odbori Europska agencija za lijekove (europa.eu))</p>	<p>„Radni jezik svih odbora EMA-e je engleski. To uključuje rasprave na plenarnoj sjednici, radne dokumente i korespondenciju. EMA ne pruža usluge usmenog i pismenog prevođenja”.</p>
<p>Europski centar za praćenje droga i ovisnosti o drogama</p>	<p>Uredba (EZ) br. 1920/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o Europskom centru za praćenje droga i ovisnosti o drogama</p>	<p>Nema odredbe o jezičnom aranžmanu</p>
	<p>Komunikacijska strategija EMCDDA-a (https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/733/Communication_strategy_2012_451772.pdf)</p>	<p>„Fokusirajte se na: pojednostavnjenje višejezičnog sadržaja:</p> <p>Građani EU-a imaju pravo pristupa informacijama na svojem nacionalnom jeziku. Očuvanje poštovanja jezične raznolikosti ključno je za agenciju EU-a, ali to je i trajni izazov.</p> <p>EMCDDA proizvodi izbor svojih rezultata na svim jezicima EU-a te na norveškom, hrvatskom i turskom. Za aktivnosti u međunarodnoj suradnji EMCDDA mora primiti nove jezične skupine, npr. jezike Instrumenta pretprijetne pomoći (IPA i korisnici europske politike susjedstva). Jezična politika Agencije temelji se na temeljitoj procjeni potreba, dajući prednost kvaliteti u odnosu na količinu. U mnogim slučajevima ciljana publika diktira najrazumniju jezičnu politiku za određeni proizvod (npr. rezultati „opće javnosti” na nacionalnim jezicima; tehnički rezultati na engleskom jeziku). To, u kombinaciji s podacima o preuzimanju i distribuciji na različitim jezičnim verzijama, čini okosnicu odluka o izradi višejezičnog sadržaja. Kako bi se poboljšala njegova relevantnost i pravodobnost, godišnje izvješće bit će ponovno koncipirano kao sažeti sažetak (koji će se prevesti na sve jezike) popraćen tematskim pregledom (dostupnim na engleskom jeziku s najvažnijim elementima uključenima u prevedena priopćenja za vijesti).</p> <p>Instrumenti za provedbu te politike uključuju: višejezični sažeci duljih dokumenata na engleskom jeziku; internetski alati za prevođenje; više alata za poboljšanje kvalitete prijevoda (npr. višejezični</p>

Pristup Europske unije višejezičnosti u svojoj komunikacijskoj politici

		<p>pojmovnik, vanjski pružatelji usluga na više jezika); kratki internetski informativni listovi na različitim jezicima i komunikacija temeljena na potrebama na odabranim jezicima. Agencija sa zadovoljstvom primjećuje sve veći broj „spontanih prijevoda” svojih proizvoda (npr. prijevodi praktičnih priručnika i smjernica za nacionalne kontaktne točke) te će biti potreban novi skup postupaka i smjernica za podupiranje tih proizvoda.”</p>
Ured europskog javnog tužitelja	<p>Uredba Vijeća (EU) 2017/1939 od 12. listopada 2017. o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja („EPPO”)</p>	<p>Članak 7. Izvješćivanje</p> <p>Par. 1. „Svake godine EPPO sastavlja i javno objavljuje godišnje izvješće o svojim općim aktivnostima na službenim jezicima institucija Unije”.</p> <p>Članak 107. Jezična pravila</p> <p>Par. 1. Uredba br. 1/58 „primjenjuje se na akte iz članka 21. [unutarja pravila] i članka 114. [Provedbena pravila i programski dokumenti] ove Uredbe”.</p> <p>Par. 2. „ Kolegij dvotrećinskom većinom glasova svojih članova odlučuje o unutarnjim jezičnim aranžmanima EPPO-a”.</p> <p>Par. 3. „Prevoditeljski centar za tijela Europske unije pruža usluge prevođenja potrebne za administrativno funkcioniranje EPPO-a na središnjoj razini, osim ako hitnost predmeta zahtijeva drugo rješenje. Delegirani europski tužitelji odlučuju o načinima prevođenja za potrebe istraga u skladu s primjenjivim nacionalnim pravom.”</p>
	<p>Odluka kolegija EPPO-a od 30. rujna 2020. o internim jezičnim aranžmanima</p>	<p>Članak 1.:</p> <p>Par. 1. „Radni jezik za operativne i administrativne aktivnosti EPPO-a je engleski”.</p> <p>Par. 2. „Francuski se koristi zajedno s engleskim jezikom u odnosima sa Sudom Europske unije”</p>
Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala	<p>Uredba (EU) br. 1095/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala)</p>	<p>Članak 73. stavak 1. „Uredba Vijeća br. 1 [...] primjenjuje se na Nadzorno tijelo.</p> <p>Članak 73. stavak 2. „Upravljački odbor odlučuje o internim jezičnim aranžmanima za Nadzorno tijelo”.</p>
	<p>Odluka Upravnog odbora od 11. siječnja 2011. ESMA/2011/MB/3</p>	<p>Članak 1. – Unutarnji radni jezik</p> <p>„Interni radni jezik ESMA-e je engleski”.</p>

Europska zaklada za osposobljavanje	Uredba (EZ) br. 1339/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o osnivanju Europske zaklade za osposobljavanje	Članak 8. stavak 2. „ Upravni odbor jednoglasnom odlukom svojih članova s pravom glasa utvrđuje pravila kojima se uređuju jezici Zaklade, uzimajući u obzir potrebu da se svim zainteresiranim stranama osigura pristup i sudjelovanje u radu Zaklade.”
	Odluka Upravnog odbora EFTA, GB/09/DEC/017	Radni jezici Članak 10. „Radni jezici Upravnog odbora su engleski, francuski, njemački, talijanski i španjolski ”.
Agencija Europske unije za azil	Uredba (EU) 2021/2303 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 2021. o Agenciji Europske unije za azil	Članak 62. stavak 1. „ Na Agenciju se primjenjuje Uredba br. 1 ” Članak 62. stavak 2. „Ne dovodeći u pitanje odluke donesene na temelju članka 342. UFEU-a, konsolidirano godišnje izvješće o aktivnostima Agencije i programskim dokumentima iz članka 42. sastavlja se na svim službenim jezicima institucija Unije.” Članak 62. stavak 3. „Prevoditeljski centar za tijela Europske unije pruža usluge prevođenja potrebne za funkcioniranje Agencije.”
Agencija Europske unije za suradnju u kaznenom pravosuđu	Uredba (EU) 2018/1727 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. studenoga 2018. o Agenciji Europske unije za suradnju u kaznenom pravosuđu (Eurojust) Odluka Kolegija 2020 – 08 od 27. studenoga 2020. o unutarnjem jezičnom uređenju Eurojusta Informacije o uporabi jezika dostupne na internetskim stranicama Uporaba jezika u vanjskoj komunikaciji (europa.eu) https://www.eurojust.europa.eu	Članak 33. stavak 1. „ Uredba Vijeća br. 1 primjenjuje se na Agenciju”. Članak 33. stavak 2. „Ne dovodeći u pitanje odluke donesene u skladu s člankom 342. UFEU-a, jedinstveni programski dokument [...] i godišnje izvješće o radu [...] sastavljaju se na svim službenim jezicima institucija Unije”. Članak 33. stavak 3. „ Upravni odbor može donijeti odluku o radnim jezicima ne dovodeći u pitanje obveze utvrđene u stavcima 1. i 2.”. „ radni jezik je engleski ” „Upotreba jezika u vanjskoj komunikaciji Eurojusta Eurojust se u svojoj komunikaciji s partnerima u državama članicama i građanima EU-a koristi svim službenim jezicima Europske unije. Iako se dokumenti Eurojusta namijenjeni javnoj distribuciji izrađuju prvenstveno na engleskom jeziku, prevode se na druge jezike kako je opisano u ovoj politici. Dokumenti o javnom planiranju i izvješćivanju Eurojust prevodi sljedeće dokumente na sve službene jezike:

		<ul style="list-style-type: none"> • Jedinstveni programski dokument (uključujući godišnji program rada i proračun) • Godišnje izvješće <p><u>Javna izvješća o operativnom radu Eurojusta, radni dogovori</u></p> <p>Izvješća iz studija i strateških projekata te smjernice koje je izradio Eurojust na temelju iskustva u radu na predmetima sastavljaju se na engleskom jeziku. Eurojust prevodi na sve službene jezike:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cjeloviti tekst praktičnih smjernica i priručnika koje stručnjaci trebaju upotrebljavati u svakodnevnom radu; • Sažetak/rezultati studija i strateških projekata. <p>Eurojust je na sve službene jezike preveo i cjeloviti tekst radnih dogovora sklopljenih s trećim stranama.</p> <p><u>Javne istrage, zahtjevi za pristup dokumentima, zahtjevi za pristup osobnim podacima</u></p> <p>Pri odgovaranju na zahtjeve javnosti Eurojust odgovara na jeziku zahtjeva. Kako bi se izbjegli zakašnjeni odgovori zbog potreba za prevođenjem, Eurojust prevodi standardne odgovore na zahtjeve za informacije, pristup dokumentima i pristup osobnim podacima te se oslanja na izvorne govornike nositelja radnih mjesta Eurojusta da ih prema potrebi prilagode.</p> <p><u>Priopćenja za medije i događanja za medije</u></p> <p>Eurojust objavljuje priopćenja za medije na engleskom jeziku.</p> <p>Ako se odnose na operativni rad Eurojusta, ti i relevantni popratni dokumenti prevode se na druge jezike pogođenih država članica ili trećih zemalja kada</p> <ul style="list-style-type: none"> • vremenski okvir objavljivanja omogućuje i • komunikacijsku svrhu bolje služi prevedeno priopćenje za medije. <p>U slučaju velikih institucionalnih promjena, ako vremenski okvir objave to dopušta, priopćenje za medije i popratni dokumenti prevode se na sve službene jezike.</p> <p>Za događanja za medije (konferencije za medije, brifingi za medije) Eurojust organizira usmeno prevođenje na jezike svih posebno pogođenih država članica kada je to moguće za organizaciju događanja i ako je to potrebno za postizanje boljeg komunikacijskog učinka.</p> <p><u>Web stranica</u></p> <p>Glavni jezik internetskih stranica Eurojusta je engleski. Time će se osoblju Eurojusta omogućiti</p>
--	--	--

		<p>stalno stvaranje, praćenje i ažuriranje sadržaja.</p> <p>Svi javni proizvodi Eurojusta (godišnje izvješće, jedinstveni programski dokument, radni dogovori s trećim stranama, smjernice, izvršni sažeci studija i strateških projekata, priopćenja za medije) koji se prevode na druge jezike objavljuju se na internetskim stranicama na svim jezičnim verzijama. Web-mjesto stvara zbirke dokumenata na određenom jeziku radi lakšeg korištenja (takozvane „stranice zemalja”).</p> <p>Stranice na kojima se opisuje uloga Eurojusta („Tko smo”, „Što radimo”, „Kako to činimo” i „Zašto je to važno”) prevedene su na sve službene jezike. Informacije o tome kako stupiti u kontakt s određenim nacionalnim uredima objavljuju se na službenom jeziku/jezicima te države članice te na engleskom jeziku. Ostale stranice mogu se prevesti na druge službene jezike ako je to neophodno za postizanje svrhe komunikacije, a sadržaj je dovoljno stabilan da stranica (a tako i prijevodi) ne treba ažurirati više od jednom godišnje.</p> <p>Društvene mreže</p> <p>Kanali Eurojusta na društvenim mrežama objavljuju sadržaj na engleskom jeziku kako bi se osoblju Eurojusta zaduženom za upravljanje društvenim medijima omogućilo objavljivanje, provođenje kontrole kvalitete i odgovaranje na sve komentare ili odgovore.</p> <p>Aplikacije društvenih medija omogućuju automatizirane prijevode tekstova na druge službene jezike</p>
<p>Agencija Europske unije za kibersigurnost</p>	<p>Uredba (EU) 2019/881 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o ENISA-i (Agencija Europske unije za kibersigurnost) te o kibersigurnosnoj certifikaciji u području informacijske i komunikacijske tehnologije</p>	<p>Članak 40.: „ Uredba Vijeća br. 1 primjenjuje se na ENISA-u.</p> <p>Države članice i druga tijela koja imenuju države članice mogu se obratiti ENISA-i i dobiti odgovor na službenom jeziku institucija Unije koji odaberu”.</p>
<p>Agencija Europske unije za temeljna prava</p>	<p>Uredba Vijeća (EZ) br. 168/2007 od 15. veljače 2007. o osnivanju Agencije Europske unije za temeljna prava</p> <p>Nema jezične politike na web-mjestu za procjenu</p>	<p>Članak 25. stavak 1. „Odredbe Uredbe br. 1 od 15. travnja 1958. primjenjuju se na Agenciju”.</p> <p>Članak 15. stavak 2. „ Upravljački odbor odlučuje o internim jezičnim aranžmanima Agencije.”</p>
<p>Agencija Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva</p>	<p>Uredba (EU) 2016/794 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o Agenciji Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva (Europol)</p>	<p>Članak 64. stavak 1. „Odredbe utvrđene Uredbom br. 1 primjenjuju se na Europol”.</p> <p>2. Upravni odbor dvotrećinskom većinom svojih članova odlučuje o internim jezičnim aranžmanima Europola.</p>

Pristup Europske unije višejezičnosti u svojoj komunikacijskoj politici

		3. Prevoditeljske usluge potrebne za funkcioniranje Europol pruža Prevoditeljski centar za tijela Europske unije.
	<p>Regrutacija</p> <p>https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/Europol_Recruitment_Guidelines_0.pdf</p>	Radni jezik je engleski.
Agencija Europske unije za osposobljavanje u području izvršavanja zakonodavstva	Uredba (EU) 2015/2219 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o Agenciji Europske unije za osposobljavanje u području izvršavanja zakonodavstva	<p>Članak 27. stavak 1.: „Odredbe utvrđene u Uredbi br. 1 primjenjuju se na CEPOL”.</p> <p>Članak 25. stavak 2. „ Upravni odbor dvotrećinskom većinom svojih članova odlučuje o unutarnjim jezičnim aranžmanima CEPOL-a”.</p>
Agencija Europske unije za željeznice	Uredba (EZ) br. 881/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o osnivanju Europske agencije za željeznice	<p>Članak 35. stavak 1. „Upravni odbor odlučuje o jezičnom uređenju Agencije.</p> <p>Na zahtjev člana Upravnog odbora ta se odluka donosi jednoglasno.</p> <p>Države članice mogu se obratiti Agenciji na jeziku Zajednice po svom izboru.”</p>
Agencija Europske unije za suradnju energetske regulatora	Uredba (EU) 2019/942 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o osnivanju Agencije Europske unije za suradnju energetske regulatora	<p>Članak 44. stavak 1.: „Odredbe Uredbe Vijeća br. 1 primjenjuju se na ACER.”</p> <p>Članak 44. stavak 2. „ Upravni odbor odlučuje o unutarnjim jezičnim aranžmanima ACER-a”.</p>
	Odluka upravnog odbora AB br. 15/2014 o jezičnom režimu Agencije	<p>Institucijama i tijelima EU-a dodjeljuje se određeni stupanj operativne autonomije u odabiru unutarnjeg jezičnog režima, pod uvjetom da izbor objektivno odgovara funkcionalnim potrebama dotičnog tijela i da ne dovodi do neopravdanih razlika u postupanju prema građanima Unije.” Članak 1.</p> <p>„Radni jezik Agencije i njezinih potpornih struktura Radni jezik Agencije je engleski”.</p>
Agencija Europske unije za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde	Uredba (EU) 2018/1726 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. studenoga 2018. o Agenciji Europske unije za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde (eu-LISA)	<p>Članak 33. stavak 1. „ Uredba Vijeća br. 1 primjenjuje se na Agenciju”.</p> <p>Članak 33. stavak 2. „Ne dovodeći u pitanje odluke donesene u skladu s člankom 342. UFEU-a, jedinstveni programski dokument [...] i godišnje izvješće o radu [...] sastavljaju se na svim službenim jezicima institucija Unije”.</p> <p>Članak 33. stavak 3. „ Upravni odbor može donijeti odluku o radnim jezicima ne dovodeći u pitanje obveze utvrđene u stavcima 1. i 2.”.</p>

	<p>Informacije na internetskoj stranici (EU-lisa – eu-lisin pristup višejezičnosti (europa.eu))</p>	<p>„EU-LISA na svojim internetskim stranicama objavljuje na svim službenim jezicima institucija Europske unije, kako je propisano Uredbom o osnivanju (EU br. 2018/1726), sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programski dokumenti, • Godišnja izvješća o radu, • Godišnji proračuni, • Popisi nadležnih tijela ovlaštenih za izravno pretraživanje podataka sadržanih u Schengenskom informacijskom sustavu, • popisi ureda nacionalnih sustava SIS-a II (N.SIS II) i ureda SIRENE, • popis imenovanih tijela koja imaju pristup podacima zabilježenima u središnjem sustavu Eurodaca (u vezi s azilom) • Službeni odgovori eu-LISA-e na opažanja Suda na godišnju računovodstvenu dokumentaciju Agencije. <p>Razni informativni materijali za javnost, kao što su letci, brošure i informativni članci, objavljuju se na engleskom, francuskom, njemačkom i estonskom jeziku zbog zemljopisnog položaja Agencije. Većina internetskih sadržaja eu-LISA-e na engleskom je kako bi se optimizirali ograničeni resursi i učinkovito iskoristili oni dostupni. Agencija postupno uvodi načela jezične raznolikosti, ovisno o raspoloživim resursima i predstavljenim zahtjevima [...]”.</p>
Agencija Europske unije za svemirski program	<p>Uredba (EU) 2021/696 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. travnja 2021. o uspostavi svemirskog programa Unije i Agencije Europske unije za svemirski program</p>	<p>Članak 93. stavak 1. „ Uredba Vijeća br. 1 primjenjuje se na Agenciju.”</p>
Agencija Europske unije za sigurnost zračnog prometa	<p>Uredba (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2018. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa</p>	<p>Članak 85. stavak 6. „Na zahtjev države članice izvješća koja je Agencija sastavila u skladu sa stavkom 1. stavljaju joj se na raspolaganje na službenom jeziku Unije ili jezicima države članice u kojoj je obavljen inspeksijski pregled”.</p> <p>Članak 119. stavak 3. „Agencija prema potrebi prevodi materijale zapromicanje sigurnosti na službene jezike Unije”.</p> <p>Članak 119. stavak 5. „Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo obratiti se Agenciji u pisanom obliku na bilo kojem od službenih jezika Unije i ima pravo dobiti odgovor na istom jeziku.”</p>
Ured Europske unije za intelektualno	<p>Uredba (EU) 2017/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2017. o žigu</p>	<p>Članak 146. stavak 1. „ Prijava žiga EU-a podnosi se na jednom od službenih jezika Unije.”</p> <p>Članak 146. stavak 2.: „ Jezici Ureda su engleski,</p>

vlasništvo	Europske unije	<p>francuski, njemački, talijanski i španjolski”</p> <p>Članak 146. stavak 3. „Podnositelj zahtjeva navodi drugi jezik koji je jezik Ureda čije korištenje prihvaća kao mogući jezik postupka povodom prigovora, postupka opoziva ili postupka za proglašavanje ništavosti. Ako je prijava podnesena na jeziku koji nije jedan od jezika Ureda, Ured osigurava prijevod prijave [...] na jezik koji je naveo podnositelj prijave”.</p> <p>Članak 146. stavak 4. Ako je podnositelj prijave žiga EU- a jedina stranka u postupku pred Uredom, jezik postupka je jezik koji se upotrebljava za podnošenje prijave žiga EU-a. Ako je prijava podnesena na jeziku koji nije jezik Ureda, Ured može podnositelju prijave poslati pisanu komunikaciju na drugom jeziku koji je podnositelj prijave naveo u svojoj prijavi”.</p>
	<p>Informacije o jezicima na internetskim stranicama agencije</p> <p>https://euipo.europa.eu/ohimPortal/en/euipo-jezik-politika</p>	<p>„ Pet radnih jezika Ureda su engleski, francuski, njemački, talijanski i španjolski. Prijave žiga i dizajna mogu se podnijeti na 23 službena jezika Europske unije. Registri žiga EU-a i RCD-a objavljuju se i na 23 službena jezika EU-a. Sadržaj internetskih stranica EUIPO-a objavljuje se barem na pet jezika Ureda, a često i na 18 drugih službenih jezika.</p> <p>U EUIPO-u smo se čvrsto obvezali osigurati da svi u EU-u imaju pristup informacijama o pravima intelektualnog vlasništva na jeziku koji razumiju, čak i ako taj jezik nije njihov materinski jezik.</p> <p>Gdje god je to moguće, komunicirat ćemo s vama na vašem službenom jeziku. Međutim, za sva jezična pitanja povezana s određenim postupcima u vezi sa žigom ili dizajnom primjenjuju se odgovarajući propisi i Smjernice Ureda.</p> <p>Dodatne informacije o tome koji se jezici mogu upotrebljavati u postupcima pred Uredom potražite u relevantnim uredbama, posebno u člancima 146. i 147. Uredbe o žigu EU-a, člancima 24., 25. i 26. Uredbe o žigu EU-a, člancima 98. i 99. Uredbe o zajedničkim odredbama te člancima 29., 80., 81. i 83. Uredbe o provedbi Uredbe o dizajnu Zajednice.</p> <p><u>Pronađite željeni jezik na web stranici</u></p> <p>Sve naše web stranice imaju padajući izbornik u gornjem lijevom kutu gdje možete odabrati jezik na kojem želite vidjeti stranicu.</p> <p>Osim toga, ako tražite sudsku praksu kojom se podupire predmet pred sudom, naša baza podataka eSearch Case Law pruža strojne prijevode kako bi vam pomogla da steknete trenutačno opće razumijevanje sadržaja određene presude prije ulaganja u ovjerene prijevode.</p> <p><u>EUIPO-ova terminologija</u></p>

		<p>EUIPO pruža službenu terminologiju povezanu s intelektualnim vlasništvom na svim jezicima EU-a. Time se doprinosi pravnoj sigurnosti u svijetu intelektualnog vlasništva. Pojmovima može pristupiti svatko u međuinstitucijskoj terminološkoj bazi podataka EU-a (IATE).</p> <p><u>Prijevod</u></p> <p>Prijevođe potrebne za funkcioniranje Ureda prevodi Prevoditeljski centar za tijela EU-a.</p>
<p>Jedinstveni sanacijski odbor</p>	<p>Uredba (EU) br. 806/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. srpnja 2014. o utvrđivanju jedinstvenih pravila i jedinstvenog postupka za sanaciju kreditnih institucija i određenih investicijskih društava u okviru jedinstvenog sanacijskog mehanizma i jedinstvenog fonda za sanaciju te o izmjeni Uredbe (EU) br. 1093/2010</p>	<p>Članak 81. stavak 1.: „ Na Odbor se primjenjuje Uredba Vijeća br. 1”</p> <p>Članak 81. stavak 2.: „ Odbor odlučuje o internim jezičnim aranžmanima za Odbor.”</p> <p>Članak 81. stavak 3.: „Odbor može odlučiti koji će se od službenih jezika koristiti pri slanju dokumenata institucijama ili tijelima Unije”.</p> <p>Članak 81. stavak 4.: „Odbor se sa svakim nacionalnim sanacijskim tijelom može dogovoriti o jeziku ili jezicima na kojima se sastavljaju dokumenti koje nacionalna sanacijska tijela trebaju poslati ili se šalju nacionalnim sanacijskim tijelima.”</p>
	<p>Odluka Jedinstvenog sanacijskog odbora od 17. prosinca 2018. o uspostavi okvira za praktične aranžmane za suradnju unutar jedinstvenog sanacijskog mehanizma između Jedinstvenog sanacijskog odbora i nacionalnog sanacijskog odbora</p> <p>Tijela (SRB/PS/2018/15),</p>	<p>Članak 4. stavak 1.: „Operativni radni jezik koji se upotrebljava u unutarnjoj komunikaciji između SRB-a i nacionalnih sanacijskih tijela unutar jedinstvenog sanacijskog mehanizma je engleski, u govornom i pisanom obliku.”</p> <p>Članak 4. stavak 3.: Nacrtima odluka i sanacijskih planova koje nacionalna sanacijska tijela pripremaju za subjekte i grupe u izravnoj nadležnosti nacionalnih sanacijskih tijela koji su sastavljeni na jeziku koji nije engleski u skladu sa zahtjevima nacionalnog prava prilaže se privremeni sažetak na engleskom jeziku samo za informativnu uporabu, kada se šalju</p> <p>[...]</p> <p>Članak 4. stavak 6.: „Pravni akti SRB-a upućeni nacionalnim sanacijskim tijelima radi njihove provedbe u skladu s nacionalnim pravom donose se na engleskom jeziku, što će činiti pravno obvezujuću verziju takvog pravnog akta SRB-a.</p> <p>SRB će nastojati osigurati pristojno prevođenje svojeg pravnog akta na nacionalni jezik koji je taj subjekt odabrao u skladu s Uredbom Vijeća br. 1 istodobno s obavješćivanjem nacionalnog sanacijskog tijela o tom aktu.</p> <p>Taj se postupak ne primjenjuje na donošenje odluka SRB-a o sanaciji. U tom slučaju, nakon donošenja odluka o sanaciji, SRB će, na zahtjev nacionalnog</p>

Pristup Europske unije višejezičnosti u svojoj komunikacijskoj politici

		sanacijskog tijela, nacionalnom sanacijskom tijelu dostaviti prijevod svoje odluke o sanaciji na nacionalni jezik provedbenog akta.”
Prevoditeljski centar za tijela Europske unije	Uredba Vijeća (EZ) br. 2965/94 od 28. studenoga 1994. o osnivanju Prevoditeljskog centra za tijela Europske unije	Izjava 2. Zajednička izjava Vijeća i Komisije: „Prilikom osnivanja Prevoditeljskog centra Vijeće i Komisija potvrđuju da bi Centar trebao biti organiziran tako da se omogući jednako postupanje prema službenim jezicima Europskih zajednica , ne dovodeći u pitanje posebne odredbe o uporabi jezika različitih tijela u čije ime Centar djeluje.”
Europska obrambena agencija	Odluka Vijeća (ZVSP) 2015/1835 od 12. listopada 2015. o utvrđivanju statuta, sjedišta i operativnih pravila Europske obrambene agencije	Članak 33.: „Jezični režim Agencije uspostavlja Vijeće , odlučujući jednoglasno.”
	Informacije na internetskoj stranici (jezičnopolitika.europa.eu)	Jezična politika Europska obrambena agencija (EDA) predana je višejezičnosti i prepoznaje važnost komunikacije s građanima EU-a diljem EU-a i olakšavanja pristupa informacijama na njihovim jezicima. <u>Naša predanost jezičnoj raznolikosti</u> EU ima 24 službena jezika: ŠTO SE DOGAĐA? Europska obrambena agencija nastoji postići ravnotežu između poštovanja europske jezične raznolikosti i praktičnih razmatranja kao što su ciljana publika, vremenska ograničenja te implikacije za ljudske i financijske resurse. U ovom svjetlu, • EDA nastoji usvojiti pragmatičan i troškovno učinkovit pristup pri provedbi svoje jezične politike. • EDA podupire objedinjavanje prevoditeljskih resursa gdje je to moguće kako bi se smanjili troškovi i osiguralo da građani EU-a imaju više informacija na različitim službenim jezicima EU-a. • EDA se obvezala maksimalno iskoristiti sve dostupne alate i usluge prevođenja koji su joj na raspolaganju. <u>Korištenje jezika u EDA-i</u> U praksi, interni radni jezik EDA-e je engleski. Glavni jezik koji se koristi na javnim internetskim stranicama EDA-e je u skladu s tim i engleski koji omogućuje kontinuirano stvaranje, praćenje i ažuriranje sadržaja i optimizaciju resursa.

		<p>[...]</p> <p><u>Javne istrage, zahtjevi za pristup dokumentima i pristup osobnim podacima</u></p> <p>Zahtjevi za informacije, pristup dokumentima i pristup osobnim podacima mogu se podnijeti na bilo kojem službenom jeziku EU-a. EDA osigurava da, u mjeri u kojoj je to moguće, građani koji pišu na jednom od službenih jezika EU-a dobiju odgovor na istom jeziku, u skladu s Kodeksom dobrog administrativnog ponašanja EDA-e.</p> <p>Kako bi se olakšalo brzo rješavanje zahtjeva i izbjeglo kašnjenje odgovora zbog potreba za prevođenjem, EDA može iskoristiti standardne odgovore na zahtjeve za informacije, pristup dokumentima i pristup osobnim podacima te se oslanja na izvorne govornike unutar EDA-e kako bi ih prema potrebi prilagodio.”</p> <p><u>Javna nabava i zapošljavanje</u></p> <p>U okviru svojih postupaka nabave EDA se koristi jezikom ugovora, uglavnom engleskim. Gospodarski subjekti i natjecatelji u postupcima javne nabave EDA-e mogu zatražiti dodatne informacije povezane s dokumentacijom o nabavi na bilo kojem službenom jeziku EU-a.</p> <p>Osoblje EDA-e multikulturno je i obuhvaća širok raspon jezika EU-a. Međutim, zbog ograničenih raspoloživih resursa i kako bi se osiguralo brzo rješavanje svih upita, kandidati za postupke zapošljavanja EDA-e pozivaju se da se obrate Agenciji na engleskom jeziku. Budući daje engleski u praksi interni radni jezik EDA-e, vrlo dobro poznavanje engleskog jezika nadalje je uvjet za zapošljavanje u Agenciji.</p> <p><u>Priopćenja za medije EDA-e i događanja za medije</u></p> <p>Zbog potrebe za brzom komunikacijom s medijima o aktualnim pitanjima, priopćenja zamedije EDA-e općenito se objavljuju na engleskom jeziku. Ako je relevantno, EDA može prevesti priopćenja za medije i na druge jezike. U kontekstu sudjelovanja EDA-e na informativnim sastancima za medije u Vijeću može se ponuditi prijevod na francuski jezik ili s njega, u skladu s praksom Vijeća.</p> <p>[...]</p>
<p>Institut Europske unije za sigurnosne studije</p>	<p>Uredba (EU) 2019/881 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o ENISA-i (Agencija Europske unije za kibersigurnost) te o kibersigurnosnoj certifikaciji u području informacijske i</p>	<p>Nema odredbe o jezičnom aranžmanu</p>

Pristup Europske unije višejezičnosti u svojoj komunikacijskoj politici

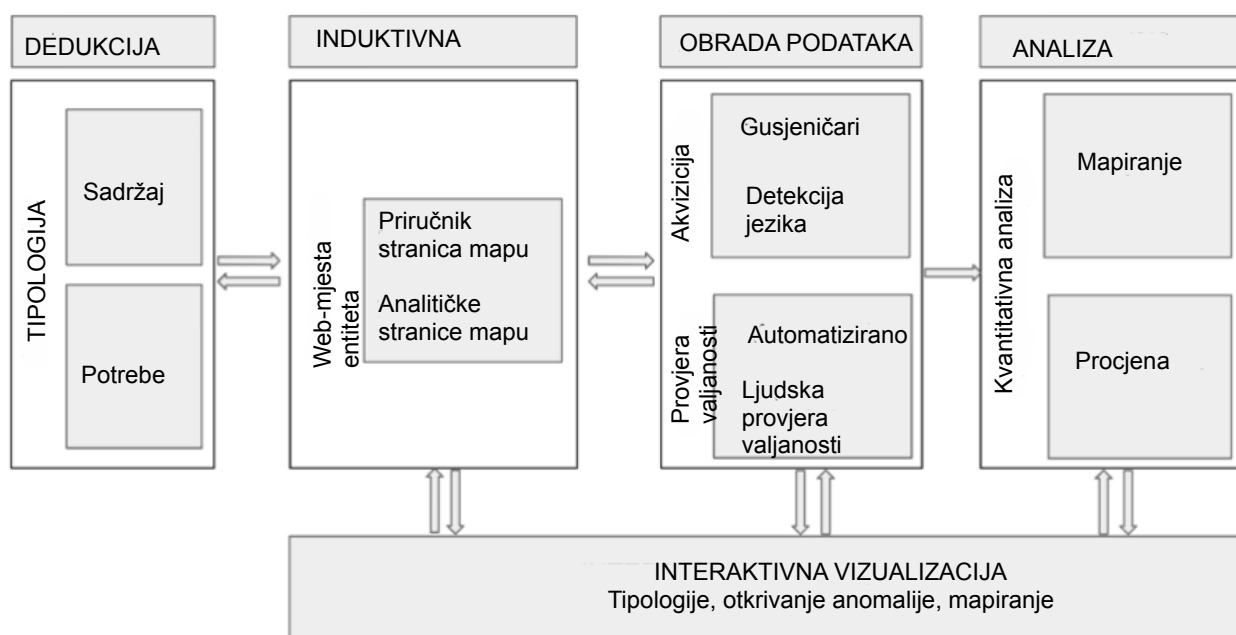
	komunikacijske tehnologije	
Satelitski centar Europske unije	Uredba (EU) 2021/887 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2021. o osnivanju Europskog centra za stručnost u području kibersigurnosti, industrije, tehnologije i istraživanja i Mreže nacionalnih koordinacijskih centara	Nema odredbe o jezičnom aranžmanu
Agencija za opskrbu Euratoma	Odluka Vijeća od 12. veljače 2008. o utvrđivanju Statuta Agencije za opskrbu Euratoma	Nema odredbe o jezičnom aranžmanu
Zajedničko poduzeće za fuziju za energiju	Odluka Vijeća od 27. ožujka 2007. o osnivanju Europskog zajedničkog poduzeća za ITER i razvoj energije fuzije i davanju povlastica tom poduzeću	Nema odredbe o jezičnom aranžmanu

PRILOG 2.: METODOLOGIJA ZA ANALIZU WEB STRANICA

A2.1 Metodologija za prikupljanje i analizu podataka

Slika A2.1 opisuje glavne faze metodološkog pristupa prikupljanju podataka i empirijskoj analizi internetskih stranica. Započinje deduktivnom fazom u kojoj se definira klasifikacija sadržaja web stranice i višejezične tipologije potreba. Deduktivna faza temelji se na teoriji i materijalnom znanju o domeni. Vrijednost bilo kojeg deduktivno definiranog konceptualnog okvira uvijek će se morati empirijski ispitati u odnosu na stvarnost. To se događa u induktivnoj fazi gdje su tipologije testirane i rafinirane. Ova deduktivno-induktivna interakcija uglavnom se odnosi na analizu web-mjesta i prikazana je na slici A2.1 dvosmjernim strelicama koje povezuju dvije faze. Poboljšanje tipologija javlja se kao rezultat ove interakcije.

Slika A2.1 Glavne faze metodologije

Slika A2.1 Glavne faze metodologije

Induktivni zadatak prikazan je na slici A2.1 u okviru pod nazivom „Mreže entiteta”. Koristimo mapu web-mjesta subjekta i mrežne odjeljke koji su identificirani kao početna točka. Većina internetskih stranica ima kartu web-mjesta, a za one koje (npr. Komisija) ne postoji funkcionalan ekvivalent čak i ako se službeno ne naziva karta lokacije. U nekim slučajevima karta web-mjesta možda neće sadržavati određeni odjeljak od interesa, npr. javne natječaje ili odjeljak za medije. U takvim slučajevima dodajemo ovaj odjeljak web-stranice od interesa na našu kartu web-mjesta. Iako subjekti daju prednost različitim dijelovima web-mjesta i koriste različite oznake, postoji razuman stupanj konvergencije u vrstama mrežnih odjeljaka prikazanih na karti web-mjesta (npr. većina ima odjeljak O O, Opće informacije ili teme itd.). Ove vrste zajedničkih mrežnih odjeljaka razrađene su u klasifikaciji sadržaja. Ovaj proces nazivamo ručnim izvlačenjem karte web-mjesta i daje popis mrežnih odjeljaka po web-mjestu entiteta.

U drugoj fazi, koja se na slici A2.1 navodi kao „analitička karta web-mjesta” u induktivnoj fazi, koristimo automatizirane tehnike (npr. web pretraživače) za identifikaciju različitih mrežnih dijelova web -mjesta subjekta. Web-dijelovi ručno izvučene karte web-mjesta čine prvu razinu organizacijske hijerarhije web-mjesta. No, postoji još mnogo slojeva. Na primjer, odjeljak Komisije pod nazivom „Zakoni” na razini 1 u hijerarhiji (uz druge dijelove kao što su Oči i radna mjesta) sadržava 51 daljnji internetski odjeljak na 2. razini. Web-dijelovi 2. razine uključuju sadržaj kao što su „proces donošenja zakona” ili „zakoni o pretraživanju”. Ti dijelovi razine 2 generiraju još 31 odjeljak kao što su „Potrošači” ili „Zaštita podataka”. Uzimanjem samo jednog (odjeljak „Zakoni”) od desetak internetskih odjeljaka iz 1. razine karte web-mjesta Komisije dobiva se više od 300 internetskih odjeljaka, od kojih svaki sadržava mnoštvo dokumenata. Ono što nazivamo analitičkim izvlačenjem karte web-mjesta jest korištenje automatiziranih tehnika za izdvajanje mapa/dokumenata povezanih s web sekcijama na karti web-mjesta.

Uz ove analitičke karte na mjestu, kvalitativni (ručni) zadatak kodiranja uključuje dodjeljivanje kategorija iz naše klasifikacije sadržaja i višejezične tipologije potreba u različite web sekcije web stranica. Web stranica se sastoji od mnogih hijerarhija razina, što mi nazivamo web sekcije. Za web stranicu bilo kojeg subjekta, ulazna točka su različiti web-dijelovi razine 1 koji su pretraživani, koji se obično temelje na njegovoj karti web-mjesta. Međutim, svaki odjeljak 1. razine sadržava više internetskih odjeljaka na 2. razini i tako dalje za svaku razinu u hijerarhiji. Neke internetske stranice mogu sadržavati više od 10 razina prije nego što se dokumentu, kao što je izvješće, može pristupiti. Broj internetskih stranica unutar svake razine dramatično se povećava. Kvalitativno kodiranje na razini 1 uključivalo je više od 500 internetskih odjeljaka. Prijelaz na razinu 2, broj se povećava na oko 4.000 i na razini 3 znatno više od 10.000. Stoga se kvalitativno kodiranje provodi za mrežne odjeljke na razini 1 i 2. razini. Nije bilo moguće ići dalje od toga do razine 3 na bilo koji sustavan način pomoću ljudskih kodera. To znači da se kodovi trebaju promatrati kao približna vrijednost vrste sadržaja koji sadržava odjeljak s web-mjestima.

Konačni dijelovi sadržaja koji su se pojavili na svim analiziranim lokacijama bili su:

♪ • **O/organizacija:** Organizacijske informacije kao što su struktura, uloga u donošenju odluka u EU-u, političke odgovornosti, načini kontaktiranja, politike internetskih stranica.

♪ • **Pravila:** Odjeljci posvećeni politikama ili skupinama politika EU-a.

♪ • **Vijesti/događanja/govori:** Popis stranica koje sadrže vijesti, događaje ili govorne stavke.

♪ • **Natječaji za financiranje:** Odjeljci posvećeni mogućnostima financiranja i pozivima na podnošenje ponuda.

♪ • **Zapošljavanje:** Slobodna radna mjesta i mogućnosti; informacije o postupcima odabira koji su u tijeku; te informacije o karijerama, zapošljavanju, pripravnštvu.

♪ • **Dokumentacija:** sve dokumente, publikacije, resurse, uključujući zakone, studije, evaluacije, statističke podatke, informativne brošure, infografike, informativne članke, zakone, druge resurse.

♪ • **Opće informacije:** Opće informacije koje nisu u drugim kategorijama, uključujući vrlo opće informacije o politikama (npr. informacije o mnogim politikama i portalima/stranicama portala).

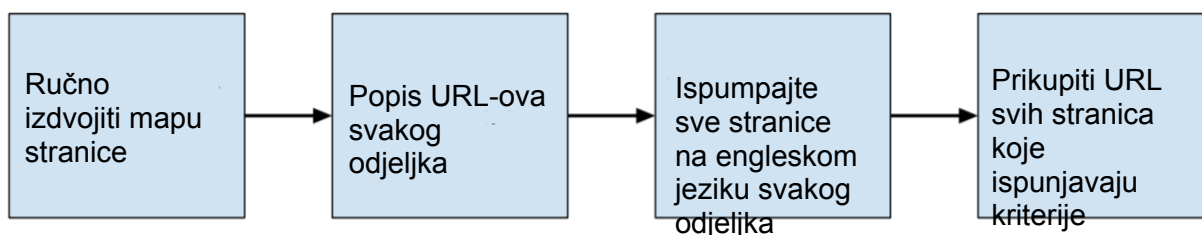
♪ • **Građani:** sudjelovanje javnosti, uključujući savjetovanja o svim politikama ili pitanjima EU-a, predstavke Europskom parlamentu, odgovori na pisma građana, građanska inicijativa, žalbe Europskom ombudsmanu, javna savjetovanja o svim politikama ili pitanjima EU-a.

♪ • **Sastanci/odbori:** Službene službene sjednice EU-a i odbori koji se bave oblikovanjem politika odvojeni od standardnih popisa događanja na internetskim stranicama.

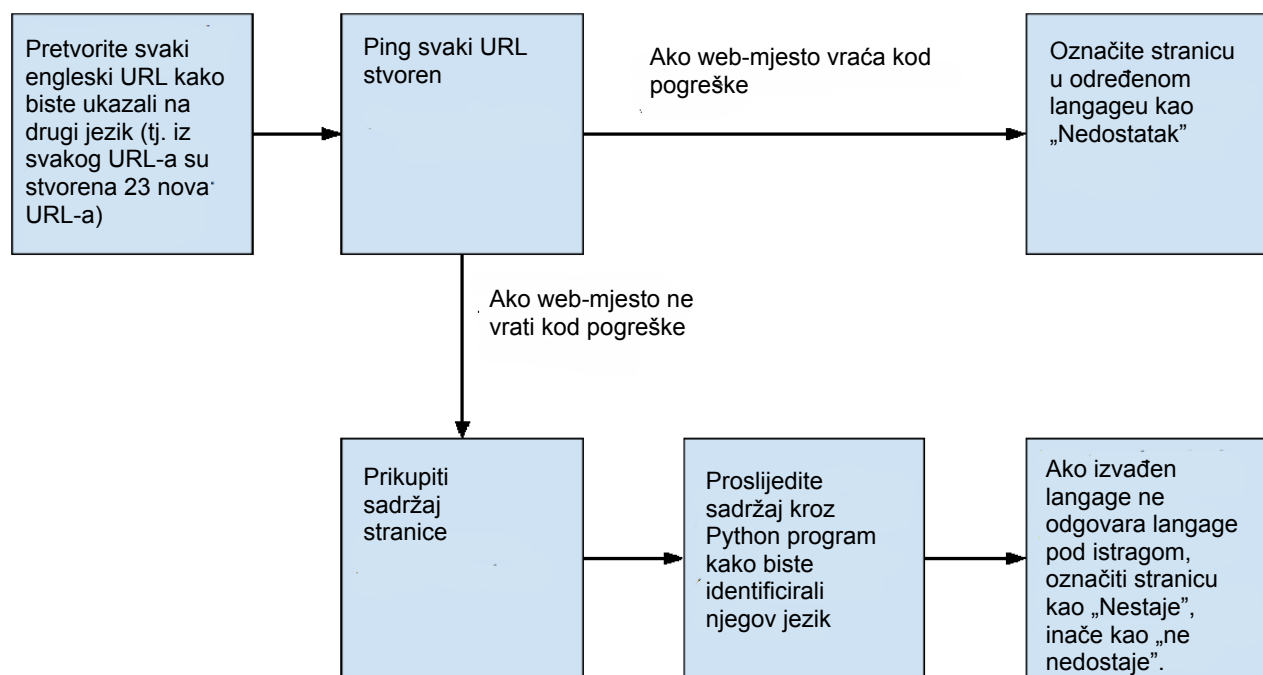
Podudarnost između sustava klasifikacije sadržaja i višejezične tipologije potreba prikazana je u tablici 5. u poglavlju 6. (vidjeti i poglavlje 5.).

A2.1.2 Faza obrade podataka

Gore opisani proces je vrlo iterativan između deduktivne i induktivne faze testiranja i rafiniranja tipologije. Nakon što se postignu zadovoljavajući rezultati za određenu web stranicu subjekta, postupak prikupljanja podataka može se pokrenuti za koji su razvijeni prilagođeni web pretraživači. Aspekti indeksiranja u fazi obrade podataka projekta prikazani su na slici A2.2 i na slici A2.3.

Slika A2.2: Prvi Crawling korak: Indeksiranje Stranice u zadanom jeziku (Engleski)

Slika A2.3.: Drugi korak povlačenja: Pretražite sve stranice koje nisu na engleskom jeziku

Postoje dva glavna koraka prema web stranici.

Korak 1. U prvom koraku web indeksiranja koristimo zadani jezik (engleski) za zbirku Uniform Resource Locators (URL). Internetski pretraživači posjećuju svaki dio web-mjesta subjekta (kako je definirano kartama web-mjesta ili ručno izvađenim kartama web-mjesta) i nastavljaju prikupljati URL-ove svih identificiranih poveznica. Granice moraju biti postavljene kako bi se spriječilo web pretraživače od indeksiranja weba u beskonačnoj petlji. Indekseri su bili ograničeni na prikupljanje poveznica iz iste domene i isključuju „vanjske” web stranice ili domene. Stoga se poveznica s internetske stranice EP-a koja upućuje na vanjsku domenu (npr. EP NewsHub – <https://www.epnewshub.eu/> – na internetskoj stranici Europskog parlamenta) ne bi prikupljala jer ne pripada domeni EP-a, tj. domeni europarl.europa.eu.

Za svaki odjeljak web-mjesta primjenjuju se sljedeći kriteriji filtriranja za prikupljanje URL-ova:

- URL bi trebao biti dio odjeljka koji se razmatra. Na primjer, ako pretraživač pretražuje odjeljak „Vijesti” na internetskoj stranici Europskog parlamenta, na kojem se nalazi sljedeća stabljika

[<https://www.europarl.europa.eu/news/>] prikupljaju se samo URL-ovi koji imaju tu stabiljku. To je jedini način da se osigura dosljednost sadržaja prikupljenih za svaki odjeljak, što je ključno za dodjelu klasifikacije sadržaja i tipologiju potreba.

- ♪ • URL ne bi trebao sadržavati nikakve GET parametre (tj. informacije koje se obično upotrebljavaju za prosljeđivanje dodatnih informacija web-mjestu, na primjer za kriterije pretraživanja). Obično je to povezano s pretraživanjem baza podataka. To je uvedeno jer smo doživjeli slučajeve u kojima su različiti URL-ovi s GET parametrima upućivali na isti članak, koji je generirao beskrajne petlje. Međutim, to se stanje može ublažiti kada odjeljak ima paginaciju (npr. https://ec.europa.eu/info/events_en). To omogućuje pretraživaču da promijeni stranice i pretraži sljedeći skup stranica koje se pojavljuju u slijedu stranica.
- ♪ • Ako URL upućuje na slike ili videozapise, one se također preskaču (takve vrste sadržaja nisu se mogle analizirati alatima za otkrivanje jezika koji rade na tekstualnim podacima).

Među prednostima ovog pristupa su sljedeće:

- ♪ • manja radna mjesta za indeksiranje kojima se smanjuje opterećenje poslužitelja subjekta;
- ♪ • u slučaju kvara pretraživača, potrebno je ponovno sastaviti samo određene odjeljke, a ne cijelu internetsku stranicu;
- ♪ • umjesto neselektivnog weba indeksiranje, indekseri su fino prilagođeni potrebama svakog web sekcije indeksa;
- ♪ • ako nedostaje stranica na bilo kojem od ostalih 23 jezika, znamo da se to dogodilo jer ta stranica nije dostupna.

Korak 2. Nakon što smo stvorili engleski korpus, tj. popis URL-ova po odjeljku po web-lokaciji, prelazimo na 2. korak indeksiranja. U ovom koraku, za svaki prikupljeni URL, zamjenjujemo pokazatelj jezika u URL-u različitim jezičnim kodom, jednim za svaki od ostalih 23 jezika.

Sljedeći korak je prikupiti sadržaj stranice pomoću pretraživača. Prvo, pretraživač provjerava postoji li URL. Ako URL ne postoji, bilježi da nedostaje. Ako URL postoji, prikuplja sav sadržaj. Nakon toga odabire se sadržaj koji će se analizirati za otkrivanje jezika. To zahtijeva izolaciju određenih odjeljaka internetske stranice, s obzirom na to da postoje odjeci na internetskoj stranici, npr. navigacijski izbornik, koji se uvijek prevode, ali zapravo ne sadržavaju korisne informacije u pogledu tog projekta. Ako se iz bilo kojeg razloga odjeljak ne može izdvojiti (na primjer, može nedostajati), označava se.

Ako proces uspješno izvlači sadržaj, sadržaj se šalje u interni alat za obradu prirodnog jezika razvijen za ovaj projekt koji koristi alat za biblioteku „CLD2” (Compact Language Detection) za identifikaciju jezika. Točnije, CLD2 ima značajku koja vraća vektor s različitim jezicima koji su identificirani zajedno s kriškom sadržaja koji sadrži jezik. U našem slučaju brojili smo znakove jezika koji se istražuje, a podijelili smo to s ukupnim brojem znakova koje dokument sadrži. Time se vraća vrijednost između 0 i 1 koja predstavlja udio teksta u jeziku koji se istražuje. Posljednji je korak upotreba granične vrijednosti za dodjelu binarnog razreda (1 vs 0) internetskoj stranici, pri čemu 1 znači da je internetska stranica bila dostupna na ciljnom jeziku, a 0 znači da internetska stranica nije bila dostupna na ciljnom jeziku.

Tijekom različitih postupaka validacije tim je ručno kodirao nasumični odabir od 1800 internetskih stranica institucija EU-a. To je omogućilo timu da ocijeni uspješnost korištenja različitih graničnih pragova. Korištenjem praga od 0,5 postignuta je točnost od 96 %. Korištenje viših graničnih točaka (npr. 0,6 ili 0,7) dovelo je do smanjenja učinkovitosti. Ukratko, postupak validacije upućuje na to da je na zbirnoj razini vjerojatnost da je internetska stranica ispravno klasificirana kao dostupna na ciljnom jeziku između 95 i 97 posto.

A2.2 Kriteriji za odabir internetskih stranica ili internetskih odjeljaka

Postoje različiti kriteriji koji utječu na uključivanje/isključivanje web stranica i web sekcija. Oni se mogu grupirati u tri glavne vrste.

Odabir web stranice

- ♪ • Ako je web stranica „učinkovito” jednojezična, tada je analiza njezinih višejezičnih atributa potpuno suvišna. Neke internetske stranice, posebno među decentraliziranim agencijama EU-a, zapravo su jednojezične. Mogu imati stranice za odabir jezika, ali one ne funkcioniraju niti preusmjeravaju na jednu stranicu koja je prevedena na ciljni jezik.
- ♪ • Web-mjesto ne može se unakrsno provjeriti ako se tekst koji označava odjeljak ili naslov internetske stranice preoblikuje pri promjeni iz zadanog jezika na ciljni jezik (npr. ako se internetski odjeljak na engleskom zadanom jeziku „vijesti/en” transformira u španjolski ciljni jezik kako slijedi „noticias/es” ili „es/noticias”). Taj je kriterij utjecao samo na dvije internetske stranice.

Problemi s puzanjem

- ♪ • Web stranica tehničkim sredstvima blokira indeksiranje sadržaja. To je bilo iznenađujuće neuobičajeno.
- ♪ • Dijelovi web-mjesta koji su baze podataka ne mogu se pretražiti.

Unakrsna provjera dostupnosti jezika

- ♪ • Unakrsna provjera svih URL-ova puzanih izvodi se za sva 23 jezika. Neke vrste URL-ova nisu se mogle provjeriti:
  - o URL-ovi koji uključuju „?”. Potonji je parametar koji označava dinamički sadržaj, obično izvađen iz baze podataka.
  - o URL-ovi koji završavaju proširenjem, npr. „.docx” i „.png”. To je nužno jer ne možemo automatski obrađivati sadržaj bilo kojeg proizvoljnog mrežnog resursa.
  - o Granični uvjeti potrebni su kako bi se osigurala unakrsna provjera dostupnosti jezika za sadržaje koji pripadaju web stranici koja se analizira. Stoga, ako URL-ovi upućuju na domenu izvan predmetne domene, npr. ako se unakrsna provjera provodi na <http://domainA.com>, a URL upućuje na drugo, npr. <http://domainB.com>, tada su takvi vanjski URL-ovi isključeni.
  - o URL-ovi koji sustavno generiraju poruke o pogreškama (visoki „nestaju” podaci). To se dogodilo sa samo jednom web stranicom koja je morala biti isključena.

A2.3 Indeks višejezičnosti

U ovom Prilogu prikazane su formule za izračunavanje multilingo metrike primijenjene na analizu internetskih stranica EU-a (okvir A2.3.). Također sadrži neka upozorenja za razumijevanje načina na koji je primijenjen na web stranice koje su analizirane.

Pod pretpostavkom da se dokumenti (internetske stranice) izrađuju samo na jednom jeziku (tj. engleskom jeziku) i da se dokumenti (internetske stranice) zatim prevode na druge službene jezike (L).

D je ukupna količina dokumenata proizvedenih u zadanom jeziku, dok je D_i broj dokumenata prevedenih na jezik I. Stoga, $d_i = D_i/D$ je udio dokumenata prevedenih na jezik. Indeks prosječne višejezičnosti (MI) može se izračunati na sljedeći način:

$$MI = \frac{1}{L} \sum_{i=1}^L d_i$$

Izračunava se i grupirani prosjek višejezičnosti (GMI) za skupinu s članovima skupine.

$$GMI = \frac{1}{G} \sum_{i=1}^G MI_i$$

Skupina u navedenoj formuli mogu biti internetske stranice subjekta (tj. institucije, tijela ili agencije EU-a), klasifikacija sadržaja ili tipologija potreba. Kao što je prikazano u empirijskoj analizi, grupirani prosjek (GMI) je uravnoteženiji procjenitelj jer daje jednaku težinu skupinama (bilo da se radi o vrsti entiteta, vrsti Sadržaja ili vrsti potreba).

Polje 7.: A2.3: Metrika višejezičnosti

Kako bi se razlikovala dva metrika u glavnom tekstu izvješća, prvi se podatak naziva negrupirani metrički ili negrupirani prosjek, dok se drugi metrički pokazatelj naziva grupirani metrički ili grupirani prosjek.

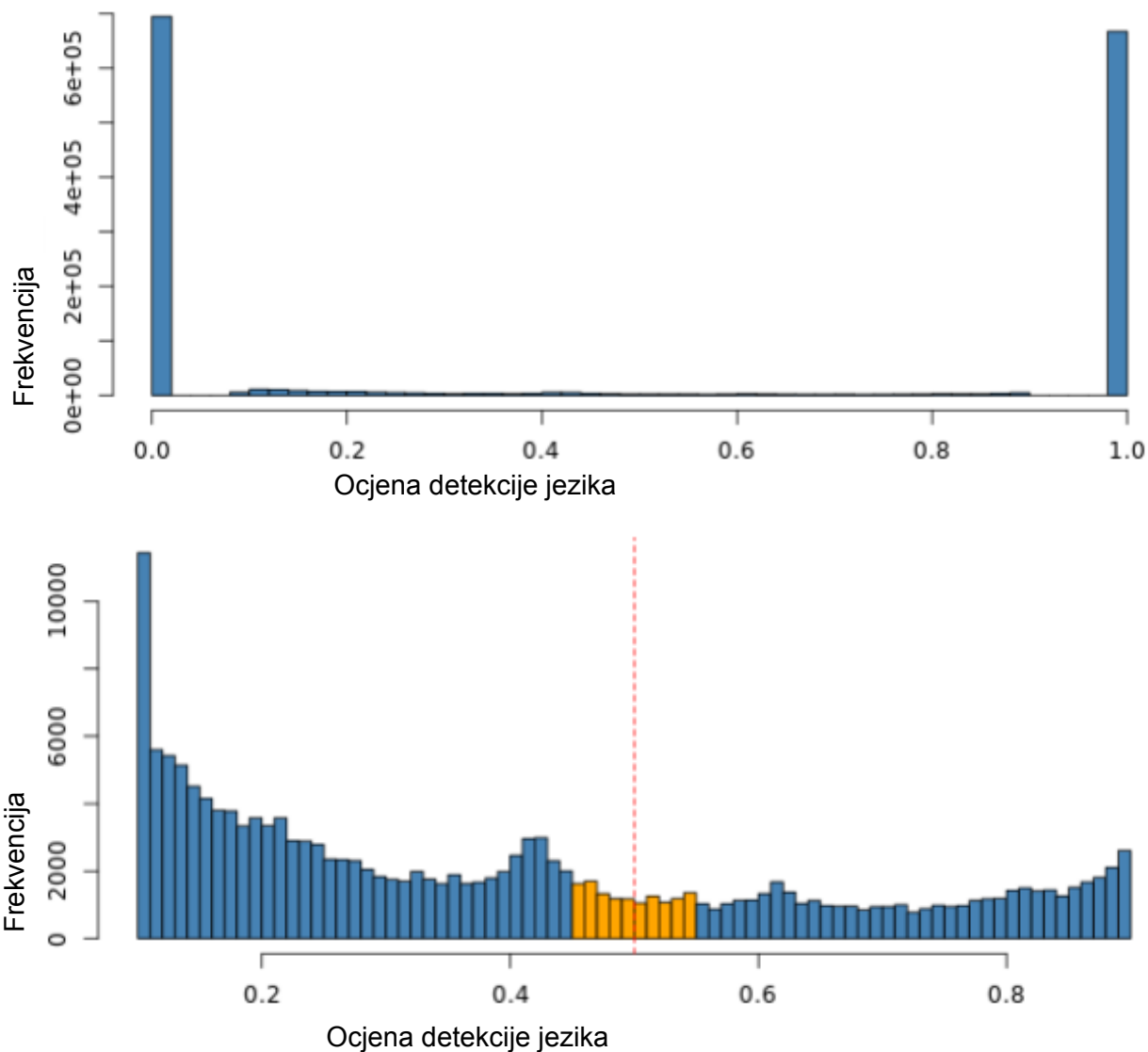
Empirijski zadatak uključivao je provjeru jesu li zadane internetske stranice (engleski jezik) prikupljene na analiziranim internetskim stranicama EU-a bile dostupne na ciljnim jezicima (tj. na 23 druga službena jezika EU-a). To je u konačnici bio binarni zadatak klasifikacije u kojem je svaka zadana web stranica (URL) imala binarni ishod: „1” znači da je sadržaj bio dostupan na ciljnom jeziku u odnosu na „0”, što znači da sadržaj nije bio dostupan na ciljnom jeziku. Na temelju binarne klasifikacije mogli bi se primijeniti parametri utvrđeni u okviru A2.3.

Otmice

Postoje neka **važna upozorenja za tumačenje rezultata**. Prvo, postoje URL-ovi koji se iz nekog razloga ne učitavaju ispravno, npr. web pretraživač se pokvario ili su na poslužitelju naišli problemi. Ti „nedostajući” URL-ovi su vrlo rijetki, otprilike jedan posto volumena, i malo je vjerojatno da će značajno utjecati na bilo kakve ukupne nalaze.

Drugo, neke URL-ove relativno je lako klasificirati u smislu dostupnosti jezika, dok su drugi teže. Na primjer, postoje mnogi URL-ovi koji se učitavaju na ciljnom jeziku, ali čiji je sadržaj na engleskom jeziku. Ostali URL-ovi ispravno se učitavaju, tj. bez pogrešaka, te su na ispravnom ciljnom jeziku. Obje se te vrste mogu smatrati „lako” kako bi se alat za otkrivanje jezika klasificirao kao „0” (nije dostupno) ili kao „1” (dostupan) na ciljnim jezicima.

Međutim, postoje i internetske stranice koje je potencijalno teže klasificirati u slučajevima kada je, na primjer, puno sadržaja internetske stranice na traženom jeziku, osim nekog sadržaja koji bi trebao biti na ciljnom jeziku, ali nije. U takvim slučajevima alat za otkrivanje jezika vratio bi vrijednost između 0 i 1 koja predstavlja udio sadržaja na ciljnom jeziku. Srećom, ogroman udio podataka, oko 90 posto, vraća se kao binarna vrijednost „0” ili „1”. Kao što se može vidjeti na ploči na slici A2.3 rezultati su u osnovi „0” ili „1” u histogramu. Rezultati između ove dvije vrijednosti teško se mogu otkriti u histogramu. Međutim, oko 10 % podataka ima neki element više jezika (tj. otkriveni su i elementi engleskog i ciljnog jezika).

Slika A2.3.: Histogram u panelu 1 prikazuje raspodjelu rezultata za otkrivanje jezika. Histogram u panelu 2 zumira u rezultate između 0 i 1 koji nisu vidljivi na ploči 1

Na drugom panelu na slici A2.3 histogram se zumira u onim vrijednostima koje se nalaze između 0 i 1. Većina vrijednosti je blizu nulte točke. Grafikon također uključuje isprekidani redak za označavanje 0,5 praga, koji služi kao granična točka za binarnu klasifikaciju URL-ova kao 0 ili 1. Područje s marginom od 10 % oko binarne granične točke obojeno je narančastom bojom kako bi se označile vrijednosti s najvećom nesigurnošću. URL-ovi u ovoj neizvjesnoj zoni predstavljaju vrlo mali udio podataka, otprilike pola postotnog boda. Nije vjerojatno da binarna pogrešna klasifikacija imala bitan učinak na bilo koju procjenu, čak i ako se raspon nesigurnosti znatno poveća.

Provjerene internetske stranice agencije EU-a (srpanj 2021.)

Agencija	Višejezični jezik	Bilješke
Agencija za potporu BEREC-u	Ne	Ova web stranica nema izbor jezika. Svi sadržaji su na engleskom jeziku.
Tijelo za europske političke stranke i europske političke zaklade	Ne	Ova web stranica je samo na engleskom jeziku.
Ured Zajednice za biljne sorte	Ne	Ova web stranica nema izbor jezika. Svi sadržaji su na engleskom jeziku.
Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo	Ne	Ova web stranica ima izbornik jezika, ali kada promijenite jezik preusmjerava vas na JEDNU stranicu koja je prevedena na odabrani jezik. Dakle, za svaki drugi jezik osim engleskog, postoji jedna prevedena stranica.
Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu	Djelomično	Čini se da ova web stranica ima zadanu englesku web stranicu s potpunim sadržajem) i odvojene (manje) stranice za svaki od jezika. Ove odvojene jezične web stranice imaju drugačiji URL. Ne postoji način za unakrsnu provjeru URL-ova.
Europski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti	Ne	Ova web stranica nema izbor jezika. Svi sadržaji su na engleskom jeziku.
Europski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja	Djelomično	Ova web stranica ima izbornike jezika, ali svi sadržaji su na engleskom jeziku. Web-mjesto je u potpunosti obnovljeno nakon provjere u srpnju 2021., ali je i dalje učinkovito jednojezično unatoč tome što ima jezične selektore.
Europski centar za stručnost u području kibersigurnosti, industrije, tehnologije i istraživanja	Ne	Nova internetska stranica za europsku stručnost u području kibersigurnosti ima izbor jezika, ali ne funkcionira.
Europska agencija za okoliš	Djelomično	Ova internetska stranica ne može se unakrsno provjeriti. URL sadržava naslov dokumenta na odgovarajućem jeziku.
Europska agencija za kontrolu ribarstva	Ne	Samo se odjeljak „O” prevodi kada promijenite jezik. Također, dostupna su samo četiri jezika.
Europska zaklada za poboljšanje životnih i radnih uvjeta	Djelomično	Web-mjesto ima izbornik jezika, koji je radio za neke od odjeljaka najviše razine, ali kada je unakrsno provjeren je učinkovito jednojezičan i nije bio uključen u analizu.
Europski institut za ravnopravnost spolova	Ne	Ova web stranica ima izbornik jezika, ali kada promijenite jezik preusmjerava vas na JEDNU stranicu koja je prevedena na odabrani jezik. Dakle, za svaki drugi jezik osim engleskog, postoji jedna prevedena stranica
Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje	Ne	Ova web stranica nema izbor jezika. Svi sadržaji su na engleskom jeziku.

Europsko nadzorno tijelo za rad	Ne	Ova web stranica ima izbornik jezika, ali svi sadržaji su na engleskom jeziku.
Europska agencija za pomorsku sigurnost	Ne	Ova web stranica nema izbor jezika. Svi sadržaji su na engleskom jeziku.
Europska agencija za lijekove	Ne	Ova web stranica nema izbor jezika. Svi sadržaji su na engleskom jeziku
Europski centar za praćenje droga i ovisnosti o drogama	Ne	Ova web stranica nema izbor jezika. Svi sadržaji su na engleskom jeziku.
Ured europskog javnog tužitelja	Ne	Odabir jezika dostupan je samo za jedan odjeljak („prijaviti kazneno djelo“)
Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala	Ne	Ova web stranica nema izbor jezika. Svi sadržaji su na engleskom jeziku
Europska zaklada za osposobljavanje	Ne	Ova web stranica ima izbornike jezika, ali svi sadržaji su na engleskom jeziku.
Agencija Europske unije za azil	Ne	Ova web stranica nema izbor jezika. Svi sadržaji su na engleskom jeziku.
Agencija Europske unije za suradnju u kaznenom pravosuđu	Ne	Ova web stranica nema izbor jezika. Svi sadržaji su na engleskom jeziku.
Agencija Europske unije za kibersigurnost	Ne	Ova web stranica ima izbornik jezika, ali kada promijenite jezik preusmjerava vas na JEDNU stranicu koja je prevedena na odabrani jezik. Dakle, za svaki drugi jezik osim engleskog, postoji jedna prevedena stranica.
Agencija Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva	Ne	Ova web stranica ima izbornik jezika, ali kada promijenite jezik preusmjerava vas na JEDNU stranicu koja je prevedena na odabrani jezik. Dakle, za svaki drugi jezik osim engleskog, postoji jedna prevedena stranica
Agencija Europske unije za osposobljavanje u području izvršavanja zakonodavstva	Ne	Ova web stranica ima izbornik jezika, ali kada promijenite jezik preusmjerava vas na JEDNU stranicu koja je prevedena na odabrani jezik. Dakle, za svaki drugi jezik osim engleskog, postoji jedna prevedena stranica.
Agencija Europske unije za željeznice	Ne	Ova web stranica nema izbor jezika. Svi sadržaji su na engleskom jeziku.
Agencija Europske unije za suradnju energetske regulatora	Ne	Ova web stranica nema izbor jezika. Svi sadržaji su na engleskom jeziku.
Agencija Europske unije za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde	Ne	Ova web stranica nema izbor jezika. Svi sadržaji su na engleskom jeziku.
Agencija Europske unije za svemirski program	Ne	Ova web stranica nema izbor jezika. Svi sadržaji su na engleskom jeziku.

Pristup Europske unije višejezičnosti u svojoj komunikacijskoj politici

Agencija Europske unije za sigurnost zračnog prometa	Ne	Ova web stranica nema izbor jezika. Svi sadržaji su na engleskom jeziku.
Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo	Djelomično	Web-mjesto se ne može pretražiti, a gusjeničar je tehnički spriječen.
Jedinstveni sanacijski odbor	Ne	Ova web stranica nema izbor jezika. Svi sadržaji su na engleskom jeziku.
Prevoditeljski centar za tijela Europske unije	Djelomično	Za razliku od svih ostalih web stranica, CdT vraća vrlo visok broj podataka koji nedostaju. Većina unakrsnih provjera URL-a vraća se kao pogreške.
Europska obrambena agencija	Ne	Ova web stranica nema izbor jezika. Svi sadržaji su na engleskom jeziku
Institut Europske unije za sigurnosne studije	Ne	Ova web stranica nema izbor jezika. Svi sadržaji su na engleskom jeziku.
Satelitski centar Europske unije	Ne	Ova web stranica nema izbor jezika. Svi sadržaji su na engleskom jeziku.
Europska izvršna agencija za klimu, infrastrukturu i okoliš	Djelomično	Odabir jezika ne funkcionira za sve jezike. Web-mjesto Komisije „.ec” (ne upravlja izravno agencija).
Europska izvršna agencija za obrazovanje i kulturu	Djelomično	Ova web stranica ima izbornik jezika, ali sadržaj je dostupan samo na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku. Svi ostali jezici su nedostupni.
Europska izvršna agencija za zdravlje i digitalno gospodarstvo	Djelomično	Odabir jezika ne funkcionira za sve jezike. Web-mjesto Komisije „.ec” (ne upravlja izravno agencija).
Izvršna agencija za Europsko vijeće za inovacije i MSP-ove	Djelomično	Odabir jezika ne funkcionira za sve jezike. Web-mjesto Komisije „.ec” (ne upravlja izravno agencija).
Izvršna agencija Europskog istraživačkog vijeća	Djelomično	Odabir jezika ne funkcionira za sve jezike. Web-mjesto Komisije „.ec” (ne upravlja izravno agencija).
Europska izvršna agencija za istraživanje	Djelomično	Odabir jezika ne funkcionira za sve jezike. Web-mjesto Komisije „.ec” (ne upravlja izravno agencija).

PRILOG 3.: ANALIZA INTERVJUA

A3.1 Uvod

U ovom su prilogu prikazani rezultati razgovora s 12 stručnjaka za politike za prevođenje/usmeno prevođenje u 10 institucija, tijela i agencije EU-a. Glavne teme o kojima se raspravljalo odnosile su se na donošenje odluka/provedbu, nedavne trendove, ulogu digitalnih tehnologija te transparentnost i odgovornost.

Tablica A3.1: Popis intervjuja

Institucija, tijelo, agencija	Identifikacijska oznaka ispitanika	Datum
Europski parlament	2	18.11.2021
Europski parlament	4	23.11.2021
Europska komisija	3	22.11.2021
Europska komisija	7	29.11.2021
Sud Europske unije	10	9.12.2021
Europska središnja banka	8	30.11.2021
Europska središnja banka	9	30.11.2021
Europski revizorski sud	1	15.11.2021
Europski gospodarski i socijalni odbor/Europski odbor regija	5	24.11.2021
Europski gospodarski i socijalni odbor/Europski odbor regija	6	24.11.2021
Europska izvršna agencija za obrazovanje i kulturu	11	21.01.2022
Europska izvršna agencija za obrazovanje i kulturu	12	21.01.2022

Napomena: Glavno tajništvo Vijeća kontaktirano je radi razgovora, ali je odlučilo da neće sudjelovati u studiji.

A3.2 Odlučivanje o prevođenju i usmenom prevođenju

Pravila kojima se uređuje jezični režim

Pravila kojima se uređuje jezični režim koji su naveli ispitanici uključuju:

- ♪ • Uredba br. 1 (o višejezičnosti), u kojoj se navodi da „svi objavljeni dokumenti moraju biti prevedeni na sve službene jezike EU-a” (svi ispitanici);
- ♪ • Kodeks ponašanja (o višejezičnosti), uključujući provedbena pravila za usmeno i pismeno prevođenje, redovito ažurirani popis zadaća, prioriteta itd.; praktična pravila (npr. precizni rokovi, nadležnosti), pravo na prevođenje i usmeno prevođenje za zastupnike i različita tijela Parlamenta; prioriteta u slučaju ograničenja resursa (razgovori 2., 4., 5., 6.);

- ♪ • Poslovnici (intervjui 4., 5., 6., 10.);
- ♪ • Ugovori (intervjui 1., 10., 11., 12.); i
- ♪ • Protokol o Statutu Suda (Interviewee 10).

Ispitanici su također primili na znanje pravila koja se odnose na obveze izrade i objavljivanja određenih dokumenata (npr. izvješća) na svim jezicima EU-a; situacije u kojima se publikacije mogu prevesti samo na odabrane jezike; i aranžmane za obradu zahtjeva za prevođenje.

Poteškoće u poštovanju višejezičnih pravila

Ograničenja resursa bila su glavna prijavljena poteškoća u pogledu usklađenosti s pravilima višejezičnosti, uključujući financiranje, vrijeme, ljudske resurse i prostor (npr. dvorane za sastanke, kabine). Ispunjavanje obveza višejezičnosti također je izazovno zbog složene prirode prevođenja i usmenog prevođenja te gotovo stalnog radnog opterećenja (Interviewees 1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12). Neki ispitanici napomenuli su da je pandemija, donekle paradoksalno, smanjila poteškoće povezane s raspoloživim radnim prostorom: rad na internetu utjecao je na potencijalni kapacitet, koji se u ovom slučaju povećao (Interviewee 2). Postoje i poteškoće povezane s određenim zadacima, kao što je uvođenje novih jezika ili dovoljno kvalificiranog osoblja.

Ključne napetosti dovode do kompromisa u upravljanju višejezičnošću

Glavni izvori napetosti odnose se na vrijeme, ograničenja radnog opterećenja (Interviewees 1, 2, 4, 10) i dostupne resurse u odnosu na obveze općenito (Interviewees 7, 8, 9, 10). To se prevodi u kompromise kao što su:

- ♪ • Prilagodba razine kvalitete stvarnosti – preskakanje dubinske revizije zbog pritiska na manje vremena (intervjui 1, 4, 5, 6);
- ♪ • Stalni pritisak na isporuku otežava uvođenje novih tehnologija (Interviewees 2, 4);
- ♪ • Nužnost davanja prednosti određenim jezicima i odgađanje prijevoda na druge (Interviewees 1, 8, 9, 10, 11, 12);
- ♪ • Prijevodi dostupni samo na zahtjev (Interviewees 11, 12);
- ♪ • Rokovi koji nedostaju (intervjui 5., 6.), ali se poštuju obveze (obvezni prijevodi) (razgovor 7.);
- ♪ • Ograničenja u pružanju izravnih prijevoda (Interviewee 10);
- ♪ • Manje sredstava dostupnih za administraciju (Interviewees 11, 12).

Neke su institucije uvele vlastita (unutarnja) rješenja kako bi se prilagodile zahtjevima kvalitete. Iako se uglavnom temelji na potražnji, klijenti institucije odlučuju o tome što im je važno (koje dokumente žele prevesti na sve službene jezike EU-a); zahtjevi za racionalizacijom mogu omogućiti identifikaciju dokumenata koji su manji/relevantniji (Interviewees 5, 6). Jezični stil ponekad je izvor napetosti, kao što je sve veća tendencija uporabe jasnog jezika, što može biti izazov pri prevođenju pravnih tekstova koristeći tehničku, strogu i preciznu terminologiju (Interviewee 4).

Ograničenja vanjske komunikacije

Institucije EU-a općenito poštuju višejezičnost kako je definirana u Uredbi br. 1, Ugovorima itd. Međutim, provedba potpune višejezičnosti u komunikaciji s vanjskim akterima povremeno je ograničena zbog ljudskih resursa i vremenskih ograničenja (intervjui 1, 4, 5, 6, 8, 9) i infrastrukture (intervjui 2, 5, 6) ili same publike (Interviewee 5, 6). Ograničenja mogu dovesti do nepotpunog prijevoda internetske stranice sa samo nekoliko prvih razina – najstatičnijih – prevedenih na sve službene jezike EU-a i dubljih, dinamičnijih razina prevedenih na manje jezika ili s pomoću automatskog prevođenja, što EU preporučuje za situacije u kojima institucija ne može pokriti sve

prijevode (Interviewees 5, 6, 7, 11, 12). Do dodatnih tehničkih ograničenja došlo je zbog pandemije i rada na internetu, što je predstavljalo izazov, posebno pri organiziranju višejezičnih internetskih događanja (intervjui 11, 12).

Unatoč višejezičnim obvezama te načelima odgovornosti i transparentnosti, u nekim je institucijama vanjska publika toliko specifična da je komunikacija praktički ograničena na engleski jezik.

To vrijedi za više tehničkih organizacija koje se bave financijskim tržištima, stručnjaka i javnosti s visokim kompetencijama u području ekonomije. Za proširenje dosega na nespecializiranu publiku potrebna su dodatna sredstva (intervjui 8, 9).

Ograničenja unutarnje komunikacije

Interna komunikacija u institucijama EU-a rijetko uključuje sve jezike EU-a. Njime dominira engleski, francuski, a ponekad i njemački, ali s engleskim dominantnim (Interviewees 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10). Interna komunikacija uglavnom je ograničena na engleski i francuski (intervjui 11, 12) ili jedan od njih, pri čemu je francuski glavni radni jezik Suda (Interviewee 10). Jezične usluge pružaju se gotovo samo vanjskim stranama. Neki ispitanici primjećuju da potpuna višejezičnost nikada nije bila cilj interno (intervjui 5, 6) te se stoga ne pojavljuje pitanje ograničenja (intervjui 8, 9).

Potrebe za prevođenjem i usmenim prevođenjem, prioriteta i ciljna publika

Procjena potreba i prioriteta za prevođenje/usmeno prevođenje općenito ovisi o institucijskim obvezama i temelji se na potražnji (intervjui 1, 2, 3, 4, 10), na temelju ciljne publike (intervjui 7., 8., 9., 11., 12.) i u skladu s fiksnom hijerarhijom (Interviewees 5, 6). Određivanje rokova ima važnu ulogu u organizaciji rada (intervjui 1, 2, 10), a upravljanje vremenom za predstojeće mjesecе uobičajena je praksa (Interviewees 2, 4). Postupci procjene i određivanja prioriteta mogu se poduprijeti statističkim procjenama i informatičkim alatima za planiranje (Interviewee 2). Neke institucije imaju zaseban odjel za planiranje (Interviewee 4) ili interne strateške dokumente (Interviewees 7, 8, 9), politike (Interviewees 11, 12) itd. Ponekad se postupak procjene odražava u zapošljavanju – stalno osoblje za stalne/ponovne poslove, pri čemu vanjski suradnici pokrivaju vrhunac potražnje (Interviewee 2).

Glavne značajke i nedostaci u jezičnim režimima u praksi

Osim postupaka koji se odnose na upravljanje resursima, ispitanici su naglasili važnost praksi internih jezičnih režima, što im omogućuje da ispune svoje obveze. Za one institucije koje su obvezne objaviti sve na svim jezicima EU-a (intervjui 1, 2, 5, 10) važno je u jednakoj mjeri istaknuti male i velike jezike (Interviewee 2). Međutim, nacrti se prosljeđuju samo na engleskom, francuskom i/ili njemačkom jeziku (intervjui 1, 2, 10); Engleski jezik se uvijek koristi (Interviewee 2). Neke institucije, s praktičnog stajališta, odmah ne prevode sve dokumente na sve jezike EU-a (Interviewees 5, 6). Jedan od razloga za konvergenciju prema monolingualizmu u pripremi dokumenata je činjenica da dokumente često ne priprema jedna osoba ili ured. Prolaze kroz nekoliko koraka i ureda, a ne sve se može prevesti na svakom koraku. (Preusmjereno sa 7)

Tehnologija je važna značajka jezičnih režima (IT alati, namjenski softver), (Interviewee 1, 4). Neki od ispitanika (intervjui 8, 9) naglasili su da su jezični režimi usmjereni na publiku i pokušavaju biti što uključiviji u vanjskoj komunikaciji (npr. doprijeti do više žena ili mladih).

Ispitanicima je bilo teško definirati bilo kakve nedostatke te su u većini slučajeva tvrdili da njihova organizacija ispunjava svoje obveze (Interviewees 1, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12), unatoč tome što imaju prostora za poboljšanje u smislu boljeg upravljanja resursima, optimiziranih komunikacijskih strategija, pravovremene procjene „stvarnih potreba” i učinkovitog usmjeravanja publike.

Vrlo mali broj ispitanika uspio je utvrditi sustavne nedostatke u svojim organizacijama. Jedna razlika odnosi se na takozvane „jezike deficita” – postoji ograničena skupina usmenih prevoditelja na određenim jezicima kao što su danski, finski, poljski, portugalski i engleski. Poteškoće u

pronalaženju tih usmenih prevoditelja imaju redovito iskustvo (Interviewee 2). Drugi problem odnosi se samo na engleski sadržaj na internetskim stranicama, iako je opravdan na temelju toga što je taj jezik najčešće podučavan jezik u školama. Iako to nije uvijek dovoljno, koristi se strojno prevođenje (Interviewee 7). Posljednje i opetovano pitanje je izazov stalnog vremenskog pritiska (Interviewees 11, 12).

Mrežna komunikacija

Kad je riječ o prijevodu internetskih stranica, u većini je slučajeva cilj prevesti sadržaj internetskih stranica (posebno glavnog sučelja) na sve službene jezike EU-a (intervjui 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10). Međutim, i dalje postoji određivanje prioriteta ovisno o potrebama i dostupnim resursima. Stoga je ponekad automatiziran (Interviewees 1, 5, 6, 8, 9) i nisu svi dokumenti prevedeni (Interviewee 10). Na primjer, odluke o prevođenju sadržaja mogu ovisiti o zahtjevima za održavanje (zahtjevi za ažuriranje); u slučaju čestih promjena internetskog sadržaja mora postojati velika potražnja za prevođenjem i resursima za prevođenje (intervjui 8, 9). U nekim slučajevima sadržaj se može prevesti i na druge jezike izvan EU-a, npr. na ruski ili kineski. (Intervjue 3) Ipak, postoje i neke institucije koje prema zadanim postavkama održavaju sadržaj internetskih stranica na engleskom jeziku, a prijevodi na druge jezike upotrebljavaju se samo za određene odjeljke. (Preusmjereno sa 11, 12) Administracijski sadržaj intraneta i jedinica uglavnom je dostupan na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku; ponekad i na drugim jezicima (Interviewee 2).

Okrećući se prevođenju Twittera, postoje dva trenda vidljiva za korištenje jezika na Twitteru. Jedan je tweet na engleskom jeziku, uz iznimke s vremena na vrijeme (Interviewees 1, 4, 5, 6, 8, 9) ili dvojezično – na engleskom i francuskom jeziku (Interviewee 10). Drugi je korištenje višejezičnih tweetova, ali ne i prevedenih na sve jezike prema zadanim postavkama (Interviewees 2, 7). Argument za prvi pristup je da je engleski je glavni jezik Twitter korisnika, i da prevedeni tweetovi dobiti manje povratne informacije (Interviewees 1, 5, 6, 8, 9). Drugi je pristup opravdan činjenicom da se tweetovi ionako objavljuju na različitim jezicima i da se često odnose na različite jezične zajednice i interesne skupine, ovisno o kontekstu (lokalizirani) (razgovori 2, 7).

A3.3 Glavni trendovi u posljednjih 5 godina

U proteklih pet godina došlo je do promjene u pogledu unutarnje i vanjske uporabe jezika u institucijama EU-a, što je posljedica duljih postupaka koji su započeli 2004. i koji su znatno promijenili jezičnu scenu EU-a (intervjui 1, 2, 11, 12).

Interna komunikacija

Razlika uočena u većini internih institucija značajan je pomak prema engleskom jeziku i (unatoč nekim propisima koji zahtijevaju da se interni dokumenti prevode i na francuski) njegovo pojačanje kao lingua franca (Interviewees 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10).

Vanjska komunikacija

Iako se uloga i uporaba engleskog jezika povećavaju u vanjskoj komunikaciji (interviewees 3, 5, 6, 10), broj informacija dostupnih na drugim službenim jezicima EU-a također se uspješno povećava (razgovori 2, 8, 9).

Drugi je trend povećan doseg na više jezika (češće se koristi jasnim jezikom) u internetskoj komunikaciji putem internetskih stranica i društvenih medija (Interviewees 2, 7, 8, 9). To bi djelomično moglo biti posljedica povećane upotrebe (i prihvaćanja) strojnog prevođenja (Interviewees 5, 6). Možda je najvidljivija promjena bila uvrštavanje irskog i malteškog na popis službenih jezika EU-a, što je očito imalo određene posljedice u postupcima i organizaciji (Interviewees 1, 10). Neki ispitanici istaknuli su važnost promicanja višejezičnosti (intervjui 10, 11, 12) i sve veće razumijevanje da je učinkovita višejezičnost potrebna kako bi se premostio jaz između institucija EU-a i građana upotrebom jasnog jezika i poruka (Interviewee 4).

Glavne očekivane promjene u bliskoj budućnosti

Najznačajnije promjene već su se dogodile nakon proširenja 2004. (Interviewees 2), a u budućnosti bi se višejezičnost jednostavno trebala održati (Interviewees 10). Općenito, nema (interviewees 11, 12) ili se očekuje nekoliko promjena (interviewees 2, 4, 7). Ipak, postoji tendencija da se engleski kao prvi jezik interno (Interviewees 1, 3, 5, 6, 10), dok postoji pritisak da se koristi više francuskog (Interviewees 4). Napomenuto je da se očekuje da će se irski povećati u uporabi nakon isteka odstupanja koje se primjenjuje na irski jezik (Interviewees 10). Postoje i neka očekivanja u pogledu veće uloge strojnog prevođenja (Interviewees 7, 8, 9).

Izvana, umjetna inteligencija može postupno sve više pomoći ljudskom usmenom prevođenju (Interviewees 2), dok će se strojna podrška vjerojatno često koristiti u prijevodu (Interviewees 5, 6, 8, 9). Međutim, pandemija je otkrila određene nedostatke u korištenim internetskim alatima, primjerice nedostatak gumba za „tumačenje” ili opcije u nekom softveru (Interviewee 3).

Neke institucije prije očekuju nastavak aktualnih trendova – dopiranje do šire publike (građana) putem internetske stranice, daljnje istraživanje upotrebe društvenih medija, veću uključenost nacionalnih medija, povećanu uporabu „jasnog jezika”, veću vizualnu komunikaciju, skraćivanje dokumenata, slojevitost tekstova, nastavak i povećanu ulogu „slušanja” – od bilo kakvih značajnih promjena. (Preusmjereno sa 8, 9) Međutim, u slučaju budućih proširenja očekuju se dodatne promjene (Interviewees 1, 4).

Eksternalizacija pismenog i usmenog prevođenja

O pristupu eksternalizaciji, sljedeće je zabilježeno u intervjuima

- ♪ • Tendencija povećanja eksternalizacije (Interviewees 1);
- ♪ • Veće oslanjanje na interno osoblje (razgovori 2, 10);
- ♪ • „jako u korist eksternalizacije”; „vanjske usluge oko 50 %” (interviewee 3)
- ♪ • „ne, ne u ovom trenutku”; „približno 30 % zadataka eksternalizirano je, ali ne očekuje se povećanje u tom pogledu” (Interviewees 4); 35 % prijevoda eksternalizirano je, uključujući tekstove koji nisu obvezni za prevođenje (razgovor 7);
- ♪ • „teško je reći, međutim, trend je do sada rastao – od oko 5 % do 20 %” (Interviewees 5, 6)
- ♪ • „očekuje se da će se nastaviti s trenutačnim načinom rada”; „tumačenje – kao i prije – koje pružaju vanjski izvođači”; „prijevod – uglavnom interni s vanjskim izvođačima koji pomažu pri vrhuncu ili ako interni prevoditelji nisu dostupni” (Interviewees 8, 9).

Općenito, ne postoji vidljiv zajednički trend u pristupu eksternalizaciji. Ovisi o vrsti prevedenih/tumačenih informacija jer, na primjer, neke od njih mogu biti povjerljive, što isključuje zapošljavanje vanjskog osoblja. (Intervjui 2, 10) Drugi čimbenik koji određuje eksternalizaciju su vlastita sredstva institucije (Interviewees 11, 12). Međutim, pritisak na smanjenje internog osoblja može privremeno prisiliti povećanu eksternalizaciju jezičnih objekata (interviewees 5, 6) kada je radno opterećenje vršno (intervjui 2, 3).

Utjecaj odlaska Ujedinjene Kraljevine na politike zapošljavanja za pismeno i usmeno prevođenje

Odlazak Ujedinjene Kraljevine znatno je smanjio broj potencijalnog osoblja (građana EU-a s izvornim engleskim jezikom), koji je sada ograničen na irske, malteške i ciparske. Unatoč tome, većina ispitanika nije primijetila nikakve nove poteškoće s obzirom na postojeće izazove u pronalaženju kvalificiranog osoblja (Interviewees 1, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12). Međutim, neki ispitanici primijetili su više poteškoća u pronalaženju izvornih govornika engleskog jezika (intervjui 2, 10). Nadalje, prijavljeni su slučajevi u kojima je osoba koja nije državljanin države članice prihvaćena za položaj na kojem je potreban materinji engleski jezik (intervjui 7, 8, 9).

Neki ispitanici istaknuli su da postojanje jezika na razini materinjeg jezika ne znači nužno da „mora biti materinji jezik” (Interviewee 3) i da je stvarno važno znanje jezika (Interviewee 7). Djelomično promiču politike EU-a o jezičnim vještinama građana EU-a, napominje se da postoji sve veći broj pojedinaca s znanjem engleskog jezika na razini koja je dovoljno dobra za sastavljanje neosjetljivih dokumenata (intervjui 11, 12). Učinak izlaska Ujedinjene Kraljevine ublažava se i pravilima kojima se građanima Ujedinjene Kraljevine omogućuje da četiri godine nakon BREXIT-a nastave raditi na svojim radnim mjestima u institucijama EU-a te dostupnosti dvostrukog državljanstva kojim se omogućuje nastavak zaposlenja u EU-u (intervjueji 7, 8, 9, 10, 11, 12).

Izazovi komuniciranja na jeziku koji nije njihov materinji jezik

Većina ispitanika nije primijetila izazove u komunikaciji putem jezika koji nije njihov materinji jezik. Glavni su razlog istaknut jezični zahtjevi za osobe koje rade u institucijama EU-a (posebno u jezičnim službama). Naravno, ponekad postoje problemi s jezičnim vještinama. Međutim, kvalifikacije osoba koje rade u institucijama EU-a pažljivo se provjeravaju te im se (ako se zapošljavaju) nude različiti tečajevi kako bi poboljšali svoje komunikacijske vještine. Nadalje, za svaku publikaciju postoje kvalificirani urednici ili lektori (Interviewees 2, 7, 8, 9, 10).

Osim toga, jasno je da je glavni jezik za internu komunikaciju (osim određenih jezičnih radnih skupina itd.) engleski, a ponekad i francuski (Interviewee 10). Ponekad postoje izazovi u vezi s upotrebom neautohtonih jezika, npr. točnosti, fonetike. Rad na daljinu također je ponekad prekinut zbog kvalitete zvuka (Interviewee 3). Drugi problem za osoblje koje pruža jezične usluge, koji se javlja povremeno, jest obveza rada za osobe koje ne koriste svoj materinji jezik (što nije tako rijetko). To je uglavnom problem za usmene prevoditelje koji su osposobljeni za rad s izvornim jezicima govornika. (Preusmjereno sa 3) Neki zastupnici često se koriste za govorenje na drugom jeziku u neformalnom kontekstu u kojem se mogu osloniti i na geste i ponavljanja; međutim, ti govornici koji nisu materinji često precijenjuju svoje jezične vještine u formalnom kontekstu. Stoga, kada govore drugim jezikom u formalnom komunikacijskom kontekstu, ne izražavaju svoje ideje jasno i precizno. Točnost ideja veliki je problem usmenih prevoditelja koji ih moraju prevoditi (Interviewee 3). Međutim, „što duže radite u instituciji, to se više naviknete na višejezično okruženje i ne koristite svoj materinji jezik” (Interviewees 11, 12).

Međutim, kao što je primijetio jedan od ispitanika (Interviewee 2) – „u višejezičnom i multikulturalnom okruženju komunikacija će uvijek biti izazov”.

Trendovi u korištenju drugih jezika osim engleskog

Ispitanici su izjavili da ne postoji primjetan trend povećane uporabe drugih široko govornih jezika osim engleskog. Nadalje, neki su izvijestili o rastućoj ulozi i potražnji za engleskim jezikom – „trend je da postoji sve veća potražnja za usmenim prevoditeljima s engleskim jezikom u retouru” (Interviewee 2). U nekim slučajevima postupci zahtijevaju prijevod na engleski, francuski i njemački, ali je trend povećanja upotrebe engleskog jezika, nego obrnuto (Interviewees 5, 6). Ipak, postoje institucije u kojima je glavni jezik francuski, a ne engleski (Interviewees 10, 11, 12).

A3.4 Uloga digitalnih tehnologija

Ispitanici su primijetili da se digitalni alati obično upotrebljavaju za olakšavanje višejezičnosti i da se njihova uloga povećava. U usmenom i pismenom prevođenju sve se više upotrebljavaju internetski alati u svakodnevnom unutarnjem radu, kao i u uslugama koje se pružaju. Kad je riječ o uredskom radu, alati su slični za prevoditelje i usmene prevoditelje, iako usluge pismenog i usmenog prevođenja zahtijevaju nešto drugačiju potporu. Najpopularniji alati koji se koriste u prevoditeljskim uslugama su:

- ♪ • Strojno prevođenje (intervjui 1, 7, 4, 11, 22)
- ♪ • E-prijevod (razgovori 1, 7, 10, 11, 12)

- ♪ • Baze podataka, npr. IATE, EURAMIS, SDL Trados, Eur-Lex (Interviewes 1, 5, 6, 10)
- ♪ • Widgeti za automatsko prevođenje na internetskim stranicama (Interviewes 8, 9, 11, 12)
- ♪ • Studio (Interviewes 1, 8, 9)
- ♪ • Softver za pomoć u prevođenju, prijevodne memorije (Interviewes 7, 11, 12)
- ♪ • Prijevod sjećanja (Interviewes 1, 4)
- ♪ • Prošireno okruženje za prevođenje (Interviewes 5, 6)
- ♪ • Intranslation (Interviewes 8, 9)
- ♪ • Interactio (razgovor 3)
- ♪ • Alati za računalno potpomognuto prevođenje (CAT) (Interviewees 4)
- ♪ • Razina podudaranja (Interviewee 4)
- ♪ • DeepL Pro (Interviewee 10)

Najpopularniji alati koji se koriste u uslugama usmenog prevođenja su:

- ♪ • Novi alati koji se primjenjuju u nekoliko institucija: npr. tehnologije govora u tekst (Interviewes 2, 5, 6)
- ♪ • Automatizirano pretraživanje u kabini (Interviewee 2)
- ♪ • Automatsko izvlačenje termina (preuzimanje određenih riječi, npr. brojeva) (Interviewee 2)
- ♪ • SIDP (platforme za simultano usmeno prevođenje): Kudo, Interprefy itd. (Interviewee 2).

Glavne prednosti uočene su:

- ♪ • brzina (intervjui 1, 4, 8, 9, 10, 11, 12)
- ♪ • učinkovitost (intervjui 1, 4, 10, 11, 12)
- ♪ • optimizacija (Interviewes 4, 8, 9)
- ♪ • dostupnost (Interviewee 2)
- ♪ • kvaliteta (intervjuee 4)
- ♪ • dosljednost (intervjueee 10)
- ♪ • dovoljno dobar za izradu nacrtu (Interviewes 11, 12).

Nedostaci ili izazovi uključuju:

- ♪ • pouzdanost zahtijeva ljudski nadzor (intervjui 1, 4, 5, 6, 10, 11, 12)
- ♪ • nastavak pogrešaka (razgovori 1, 5, 6, 10)
- ♪ • kvaliteta ismijavanja – što znači da tekst dobro čita, ali značenje u prijevodu je netočno (Interviewes 1, 10)
- ♪ • stvaranje visokih očekivanja u pogledu vremena (Interviewee 1)
- ♪ • kvaliteta zvuka (Interviewes 2, 10)
- ♪ • ne djeluje jednako dobro za sve jezike (Interviewes 4, 10)
- ♪ • razvoj i ažuriranje odgovarajućih alata je dugotrajan. (Preusmjereno sa 8, 9)

♪ • potrebna dodatna oprema (Interviewee 10).

EU već ulaže u digitalne tehnologije i očekuje se daljnja potrošnja. Prema riječima ispitanika, daljnja ulaganja u digitalne alate svakako bi olakšala višejezičnost. Međutim, bilo bi potrebno usredotočiti se na uključivanje većeg broja programera i bolju integraciju alata (intervjui 8, 9).

Digitalni alati postali su potrebni tijekom rada u okruženju jezičnih usluga. Iz perspektive prevođenja, to bi značilo promjenu u radnom mjestu prevoditelja, što bi podrazumijevalo veću promjenu u vrednovanju od samog prijevoda (Interviewees 1, 5, 6, 11, 10); „od intelektualnog do gotovo mehaničkog” (Interviewee 1). Neki uredi ozbiljno razmatraju primjenu umjetne inteligencije u svojem radnom tijeku kako bi optimizirali vrlo dugotrajan proces distribucije rada (Interviewee 4). S druge strane, u usmenom prevođenju digitalni alati usvajaju se sporije jer postupak zahtijeva složenija rješenja od prevođenja. Provedbom digitalnih alata podupire se privremeno usmeno prevođenje te je usmeno prevođenje već postalo pristupačnije (velika promjena u konferencijskom prevođenju), a ograničenja u raspoloživom prostoru postala su manje problematična (Interviewee 2).

Neke institucije razvijaju vlastite alate koji se temelje na digitalnim tehnologijama kako bi poduprle provedbu višejezičnosti. Primjer je višejezični alat za anketu kojim se omogućuje brzo postavljanje ankete i prikupljanje podataka na različitim jezicima. (Preusmjereno sa 8, 9)

Nekoliko ispitanika napomenulo je i ograničenja povezana s nedostatkom propisa o upotrebi digitalnih alata te da višejezičnost i dalje ima određene zahtjeve koje digitalni alati ne mogu pružiti. Međutim, to sigurno može poboljšati situaciju ako je riječ o resursima (ljudi, vrijeme, prostor, sredstva) na raspolaganju. Naposljetku, ispitanici su istaknuli nematerijalna obilježja jezika, što znači da strojno prevođenje neće zamijeniti ljude u doglednoj budućnosti (Interviewees 1, 4, 5, 6, 10, 11, 12).

A3.5 Transparentnost i odgovornost

Ispitanici su općenito smatrali da je jezični režim njihove organizacije dovoljno višejezičan kako bi se osigurala razumna i uravnotežena transparentnost za građane EU-a, iako je uočen i prostor za marginalna poboljšanja. Primijećeno je da veliku većinu dokumenata pregledavaju (korisnici) na engleskom jeziku. Nadalje, dokumente obično ne čita šira javnost, već određeni dionici s izravnim interesom (intervjui 1, 5, 6, 8, 9) ili ovise o općem interesu građana za poslove EU-a (intervjui 1, 2, 3).

Kako bi se povećala transparentnost, ispitanici su naglasili potrebu da se osigura visokokvalitetni prijevod na sve jezike EU-a (intervjui 4, 5, 6, 8, 9) i da se koriste jasnim jezikom (razgovori 4, 8, 9).

Svi ispitanici odgovorili su da nema pritužbi u vezi s provedbom višejezičnosti u njihovim institucijama ili ih gotovo nema jer postoje visoki standardi za pružene usluge. Ograničeni slučajevi pritužbi uglavnom se odnose na dostupnost određenog jezika (pružane usluge), koji je izravno povezan sa sredstvima dostupnima u instituciji (Interviewees 2, 3, 8, 9, 10). Zbog pandemije postoji velika potražnja za internetskim uslugama, pa su ponekad bile manje dostupne, posebno ako je riječ o manjim jezicima (Interviewee 2). Češće od pritužbi su upiti (intervjui 8, 9) ili primjedbe građana ili zastupnika u Europskom parlamentu (korisnika) koji su uočili pogreške u prevođenju (intervjui 1, 2, 4, 10). Pritužbe obično dolaze iz kombinacije akademika, odvjetnika, aktivista i građana (Interviewee 10).

PRILOG 4.: JEZIČNE VJEŠTINE EUROPSKIH STANOVNIKA

Tablica A4.1.: Postotak europskih stanovnika u dobi od 25 do 64 godine koji su lingvistički uključeni, prema vrsti komunikacijske politike EU-a, prema pristupu definiciji jezične uključenosti i po zemlji

Komunikacijska politika	Monolingualizam (samo na engleskom jeziku)		Dvojezičnost (francuski njemački)		Trilingualizam (engleski francuski njemački)		Heksalingualizam (engleski, francuski, njemački, talijanski, španjolski, poljski)		Višejezičnost (24 službena jezika)		Stanovništvo	
	Što? - Aplikacija. A	Što? - Aplikacija. B	Što? - Aplikacija. A	Što? - Aplikacija. B	Što? - Aplikacija. A	Što? - Aplikacija. B	Što? - Aplikacija. A	Što? - Aplikacija. B	Što? - Aplikacija. A	Što? - Aplikacija. B	%	Milijuni
Zemlja												
Austrija	26	68	90	97	92	98	92	98	94	99	2.0	4.83
Belgija	17	55	48	78	56	85	57	85	96	99	2.5	5.98
Bugarska	8	28	2	7	9	32	9	32	98	99	1.7	3.97
Hrvatska	14	51	4	22	17	60	18	61	100	100	1.0	2.28
Cipar	31	80	2	8	32	80	32	80	95	99	0.2	0.46
Češka	6	34	2	23	8	47	9	48	99	100	2.4	5.84
Danska*	28	55	4	14	31	60	32	61	95	98	1.2	2.95
Estonija	20	51	2	7	21	54	21	54	76	89	0.3	0.72
Finska	28	82	2	5	28	83	29	83	97	99	1.2	2.83
Francuska	9	38	95	98	95	98	96	98	96	99	13.5	32.37
Njemačka	15	60	92	98	93	99	94	99	95	99	18.7	44.77
Grčka	17	53	4	12	18	54	18	54	95	99	2.5	5.86
Mađarska	8	25	4	16	10	34	10	34	100	100	2.3	5.39

Irska	91	97	4	15	93	98	96	99	99	100	1.1	2.56
Italija	5	35	3	15	7	41	100	100	100	100	13.6	32.61
Latvija	8	45	1	7	9	51	9	52	75	95	0.5	1.06
Litva	10	33	1	6	11	38	17	49	96	99	0.7	1.55
Luxembourg§	24	41	73	90	79	93	81	94	90	97	0.1	0.30
Malta	61	90	1	6	61	90	63	91	99	100	0.1	0.24
Nizozemska	29	79	7	33	33	82	33	82	96	99	3.7	8.95
Poljska	8	34	2	14	10	41	100	100	100	100	9.1	2.73
Portugal	12	40	5	20	15	48	17	52	100	100	2.3	5.58
Rumunjska	4	21	1	9	4	24	5	26	100	100	4.6	11.06
Slovačka	6	28	3	18	9	41	9	43	100	100	1.3	3.07
Slovenija	20	48	5	19	23	57	25	60	95	98	0.5	1.16
Španjolska	9	31	4	12	12	37	96	99	98	99	10.9	26.03
Švedska	48	85	3	16	49	86	51	87	93	97	2.1	4.98
EU-27	13	45	35	45	43	65	74	86	97	99	100	239.1

Izvor: Eurostat, 2021., AES 2016. 27 država članica EU-a. Ponderirani rezultati iskazani u postotku. Ukupni postotak odnosi se na stanovništvo u dobi od 25 do 64 godine. Zapažanja: 174 688, što predstavlja 239,1 milijun odraslih osoba (u posljednja dva stupca navodi se broj odraslih osoba po zemlji i udio stanovništva te zemlje u 27 država članica EU-a). App A = Pristup A, Aplikacija B = Pristup B, za definicije vidjeti poglavlje 7.

* Postotci za Dansku u pristupu B (osim višejezične jezične politike) podcijenjeni su jer u danskom uzorku AES-a postoje mnoge vrijednosti koje nedostaju za dvije varijable AES-a, odnosno „Prvi najpoznatiji jezik osim majke” i „Drugi najpoznatiji jezik osim majke”. Kako bi uzorak bio potpun, vrijednosti koje nedostaju tretirane su kao jednakovrijedne „ne govorim nijedan strani jezik”, čime se podcjenjuje višejezične osobe u zemlji. S obzirom na relativno malu demografsku veličinu Danske u usporedbi s ostatkom EU-a, to neće znatno utjecati na naše opće zaključke. Ovaj metodološki izbor primjenjuje se u svim tablicama.

§ Situacija u Luksemburgu posebno je posljedica njegove izrazito višejezične populacije. AES sadržava informacije o razini stručnosti samo za prvi i drugi strani/drugi jezik poznat uz materinji jezik ispitanika. Međutim, velik postotak stanovništva u Luksemburgu govori luksemburški kao materinji jezik, a francuski i njemački (oba administrativna jezika zemlje) označava kao prvi/drugi najpoznatiji strani jezik. Ako je engleski treći najbolji govorni jezik ispitanika, AES ga ne može zabilježiti.

Tablica A4.2.: Postotak europskih stanovnika u dobi od 25 do 64 godine koji su lingvistički uključeni, prema vrsti komunikacijske politike EU-a, pristupu definiciji jezične uključenosti i dobnoj skupini

Dobna skupina		25 – 34	35 – 44	45 – 54	55 – 64
Komunikacijska politika	Pristup				
Monolingualizam (samo na engleskom jeziku)	A	20	15	10	7
	B	60	50	40	30
Dvojezičnost (francuski njemački)	A	35	32	37	36
	B	46	43	47	45
Trilingualizam (engleski francuski njemački)	A	48	42	42	40
	B	77	67	62	56
Heksalingualizam (engleski francuski njemački talijanski španjolski poljski)	A	75	73	73	72
	B	90	87	85	82
Višejezičnost (24 službena jezika)	A	97	97	97	98
	B	99	99	99	99
% ukupnog stanovništva u dobi od 25 do 64 godine, po dobnoj skupini		23.1	25.4	27.3	24.3

Izvor: Eurostat, 2021., AES 2016. 27 država članica EU-a. Ponderirani rezultati iskazani u postotku. Ukupni postoci koji se odnose na populaciju u dobi od 25 do 64 godine koja pripada dobnoj skupini.

Zapažanja: 174,688. Vidjeti poglavlje 7. za definicije pristupa A i pristupa B.

Sve jezične politike, osim višejezičnih i dvojezičnih, stvaraju nejednakosti među generacijama u pogledu postotka odraslih osoba koje su uključene u jezik. Stope jezične uključenosti veće su u mlađoj generaciji u jednojezičnoj, trojezičnoj i heksalingualnoj komunikacijskoj politici. To je povećanje uglavnom posljedica širenja engleskog jezika u obrazovnim sustavima država članica EU-a tijekom posljednjih desetljeća. Rezultati upućuju na to da su obrazovne politike bile učinkovite u promicanju stjecanja barem nekih jezičnih vještina, ali je samo manjina postigla stručnu razinu. Posljedica je da se potreba za prevođenjem u komunikaciji EU-a neće znatno promijeniti u doglednoj budućnosti. Čak i među najmlađom skupinom, jezična isključenost koja proizlazi iz provedbe jednojezičnog ili trojezičnog režima jezične politike i dalje je znatna.

Tablica A4.3.: Postotak europskih stanovnika u dobi od 25 do 64 godine koji su lingvistički uključeni, prema vrsti komunikacijske politike EU-a, pristupu definiciji jezične uključenosti i uspješno završenoj razini obrazovanja

Komunikacijska politika	Pristup	Uspješno završena razina obrazovanja		
		Nisko	Srednja vrijednost	Visoka
Monolingualizam (samo na engleskom jeziku)	A	4	8	28
	B	16	40	74
Dvojezičnost (francuski njemački)	A	23	37	41
	B	30	46	55
Trilingualizam (engleski francuski njemački)	A	26	42	57
	B	39	64	87
Heksalingualizam (engleski francuski njemački talijanski španjolski poljski)	A	69	71	81
	B	79	83	96
Višejezičnost (24 službena jezika)	A	94	98	98
	B	98	99	100
<i>% ukupnog stanovništva u dobi od 25 do 64 godine, prema razini obrazovanja</i>		22.2	47.6	30.0

Izvor: Eurostat, 2021., AES 2016. Razine obrazovanja razvrstavaju se u razine ISCED-a iz 2011. i objedinjuju se u skladu sa smjernicama Eurostata: Nisko obrazovanje (ISCED-11 razine 0 – 2), srednje obrazovanje (ISCED-11 razine 3 – 4), visoko obrazovanje (ISCED-11 razine 5 ili više). Ponderirani rezultati iskazani u postotku. Ukupni postotak koji se odnosi na stanovništvo između 25 i 64 godine. Zapažanja: 174,485. Vidjeti poglavlje 7. za definicije pristupa A i pristupa B. ISCED = Međunarodna standardna klasifikacija obrazovanja.

Poznato je da su vještine na jezicima koji nisu materinji povezani s razinom obrazovanja. To se odražava u rezultatima predstavljenima u ovoj tablici. Primjerice, vjerojatnije je da će osobe s boravištem u EU-u u dobi od 25 do 64 godine s visokom razinom obrazovanja biti uključene u nevišejezičnu komunikacijsku politiku nego osobe s niskom razinom obrazovanja.

Tablica A4.4.: Postotak europskih stanovnika u dobi od 25 do 64 godine koji su lingvistički uključeni, prema vrsti komunikacijske politike EU-a, pristupu definiciji jezične uključenosti i po zanimanju

Komunikacijska politika											
	Monolingualizam (samo na engleskom jeziku)		Dvojezičnost (francuski njemački)		Trilingualizam (engleski francuski njemački)		Heksalingualizam (engleski, francuski, njemački, talijanski, španjolski, poljski)		Višejezičnost (24 službena jezika)		% pop. u dobi od 25 do 64 godine po skupini zanimanja
	Što? - Aplikacija. A	Što? - Aplikacija. B	Što? - Aplikacija. A	Što? - Aplikacija. B	Što? - Aplikacija. A	Što? - Aplikacija. B	Što? - Aplikacija. A	Što? - Aplikacija. B	Što? - Aplikacija. A	Što? - Aplikacija. B	%
Zanimanje											
1. Voditelji	26	67	38	51	53	81	79	94	99	100	5.0
2. Profesionalci	32	78	38	53	57	87	81	96	99	100	20.6
3. Tehničari i pomoćni stručnjaci	15	61	51	60	59	82	82	94	99	100	16.8
4. Administrativni pomoćni radnici	13	58	39	50	47	76	80	92	99	100	9.8
5. Uslužni i prodajni radnici	9	41	37	45	43	66	71	85	97	99	15.1
6. Kvalificirani radnici u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu	4	18	20	25	23	36	64	71	98	99	3.7
7. Obrtnici i srodni radnici	4	28	32	39	35	53	68	79	97	99	12.2
8. Rukovatelji postrojenjima i strojevima te sastavljači	4	25	29	37	32	52	63	76	96	99	7.8
9. Osnovna zanimanja	4	20	35	45	39	55	70	81	93	99	8.3
10. Okupacije oružanih snaga	18	69	38	49	48	80	76	94	99	100	0.6

Izvor: Eurostat, 2021., AES 2016. Gospodarske djelatnosti kodirane su u skladu s ISCO 2008. 27 država članica EU-a. Ponderirani rezultati iskazuju se u postocima. U posljednjem stupcu navodi se relativni postotak zaposlenog stanovništva u dobi od 25 do 64 godine za svaki radni status. Zapažanja: 117,543. App A = Pristup A, Aplikacija B = Pristup B, za definicije vidjeti poglavlje 7.

AES sadrži podatke o vrsti zanimanja ispitanika razvrstanih prema Međunarodnoj standardnoj klasifikaciji zanimanja (ISCO) iz 2008. U tablici se navodi postotak odraslih rezidenata koji su jezični uključeni prema profesionalnom statusu za zaposlene ispitanike.

PRILOG 5.: STROJNO PREVOĐENJE

A5.1 Što je strojno prevođenje?⁹³

Postoje različiti pristupi strojnom prevođenju (MT), svaki s vlastitim skupom prednosti i nedostataka (tablica A5.1). **Jedan od najranijih pristupa modernoj MT je pristup utemeljen na pravilima**, koji se oslanja na rječnike i gramatička pravila (npr. sintaksa i morfologija) za prijenos teksta s jednog jezika na drugi (Castilho et al., 2017.). Ukratko, sustav koji se temelji na pravilima dijeli rečenicu izraženu u izvornom jeziku na riječi i pravila te ih mapira prema riječima i pravilima ciljnog jezika. Jedna od prednosti sustava temeljenih na pravilima je da ne trebaju dvojezične tekstove za obuku i, kao posljedica toga, uglavnom su neovisni o domeni. Drugim riječima, sustav utemeljen na pravilima donijet će jednako dobre rezultate bez obzira na domenu teksta. Međutim, sustavi utemeljeni na pravilima skupi su za održavanje te su zloglasni u postupanju s jezičnim dvosmislenostima i idiomatskim izrazima (Charoenpornasawat et al., 2002.).

Istraživanje i razvoj u MT-u postupno se kreću od pristupa temeljenog na pravilima na pristupe koji se temelje na podacima (Way, 2020). Doista, drugi pristup MT-u je pristup temeljen na korpusu, koji koristi paralelni dvojezični korpus za treniranje (to jest, podučavanje) softvera za prevođenje. Općenito, ovi korpusi mogu se koristiti na jedan od dva načina. Oni se mogu koristiti za podučavanje softvera za ponovnu primjenu jezičnih obrazaca dostupnih u izvornom korpusu za prevođenje novih tekstova obavljanjem odgovarajućih zamjena (u kojem slučaju govorimo konkretnije o pristupu utemeljenom na primjeru), ili kako bi softver naučio raspodjelu vjerojatnosti određenih nizova teksta na izvornom jeziku kao prijevod određenih nizova teksta na ciljnom jeziku, a zatim ih uskladiti u skladu s tim (statističko strojno učenje). Obje metode temeljene na korpusu učinkovitije koriste ljudske resurse i bolje funkcioniraju u leksičkom odabiru od metoda temeljenih na pravilima (Hutchins, 2007).

Međutim, ti su pristupi u velikoj mjeri ovisni o domeni, odnosno prijevod se može generirati samo ako postoji odgovarajući primjer u referentnom korpusu (Carl, 2000.). Drugim riječima, te metode često neće moći prevoditi rečenice iz domene koja se znatno razlikuje od domene tekstova koji se koriste za osposobljavanje. Nadalje, oni mogu izvoditi vrlo loše kada je riječ o strukturiranju gramatički zvučnih rečenica.

Kako bi se ispravilo potonje pitanje, **razvijeni su hibridni sustavi koji kombiniraju pristupe temeljene na pravilima i korpusu** (España-Bonet i Costa-jussà, 2016.). U tom je pogledu EU između 2006. i 2012. pokrenuo dva projekta (EuroMatrix i EuroMatrixPlus) s ukupnim proračunom od 8,3 milijuna EUR za razvoj i poboljšanje MT sustava među svim službenim jezicima EU-a. Projekt je započeo priznanjem da prijevodi predstavljaju znatan trošak za institucije EU-a i europska poduzeća, a cilj mu je stvoriti održivu alternativu ljudskim prevoditeljima. Ključni rezultat bio je razvoj Mojsijeva, besplatnog SMT motora koji se može koristiti za treniranje statističkih modela prevođenja s izvornog jezika na ciljni jezik i za proizvodnju automatskih prijevoda na ciljnom jeziku.

Najnoviji pristup koji dominira MT je neuronsko strojno prevođenje (NMT) koje se oslanja na duboko učenje i umjetne neuronske mreže kako bi se predvidjela vjerojatnost sekvenci riječi koristeći samo dio memorije potrebne tradicionalnim statističkim pristupima (Bentivogli et al., 2016). Iako se početni ustroj NMT-a nije znatno razlikovao od tradicionalnog statističkog strojnog učenja (SMT), uvođenjem okvira kodera-dekoder i modela izvornog jezika, poboljšanje je postalo prilično značajno (Sutskever, 2014.; Bahdanau i dr., 2014.). Prema Rivera-Triguerosu (2021.), dominacija neuronskih sustava takva je da su ih najveći svjetski pružatelji MT usluga, kao što su Google, Systran i Microsoft, dugo integrirali u svoje sustave, dok se samo mali pružatelji MT-a još uvijek uglavnom oslanjaju na SMT. Konkretno, Google je predstavio „Google Neural Machine

93 Autori studije zahvaljuju dr. Marco Civico (Sveučilište u Ženevi) na njegovoj vrijednoj pomoći u pripremi ovog odjeljka.

Translation” (GNMT) u studenome 2016., neuralni sustav strojnog prevođenja koji uči iz milijuna primjera i koristi umjetne neuronske mreže za poboljšanje točnosti i tečnosti (Wu et al., 2016.). Posljedice toga daleko nadilaze jednostavnu mogućnost prevođenja vlastitih nizova tekstova (kao što je e-pošta) na različite jezike na točan način. Na primjer, Jackson et al. (2019) pokazala je da se Google Translate može pouzdano koristiti za prevođenje medicinskih radova objavljenih na drugim jezicima na engleski jezik u svrhu apstrakcije podataka za sustavne preglede.⁹⁴ U tablici A5.1 sažeta je rasprava o različitim vrstama MT sustava.

Tablica A5.1: Prednosti i slabosti različitih pristupa strojnom prevođenju

	Utemeljeno na pravilima	Na temelju podataka	Hibridni sustav	Neuralni
Snaga	—Nema potrebe za dvojezičnim unosima teksta — Neovisno o domeni	—Povećanje učinkovitosti Bolja izvedba u leksičkom odabiru	—Gramatski zvuk Manje ovisna o domeni	Ovisnosti o najsuvremenijim tehnologijama strojnog učenja
Slabosti	— Skupo Slaba učinkovitost u rukovanju dvosmislenim izrazima	Domena ovisna o domeni Zahtijeva veliku količinu podataka	—Zahtijeva znatna financijska ulaganja	—Zahtijeva veliku količinu podataka o treningu

A5.2 Ponuđači strojnog prevođenja

Trenutno su dostupni mnogi veliki sustavi MT-a, od kojih su neki besplatno dostupni na internetu. Postoje brojne studije koje uspoređuju performanse različitih MT sustava za različite jezične kombinacije i pod različitim uvjetima. Usporedba četiri različita online MT sustava (Systran, SDL, WorldLingo i InterTran) za prijevode sa španjolskog na engleski jezik pokazala je da Systran i WordLingo proizvode općenito bolje i razumljivije rečenice (Aiken and Wong 2006). Hampshire i Salvia (2010.) otkrili su da Google Translate zauzima najviše mjesto u prevođenju rečenica s formalnim registrom, ali je iznad Babilona kada je riječ o prevođenju idiomatskih izraza.

Nedavno su Vanjani i Aiken (2020.) predložili sustavnu usporedbu osam glavnih pružatelja usluga MT-a, a to su Google Translate, Bing Translator, Systran, PROMT, Babylon, WorldLingo, Yandex i Reverso. U skladu s prethodnim studijama, utvrđeno je da je Google Translate općenito točniji u usporedbi s drugim MT sustavima, osobito kada su izvorni jezik i ciljni jezik genetski slični. Isto se ne može reći za parove vrlo različitih jezika. Stoga Google Translate možda nije najbolja opcija za određene jezične parove. Međutim, u usporedbi s drugim MT sustavima, Google Translate podržava još mnogo jezika (109 od studenoga 2021., plus 126 u razvoju). Google Translate je doista najkorišteniji MT pružatelj usluga od svih. Prema Way (2020), Google Translate je od svibnja 2016. prevodio 143 milijarde riječi dnevno, a taj se broj mogao povećati samo u posljednjih pet godina. Ljudska usporedba točnosti MT napravljenih putem DeepL-a, Google Translatea, Amazon Translatea, Microsoft Translatora objavljena je 2020. godine.⁹⁵

94 Autori su testirali prijevod na engleski jezik s devet različitih jezika (kineski, francuski, njemački, talijanski, japanski, korejski, rumunjski, ruski i španjolski).

95 Dostupno ovdje: https://www.deepl.com/press.html#press_comparison_article

Upotreba prevedenih dokumenata EU-a u privatnim poduzećima kao što je Google za razvoj alata MT dovela je do rasprave o ravnoteži između privatnih i javnih koristi koje proizlaze iz prevoditeljskog rada EU-a. Zastupnica u Europskom parlamentu Evelyn Regner 2010. je Komisiji podnijela pitanje o činjenici da Google, privatno poduzeće sa sjedištem u SAD-u, koristi prevedene dokumente EU-a za osposobljavanje svojeg MT sustava. Primjećujući da usluge prevođenja iz EU-a plaćaju porezni obveznici EU-a, istaknula je da Google neizravno ostvaruje konkurentsku prednost i financijski ostvaruje dobit od upotrebe prevedenih dokumenata EU-a.⁹⁶ Komisija je odgovorila da je svjesna da Google, kao i mnogi drugi privatni subjekti, ponovno upotrebljavaju svoje prevedene dokumente u komercijalne svrhe i da je to dopušteno Direktivom 2003/98/EZ Parlamenta i Vijeća.⁹⁷ Također je napomenulo da širu ponovnu uporabu informacija i usluga javnog sektora koje su naknadno generirane takvom ponovnom uporabom treba smatrati nečim pozitivnim što potiče kulturni i gospodarski rast. Konkretno, navodi se da je „činjenica da je poboljšani alat za prevođenje široko dostupan i da se upotrebljava pozitivan korak prema prevladavanju jezičnih prepreka pristupu znanju i prekograničnim informacijskim uslugama.”⁹⁸ Iz toga je jasno da su institucije EU-a svjesne važne uloge koju MT ima i koju će imati u nadolazećim godinama, što oblikuje njihov pristup integraciji MT-a u prevoditeljske aktivnosti.

Upotreba strojnog prevođenja u institucijama EU-a

Cadwell et al. (2016.) napominjemo da su prevoditelji u početku koristili eTranslation (vidjeti poglavlje 8.) „s prstohvatom soli”. Međutim, sada je duboko integriran u tijek rada Glavne uprave za pismeno prevođenje⁹⁹ i, iako neki možda radije ne pribjegavaju njemu, prevoditelji ga općenito dobro prihvaćaju (Rossi i Chevrot, 2019.). Od osnutka sustava MT Komisija je uvijek poticala prevoditelje da bolje upoznaju sustave MT-a. Čini se da je ta strategija prikladna s obzirom na rezultate istraživanja Rossija i Chevrot (2019.) među prevoditeljima koji rade u Europskoj komisiji u pogledu njihova znanja i odnosa s strojnim prevođenjem. Pronađena je značajna negativna korelacija između znanja o MT-u i percepcije MT-a kao prijatne (tj. zbog toga se prevoditelji osjećaju nesigurnima u pogledu posla). Međutim, također su primijetili da oni koji imaju bolje razumijevanje MT-a čine relevantnu i svjesnu upotrebu nje, bilo da se radi o post-uređivanju MT generiranog outputa¹⁰⁰ ili jednostavnom nadahnuću iz njega. To potvrđuje prethodne nalaze Cadwell et al. (2016.), koji je utvrdio da prevoditelji koji su usvojili MT u svom radnom tijeku imaju tendenciju da tehnologiju vide kao korisne i sposobne zadovoljiti njihove potrebe.

Postoji nekoliko praktičnih slučajeva primjene MT-a u institucijskom kontekstu EU-a i inicijativa za potporu budućem razvoju MT. Prvi je europski jedinstveni patent. **Europski jedinstveni patent** vrlo je poučan slučaj za pokretanje rasprave o potrebi šire upotrebe visokokvalitetnog strojnog prevođenja. Europski jedinstveni patent je sustav na razini EU-a koji omogućuje građanima da se prijave za jedinstveni patent koji je istodobno valjan u svim zemljama koje su ratificirale inicijativu. Iako ne zamjenjuje registraciju na nacionalnoj razini, jedinstveni patent zahtijeva, među ostalim, jedinstvenu pristojbu za produljenje, jedinstvenu zaštitu i jedinstveni sud (Ujedinjeni sud za patente) koji odlučuje o patentnim pitanjima. Prvotno je trebala postati operativna 2018., ali je više puta kasnila zbog različitih pravnih razloga i trenutno bi trebala stupiti na snagu 2022. Jedna od ključnih točaka jedinstvenog patenta jest da se prijave mogu

96 Pisano pitanje E-3436/10 koje je postavila Evelyn Regner (S&D) Komisiji (na njemačkom jeziku). Dostupno ovdje: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-7-2010-3436_DE.html

97 Direktiva 2003/98/EZ: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32003L0098>.

98 Odgovor na pitanje E-3436/10 koje je gđa Kroes dala u ime Komisije (na njemačkom jeziku): https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-7-2010-3436-ASW_DE.html

99 Ukratko, kada druge glavne uprave šalju zahtjev za prijevod DGT-u, on se najprije obrađuje u sustavu MT, a zatim se šalje voditelju prijevoda koji ga preusmjerava prevoditeljima. Potonji može odlučiti post-urediti MT izlaz ili ponovno pokrenuti od ogrebotina.

100 Post-editing je proces u kojem ljudski prevoditelj mijenja strojno prevedeni tekst kako bi poboljšao njegovu kvalitetu. Možemo razlikovati „svjetlo” post-editing, u kojem modifikacije imaju za cilj samo učiniti MT izlaz razumljivim, i „punim” post-editiranjem, u kojem prevoditelj ima za cilj učiniti ga stilski prikladnim i izjednačenim s tekstom koji je preveo čovjek.

podnijeti na engleskom, francuskom ili njemačkom jeziku, službenim jezicima Europskog patentnog ureda, te da neće biti potreban daljnji prijevod. Naime, u skladu s Uredbom Vijeća br. 1260/2012 „načini prevođenja za europske patente s jedinstvenim učinkom trebali bi biti jednostavni i troškovno učinkoviti”, ali bi istodobno trebali „osigurati pravnu sigurnost i poticati inovacije” (Europsko vijeće, 2012.). U Uredbi se navodi da strojno prevođenje može znatno poduprijeti širenje znanja. Međutim, čini se da je Vijeće bilo svjesno da, barem u trenutku sastavljanja uredbe, MT sustavi nisu bili potpuno pouzdan alat. Naime, u Uredbi se također navodi da bi „takvi strojni prijevodi trebali služiti samo u informativne svrhe i ne bi trebali imati nikakav pravni učinak”.

Odredbama Uredbe predviđeno je da je financijsko opterećenje prijevoda na građane. Naime, zahtjev za podnošenje prijave na engleskom, francuskom ili njemačkom znači da bi podnositelji zahtjeva s drugim materinskim jezikom trebali snositi troškove prevođenja (Gazzola, 2015.). Osim toga, Uredbom se predviđa da „[u] slučaju spora koji se odnosi na europski patent s jedinstvenim učinkom, legitiman je zahtjev da nositelj patenta na zahtjev navodnog počinitelja povrede dostavi potpuni prijevod patenta” i da se taj prijevod „ne bi trebao provoditi automatiziranim sredstvima i trebao bi biti pružen na trošak nositelja patenta.” Pod mnogim drugim okolnostima, od podnositelja zahtjeva se traži da dostave potpuni prijevod patenta na engleski jezik,¹⁰¹ koji se, prema riječima Vijeća, „je jezik koji se uobičajeno koristi u području međunarodnih tehnoloških istraživanja i publikacija”. Međutim, treba napomenuti da se ti uvjeti primjenjuju samo tijekom „prijelaznog razdoblja”, nejasno definirano kao trajno dok „sustav visokokvalitetnih strojnih prijevoda na sve službene jezike Unije ne postane dostupan” ili u svakom slučaju ne više od 12 godina od datuma početka primjene Uredbe (siječanj 2014.).

Drugi primjer primjene MT-a je koordinacija **europskih jezičnih resursa**. U skladu s Bijelom knjigom Europska koordinacija jezičnih resursa (ELRC) zajednička¹⁰² je inicijativa koju je Komisija pokrenula 2015. i čiji je cilj prikupiti resurse za potporu razvoju jezičnih tehnologija na svim službenim europskim jezicima, kao i norveški Bokmål, Norwegian Nynorsk i islandski (Europska koordinacija jezičnih resursa, 2019.). Polazeći od priznanja da jezične barijere mogu ometati slobodan protok ideja, znanja, trgovine, ljudi i komunikacije, inicijativa ima za cilj doprinijeti razvoju strojnog prevođenja. Dok je u prvim fazama jedini cilj ELRC-a bio poduprijeti osposobljavanje MT@EC-a (kasnije, eTranslation), on sada podupire opći razvoj MT-a dijeljenjem više od 80 % jezičnih resursa prikupljenih sa širom javnosti za MT istraživanja i komercijalne aplikacije u javnom repozitoriju pod nazivom ELRC-SHARE.¹⁰³

ELRC je nedavno promicao inicijativu za višejezični pristup informacijama o bolesti COVID-19 (MLIA), zajednički napor na čelu s mrežom Glavne uprave za komunikacije, Glavnom upravom za pismeno prevođenje i raznim zajednicama uključenima u jezičnu tehnologiju kako bi se poboljšala razmjena informacija o virusu na svim jezicima EU-a.¹⁰⁴ Cilj je učiniti informacije dostupnijima široj javnosti i pružiti potporu istraživačima i medicinskom osoblju, bez obzira na izvorni jezik informacija. Konkretno, ELRC je svoje aktivnosti prikupljanja podataka preusmjerio na višejezične resurse koji su posebno povezani s bolešću COVID-19. U repozitoriju ELRC-a nalazi se više od 260 takvih jezičnih resursa, kao što su višejezični podaci s Europskog portala za informacije o cijepljenju, koji su svi ključni za optimizaciju uspješnosti višejezičnog semantičkog pretraživanja i strojnog prevođenja. To bogatstvo jezičnih resursa pomaže u prepoznavanju i kategoriziranju relevantnih informacija i njihovu točnijem prevođenju.

---

101 Točnije, Uredbom se predviđa da bi se prijevodi na engleski jezik trebali prevesti ako je izvorni zahtjev na francuskom ili njemačkom jeziku ili na bilo koji službeni jezik EU-a ako je izvorni zahtjev na engleskom jeziku.

102 ŠTO SE DOGAĐA? <https://www.lr-coordination.eu/>.

103 Repozitorij ELRC-SHARE: <https://www.elrc-share.eu/>.

104 ŠTO SE DOGAĐA? <http://eval.covid19-mlia.eu/>.

Naposljetku, vrijedno je spomenuti iskustvo **sustava NMT za estonsko i bugarsko predsjedništvo Vijeća EU-a**. Estonsko i bugarsko predsjedništvo Vijeća EU-a (tijekom druge polovice 2017. odnosno 2018.) posebno je za njih razvilo sustav prevođenja utemeljen na umjetnoj inteligenciji koji je za njih izradilo privatno poduzeće koje se koristilo Komisijinim sustavom eTranslation. Korisnici sustava NMT bili su članovi osoblja predsjedništva Vijeća EU-a, prevoditelji iz javnog sektora u zemlji domaćinu predsjedništva, delegati EU-a i međunarodni novinari koji su pokrivali događanja (Pinnis i Kalnis, 2018.). Sustav je posebno osposobljen za bugarski i estonski jezik. Uglavnom se koristi za prevođenje isječaka teksta, dokumenata i web-mjesta pomoću responzivne internetske stranice za prevođenje i dodatka alata CAT. Sustav se integrirao u službene internetske stranice predsjedništava. Cilj je bio omogućiti „izaslancima EU-a, novinarima i posjetiteljima predsjedanja Vijećem EU-a način da automatski prevode tekstove, dokumente i internetske stranice između engleskog, bugarskog, njemačkog, francuskog i estonskog.” Utvrđeno je da sustav znatno nadmašuje opći sustav eTranslation i Google Translate.

Pristup Europske unije višejezičnosti u svojoj komunikacijskoj politici

U ovoj se studiji ocjenjuje pristup EU-a višejezičnosti u svojoj komunikacijskoj politici. Inovativni pristup mješovitim metodama upotrebljava se za istraživanje usklađenosti s obvezama višejezičnosti te jezičnim režimima i praksama institucija, tijela i agencija EU-a, posebno na internetskim stranicama EU-a. Istražuje se i poznavanje jezičnih vještina stanovnika 27 država članica EU-a. Daju se preporuke o politikama kako bi se povećala transparentnost i dostupnost komunikacijske politike EU-a, uzimajući u obzir ograničenja izvedivosti.

PE 699.648

IP/B/CULT/IC/2021 – 021

Ispis	ISBN	978 – 92 – 846 – 9466 – 2	doi:10.2861/641182	QA-07 – 22 – 359-EN-C
Ispis	ISBN	978 – 92 – 846 – 9467 – 9	doi:10.2861/049142	QA-07 – 22 – 359-EN-N